

Pohřebiště staršího eneolitu a šňůrové keramiky ve Vliněvsi

Gräberfeld des älteren Äneolithikums und der Schnurkeramik in Vliněves

Archeologické studijní materiály 22

Miroslav Dobeš – Petr Limburský

S příspěvky Želimira Brniče, Jakuba Likovského, Miroslava Popelky, René Kyselého a Jaroslava Hlaváče

Vydal Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Letenská 4, 118 01 Praha 1

Redakce neperiodických tisků Petr Meduna

Obálka Petr Meduna

Grafická úprava, sazba a zlom Michal Lutovský

Tisk Helvetica & Tempora, s. r. o.,

Pod Kaštany 246/8, 160 00 Praha 6

© autoři, 2013

ISBN 978-80-87365-65-6

Objednávky:

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.,

Letenská 4, 118 01 Praha 1, Česká republika

fax: +420 257 532 288

knihovna@arup.cas.cz

Orders – Bestellungen:

Oxbow Books, Park End Place, Oxford OX1 1HN

United Kingdom, oxbow@oxbowbooks.com

Beier&Beran - Archäologische Fachliteratur, Thomas-Müntzer-Str. 103

D-08134 Langenweissbach, Germany, verlag@beier-beran.de

Kubon&Sagner, Buchexport-Import, P. O. Box 341018

D-80328 München, Germany, order@kubon-sagner.de

Rudolf Habelt GmbH, Am Buchenhang 1

D-53115 Bonn, Germany, info@habelt.de

**POHŘEBIŠTĚ STARŠÍHO ENEOLITU
A ŠŇŮROVÉ KERAMIKY
VE VLINĚVSI**

**GRÄBERFELD DES ÄLTEREN ÄNEOLITHIKUMS
UND DER SCHNURKERAMIK
IN VLINĚVES**

MIROSLAV DOBEŠ
PETR LIMBURSKÝ

S PŘÍSPĚVKY ŽELIMIRA BRNIČE,
JAKUBA LIKOVSKÉHO, MIROSLAVA POPELKY,
RENÉ KYSELÉHO A JAROSLAVA HLAVÁČE

PRAHA 2013

1. ÚVOD (M. Dobeš)	7
2. POLOHA A PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ LOKALITY (M. Dobeš, P. Limburský)	8
3. DĚJINY ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU VE VLINĚVESKÉ PÍSKOVNĚ A JEJÍM BEZPROSTŘEDNÍM OKOLÍ (M. Dobeš, P. Limburský)	10
4. KULTURA SE ŠŇŮROVOU KERAMIKOU Z OKRESU MĚLNÍK (M. Dobeš)	12
5. POPIS OBJEKTŮ A NÁLEZŮ (M. Dobeš, P. Limburský, Ž. Brnič, J. Likovský, M. Popelka, R. Kyselý, J. Hlaváč)	15
5.1. Úvodní informace a zkratky	15
5.2.1. Hroby ze staršího eneolitu	17
5.2.2. Hroby kultury se šňůrovou keramikou	17
5.2.3. Potenciální hroby kultury se šňůrovou keramikou	72
5.2.4. Objekty mimopohřebního rázu	76
5.2.5. Soupis intruzí šňůrové keramiky v objektech jiného stáří	81
6. HROBY Z POČÁTKŮ STARŠÍHO ENEOLITU (M. Dobeš)	82
7. HROBY A POHŘBY KULTURY SE ŠŇŮROVOU KERAMIKOU	85
7.1. Vymezení množiny hrobů šňůrové keramiky (M. Dobeš)	85
7.2. Hrobové jámy (M. Dobeš)	88
7.2.1. Půdorysy hrobových jam	88
7.2.2. Rozměry hrobových jam	90
7.2.3. Výplně hrobových jam	92
7.3. Vzdálenosti mezi hroby a otázka mohylových náspů (M. Dobeš)	93
7.4. Poloha a orientace pohřbů (M. Dobeš)	97
7.5. Archeologické určení pohlaví (M. Dobeš)	100
7.6. Hrob dítěte s obvodovým kruhovým příkopem (M. Dobeš)	102
7.7. Akeramické hroby a jejich absolutní datování (M. Dobeš, P. Limburský)	103
7.8. Rozložení hrobů na nalezišti (M. Dobeš)	108
8. HROBOVÉ NÁLEZY	112
8.1. Keramika (M. Dobeš)	112
8.1.1. Amfory	114
8.1.2. Poháry	116
8.1.3. Džbány	117
8.1.4. Vejčité nádoby	118
8.1.5. Džbánkované poháry	118
8.1.6. Pohárovité džbány	118
8.1.7. Válcovité poháry	118
8.1.8. Mísy	119
8.1.9. Dózy	119
8.1.10. Džbánkované hrnky	120
8.1.11. Vejčité hrnky	120
8.1.12. Zvláštní tvary	120
8.2. Broušená a ostatní kamenná industrie (M. Dobeš)	121
8.2.1. Sekeromlaty	121
8.2.2. Bulava	121
8.2.3. Sekery/tesly	122
8.2.4. Brousky	122

8.3. Štípaná industrie (<i>M. Popelka</i>)	122
8.3.1. Úvod	122
8.3.2. Souhrn poznání kamenné štípané industrie v KŠK	122
8.3.3. Soubor štípaných artefaktů z Vliněvsi	125
8.3.4. Přehled vybraných nálezových situací	127
8.3.5. Komentář	129
8.3.6. Souhrn	131
8.4. Kovová industrie (<i>M. Dobeš</i>)	131
8.5. Zvířecí osteologické nálezy (<i>R. Kyselý</i>)	132
8.5.1. Úvod	132
8.5.2. Vyhodnocení	132
8.5.2.1. Artefakty	132
8.5.2.2. Ostatní osteologický materiál z hrobů	134
8.5.2.3. Sídlištní osteologické nálezy	134
8.6. Malakozoologické nálezy (<i>J. Hlaváč</i>)	135
8.6.1. Úvod	135
8.6.2. Vyhodnocení	135
8.6.2.1. Artefakty	136
8.6.2.1.1. Perleřové kroužky	136
8.6.2.1.2. Mušlové disky a opracované lastury mlžů	136
8.6.2.2. Ekofakty	137
8.7. Intruze v hrobech šňůrové keramiky (<i>M. Dobeš</i>)	137
9. ZVLÁŠTNÍ OBJEKTY (<i>M. Dobeš</i>)	141
10. SÍDLIŠTĚ KULTURY SE ŠŇŮROVOU KERAMIKOU (<i>M. Dobeš</i>)	142
11. ZÁVĚR (<i>M. Dobeš</i>)	146
LITERATURA	155
ZUSAMMENFASSUNG	164
TABULKY	175

1.

ÚVOD

Výzkum mladoeneolitické kultury se šňůrovou keramikou (cca 2800–2500 BC) má v Čechách dlouholetou tradici (přehled viz *Buchvaldek 1986a*, 79–82; nejnovější shrnutí *Neustupný 2008b*). Její studium bylo a je silně podmíněno dominantním druhem pramene daného období, památkami pohřebními. V současné době je k dispozici materiál již z několika tisíc více či méně kvalitně prozkoumaných hrobů, přičemž šíří výpovědi a nabídkou možných interpretací pochopitelně zaujímají přední místo pohřebiště (resp. skupiny pohřebišť) zkoumaná na větších plochách, ať již jde o Vikletice (cca 160 hrobů: *Buchvaldek – Koutecký 1970*), Čachovice (59 hrobů: *Neustupný – Smrž 1989*), Praha-Jinonice (56 hrobů: *Buchvaldek – Kovářík 1993*) či Sulejovice (46 hrobů: *Buchvaldek 1958; týž 1967*, 151–152). S četností hrobů ostře kontrastují stopy sídlišť, jejichž relikty se v Čechách vyskytly dosud ani ne na dvaceti lokalitách, navíc v podobě ojedí-

nělých zlomků ve výplni hrobů šňůrové keramiky a zejména objektů kultur mladších (ucelenější soupis *Turek 1995*).

Publikace pramenů šňůrové keramiky (dále též KŠK) z Vliněvsi a jejich elementární výklad je žádoucí ze dvou důvodů. Jednak jde jako v případě výše uvedených lokalit o výzkum na velké souvislé ploše (70 ha), na které bylo identifikováno 75 hrobů, což představuje významný příspěvek k diskusi o vzniku, distribuci a vývoji pohřbívání v první půli mladšího eneolitu. Za druhé byly při zevrubném ohledání veškerého materiálu z naleziště identifikovány ve 34 zpravidla mladších objektech zlomky šňůrové keramiky, v některých případech bezpečně sídlištní. Jejich výskyt ve vztahu k parametrům krajiny a zejména pohřebištím tak vlastně poprvé uceleněji připívá k představám o povaze sídelní struktury kultury se šňůrovou keramikou.

2.

POLOHA A PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ LOKALITY

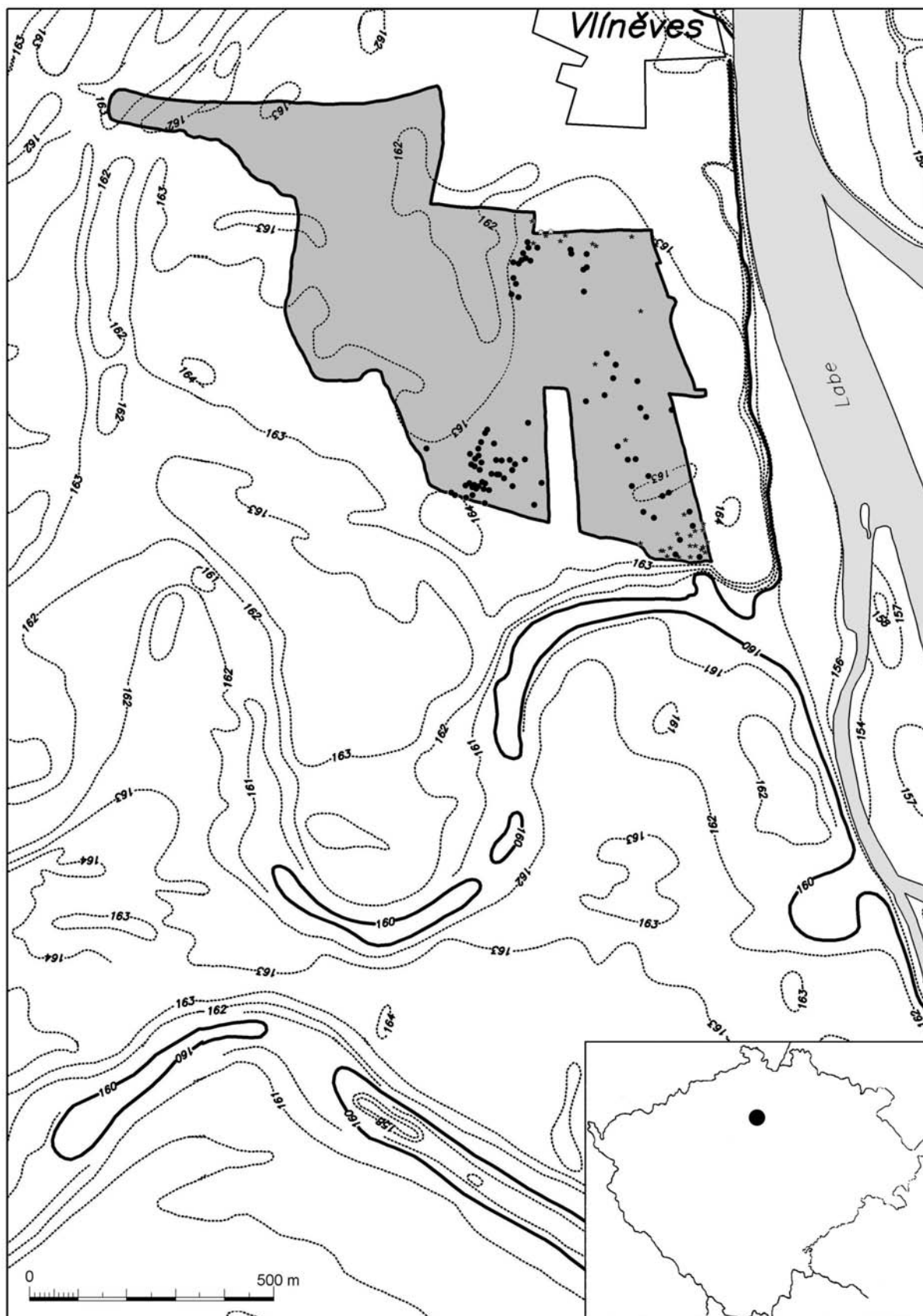
Příslušné parametry byly sice již několikrát publikovány (*Limbuský et al. 2010; Dobeš et al. 2011*), pro přehlednost celkové informace však předkládáme jejich opětovné stručné shrnutí.

Katastr obce Vliněves se přimyká k levému břehu Labe, jen několik málo kilometrů severně od jeho stávajícího soutoku s Vltavou. Pískovna s nalezišti je situována jižně od vsi, na terasovitém nároží, vymezeném z východu tokem Labe a z jihu starým vltavským ramenem, v nadmořské výšce 162 až 164 m. Její převýšení nad labskou hladinou dnes činí cca 7 metrů, nad zmíněným ramenem polovinu, přičemž pro eneolit lze vzhledem k nivním naplaveninám z pozdější doby uvažovat o hodnotách vyšších (*obr. 1*). Z geologického hlediska je krajina okolo naleziště charakterizována jako erozně-denudační sníženina, tvořená většinou turonskými slínovci a jílovci, příznačným akumulacním reliéfem údolních niv a středopleistocénních až mladopleistocénních šterkopískových říčních teras (*Demek – Mackovčín a kol. 2006, 278, heslo Lužecká rovina*). Podle geologické mapy M-33-53-Dd, se zaznamenáním kvartérních změn, tam tvoří podloží würmské spraše na říčních písčích téhož stáří,

případně váté würmské písky. V holocénu se na tomto substrátu vytvořila černozem, jejíž silná degradace se datuje již do doby laténské (*Žebera 1949; Žebera – Ložek 1953, 29–30*).

Geobotanická rekonstrukční mapa (M-33-XV Praha, vyd. 1969) předpokládá v lokalitě luhy a olšiny, v systému map potenciální přirozené vegetace se území nalézá na rozhraní topolové doubravy, třípatrového porostu s dominantním dubem letním a topolem černým, a černýšové dubohabřiny, s dominujícím dubem zimním a habrem, prováženými často lípou (*Neuhäuslová a kol. 1998, 71–73, 85–89 + příložená mapa*). Na sušší a teplejší klima v okolí naleziště a alespoň ostrůvkovitý výskyt stepí poukazují nálezy kavylu, dnes doložené kromě doby bronzové (*Bieniek – Pokorný 2005*) i v objektech kultury řivnáčské (*Dobeš et al. 2011, 409, tab. 6*).

Z místních pohledových krajinných dominant nelze opomenout 15 kilometrů vzdálenou nezměnitelnou siluetu Řípu a v bezprostřední blízkosti výrazně převýšený kopec nad soutokem Labe s Vltavou, dnes pohledově narušený zástavbou města Mělníka.

Obr. 1. Vlněves, okr. Mělník. Šedým odstínem znázorněna plocha výzkumu, na níž jsou bodově vyneseny hroby a hvězdičkou ostatní nálezy KŠK. Výškopis a vodopis na podkladě SM 1 : 5 000 (listy Mělník 4-6, 4-7, 5-6 a 5-7) rekonstruovali P. Limburský a N. Dvořáková, výšek upravila B. Hružová. — **Abb. 1.** Vlněves, Kreis Mělník. Durch graue Schattierung ist die Grabungsfläche dargestellt, auf der punktuell die schnurkeramischen Gräber und durch Sternchen die restlichen schnurkeramischen Befunde gekennzeichnet sind.

3.

DĚJINY ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU VE VLINĚVESKÉ PÍSKOVNĚ A JEJÍM BEZPROSTŘEDNÍM OKOLÍ

Počátky archeologického výzkumu v nejbližším okolí Vliněvsi časově korelují s prvotním úsilím o sběr a publikaci příslušných pramenů v Čechách, tj. s končícím 18. stoletím, neboť již roku 1789 byl zaznamenán údaj o žárových hrobech, které měly být narušeny na hřbitově u tamějšího kostela. Náhodné nálezy různého stáří se objevily na blíže neurčeném místě katastru i ve století následujícím (*Sklenář 2011, 355–356*).

Bezprostřední okolí stávající (vytěžené) pískovny se však dostalo do centra pozornosti archeologů, amatérů i profesionálů, až ve 30. a 40. letech století dvacátého. Při těžbě v malých pískovnách Pšeničkově a Srpově, které se nacházely jižně od vsi na mírné terénní vlně u cesty od Labe k Cítovu (zhruba jihovýchodní roh zkoumané plochy na *obr. 1*),¹ byly opakovaně narušovány archeologické situace, které se postupně staly předmětem terénního zájmu několika pracovníků Státního archeologického ústavu (C. Streitová, V. Budinský-Krička, M. Šolle). Již podle tehdejších nálezů bylo zřejmé, že se v inkriminované poloze nachází polykulturní sídliště provázené rovněž početnými památkami pohřebního rázu – obě pískovny poskytly nálezy z konce eneolitu, konkrétně hrob KŠK se sekermatlem, dále ze starší doby bronzové, doby halštatské a laténské, v tom i více než deset laténských kostrových hrobů (*Sklenář 1982, 414–418*).

I po druhé světové válce docházelo v okolí obce k výrazným zásahům do terénu, které však až do 70. let nebyly z různých důvodů provázeny rozsáhlejší archeologickou aktivitou. Terénní činnost se omezovala v podstatě na náhodný sběr dat z momentálně přístupných situací, jmenovat lze např. únětickou a halštatskou keramiku nalezenou u Posadovického dvora, situovaného těsně východně od budoucí pískovny. S ní bezprostředně souvisela stavba úpravny písku u dvora, při níž byl v 60. letech minulého století získán další sekeromlat šňůrové (?) keramiky a bronzová sekera, snad knovízského stáří. V 80. letech bylo ovzorkováno několik pravěkých objektů při stavbě odvodňovacího kanálu, který spojil s Labem rozsáhlou pískovnu v jihozápadní části katastru. Z ní mimochodem nebyly až na jednu halštatskou nádobu hlášeny žádné další artefakty, i když tam těžba probíhala od konce 60. až do poloviny 80. let. Útěchou zde budiž poznání, že níže popsany rozsáhlý výzkum v nově otevřené pískovně spíše vylučuje existenci rozsáhlejších sídleních areálů ve větší vzdálenosti od Labe, tedy směrem k pískovně staré (*Sklenář 1982, 412–418; týž 1994, 98–100*).

Rozsáhlému odkryvu v nové pískovně, přimykající se k Posadovickému dvoru, bezprostředně předcházela výzkum V. Salače, který v roce 1998 sledoval a vzorkoval výkop pro vodovod vedený

1 Pískovny byly založeny ve vliněveském katastru na sousedících ppč. 86/53 (Pšeničkova) a 86/54 (Srpova).

podél silnice do vsi. Zjistil v něm více než 140 objektů, převážně z mladšího pravěku. Mimořádná hustota objektů v linii těsně přiléhající k západnímu okraji později zkoumané plochy jen umocnila očekávání vkládané do budoucího výzkumu v záboru pískovny (*obr. 1*).

Ten proběhl v letech 1999–2008. Postupně bylo sledováno a prozkoumáno více jak 70 ha souvislé plochy, přičemž pravěké osídlení bylo zachyceno na ploše zhruba 30 ha. V pozici vedoucího výzkumu se na něm podílelo více archeologů – v roce 1999 V. Salač, kterého v roce 2000 vystřídala I. Pleinerová, poté Ž. Brnič (2001–2003) a konečně v letech 2004 až 2008 P. Limburský. Posledně jmenovaný provedl v letech 2009–2010 další drobné sondáže v bezprostředním okolí pískovny, na nichž se v rámci praxe podíleli studenti Ústavu pro archeologii FF UK.

Dlouhodobý výzkum potvrdil indicie o polykulturním charakteru lokality. První výraznější doklady zemědělského pravěku spadají do období mladší kultury jordanovské, provázené mj. i prvky keramiky michelsberské. Osídlení se v této době koncentrovalo v jihovýchodním cípu zkoumané plochy při nároží terasy, přičemž za nejvýznamnější objekt lze považovat příkop s hrotitým dnem, minimálně 2× přerušovaný. Z počátků staršího eneolitu pocházejí dva kostrové hroby (detailní popis a vyhodnocení v kap. 5.2.1 a 6) a menší množství keramiky vtroušené v objektech mladšího stáří,

patrně poslední stopa po souvěkém sídlišti. Vlastní kultura nálevkovitých pohárů se omezuje též na několik sporných intruzí v mladších objektech, z nichž výraznější je pouze charakteristicky zdobený okraj poháru sířemské fáze. Předmětem budoucího zpracování nepochybně musí být sídliště klasického stupně badenské kultury, o četnosti zhruba deseti objektů, rozložené opět spíše v jihovýchodním cípu naleziště. Následná kultura řivnáčská je zastoupena 16 objekty a intruzemi ve zhruba třiceti mladších jamách. Oproti kultuře badenské zasahuje dále na západ od terasy a vytváří tři až čtyři (nesoučasné?) shluky (*Dobeš et al. 2011*).

Památky KŠK jsou pojednány dále, z mladších je třeba upozornit na dosud největší souvisle zkoumané pohřebiště zvoncovitých pohárů v Čechách, čítající 34 hrobů (*Limburský 2012*), a dále na stovky hrobů a sídlištních objektů kultury únětické, která v nálezech z pískovny naprosto dominuje.

Z mladších nálezů zaujme sídliště halštatské až časně laténské, několik plochých hrobů laténských a doklady osídlení časově odpovídajícího rozvoji českých oppid. Doba římská je zastoupena několika žárovými hroby a jedním bohatým kostrovým hrobem. Za velmi významný lze považovat soubor nálezů vinařického stupně stěhování národů, pocházející celkem z 21 hrobu (*Limburský et al. 2010*). Tím evidované doklady pobytu člověka v dnes již vytěženém a zatopeném terénu vlněveské pískovny končí.

4.

KULTURA SE ŠŇŮROVOU KERAMIKOU Z OKRESU MĚLNÍK

Bývalý mělnický okres až do výzkumu ve vliněveské pískovně neposkytl zásadnější nálezy KŠK, a to jak z hlediska četnosti, tak kvality. Jeden primát ve výzkumu však drží, z Hořína totiž pochází nejstarší uveřejněný soubor této kultury z Čech. V roce 1784 tam při rozšiřování zámeckého parku, severozápadně od zámku na nevýrazné vyvýšenině zvané Želim, vlastně na okraji levobřežní labské terasy, našli lidské kostry v natažené i skrčené poloze a u nich nádoby, které dle dnešních kritérií patří zčásti šňůrové keramice a zbytkem stěhování národů. Údaje o nalezišti i předměty samotné se dochovaly díky zájmu zámeckého kaplana K. Wernera, který o nich provedl zápis do pamětní knihy hořínské fary. Záhy byly publikovány J. Dobrowským, a to i se vcelku realistickými kresbami nádob (*Dobrowsky 1786* – podle *Sklenář 1970*, 250–257, tab. 1–5; *týž 2011*, 76–77, tab. IV:1).

K dnešnímu datu jsou památky KŠK doloženy na 53 katastrech bývalého mělnického okresu, přičemž na některých ve více polohách (*obr. 2*). Dle údajů excerpovaných ze stávající literatury (*Kuna 2003*; *Sklenář 1966*; *týž 1968*; *týž 1973*; *týž 1982*; *týž 1985*; *týž 1989*; *týž 1994* a *týž 2004*) bychom tak mohli evidovat až 65 nalezišť. Jejich výskyt silně podmiňuje ráz přírodních podmínek, nejvíce lokalit se proto nalézají v části odpovídající tzv. staré sídelní oblasti, klimaticky nejpriznivější české krajině. Ve sledovaném území se s ní kryje zejména

centrální plochá Mělnická kotlina, trojúhelník při soutoku Labe s Vltavou, vymezený zhruba Mělníkem, Kralupy nad Vltavou a Kostelcem nad Labem. Terén o nadmořské výšce zhruba do 200 metrů tam pokrývají úrodné půdy, často na spraších, přičemž celkově jde o jednu z nejteplejších českých oblastí (*Moravec – Votýpka 2003*, Fig. 26), trvale osídlenou od počátků zemědělského pravěku. Většina identifikovaných pravěkých lokalit se tak na Mělnicku nachází právě v ní, ze všech katastrů s doloženými památkami KŠK tam spadají více než čtyři pětiny. Ojedinele vystupují naleziště diskutovaného období i ve dvou zbývajících geomorfologických celcích, které s Mělnickou tabulí sousedí na východě a severovýchodě. Nálezy pohřebního rázu jsou alespoň v jednom případě (*Vysoká Libeň – Buchvaldek 1967*, 156) doloženy v klimaticky méně příznivé Dolnojizerské tabuli, s převýšením zhruba od 200 do 350 m nad mořem. Hojný výskyt sprašových půd a stále ještě příznivé klima zjevně přispělo k zemědělskému využití této krajiny rovněž od počátků neolitu. Třetí oblastí jsou pískovcové Polomené hory, přimykající se k Dolnojizerské tabuli na severozápadě, pahorkatý terén občas vystupující nad 350 metrů nadmořské výšky, v pravěku stabilněji neobývaný, nejspíše trvale zalesněný (*Sklenář 1998*, 9–10, s obr.). Ojedinele nálezy z Polomených hor sestávají, snad až na jeden případ,² pouze z kamenných nástrojů, zpra-

2 Vejšitá nádoba s prstovanými lištami při okraji a na rozhraní hrdla a plecí, nalezená v roce 1920 skauty pod abri na k. ú. Střemy (*Matiegka 1922*, 141–142, obr. 68), byla později kvůli nevýrazně slámovanému tělu obvykle připisována řiv-

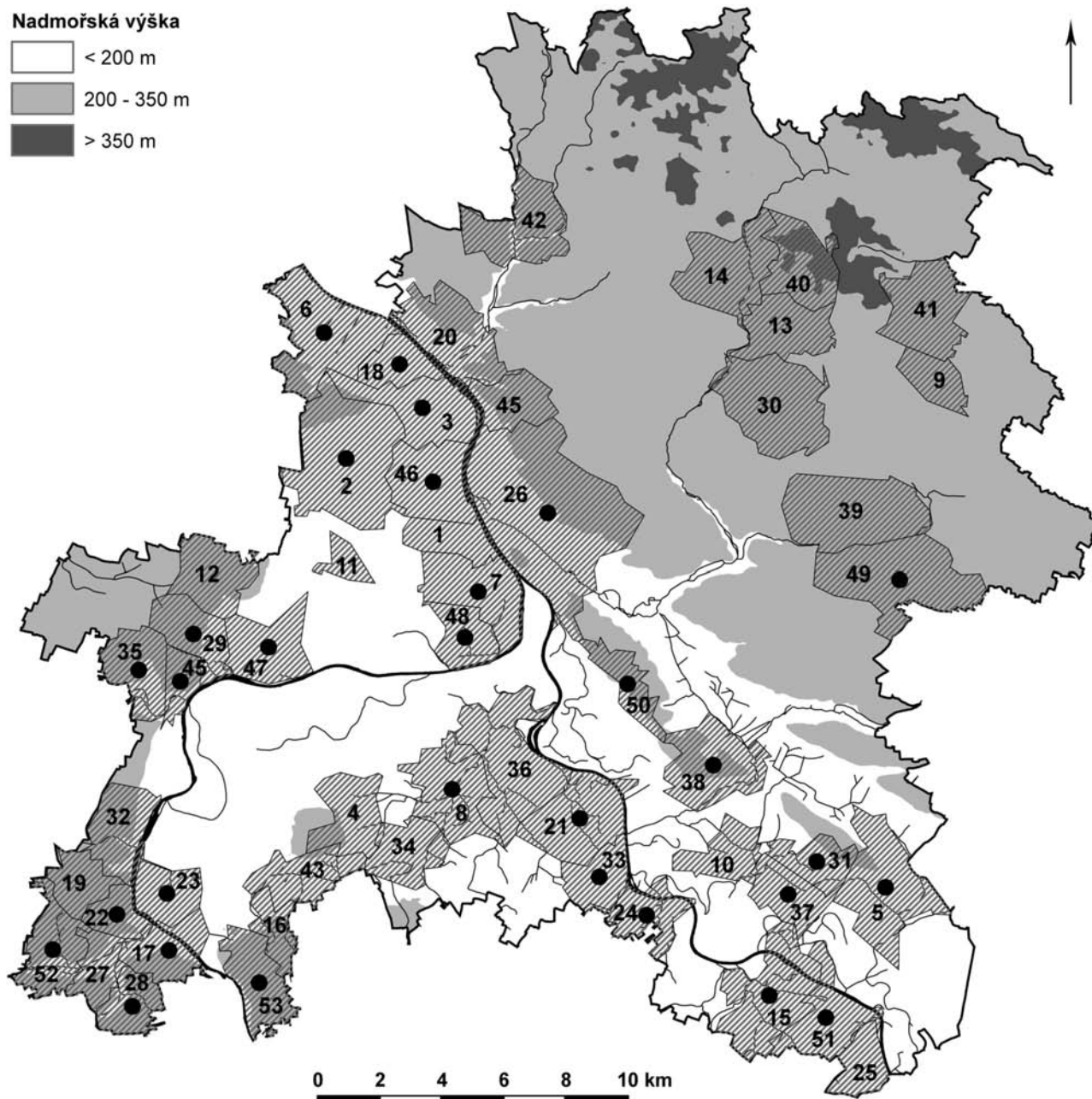
vidla sekeromlatů bez bližších nálezových okolností, jejichž výskyt může být vykládán různě. Uvažovat lze jak o dokladech stabilnějšího osídlení, tak o indiciích občasného využívání lesa, o stopách komunikací, votivních nálezech a v neposlední řadě o hromových klínech, čili pseudolokalitách (ke značné oblibě sekeromlatů jako ochranných prostředků v českých zemích 19. století viz *Sklenář 1999*, 23–65).

Až do odkryvu ve vliněveské pískovně neposkytl archeologický výzkum na Mělnicku větší množství celků KŠK z jedné lokality. V lepším případě byly zachyceny a v úplnosti dokumentovány jednotlivé hroby, zbytek je provázen minimálními nálezovými okolnostmi. Stopy pohřebišť byly objeveny celkem na 30 katastrech, pokud budeme považovat za hrobové i ojedinělé nálezy celých nádob či jejich výrazných fragmentů (na zbylých více než dvaceti byly dosud identifikovány pouze kamenné sekeromlaty, jejichž původ není jednoznačný, viz výše). Získané artefakty, resp. jejich soubory, je možné chronologicky řadit do všech nálezových skupin (dále NS), včetně té nejstarší – viz hrob z Neratovic (*Kabát – Zápotocký 1962*, 7, obr. 3:1 a obr. 8). Většinou jde o standardní předměty dané kultury, k méně obvyklým nepochybně patří měděné šperky z Lobečku u Kralup nad Vltavou, nejspíše nákrčníky (*Buchvaldek et al. 1997*, 151, obr. 44 a 45).

Lokality KŠK, resp. katastry s doklady předmětné kultury, jsou na Mělnicku minimálně dvakrát početnější než naleziště jiných eneolitických kultur (srv. *Hájek 1968*; *Sklenář 1998*, mapka

na str. 29; *Dobeš et al. 2011*, 379; *Limburský 2012*, obr. 3). Jejich vysoký počet velmi pravděpodobně nespočívá ve vyšší míře osazení krajiny, ale ve značné nápadnosti artefaktů v kombinaci s příhodnými podmínkami pro jejich dochování, ať již jde o typické kamenné sekeromlaty či zpravidla celé, často nezaměnitelně zdobené nádoby. Tyto znaky mnohé, nejen eneolitické kultury víceméně postrádají, čímž je významně snížena možnost jejich evidence. Přesto se zdá, že tvůrci KŠK nemusel být stabilněji osídlen veškerý terén prokazatelně využívaný k daným účelům již v dobách předchozích. Například velkoplošný výzkum v Tišicích poskytl, obdobně jako vykopávky ve Vliněvsi, bohaté pozůstatky po osídlení ze staršího až středního eneolitu, přičemž doklady pro pohřbívání v období KŠK zcela chybí (informace M. Kuny). Přitom lokalita leží ve staré sídlení oblasti, v příhodné, mírně vyvýšené poloze na pravém břehu Labe, krajinně, která jistě nebyla v mladším eneolitu nedosažitelná. (Labe v této době netvořilo nepřekročitelnou kulturní hranici, vícenásobné nálezy jednotlivých artefaktů i hrobů pojednáváné kultury tuto možnost zcela vylučují – srv. *Sklenář 1968*, obr. 4.) Mizivý počet hrobů byl např. evidován rovněž na terasovitě vyvýšeném labském pravobřeží v Dolních Beřkovicích, katastru sousedícím s Vliněvsi (*Kuna 2003*). Důvody prevalence (Vliněves) či absence (Tišice) osídlení KŠK v příhodných polohách by jistě bylo vhodné v budoucnu blíže zkoumat, otázkou ovšem zůstává, zda stav pramenné základny vůbec kdy umožní uspokojivé řešení.

náčské kultuře (*Sklenář 1966*, 35, tab. XXX:1140; *Ehrich – Pleslová-Štiková 1968*, 203 – mylně jako k. ú. Lhotka; *Sklenář 1982*, 374–375). Uspořádání plastické výzdoby, pro řivnáčskou kulturu netypické, a přehlazené slámování však vůbec nevylučuje datování do KŠK.

Obr. 2. Mapa bývalého mělnického okresu s nalezišti KŠK. Šrafovaně znázorněny katastry, na nichž se vyskytly památky příslušné kultury, bodově zvýrazněny katastry s hroby, resp. ojedinělé nálezy celých nádob, u nichž můžeme předpokládat původ z hrobů. 1 – Brozánky, 2 – Cítov, 3 – Dolní Beřkovice, 4 – Dřínov, 5 – Dřísy, 6 – Horní Počaply, 7 – Hořín, 8 – Chlumín, 9 – Choroušky, 10 – Chrást, 11 – Jenišovice, 12 – Jeviněves, 13 – Kanina, 14 – Kokořín, 15 – Kostelec nad Labem, 16 – Kozomín, 17 – Kralupy nad Vltavou, 18 – Křivenice, 19 – Lešany, 20 – Liběchov, 21 – Libiš, 22 – Lobeč, 23 – Lobeček, 24 – Lobkovice, 25 – Martinov, 26 – Mělník, 27 – Mikovice, 28 – Mínice, 29 – Mlčechvosty, 30 – Nebužely, 31 – Nedomice, 32 – Nelahozeves, 33 – Neratovice, 34 – Netřeba, 35 – Nová Ves, 36 – Obříství, 37 – Ovčáry, 38 – Přívory, 39 – Řepín, 40 – Sedlec, 41 – Stránka, 42 – Tupadly, 43 – Úžice, 44 – Vehlovice, 45 – Vepřek, 46 – Vliněves, 47 – Vraňany, 48 – Vrbno, 49 – Vysoká Libeň, 50 – Záboří, 51 – Záruby, 52 – Zeměchy, 53 – Zlončice. Mapu podle podkladů M. Dobeše vyhotovil Č. Čišecký, výšek upravila B. Hružová. — **Abb. 2.** Karte des ehemaligen Mělník Kreises mit der schnurkeramischen Fundstellen. Schraffiert sind die Katastergemeinden auf denen Denkmäler der betreffenden Kultur vorkamen, punktuell sind die Katastergemeinden mit Gräbern verdeutlicht, bzw. Einzelfunde der Ganzgefäße, bei denen wir die Herkunft aus den Gräbern voraussetzen können.

5.

POPIS OBJEKTŮ A NÁLEZŮ

5.1. Úvodní informace a zkratky³

U objektů je zachováno původní číslování z terénu. Pokud se posléze ukázalo, že se pod jedním číslem skrývají objekty více kultur, čili že šlo o superpozice, bylo číslo eneolitické situace opatřeno symbolem A. U hrobových jam jsou jako první uvedeny v cm rozměry v hladině skrývky, za nimi v závorce míry v úrovni dna (zaokrouhlované na 5 cm). Skrčení dolních končetin pohřbů je uváděno dle *Havel 1978*, 97, obr. 4A, uspořádání horních končetin viz *obr. 31*. Následuje popis antropologického materiálu a další údaje.

Předměty jsou popisovány (kódovány) různě podle kategorií nálezů (systém zásadě odpovídá deskripci užívané v katalozích KŠK, publikovaných v řadě *Praehistorica*, např. *Buchvaldek et al. 1997*, 114–115, obr. 51AB). Jejich čísla v textu se tak důsledně shodují s čísly na vyobrazeních (to uvedeno hned za numerickým označením objektu).

U keramiky následují za základním formálním popisem artefaktu, zahrnujícím i stručnou charakteristiku výzdoby (případný údaj v závorce za ním značí počet otisků šňůry, vrypů atp. na 30 mm délky), metrické (rozměry v mm) a další popisné údaje: výška, průměr ústí, průměr podstavy, maximální průměr těla/v jaké výšce od podstavy. Va-

3 Einleitende Informationen und Abkürzungen. Bei den Objekten ist die ursprüngliche Nummerierung vom Gelände erhalten. In Fällen, wo sich letztendlich gezeigt hatte, dass sich unter einer Nummer Objekte mehrerer Kulturen verbergen, also dass es sich um eine Superposition handelte, wurde die Nummer der äneolithische Situation, die in dieser Monographie publiziert wird, durch das Symbol A gekennzeichnet. Bei den Grabgruben sind als erste die Maße im Niveau der Abdeckung angeführt, danach folgen in Klammern die Ausmaße am Niveau des Bodens, die in cm angeführt sind (und abgerundet auf 5 cm). Die Hockerstellung der unteren Glieder ist nach *Havel 1978*, 97, Abb. 4A angeführt. Es folgt die Beschreibung des anthropologischen Materials und weitere Angaben.

Die Funde sind verschiedenartig beschrieben (kodierte) nach den Fundkategorien (das System entspricht im Grunde den Beschreibungen die in den Katalogen der Schnurkeramik benützt werden, die in der Reihe *Praehistorica* publiziert wurden, z. B. *Buchvaldek et al. 1997*, 114–115, obr. 51AB). Ihre Nummern im Text gleichen so konsequent den Nummern bei den Abbildungen (es ist gleich hinter der numerischen Bezeichnung des Objektes angeführt).

Bei der Keramik folgen diese hinter der formalen Beschreibung des Artefaktes, die auch eine kurze Charakteristik der Verzierung beinhaltet (eine eventuelle Angabe in Klammern hinter ihm bedeutet die Anzahl der Schnurabdrucke, der Ritzen usw. auf 30 mm Länge), die metrischen (Ausmaße in mm) und weitere beschreibende Angaben: Höhe, Mündungsdurchmesser, Bodendurchmesser, Maximaldurchmesser des Körpers/in welcher Höhe vom Boden.

Variante Ränder (siehe *Abb. 31*), Farbe der Oberfläche (Č = schwarz, Čv = rot, H = braun, O = ockergelb, Š = grau, Ž = gelb, sv = hell, tm = dunkel), Bearbeitung der Oberfläche (1 = poliert, 2 = glatt, 3 = halbglat, 4 = rau, a = uneben); Glimmerbeimengung (1 = wenig, 2 = mittel, 3 = erheblich; Schätzungsweise); Anzahl der Scherben (Nummer ohne Klammern = von wie viel Scherben das Gefäß rekonstruiert wurde; die Nummer in Klammern = Anzahl der Scherben des nicht rekonstruierten Gefäßes oder Anzahl der restlichen Scherben die von der Rekonstruktion geblieben sind; in Klammern 2 Nummern; z. B. (15 + 13) = Anzahl der Scherben des teilweise rekonstruierten Gefäßes und der Rest; g = Gefäß komplett oder wesentlich komplett, unbeschädigt), Angaben über % Gipsergänzung. Andere Abkürzungen

rianta okraje (viz obr. 31), barva povrchu (Č = černá, Čv = červená, H = hnědá, O = okrová, Š = šedá, Ž = žlutá, sv = světle, tm = tmavě, nejvíc zastoupená na konci zkratky), zpracování povrchu (1 = vyleštěn, 2 = hladký, 3 = polohladký, 4 = drsný, a = nerovný), příměs slídy (1 = málo, 2 = středně, 3 = značně; podle odhadu); počet střepů (číslo bez závorok = z kolika střepů byla nádoba zrekonstruována; číslo v závorce = počet střepů nerekonstruované nádoby nebo počet zlomků zbylých po rekonstrukci; v závorce 2 čísla, např. (15 + 13) = počet střepů zčásti rekonstruované nádoby a zbytek; g = nádoba dochována celá nebo v podstatě celá, nepoškozená), údaj o % doplnění sádrou. Jiné zkratky používané při popisu keramiky: u = zachovaný rozměr, r = rekonstruovaný rozměr, m = minimální rozměr. U střepů je někdy z úsporných důvodů vynechána první polovina popisu, určená primárně pro metriku celých nádob. Sled údajů zpravidla končí popisem polohy artefaktu v hrobové jámě a číslem přírůstkovým předmětu (= č. př.).

U sekeromlatů je sled rozměrů v mm: maximální délka × maximální šířka × tloušťka u násadního otvoru, dále charakter vývrtnu, průměr násadního otvoru na vnější/vnitřní straně, hmotnost v gramech.

V popise objektů, zbylých nekeramických nálezu (rozměry udávány opět v mm) a v dalším textu a tabulacích jsou použity tyto zkratky: DBr = doba bronzová, d. = délka, dex. = dextra (pravá), dist. = distální, f. = forma, HaD = stupeň D doby halštatské, H = hrob, hl. = hloubka, inf. = inferior (spodní), k. = kultura, kap. = kapitola, KNP = k. ná-

levkovitých pohárů, KŠK = k. se šňůrovou keramikou, LtA = stupeň A doby latéské, max. = maximální, NM Praha = Národní muzeum v Praze, NS = nálezová skupina, okr. = okres, OŠ = otisky šňůry, prox. = proximální, S = sídlištní objekt, s. l. (= sensu lato) – v širším smyslu, sin. = sinistra (levá), sp. – species, sup. = superior (horní), š. = šířka, š. o. = šířka ostří, tl. = tloušťka, ÚnK = k. únětická, Řím = doba římská. Názvy světových stran jsou zkracovány vžitým způsobem (JV = jihovýchod, ZSZ = západoseverozápad atd.).

České ekvivalenty latinských názvů zoologických taxonů:

Savci: *Bos taurus* = tur domácí, *Bos primigenius* f.? = tur domácí/divoký, *Sus domesticus* = prase domácí, *Sus scrofa* = prase divoké, *Sus scrofa* f.? = prase domácí/divoké, *Ovis/Capra* = ovce/koza, *Canis familiaris* = pes. Zkratky rozměrů dle Driesch (1976). Jednotlivé záznamy zoologického materiálu jsou odděleny středníkem.

Mlži: *Margaritifera auricularia* = perlorodka západní; *Pisidium casertanum* = hrachovka obecná; Unionidae = velevrubovití, sladkovodní velcí mlži; *Unio* = velevrub; *Unio crassus* = velevrub tupý; *Unio tumidus* = velevrub nadmutý.

Plži: *Anisus leucostoma* = svinutec běloustý, *Radix peregra* = uchatka toulavá, *Vallonia tenuilabris* = údolníček, *Ceciloides acicula* = bezočka šídlovitá, *Chondrula tridens* = trojzubka stepní, *Succina putris* = jantarka obecná, *Succinella oblonga* = jantaříčka podlouhlá.

Pokud to bylo možné, každý nález byl nakreslen (keramika v měřítku 1:3, ostatní předměty 1:2, objekty 1:25).

die bei der Keramikbeschreibung genützt werden: u = erhaltene Abmessung, r = rekonstruierte Abmessung, m = minimale Abmessung. Bei den Scherben ist manchmal aus Spargründen die erste Hälfte der Beschreibung weggelassen, die Primär für die Metrik der Ganzgefäße bestimmt ist. Die Abfolge der Daten endet meistens durch die Beschreibung der Lage vom Artefakt in der Grabgrube und der Zuwachsnummer (= č. př.).

Bei den Hammeräxten ist die Abfolge der Ausmaße in mm: maximale Länge x maximale Breite x Dicke bei der Stielöffnung, weiter der Charakter der Durchbohrung, Durchschnitt der Stielöffnung an der äußeren/inneren Seite, das Gewicht in Gramm.

Bei der Beschreibung der Objekte, der restlichen nichtkeramischen Funde (Ausmaße wieder im mm angegeben) und in weiterem Text und den Tabellen sind Abkürzungen verwendet: cf. = confer, DBr = Bronzezeit, d. = Länge, dex. = dextra (rechte), dist. = distale, f. = Form, HaD = Stufe D der Hallstattzeit, H = Grab, hl. = Tiefe, inf. = inferior (untere), k. = Kultur, KNP = Trichterbecherkultur, KŠK = Schnurkeramik, LtA = Stufe A der Latézeit, max. = maximale, NM Praha = Nationalmuseum Prag, NS = Fundgruppe, okr. = Kreis, OŠ = Schnurabdrucke, prox. = proximale, S = Siedlungsobjekt, s. l. (sensu lato) = in breiterem Sinn, sin. = sinistra (linke), sp. = species, sup. = superior (obere), š. = Breite, š. o. = Breite der Schneide, tl. = Dicke, ÚnK = Aunjetitzer Kultur, Řím = römische Kaiserzeit. Die Bezeichnungen der Himmelsrichtungen sind auf folgende Weise abgekürzt: S (sever) = Norden, J (jih) = Süden, V (východ) = Osten, Z (západ) = Westen, JV = Südosten, ZSZ = west-nordwest usw.).

Wenn es möglich war, wurde jeder Fund gezeichnet (Keramik im Maßstab 1:3, die restlichen Gegenstände 1:2, Objekte 1:25).

5.2.1. Hroby ze staršího eneolitu

Objekt 2633A, obr. 3, tab. 1:2.

Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2005 P. Limburský.

Superpozice: s únětickými objekty/hroby 2644 a 2633.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 220 (175), š. 140 (100), hl. od úrovně skrývky 60 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: černohnědá hlinitopísčítá bez větších kamének, u dna při stěnách žlutohnědý štěrkopísek. Podloží v místě tvořil štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k ZJZ. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D. Před holeněmi nalezena mísa (1), která stála na dně hrobové jámy.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány větší fragmenty mozkovny s levou pyramidou, 2 zlomky horní čelisti se stoličkami a 18 volných zubů. Z postkranialního skeletu zlomky žeber, oblouky tří obratlů a první obratel kosti křížové, zlomky těl dlouhých kostí horní končetiny, fragmenty pánve, pravá kost stehenní a holenní bez distálního konce, česka, drobné kosti nohy, vlevo kost stehenní a holenní bez oblasti kolenního kloubu a drobné kosti nohy. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41384.

Popis antropologického materiálu: lebka má tenké stěny, lebeční švy jsou otevřené, je přítomen i metopický šev, zuby mají až střední otření. Postkranialní skelet je gracilní, pánev má široký velký sedací zářez, arc compose vytváří dvojité oblouky, oboustranně výrazné změny dolního pólu aurikulární plochy, výška postavy podle Manouvrierových tabulek vychází cca 162 cm, výpočet podle Bacha vychází na 165,1 cm. Část zlomků kosti lýtkové použita na ¹⁴C datování.

Patologie: nejištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: žena ve věku adultus II – matusus, tj. nad 30 lety.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KNP/michelsberská dle výbavy a radiouhlíkového data (KIA-40230, 5023±28 BP).

Nálezy a vzorky:

1 – mísa s řádkem šikmo kladených vpichů nad rozhraním hrdla a plecí, provedených dvouzubým hrotem. 110, 220, 70, 240/75. 1 a 2, tmŠH, 1a, 3; 29, z 5 % doplněna. Č. př. VL05/2334. Tab. 11:1.

Objekt 2895, obr. 3.

Akce: hrob prozkoumal v dubnu až květnu 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 200 (135), š. 180 (110), hl. od úrovně skrývky 75 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: 1 – černohnědá hlinitá ulehlá, 2 – černohnědá hlinitá s proplásky a zrny žluté spraše/písku, 3 – žlutohnědá, resp. zašpiněná spraš/jemný písek, 4 – zahliněný štěrkopísek. Podloží v místě tvořil více či méně zahliněný štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k SZ. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D. Pod kostrou nalezena keramika (1).

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna s poškozenou bází, rozlomená horní čelist, dolní čelist, dentice převážně v alveolech, horní přední zuby ztraceny postmortálně. Z postkranialního skeletu zlomky žeber, 1., 2. a 3. krční obratel, spíše zlomky poškozených těl hrudních a bederních obratlů, poškozená kost křížová, zlomek pravé lopatky a pravá kost klíční, zlomek levé kosti klíční, všechny dlouhé kosti horních končetin, většina kostí záprstních a zápěstních, poškozená levá a fragmentovaná pravá kost pánevní, dlouhé kosti dolních končetin, několik poškozených kostí nohou, česka. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41400.

Popis antropologického materiálu: lebka je velmi dlouhá (220 mm), velmi úzká (126 mm), v indexu ultradolichokranní (I1 = 57,3), švy otevřené, glabella vyznačená, nadočnicové oblouky výrazné, bradavkovitý výběžek velký, dolní čelist vysoká, úhly evertované, přítomny vsuté kůstky v lambdovém švu a metopický šev; otření zubů střední až vyšší. Postkranialní skelet gracilní, pánev má velký sedací zářez spíše úzký, arc compose vytváří jednoduchý oblouk, aurikulární plocha je jemná, výška postavy podle tabulek Manouvrierových odpovídá 159 cm, podle Breitingera 161,2 cm; hyperplatymerie (I-platymericus = 67,7), platyknie (I-cnemicus = 56,8). Část zlomků žeber prox. a polovina kosti vřetenní použity na ¹⁴C datování.

Patologie: degenerativní změny na tělech bederních obratlů 2. stupně. Výrazná exostóza na levé česce.

Antropologické určení pohlaví a věku: spíše muž, nad 30 lety věku.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KNP/michelsberská dle výbavy + radiouhlíkového data (CRL-10179, 5064±82 BP).

Nálezy a vzorky:

1 – okraj mísy s řádkem hrotitých vpichů na rozhraní hrdla a spodku nádoby. –, 345, –, 320/–. O1, ŽlsvH, 1, 0; 2. Č. př. VL05/279.

5.2.2. Hroby kultury se šňurovou keramikou

Objekt 451, obr. 4.

Akce: hrob prozkoumala v září 2000 I. Pleinerová.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 73 (60), š. 58 (50), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Charakter výplně a podloží: neuveden.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, podle pozice zachovaných dlouhých kostí patrně na levém boku, lebkou tedy původně k V. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky nedochováno nic. Z postkranialního skeletu zlomky těl dlouhých kostí dolních kon-

četin, pravděpodobně kosti stehenní a lýtkové. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40901.

Popis antropologického materiálu: kosti působí spíše gracilním dojmem, povrch je však velmi silně erodovaný.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: pohlaví určit nelze, věk může být od většího dítěte po staršího dospělého.

Archeologické určení pohlaví: žena (?).

Způsob datování: KŠK dle výbavy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – protáhlá čepelka s terminálně zahrocenou bilaterální retuší, vyrobená ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 89 × 18 × 5 mm. Hmotnost 11 g. Dle kresebné dokumentace ležela ventrální stranou dolů, nejspíše na dně hrobu. Č. př. VL00/512/1.

2 – dno amfory. –, –, 90, –/–. –, OŠ, 2, 1; 9. Poloha amfory v hrobě nebyla dokumentována. Č. př. VL00/853.

Objekt 774, obr. 4, tab. 7:1.

Akce: hrob prozkoumal v dubnu až květnu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 188 (180), š. 120 (115), hl. od úrovně skrývky 35 cm. Delší osou orientována zhruba V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá, při stěnách lehce promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna s velmi fragmentovanou a nekompletní bází, levá kost spánková a levá polovina dolní čelisti s dochovaným špičákem, zuby třenovými a první a druhou stoličkou, zlomek horní čelisti, volné zuby. Z postkraniálního skeletu zlomky žeber, zlomek lopatky, zlomky kostí pánve, dlouhé kosti dolních končetin vesměs s odlámanými nebo poškozenými epifýzami, poškozené kosti hlezenní, zlomky prstních článků ruky a kostí nártních nohou. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40934.

Popis antropologického materiálu: lebka i přes postmortální deformaci působí dolichokranně, úzká. Zuby mají střední a spíše silné otěnění. Glabella je výraznější, bradavkovitý výběžek střední, úhel dolní čelisti spíše rovný, brada naopak vystoupá. Lebeční švy srůstající, perzistující metopický šev čelní kosti. Kosti postkraniálního skeletu poškozené, výraznější svalové úpony na kostech pažních, robustičta skeletu snad střední.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec, snad ve věku maturus, pohlaví neurčitelné.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora s nepravidelnými svazky kanelur na plecích a hrdle, nepravidelně obrvenými kulatými vpichy. 90, 57, 60, 90/40–45. 1, O, 2a, 1; 7. Stála patrně na dně hrobu – na fotografiích není in situ. Č. př. VL01/172. Tab. 12:4.

2 – dva půdní vzorky k proplavení, odebrané u kostry. Nedochovány. Č. př. VL01/322 a 323.

Objekt 865, obr. 4, tab. 4:6.

Akce: hrob prozkoumal v červnu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 180 (175), š. 105 (100), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědá písčitá hlína. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená jemným pískem.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, uložen na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna bez báze, horní i dolní čelist a volné zuby. Z postkraniálního skeletu první a druhý krční obratel, 2 poškozené obratle snad bederní, zlomek kosti křížové a lopaty kosti kyčelní, dlouhé kosti dolních končetin obou stran s nepříroslými epifýzami, volné epifýzy, kosti hlezenní a patní, zlomky kostí nártních. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40937.

Popis antropologického materiálu: lebka je gracilní dětská. V čelistech zachovány stoličky dočasné dentice, prořezána první dospělá stolička, druhá založena, volně horní první řezáky a řezáky dolní stálé dentice. Postkraniální skelet gracilní s nepříroslými epifýzami.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě zemřelé ve věku infans III, cca 9 ± 24 měsíců.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – fragment přední poloviny levé lastury mlže *Unio tumidus*. D. fragmentu 24 mm. Patrně nejde o artefakt. Č. př. VL01/1384. Tab. 17:F.

2 – zlomek provrtané (Ø 3 mm) levé lastury sladkovodního mlže *Unio* sp. D. 16,4 mm. Umístění v hrobové jámě neuvedeno (příslušnost nálezu k hrobu je sporná). Artefakt. Č. př. VL01/1384? Tab. 17:D.

3 – provrtaná jelení grandle (*Cervus elaphus*, caninus superior), nebo její imitace. Max. rozměr 14,6 mm. Umístění v hrobové jámě neuvedeno (příslušnost nálezu k hrobu je sporná). Č. př. VL01/1384? Tab. 16:6.

Objekt 890, obr. 4, tab. 8:1.

Akce: hrob prozkoumal v červnu 2001 Ž. Brnič.

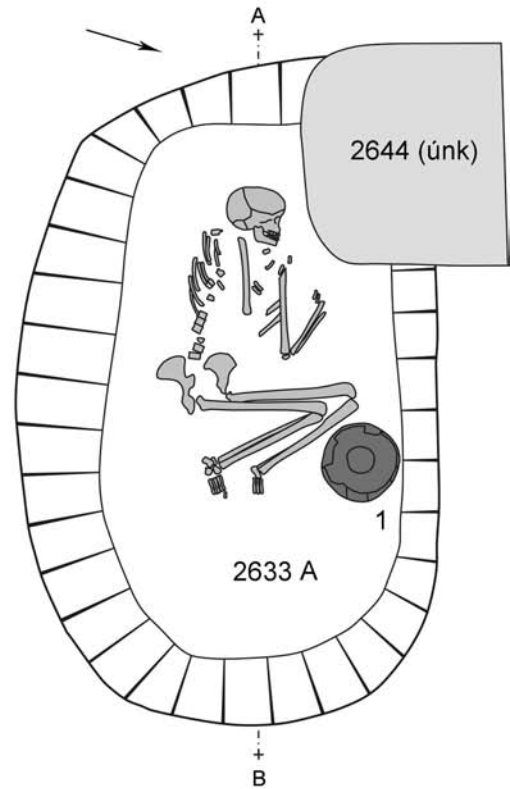
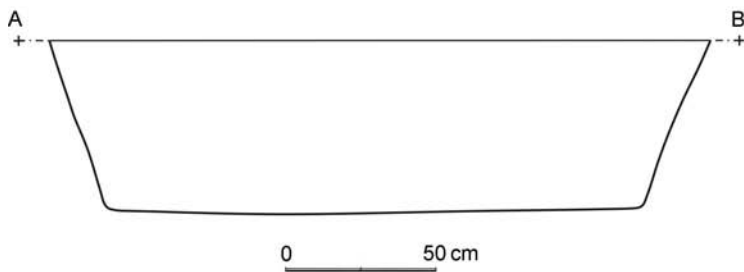
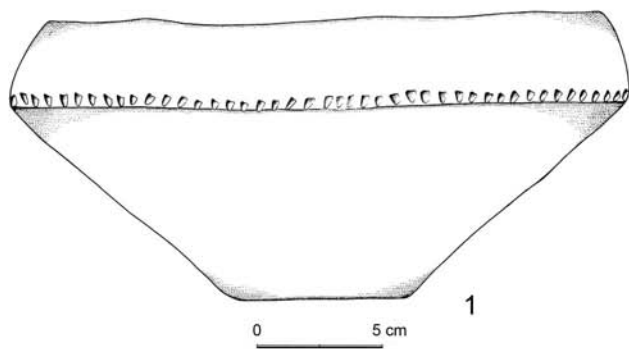
Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 163 (150), š. 123 (105), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: tmavě hnědá písčitá hlína. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená jemným pískem, zhruba od úrovně dna níže jemný rezavý písek.

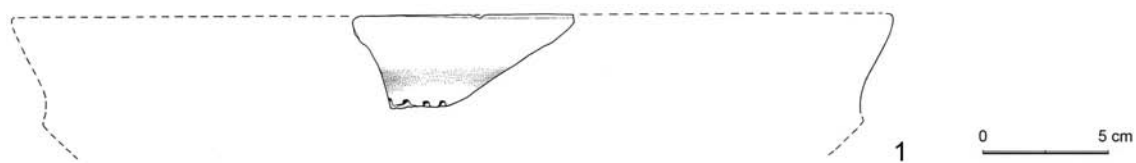
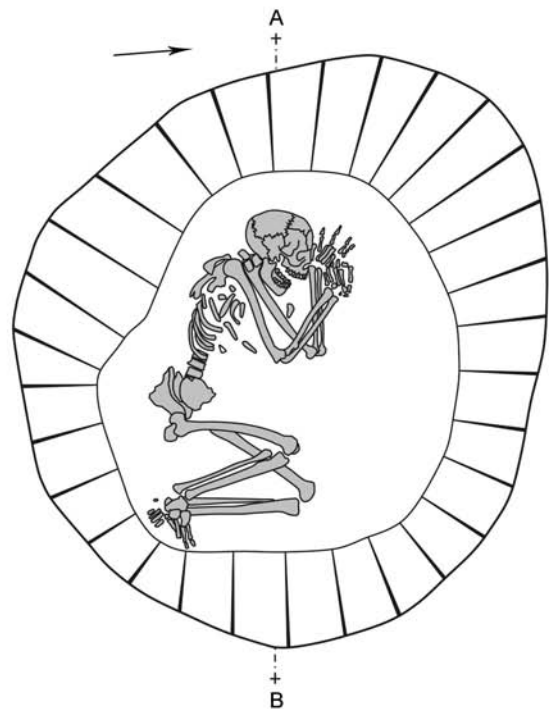
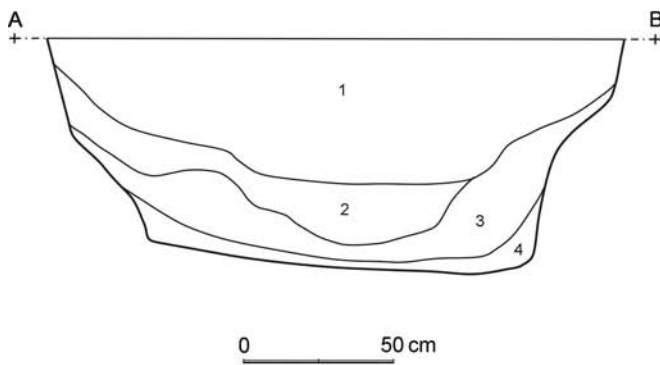
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k JV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny a několik volných zubů. Z postkraniálního skeletu dlou-

Obj. 2633

Obj. 2895

Obr. 3. Vliněves, okr. Mělník. Hroby z počátku staršího eneolitu. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 3.** Vliněves, Kreis Mělník. Gräber vom Anfang des älteren Äneolithikums.

hé kosti horních končetin ve zlomcích, ojediněle kosti zápěstí, těla kostí stehenních a holenních, zlomky epifyz, zlomky kostí zánártních a nártních. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40938.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy srůstající či synostozované, na vnitřní straně ale až obliterované. Zuby spíše se středním otřením, bradavkovitý výběžek spíše malý. Svalové úpony se zdají nevýrazné, i přes poškození postkranialního skelet působí gracilnějším dojmem. *Patologie:* nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec, snad nad 30 let věku (adultus II – maturus).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora s širokými kanelurami na hrdle a svazky subtilnějších žlábků až rýh na plecích. 125, 80, 40, 95/60. 2, svHO, 2a, 1; 24. Nalezena dnem vzhůru nade dnem hrobu. Č. př. VL01/383 (k tomu 5 drobných úlomků keramiky o velikosti max. 5 mm z proplavené výplně nádoby, dle vizuálního posouzení patrně z amfory, č. př. VL01/384). *Tab. 12:2.*

2 – úštěpové škrabadlo ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 19 × 20 × 6 mm. Hmotnost 4 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/1.

3 – čepelové škrabadlo s levolaterální perličkovou retuší, ze silicitu glacienních sedimentů. Sekundární úprava provedena pouze v pravé části terminálního oblouku. Rozměry: 24 × 11 × 5 mm. Hmotnost 2 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/10.

4 – úštěpové škrabadlo (?) s nepravidelnou retuší terminálního oblouku, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 26 × 20 × 4 mm. Hmotnost 4 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/4.

5 – úštěp bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 25 × 15 × 5 mm. Hmotnost 3 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/6.

6 – úštěp bez sekundární úpravy (reziduum jádra?). Surovinu nelze určit, snad lehce přepálená. Rozměry: 28 × 22 × 7 mm. Hmotnost 5 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/7.

7 – menší čepelka bez sekundární úpravy (reziduum jádra?), ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 22 × 10 × 5 mm. Hmotnost 2 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/2.

8 – drobný úštěp bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 12 × 20 × 7 mm. Hmotnost 1 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL/347/5.

9 – drobný úštěp bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 25 × 12 × 6 mm. Hmotnost 1 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/9.

10 – úštěp bez sekundární úpravy (vytěžené jádro?), ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 27 × 13 × 5 mm. Hmotnost 2 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/8.

11 – čepelka bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 27 × 7 × 4 mm. Hmotnost 1 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL01/347/3.

Objekt 957, obr. 5, tab. 5:3.

Akce: hrob prozkoumal v červnu až červenci 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 190 (140), š. 145 (90), hl. od úrovně skryvky 30 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ. Dle snímku příčného profilu byl objekt do boků zřejmě přebrán.

Výplň: hnědočerná slabě písčítá hlína, při dně silně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k VSV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány drobné zlomky mozkovny a volné zuby spíše dospělé dentice. Z postkranialního skeletu zlomky těl dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40939.

Popis antropologického materiálu: zlomky lebky i zubů silně poškozené, zuby snad se středním otřením. K postkranialnímu skeletu se nelze vyjádřit. Fragменты dlouhých kostí použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec neurčitelného pohlaví, snad nad 30 let věku (adultus II – maturus).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9182, 4261±118 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – úštěp s rovným terminálním koncem, bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 32 × 18 × 7 mm. Hmotnost 5 g. Nalezen za zády pohřbu, snad při dně – nedokumentován in situ. Č. př. VL01/413/1.

2 – úštěp s okrouhlým terminálním koncem, bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 33 × 20 × 7 mm. Hmotnost 5 g. Nalezen za zády pohřbu, snad při dně – nedokumentován in situ. Č. př. VL01/413/2.

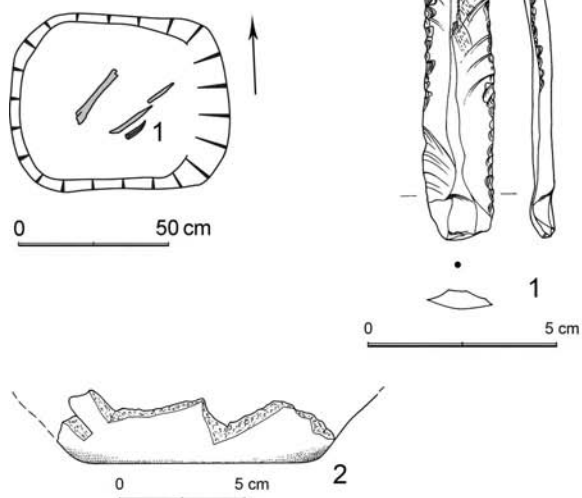
Objekt 965, obr. 5, tab. 1:7.

Akce: hrob prozkoumal v červnu až červenci 2001 Ž. Brnič.

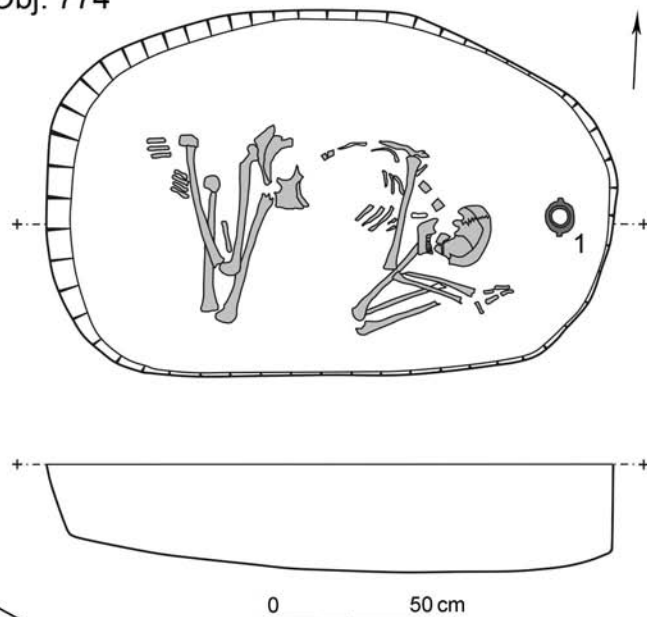
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková, d. 140 (145), š. 93 (105), hl. od úrovně skryvky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ. Dle terénních snímků vertikálně přebráno, kostra spočívala na dně, resp. cca na rozhraní vrstev 3 a 4 (profil dle fotografií upraven).

Výplň: 1 – hnědočerná mírně písčítá hlína lehce promísená podložím, 2 – hnědožlutá hlinitopísčítá vrstva, tj. vrstva 1 zřetelně promísená podložím, 3 – jemný světlý písek, nahodile s valounky 4–5 mm velkými, 4 – jemný

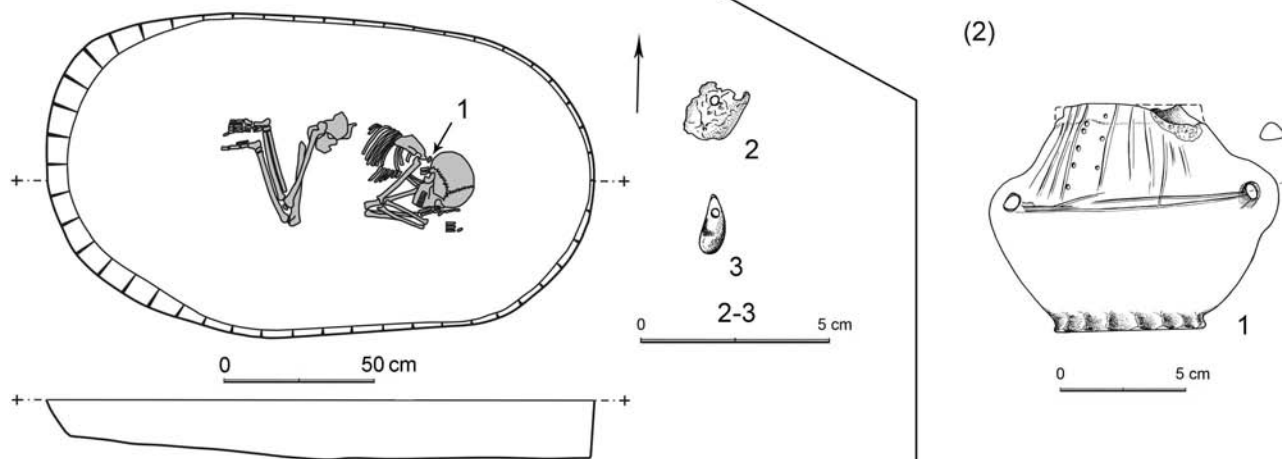
Obj. 451

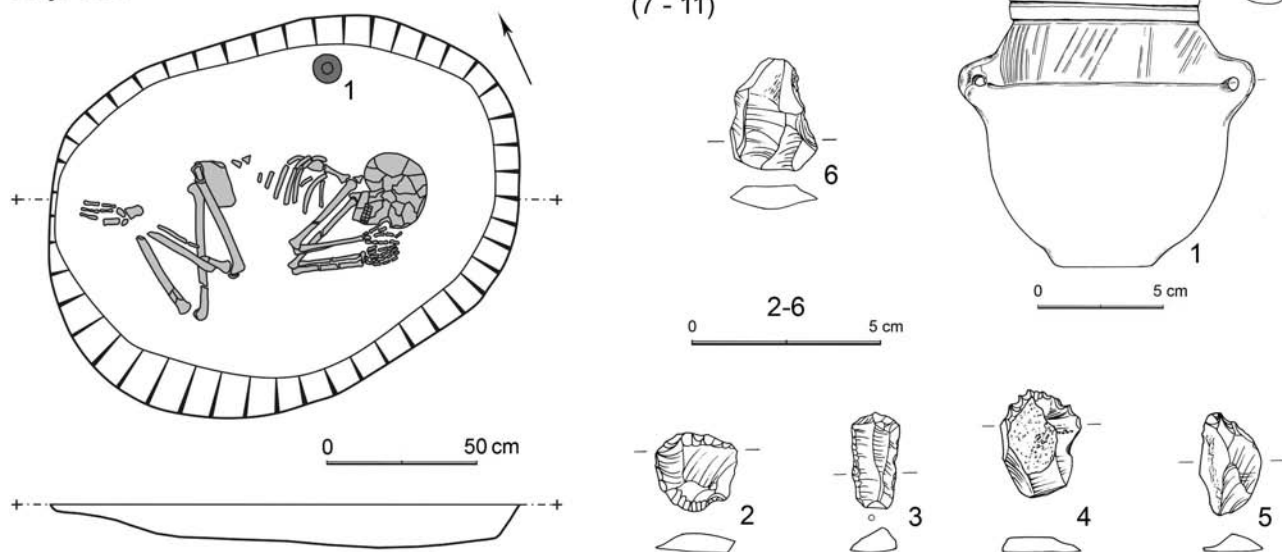
Obj. 774

Obj. 865

Obj. 890

Obr. 4. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 4.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

písek probarvený hnědočernou hlínou. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená jemným pískem, níže jemný světlý písek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla patrně na zádech, lebku k JV. Skrčení nohou silné, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachována větší část mozkovny (spíše pravá polovina), zlomky horní čelisti a poškozená převážně pravá polovina dolní čelisti, poškozené volné zuby či kořeny (dolní řezáky, stoličky). Z postkraniálního skeletu obě kosti klíční, zlomky lopatek, část těla kosti hrudní, zlomky žeber, fragmenty obratlových těl spíše hrudních a bederních; obě kosti pažní (levá bez hlavice), poškozené všechny kosti předloktí, drobné kosti rukou; pánev ve zlomcích, nejzachovalejší pravá kost kyčelní; poškozené obě kosti stehenní, levá kost holenní, zlomky kostí lýtkových, obě kosti hlezenní, obě česky. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40940.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy synostozované až obliterated, glabella malá, čelní hrboly vyjádřené, bradavkovitý výběžek malý. Zuby s výrazným otřením, intravitální ztráty dolních zubů třenových i stoliček. Postkraniální skelet je gracilní, euryknemie (I-cnemius 80,0), výška postavy podle Manouvriera vychází 153,5 cm, výpočtem podle Bacha přibližně 160 cm. Velký sedací zářez široký, sulcus praeauricularis výrazně vyjádřen. Pravá holenní kost (ML 23, AP 29) použita pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: žena, ve věku nejspíše nad 40 let (maturus).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9183, 3954±81 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – masivní čepelka pravolaterálně s drobnou až perličkovou retuší po celé hraně, levolaterálně perličková retuš pouze od baze do cca 2/3 hrany. Rovný terminální konec patrně přirozený, nikoli odlomený. Vyrobená ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 62 × 28 × 7 mm. Hmotnost 19 g. Nalezena na dně u dolní čelisti, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL01/412/1.

2 – bulžňíkový valounový makrolit s pravděpodobnými stopami oteřů na vrchlíku (dle dobrozdání S. Vencla). Max. rozměr 120 mm, hmotnost 1405 g. Nalezen v úrovni skrývky, jde tedy zjevně o intruzi. Č. př. VL01/428.

3 – pedologický trubkový vzorek (půdní vzorek č. 10). Č. př. VL01/1298.

Objekt 967, obr. 5.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 150 (130), š. 80 (70), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, místy promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebku k VSV. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: drobné zlomky snad kostí postkraniálního skeletu. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40941.

Popis antropologického materiálu: velmi drobné zlomky (max. cca 2 cm).

Patologie: nelze posoudit.

Antropologické určení pohlaví a věku: neurčitelný jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 1045, obr. 5, tab. 5:1.

Akce: hrob prozkoumal v listopadu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 155 (130), š. 85 (75), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá, zejména při stěnách a dně silně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebku k Z. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny nejspíše v poloze Q.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny a poškozené volné zuby. Z postkraniálního skeletu drobné zlomky dlouhých kostí dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40956.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy nezachyceny, dochované zuby (stoličky) se středním až silným otřením. Fragmenty dlouhých kostí použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec neurčitelného pohlaví, snad ve věku maturus (nad 40 let).

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9184, 4190±100 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – sedm půdních vzorků k fosfátové analýze. Č. př. VL01/1015–1021.

Objekt 1070, obr. 5, tab. 5:6.

Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2001 Ž. Brnič.

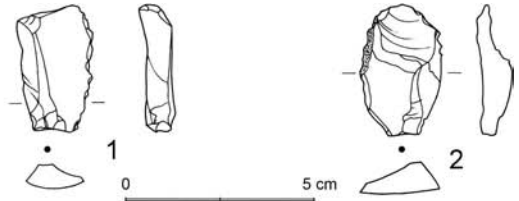
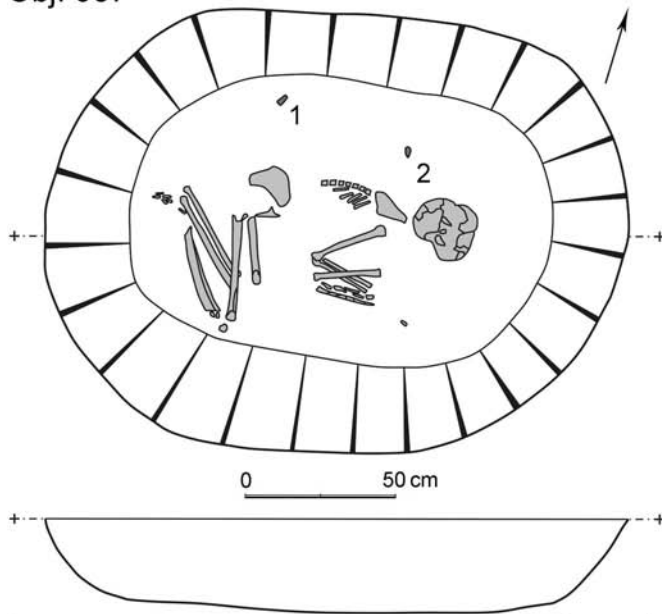
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 150 (140), š. 103 (90), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá lehce promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

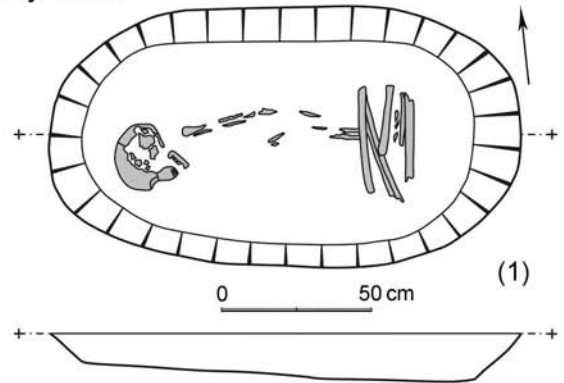
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebku k SZ. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky zachováno několik zlomků mozkovny se zachovalou pyramidou kosti skalní vpravo, volné zuby stálého chrupu. Z postkraniálního skeletu

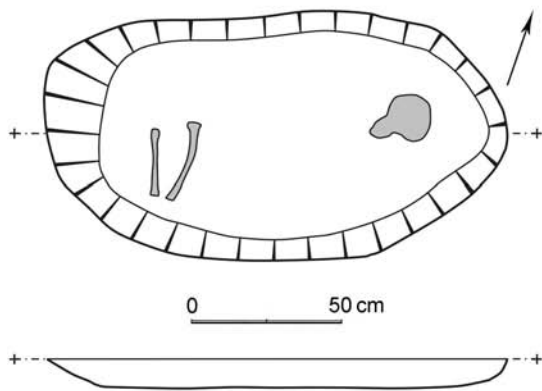
Obj. 957

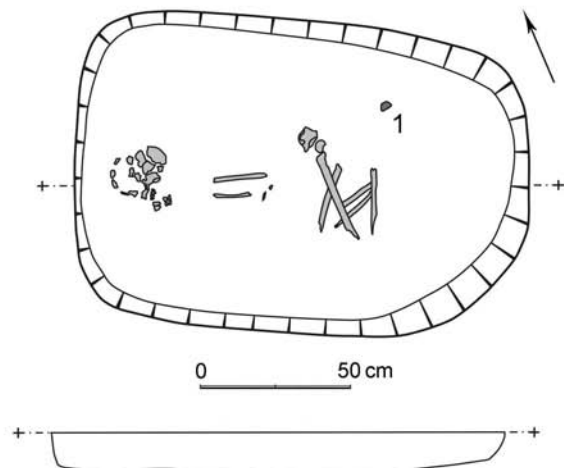
Obj. 1045

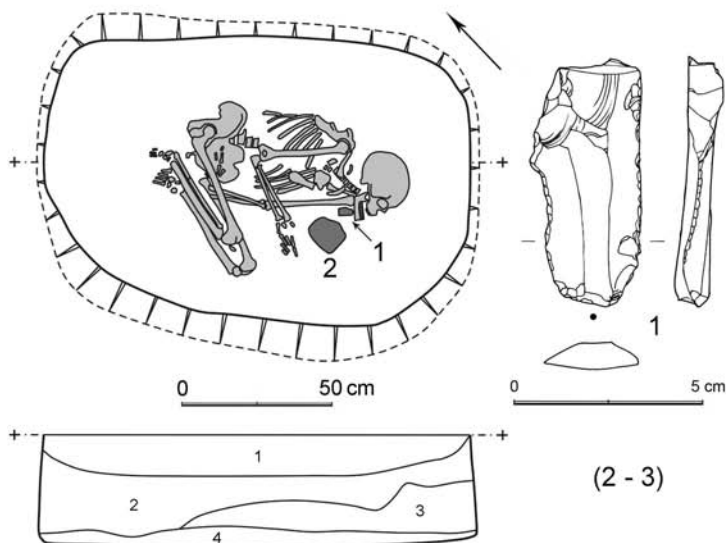
Obj. 967

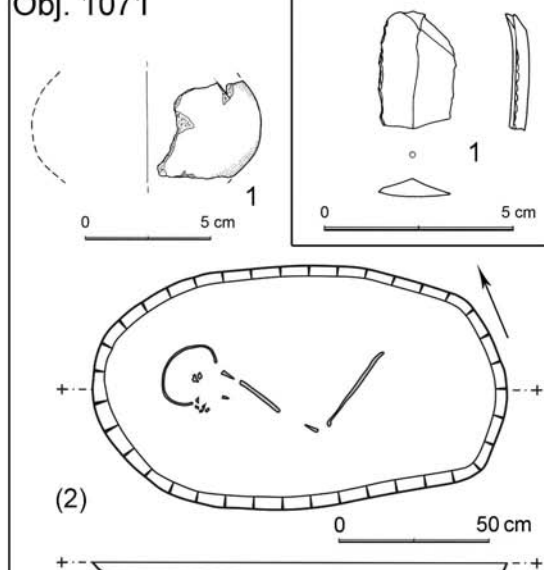
Obj. 1070

Obj. 965

Obj. 1071

Obr. 5. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 5.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

horní polovina kosti stehenní vlevo, bez přirostlé epifyzy. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40990.

Popis antropologického materiálu: kosti lebky spíše tenké, zuby s minimálním otřením, u třetích stoliček pravděpodobně otevřené kořeny. Fragменты dlouhých kostí použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: nedospělý jedinec neurčitelného pohlaví, snad ve věku juvenis (15–19 let).

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – terminální polovina čepelky s levolaterální drobnou mechanickou retuší, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 29 × 18 × 4 mm. Hmotnost 1 g. Nalezena za pánví na dně či těsně nad ním, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL01/606/1.

Objekt 1071, obr. 5.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 135 (130), š. 80 (75), hl. od úrovně skřívky 5 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, zejména při stěnách a dně silně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k ZSZ. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány volné zuby či spíše korunky zubů stálé dentice. Z postkranálního skeletu drobné zlomky dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 40989.

Popis antropologického materiálu: zuby s minimálním nebo žádným otřením.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospívající či mladý dospělý jedinec (juvenis – adultus I); pohlaví určit nelze.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – zlomek výdutě, možná z poháru. –, –, –, r90/–. –, tmš, 2, 3; 8. Zlomek může být jak torzem přídavku, tak intruzí. Poloha v hrobě nezjištěna. Č. př. VL01/605.

2 – silně korodovaný zlomek keramiky z proplaveného materiálu. Max. rozměr 20 mm. Patrně intruze. Č. př. VL01/593.

Objekt 1084, obr. 6, tab. 6:1.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková, d. 145 (135), š. 118 (105), hl. od úrovně skřívky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná až černá mírně písčité hlína. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš silně promísená jemným pískem.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, dle pozice dolních končetin v Z části hrobové jámy uložen patrně na levém boku, lebkou tedy původně k V. Skrčení nohou pravděpodobně silné, stejně jako jejich přitažení. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky nezachováno nic. Z postkranálního skeletu drobné zlomky těl dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41000.

Popis antropologického materiálu: zlomky kostí se silně poškozeným povrchem.

Patologie: nezjistitelné.

Antropologické určení pohlaví a věku: věk dožití ani pohlaví nelze odhadnout.

Archeologické určení pohlaví: žena (?). Poloha pohřbu interpretována podle vzájemné pozice zachovaných kostí a výbavy.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – džbánovitý hrnek. 95, 80, 55, 110/40. 6, OČH, 2, 2; g. Stál na dně hrobu. Č. př. VL01/616. Tab. 11:10.

2 – amfora. 265, r115, 80, 265/130. 1, Štmš, 2, 1; (86 + 12), doplněna z 15 %. Stála na dně hrobu. Č. př. VL01/617. Tab. 12:9.

3 – vejčitá nádoba. u140, –, 85, 175/100. –, OsvH, 2, 3; (35 + 3). Stála na dně hrobu. Č. př. VL01/615.

4 – džbán. 140, 95, 60, 140/50. 6, ČOH, 1, 3; 34, doplněn z 15 %. Stál na dně hrobu. Č. př. VL01/613. Tab. 14:11.

5 – džbán s plecemi zdobenými OŠ (13/30). u100, –, 65, 175/35–40. –, OŠČ, 1, 2; (43 + 11). Stál na dně hrobu. Č. př. VL01/614. Tab. 14:6.

6 – větší ústěp levolaterálně a spíše ventrálně s konvexní retuší, dorzálně makroskopicky lesk na pracovní hraně (srpový vklad), ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 35 × 27 × 6 mm. Hmotnost 9 g. Z výplně bez udání polohy, patrně intruze. Č. př. VL01/611/1.

7 – devět zlomků pravěké keramiky z úrovně skřívky, z toho 1 drobný okraj, max. rozměr 30 mm. Patrně intruze. Č. př. VL01/607.

7 – dva pravěké zlomky keramiky z proplaveného půdního vzorku získaného pode dnem džbánu (kterého?). Max. rozměr 50 mm. Patrně intruze. Č. př. VL01/612.

8 – kosti zvířecí z úrovně skřívky, příp. svrchní vrstvy: zlomek bederního obratle (vertebra lumbalis) neurčeného středně velkého savce a dalších 15 malých fragmentů neurčeného savce. Patrně intruze. Č. př. VL01/610.

9 – uhlíky z výplně poblíž vejčité nádoby (č. 3), patrně z proplaveného materiálu. Nejspíše intruze. Č. př. VL01/609.

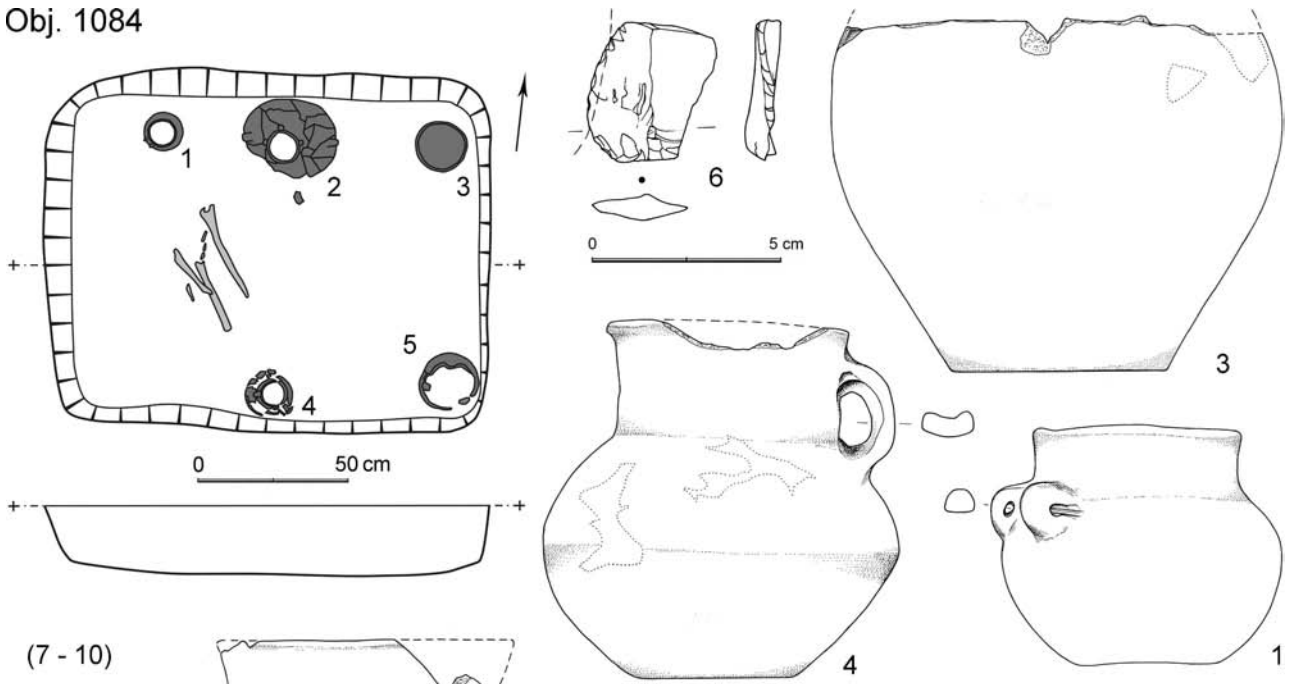
10 – tři úlomky křemene, z úrovně skřívky. Max. rozměr 40 mm, hmotnost 25 g. Nejde o artefakty (dobrozdání S. Vencla). Č. př. VL01/608.

Objekt 1109, obr. 6.

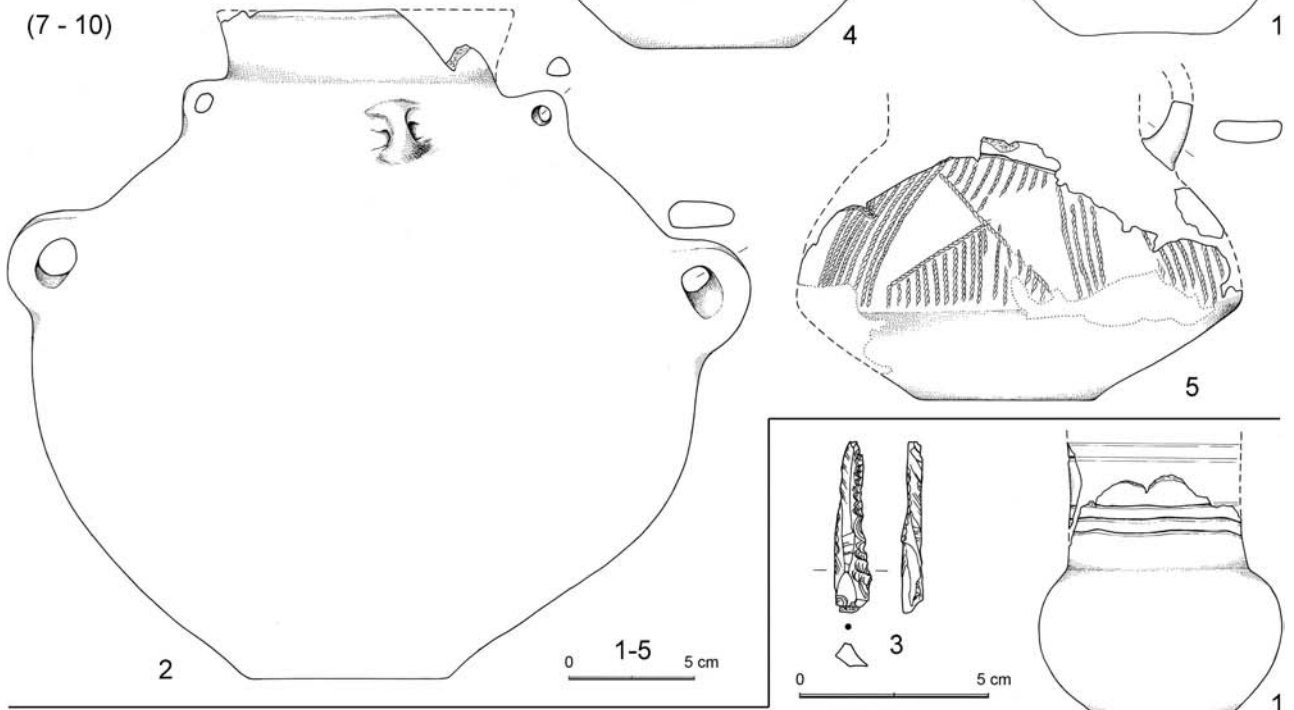
Akce: hrob prozkoumal v říjnu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 138 (135), š. 93 (90), hl. od úrovně skřívky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

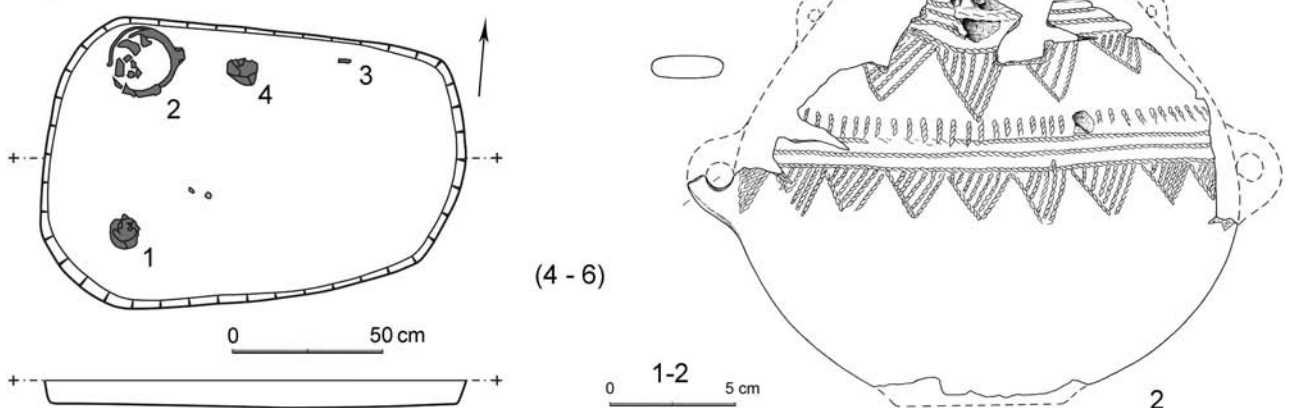
Obj. 1084

(7 - 10)

Obj. 1109

Obr. 6. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 6.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Výplň: hnědá hlinitopísčítá. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze zjistit, antropologický materiál zničen při povodni r. 2002.

Archeologické určení pohlaví: muž (?). Poloha pohřbu interpretována podle typů a vzájemné pozice nálezy.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený na hrdle horizontálními rytými svazky. u107, r70, 55, 95/35. –, svH, 2, 2; (47 + 11). Nejspíše stál na dně hrobu. Č. př. VL01/825. *Tab. 11:7.*

2 – amfora zdobená OŠ (10–12/30). Původně opatřena dvěma uchy na max. výduti a čtyřmi oušky na rozhraní hrdla a plecí. u160, –, r65, 200/r95. –, ČŠtmH, 2, 3; (54 + 6). Nejspíše stála na dně hrobu. Č. př. VL01/826. *Tab. 14:9.*

3 – štíhlá čepelka pravolaterálně otupená strmou retuší (případně štíhlý vrták s ulomeným hrotem), ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 44 × 8 × 4 mm. Hmotnost 1 g. Nalezena při skrývce (začišťování) objektu. Patrně intruze. Č. př. VL01/768/1.

4 – zhruba polovina křemenného říčního valounu s jasnými stopami tří úderů (kámen nepuknul pouhým přičiněním ohně a vody, dobrozdání S. Vencla). Max. rozměr 115 mm, hmotnost 504 g. Patrně intruze. Č. př. VL01/824.

5 – odštěpek vyvřeliny, nejde o artefakt (dobrozdání S. Vencla). Max. rozměr 30 mm, hmotnost 5 g. Č. př. VL01/840.

6 – šest půdních vzorků k fosfátové analýze. Č. př. VL01/1046–1051.

Objekt 1113, obr. 7.

Akce: hrob prozkoumal v listopadu až prosinci 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková, d. 173 (150), š. 140 (120), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Charakter výplně a podloží: neuveden.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k ZJZ. Skrčením nohou střední, jejich přitažení silné. Uspořádání horních končetin nejasné.

Dochovaní pohřbu: z lebky zachováno malé množství zlomků mozkovny, pyramida kosti skalní, zlomek dolní čelisti se zubem třenovým, 10 poškozených volných zubů trvalého chrupu, s ulámanými kořeny. Z postkranialního skeletu poškozené části těl kostí pažních a levé kosti loketní, z pánve zlomek kyčelní jamky, poškozené hlavice obou kostí stehenních, fragmenty těl kostí stehenních a holenních, zlomek snad kosti hlezenní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41008.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy otevřené, otření zubů slabé. K robusticitě kostry se nelze vyjádřit, pohlavní znaky nedochovány, podle rozměrů hlavice kosti stehenní 48 × 50 mm spíše muž.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec, snad mladšího věku (adultus), pravděpodobně muž.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora zdobená přesekávanými lištami. Pod rozhraním hrdla a plecí původně 4 subkutánní ouška, o 45 stupňů pootočená vůči 2 páskovým na max. výduti. u330, –, 75, 330–370/160. –, OHŠ, 2, 3; (103 + 27). Dle popisu a dokumentace stála nejspíše na dně hrobu. Č. př. VL01/1144. *Tab. 12:7.*

2 – kamenný sekeromlat. Rozměry: 103 × 52 × 34 mm. Vývrt s téměř nezatelnými stopami vrtání, 18 vně/19 zevni. Hmotnost 298 g. Dle kresebné dokumentace ležel ve vrstvě těsně nade dnem, násadním otvorem směrem vzhůru. Č. př. VL01/1106.

3 – kamenná sekerka s přehlazeným, místy přirozeným povrchem. D. 70, š. o. 26, tl. 19 mm. Hmotnost 77 g. Nejspíše ležela na dně. Č. př. VL01/1107.

4 – džbán. Nenalezen, patrně zničen při povodni r. 2002. Dle popisu a dokumentace stál nejspíše na dně hrobu. Č. př. VL01/1143.

5 – zlomky další nádoby (?). Nenalezeny, patrně zničeny při povodni r. 2002. Silně rozrušena, detailní poloha nezjistitelná. Č. př. VL01/1142.

6 – keramika z proplavené výplně. Nenalezena, patrně zničena při povodni r. 2002. Ze dna objektu, nejspíše intruze. Č. př. VL01/1216.

7 – tři malé, do černa spálené fragmenty kostí neurčeného savce. Ze dna objektu, patrně intruze. Č. př. VL01/1309.

8 – několik drobných omlětých úlomků mazanice z proplavené výplně. Max. rozměr 20 mm, hmotnost 10 g. Ze dna objektu, patrně intruze. Č. př. VL01/1219.

9 – uhlíky z proplavené výplně. Ze dna objektu, patrně intruze. Č. př. VL01/1218.

Objekt 1115, obr. 7.

Akce: hrob prozkoumal v listopadu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 165 (150), š. 105 (80), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá, zejména při stěnách a dně silně promísená podloží. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: patrně ve skrčené poloze. Poloha kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze zjistit, antropologický materiál zničen při povodni r. 2002.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

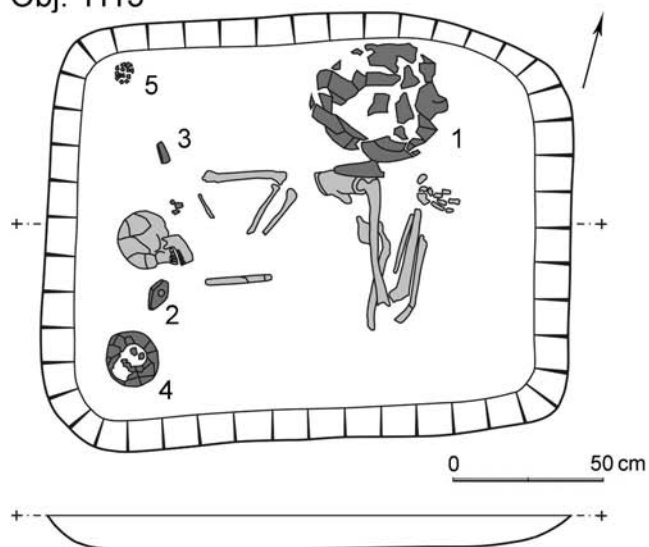
Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

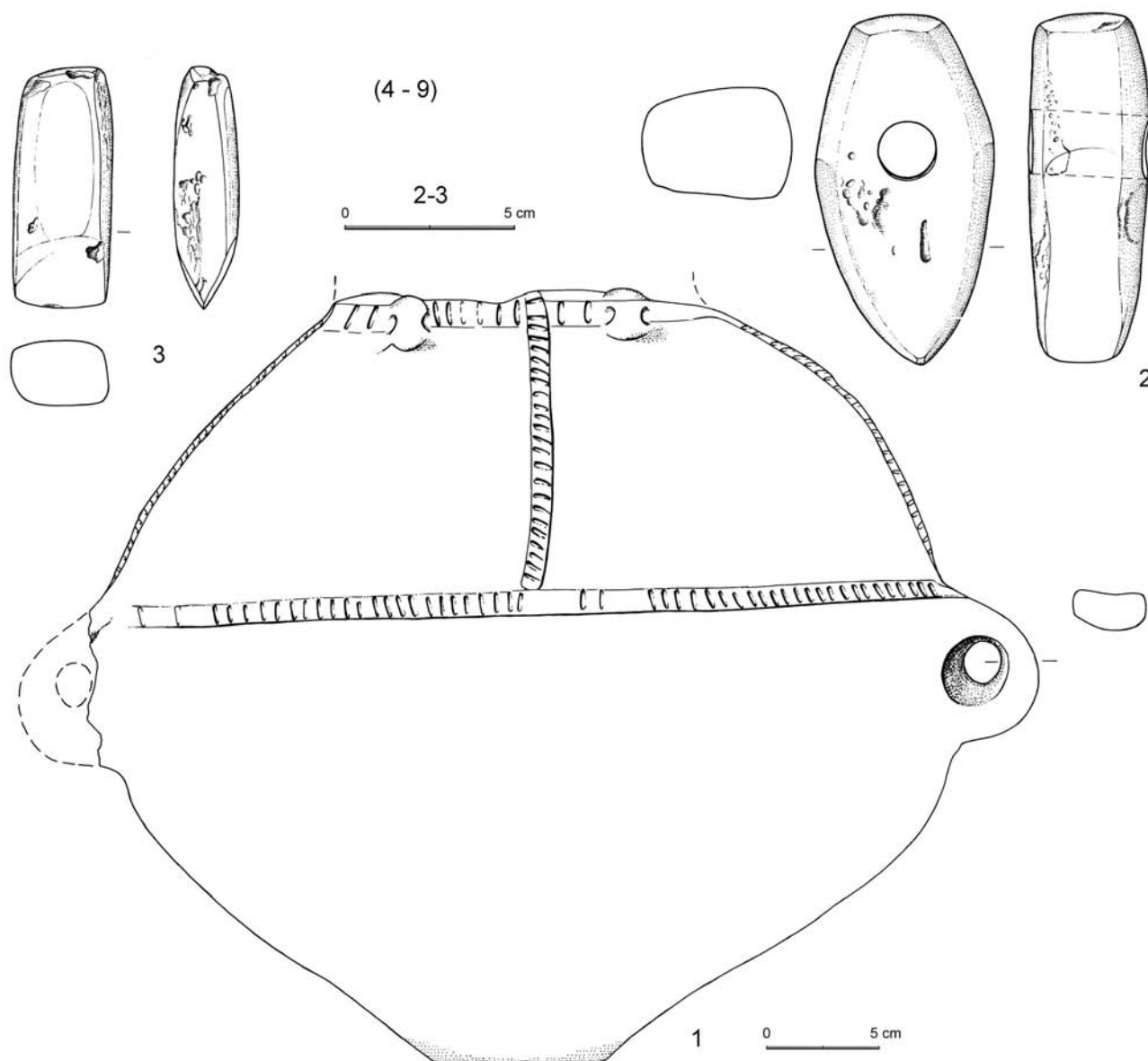
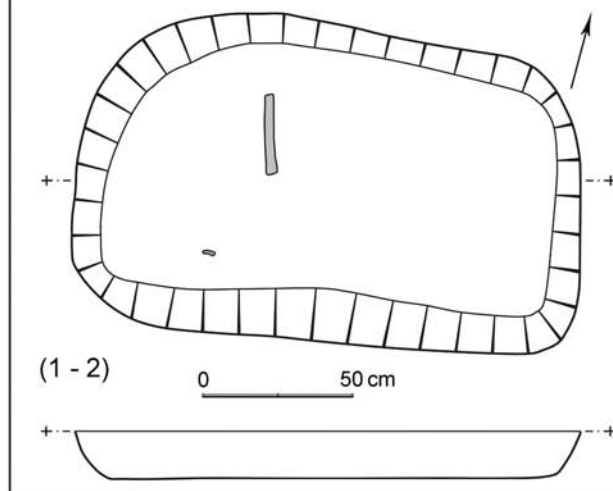
1 – jeden omlětý zlomek mazanice (nebo hrudka okru?). Max. rozměr 25 mm, hmotnost 3 g. Z výplně, patrně intruze. Č. př. VL01/950.

2 – šest půdních vzorků k fosfátové analýze. Nenalezeny, zřejmě zničeny při povodni r. 2002. Č. př. VL01/952–957.

Obj. 1113

Obj. 1115

Obr. 7. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 7.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Objekt 1123, obr. 8.

Akce: hrob prozkoumal v listopadu 2001 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 163 (135), š. 115 (90), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá lehce kontaminovaná podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš slabě promísená pískem.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár válcovitý. 105, r70, 45, 72/90. 1, svHO, 2, 3; (7 + 3). Nalezen na boku nade dnem (?) hrobu. Č. př. VL01/1151.

2 – spodek nádoby, která stála na dně (?) hrobu. u70, –, 70, 150/70. –, tmŠ, 2, 3!; (22 + 12). Č. př. VL01/1152.

Objekt 1150, obr. 8, tab. 8:4.

Akce: hrob prozkoumal v dubnu 2002 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 128 (120), š. 105 (95), hl. od úrovně skryvky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, zejména při stěnách a dně silně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k JV. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze zjistit, antropologický materiál zničen při povodni r. 2002.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora. u115, –, r80, 220/90. –, ŠsvH, 2a, 3; (23 + 13). Stála na dně hrobu. Č. př. VL02/1221.

2 – nádoba. Nenalezena, patrně zničena při povodni r. 2002. Stála na dně hrobu. Č. př. VL02/1267.

3 – křemenný valounek beze stop použití (dobrozdání S. Vencla). Max. rozměr 20 mm, hmotnost 6 g. Nalezen před lebkou 10 cm nade dnem. Č. př. VL02/1274.

4 – dva pravěké zlomky keramiky z okolí lebky, max. rozměr 20 mm. Patrně intruze. Č. př. VL02/1273 a 1275.

Objekt 1423, obr. 8, tab. 5:2.

Akce: hrob prozkoumal v červnu 2002 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 128 (100), š. 83 (65), hl. od úrovně skryvky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá, při stěnách a dně mírně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: lebka ve větších zlomcích, obě kosti skalní, strop očníce, levá a poškozená pravá polovina horní čelisti, dolní čelist, stoličky dočasného chrupu v alveolech, 14 volných zubů dočasné dentice a 9 základů zubů stálých. Z postkranialního skeletu řada poškozených obratlových těl a obratlových oblouků jen vzácně spojených s tělem, množství žeber a jejich zlomků, kosti kyčelní a sedací, z dlouhých kostí horních končetin chybí pouze levá kost loketní, přítomny kosti zápěstí, zápěstní i články prstů, dlouhé kosti dolních končetin všechny, samostatné epifyzy, drobné kosti nohou. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41010.

Popis antropologického materiálu: lebeční kosti tenké, stále první stoličky ještě neprořezané, se základy kořene. Dlouhé kosti nemají přirostlé epifyzy, oblouky obratlů jsou nepřirostlé, výjimečně přirůstající.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě ve věku infans II (4 roky ±12 měsíců)

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – devět provrtaných a užíváním ohlazených zubů psa, příp. jejich zlomků (*Canis familiaris*), a možná i vlka (*Canis lupus f.?*), nalezených v okolí lebky. Mezi nálezy psích zubů byly rozpoznány jeden řezák (caninus indet., celý zub), dvě pravé spodní stoličky (molar 1 inf., dex., vždy kaudální polovina zubu), jedna pravá horní stolička (molar 1 sup., dex., polovina zubu), jeden levý horní zub třenový (praemolar 4 sup., sin., fragment zubu) a dva drobnější zuby, asi řezáky (cf. incisivus); ze zubů veličnosti vlka jedna pravá a jedna levá dolní stolička (molar 1 inf., sin. et dex., vždy kaudální polovina zubu). Č. př. VL02/166. Tab. 16:3.

1 – jeden provrtaný a užíváním ohlazený zub psa (*Canis familiaris*), resp. zlomek pravého horního třenového zubu (praemolar 4 sup., dex.), nalezený pod lebkou. Otvor je na jedné straně probroušen (přerušen). Č. př. VL02/242. Tab. 16:3.

1 – jeden provrtaný a užíváním ohlazený zub psa (*Canis familiaris*), resp. zlomek pravé dolní stoličky (molar 1 inf., dex.), nalezený na kostře. Č. př. VL02/206. Tab. 16:3.

2 – třináct provrtaných perleťových kroužků a jeden fragment z lastur čeledi Unionidae, Ø 6–9 mm. Č. př. VL02/167.

2 – dva provrtané perleťové kroužky z lastur čeledi Unionidae nalezené pod lebkou. Č. př. VL02/243.

2 – čtyři provrtané perleťové kroužky z lastur čeledi Unionidae nalezené na zápěstí levé ruky. Č. př. VL02/205.

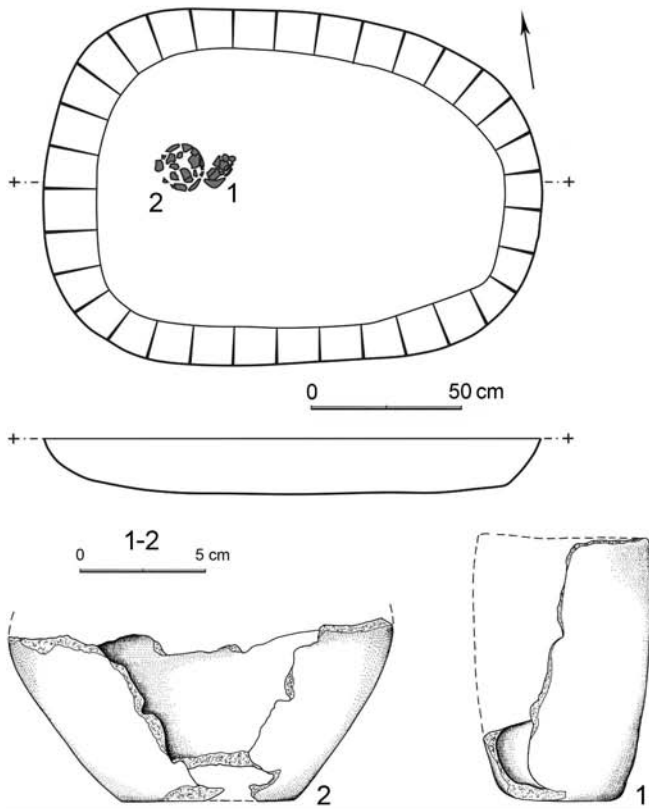
2 – dva provrtané perleťové kroužky z lastur čeledi Unionidae nalezené u zápěstí levé ruky. Č. př. VL02/244.

2 – jeden provrtaný perleťový kroužek z lastury čeledi Unionidae nalezený u páteře. Č. př. VL02/245.

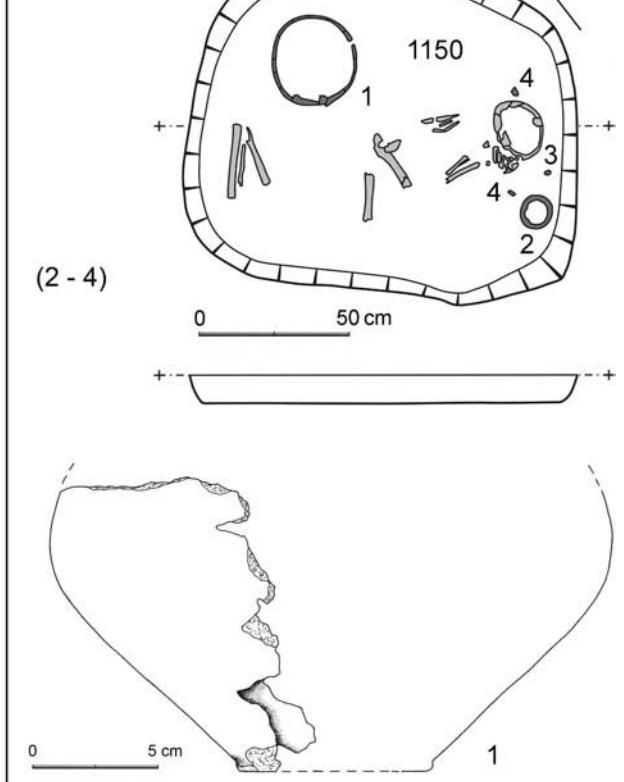
2 – dva provrtané perleťové kroužky z lastur čeledi Unionidae nalezené u kostry. Č. př. VL02/246.

2 – jeden provrtaný perleťový kroužek z lastury čeledi Unionidae nalezený u dolních končetin a další fragment z proplavené výplně. Č. př. VL02/182 a 247.

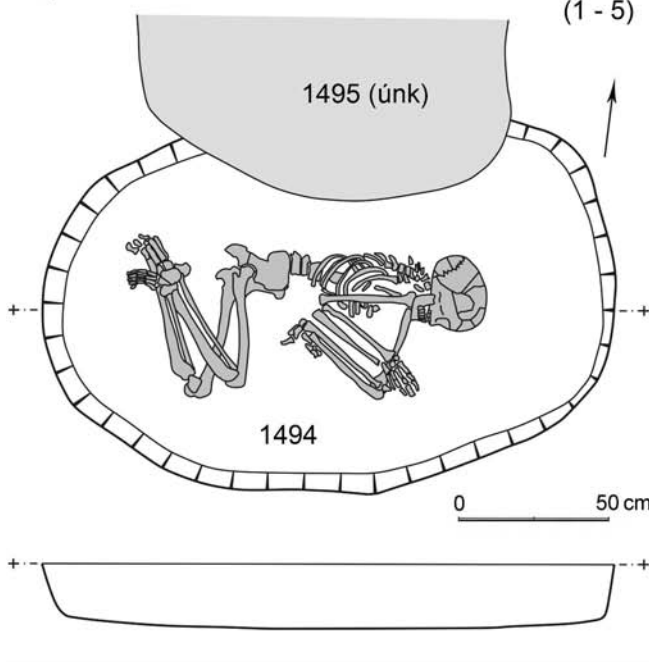
Obj. 1123

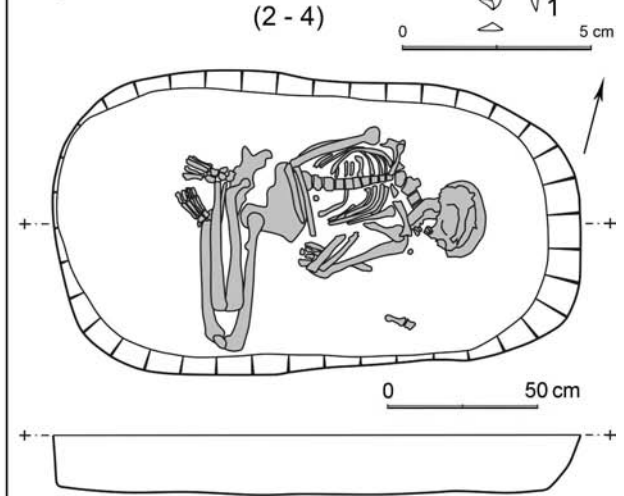
Obj. 1150

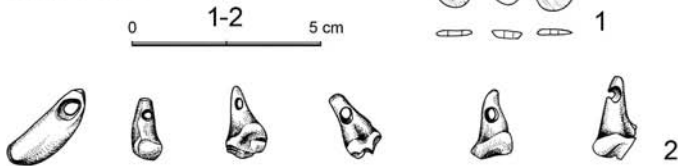
Obj. 1494

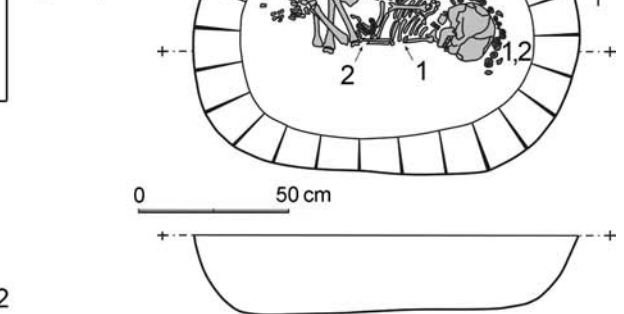
Obj. 1515

Obj. 1423

(3 - 5)

Obr. 8. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — Abb. 8. Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

3 – malý fragment kosti neurčeného savce z proplavené výplně. Patrně intruze. Č. př. VL02/184.

3 – šest zlomků pravěké keramiky, max. rozměr 30 mm. Patrně intruze. Č. př. VL02/184.

4 – malakofauna z proplavené výplně: *Anisus leucostoma*, 2 ks; *Cecilioides acicula*, 2 ks; *Chondrula tridens*, 1 ks; *Pisidium casertanum*, 1 ks, pravá lastura; *Succinea putris*, 1× fragment ulity; *Succinella oblonga*, 10 ks. Intruze. Č. př. VL02/182.

4 – malakofauna z proplavené výplně od páteře: *Radix peregra* s. l., 1× juv, 2× fragment obústí; *Succinella oblonga*, 2 ks; *Vallonia tenuilabris*, 1 ks. Intruze. Č. př. VL02/240.

4 – malakofauna nalezená u lebky a pod ní: *Succinea putris*, 7 fragmentů ulity; *Unio* sp., 1× fragment lastury; Unionidae, 3× fragment perleti. Intruze. Č. př. VL02/167 a 243.

5 – uhlíky a zuhelnatělá semena z proplavené výplně. Nenalezeny, patrně zničeny při povodni r. 2002. Č. př. VL02/183 a 186.

5 – uhlíky z proplavené výplně od páteře. Č. př. VL02/239.

5 – uhlíky z proplavené výplně zpod lebky. Č. př. VL02/241.

Objekt 1494, obr. 8, tab. 3:1.

Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2002 Ž. Brnič. **Superpozice:** s únětickým objektem/hrobem 1495.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 188 (180), š. 123 (115), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá občas lehce promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebku k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze připomínající typ C, i když skrčený pohřeb uložen zjevně na boku a nikoli horní partií na zádech, jak u diskutovaného typu obvyklé.

Dochování pohřbu: lebka ve větších fragmentech, levá polovina horní čelisti, dolní čelist sice poškozená, ale s výjimkou pravé hlavičky prakticky kompletní, zuby stálého chrupu částečně volně, ale pravděpodobně kompletní. Z postkranialního skeletu rukojeť kosti hrudní a další fragmenty, zlomky žeber, druhý krční obratel a množství spíše zlomků dalších obratlů jak hrudní, tak bederní páteře, vnější úhly obou lopatek, pravá kost klíční, z pravé horní končetiny dlouhé kosti – kost pažní bez hlavice, drobné kosti ruky, vlevo obdobná situace, poškozené kosti pánve, z pravé dolní končetiny kost stehenní, prox. epifýza kosti holenní, kost lýtková, poškozené kosti nohy, vlevo obdobně, navíc tělo kosti holenní, česka. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41014.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy otevřené, glabella malá, dolní čelist spíše vysoká, brada vyznačená, úhly spíše rovné, zuby s minimálním otřením, třetí stolička teprve prořezává. Nepřirostlá distální epifýza pravé kosti vřetenní, vlevo nepřirostlá hlavice kosti pažní, při-

růstající hřeben kosti kyčelní, čerstvě přirostlá hlavice kosti stehenní, nepřirostlá distální epifýza, u kosti hlezenní samostatná proximální epifýza. Pravá holenní kost použita na ¹⁴C datování.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospívající nebo mladý dospělý jedinec, nad 16 let, maximálně 25 let, pohlaví neurčitelné.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9188, 4288±79 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – tři keramické zlomky ze začišťování povrchu objektu – kořen ucha, jemný plavený slídnatý zlomek a prstovaný fragment. Max. rozměry 30–50 mm. Vzhledem k superpozici s hrobem únětické kultury může jít i o starobronzovou keramiku událostně nesouvisející s hrobem 1494. Č. př. VL02/397.

1 – zlomek keramiky z proplavené výplně vybrané z okolí kostry, max. rozměr 25 mm. Patrně intruze. Č. př. VL02/678.

2 – jeden omlutý zlomek mazanice ze začišťování povrchu objektu, max. rozměr 30 mm, hmotnost 4 g. Patrně intruze. Č. př. VL02/396

3 – malakofauna z proplavené výplně vybrané z okolí kostry: *Unio* sp., 1× fragment lastury. Intruze. Č. př. VL02/679.

4 – uhlíky z proplavené výplně vybrané zpod kostry. Patrně intruze. Č. př. VL02/695.

5 – ohlazený kámen z proplavené výplně vybrané z okolí kostry, max. rozměr 60 mm, hmotnost 66 g. Nejde o artefakt (dobrozdání S. Vencla). Č. př. VL02/676.

Objekt 1515, obr. 8, tab. 3:2.

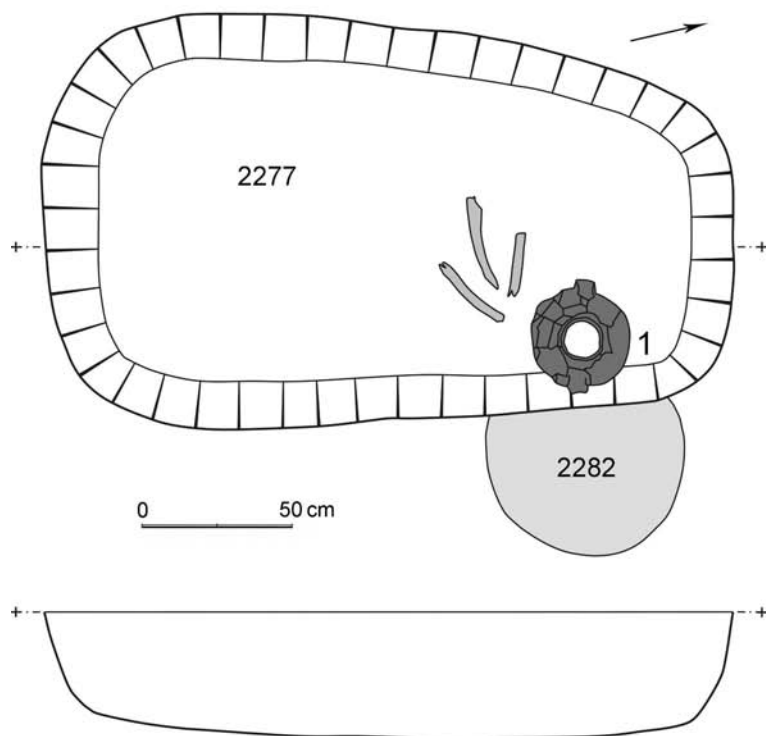
Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2002 Ž. Brnič. **Hrobová jáma:** v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 173 (160), š. 98 (90), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, občas lehce promísená podložím spraší, resp. nepravidelnými ččkami čisté spraše (nory?). Podloží v místě tvořila žlutá spraš.

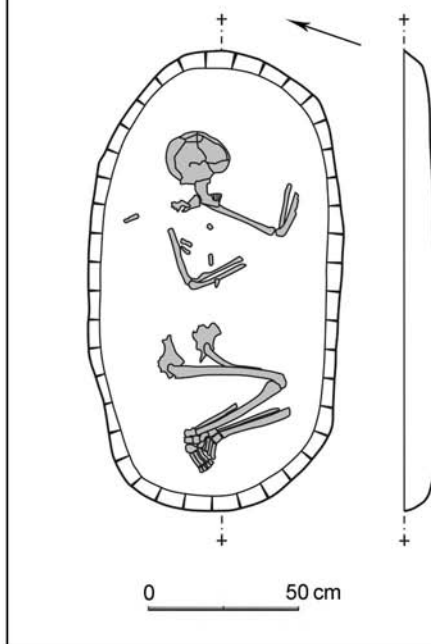
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebku k VSV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny patrně v poloze B.

Dochování pohřbu: z lebky zachována spíše levá polovina mozkovny, kost skalní vlevo, levá kost lícní, levá polovina dolní čelisti, poškozené volné zuby – někdy jen kořeny nebo korunky. Z postkranialního skeletu množství zlomků obratlů se silným poškozením, zlomky žeber, vnější úhly lopatek a zlomky obou kostí klíčních, z pravé horní končetiny poškozená kost pažní a několik zlomků těl kostí předloktí, vlevo situace obdobná, poškozené obě kosti pánevní bez kostí stydkých, vlevo chybí i většina kosti kyčelní, z pravé dolní končetiny poškozená kost stehenní, česka, zlomky kostí bérce, kost hlezenní, patní a poškozené zlomky dalších kostí zánártních, vlevo

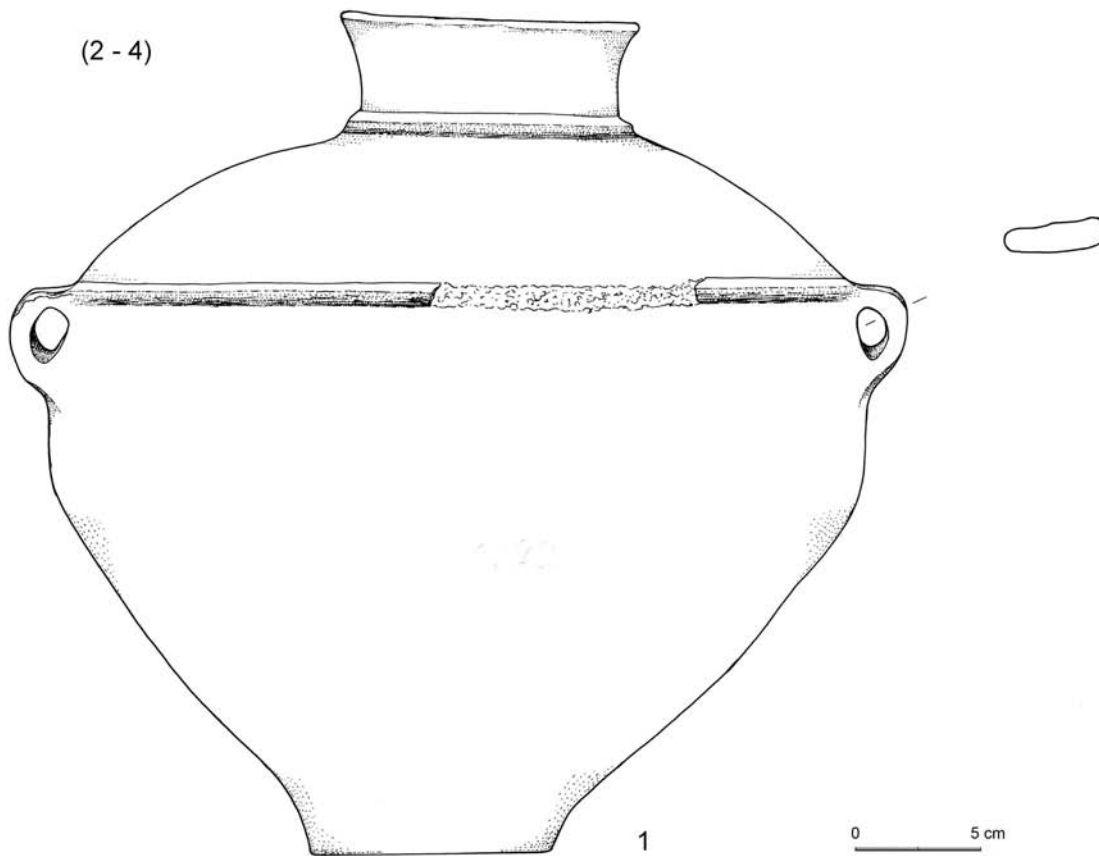
Obj. 2277

Obj. 1653

(2 - 4)

Obr. 9. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 9.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

kost stehenní i holenní s poškozenými distálními konci, česka, poškozené drobné kosti nohy. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41018.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy synostozované až obliterované, zuby se silným otřením, intravitální ztráta stoliček dochované poloviny dolní čelisti. Postkranialní skelet působí spíše robustněji, svalové úpony na kostech stehenních jsou vyjádřené, euryknemie (I-cnemicus = 71,4), pánev má široký velký sedací zářez, křížokyčelní skloubení nelze hodnotit podobně, jako oblast sulcus praeauricularis. Pravá holenní kost (ML 26, AP 36) použita na ¹⁴C datování.

Patologie: u některých obratlových těl patrné Schmorlovy uzly.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec spíše vyššího věku (maturus), podle pánevních znaků spíše žena.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9189, 4225±81 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – drobný odštěpek ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 13 × 6 × 1 mm. Hmotnost 1 g. Z výplně hrobu bez udání polohy. Patrně intruze. Č. př. VL02/578/1.

2 – dva okraje a další atypická keramika z proplavené výplně vybrané z okolí kostry. Celkem 17 pravěkých zlomků, max. rozměr 20–25 mm. Pravděpodobně intruze. Č. př. VL02/616.

2 – zlomek hrdla pravěké nádoby vyzvednuté z vrstvy nade dnem hrobu, max. rozměr 40 mm. Pravděpodobně intruze. Č. př. VL02/653.

3 – uhlíky z proplavené výplně hrobu. Č. př. VL02/577.

3 – uhlíky z proplavené výplně vybrané z okolí kostry. Nezachováno. Č. př. VL02/618.

4 – malakofauna z proplavené výplně: *Anisus leucostoma*, 2 ks; *Cecilioidea acicula*, 7 ks; *Succinella oblonga*, 4 ks. Intruze. Č. př. VL02/579.

4 – malakofauna z proplavené výplně vybrané z okolí kostry: *Succinea putris*, 2 ks; *Succinella oblonga*, 19 ks; *Unionidae* (cf. *Unio* sp.), 1 fragment lastury. Intruze. Č. př. VL02/617.

4 – malakofauna z proplavené výplně z vrstvy nade dnem hrobu: *Unio crassus*, pravá lastura, 1× fragment misky s dochovaným zámkem. Intruze. Č. př. VL02/654.

Objekt 1653, obr. 9, tab. 3:6.

Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2002 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 150 (140), š. 83 (75), hl. od úrovně skryvky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, při stěnách a dně mírně promísená podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá spraš, níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k VSV. Skrčením nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze B.

Dochování pohřbu: z lebky pouze zlomky mozkovny, poškozené kosti skalní, 11 volných zubů. Z postkranialního skeletu tělo pažní kosti vpravo, vlevo z horní končetiny pouze několik zlomků, z dolních končetin vlevo poškozené části diafýz dlouhých kostí a poškozená kost hlezenní, vpravo silně poškozený proximální konec těla kosti stehenní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41019.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy nehodnotitelné, zuby se slabým (špičáky, třenové, stoličky) i středním otřením (horní první řezák). K robusticitě kostry se nelze vyjádřit – působí gracilně, ale povrch kostí je silně erodovaný, pohlavní znaky nedochovány. Zlomky těl kostí stehenních použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9190, 4261±88 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 2277, obr. 9.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2003 Ž. Brnič.

Superpozice: snad s pravěkým objektem/sloupovou jámou 2282.

Hrobová jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 225 (195), š. 130 (105), hl. od úrovně skryvky 40 cm. Delší osou orientována zhruba v (silně nepravděpodobném) směru SSV–JJZ. Podle zachované fotodokumentace není půdorys jámy přesvědčivý (hrob snižován nestandardním způsobem, viz též povaha výplně), stejně jako superpozice (?) se sloupovou jámou 2282. (Předložený plán respektuje kresebnou dokumentaci.)

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá s mocnými proplásky vrstev značně kontaminovaných podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš silně promísená jemným pískem.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, ostatní parametry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky nezachováno nic. Z postkranialního skeletu část těla stehenní kosti, zlomky dalších dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41065.

Popis antropologického materiálu: povrch kostí velmi silně erodovaný.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: věk dožití od většího dítěte po senilis, pohlaví rovněž nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

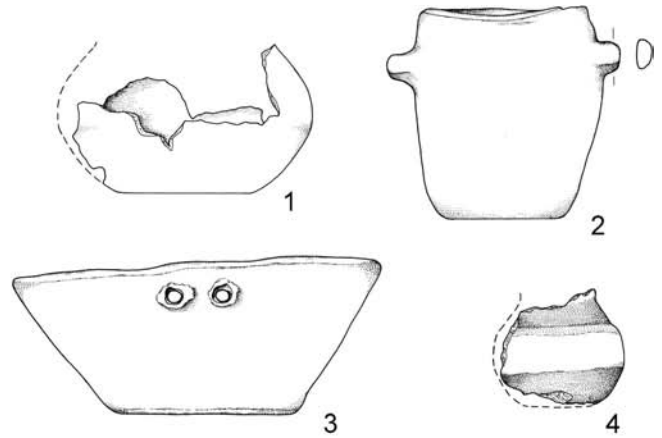
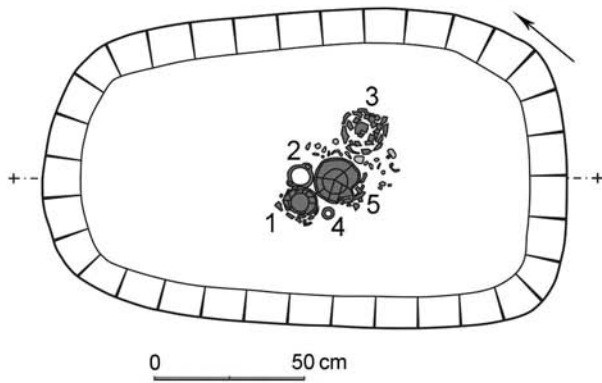
Nálezy a vzorky:

1 – amfora z dobená hladkými lištami. 330, 120, 90, 320/170. 6, OHŠ, 2, 2; (58 + 9). Dle dokumentace nejspíše stála na dně hrobu. Č. př. VL03/82. *Tab. 12:8.*

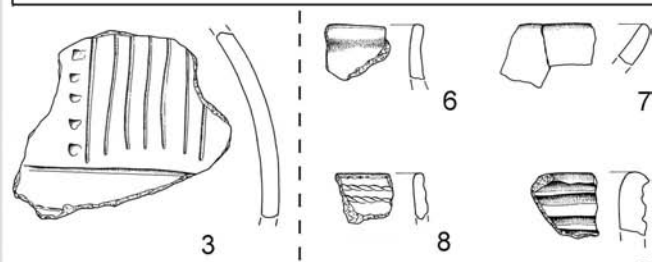
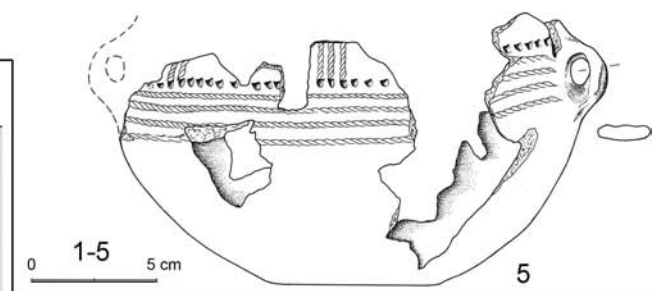
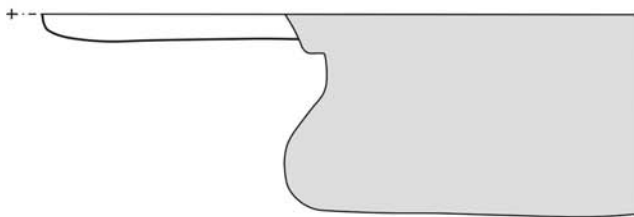
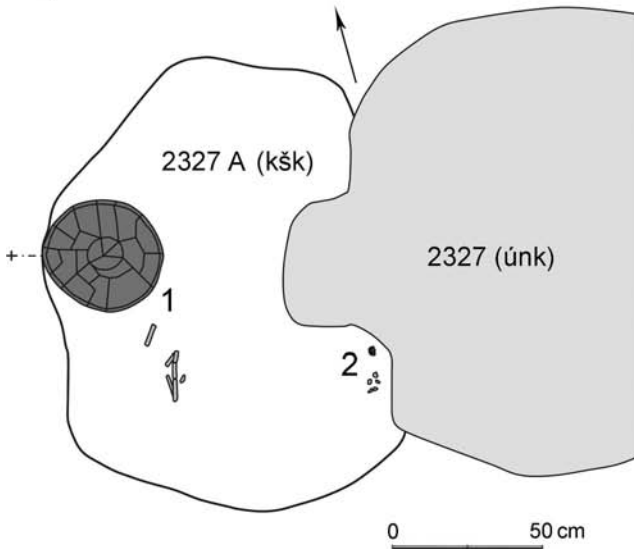
2 – zlomek pravěké keramiky z proplavené výplně amfory, max. rozměr 30 mm. Patrně intruze. Č. př. VL03/83.

2 – sedm zlomků pravěké keramiky z výplně hrobu, max. rozměr 60 mm. Patrně intruze. Č. př. VL03/84.

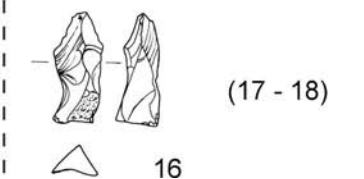
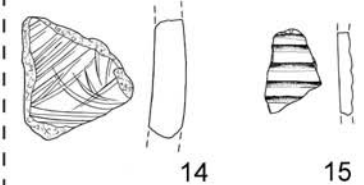
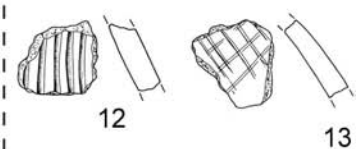
Obj. 2283

Obj. 2327

(4 - 5)

0 1, 3-15 5 cm

0 2, 16 5 cm

Obr. 10. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňurové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 10.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

2 – střep s prstovaným či blátitým povrchem z výplně hrobu, max. rozměr 95 mm. Eneolit či doba bronzová. Intruze. Č. př. VL03/84.

3 – uhlíky z proplavané výplně nádoby. Č. př. VL03/81.

4 – dva kameny z výplně hrobu, bez pracovních stop (dobrozdání S. Vencla), hmotnost 130 a 290 g. Č. př. VL03/89.

Objekt 2283, obr. 10.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2003 Ž. Brnič.

Hrobová jáma: dle dokumentace v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 173 (150), š. 105 (85), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JJV–SSZ. Vzhledem k silně nepravděpodobnému uložení keramiky v jejím středu (ta zpravidla při stěnách či v rozích hrobových jam) však nelze považovat kresebnou dokumentaci prostředkováný půdorys za věrohodný.

Výplň: hnědočerná hlinitá, při stěnách a dně mírně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány droboučké zlomky a volné zuby. Z postkranialního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41067.

Popis antropologického materiálu: poškozené zuby dočasněho chrupu či pouze jejich korunky, otření zubů minimální.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě, pravděpodobně ve věku infans II.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – spodek poháru (?). u60, –, 50, r100/35. –, HČtmŠ, 2, 2; 27 + 24. Stál na dně hrobu. Č. př. VL03/105 + 79.

2 – pohár válcovitý. 80, 65, 45, 75/55. 2, HČŠ, 2, 1; 3. Stál na dně hrobu. Č. př. VL03/78. Tab. 11:9.

3 – mísa s dvojicí otvorů k zavěšení (nejde o odlomený pupek). 60, 145, 72, 145/60. 1, OHŠ, 2, 3; (16 + 14). Stála na dně hrobu. Č. př. VL03/110.

4 – miniaturní nádobka. u45, –, r25, r52/20. –, ČHŠ, 2a, 3; 1. Stála na dně hrobu. Č. př. VL03/80.

5 – amfora zdobená na max. výduti řádkem šikmých vrypů provedených tyčinkovitým nástrojem, zbylá výzdoba sestává z OŠ (13/30). u95, –, 65, r180/80. –, ČHtmŠ, 2, 1; (51 + 75). Stála na dně hrobu. Č. př. VL03/79 a105.

Objekt 2327A, obr. 10, tab. 3:4.

Akce: hrob prozkoumal v květnu až červnu 2004 P. Limburský.

Superpozice: s únětickým objektem/silem, vedeným pod č. 2327 (na obr. 10 přerušovanou čarou odděleny eneolitické intruze, které pocházejí spíše z výplně únětické jámy).

Hrobová jáma: v půdoryse nepravděelná, d. a š. původní hrobové jámy nezjistitelná, hl. od úrovně skrývky 5 až 10 cm. Stávající půdorys prostředkováný kresebnou dokumentací nelze považovat za věrohodný, zejména vzhledem ke vzájemné poloze nálezů a zbytků kostry –

přesnější orientaci delší osy hrobové jámy tak nelze odvodit.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená jemným pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou zhruba k VJV. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány jen poškozené korunky zubů stálé dentice – zubů třenových a stoliček. Z postkranialního skeletu drobné zlomky snad dlouhých kostí. Materiál uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41071.

Popis antropologického materiálu: otření zubů spíše malé.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospívající nebo snad mladý dospělý jedinec neurčitelného pohlaví.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – spodek amfory. u150, –, 110, r330/150. –, ŠČvsvH, 2, 2; (59 + 15). Stála na dně hrobu. Č. př. VL04/180.

2 – měděná šroubovicová záušnice s jedním koncem roztepaným, Ø záušnice 12 mm, Ø drátu 1,5 mm. Zlomek druhé záušnice o Ø cca 10 mm a síle drátu cca 1 mm. Č. př. VL04/130. Tab. 16:2.

2 – dva korálky z měděného pásku, Ø 3 a 4 mm, d. 2 a 5 mm. Č. př. VL04/130. Tab. 16:1.

3 – zlomek plecí amfory zdobené svazkem rýh obrvených trojúhelníkovitými vrypů, na max. výduti omezeným dvěma (?) vodorovnými kanelurami, max. rozměr 90 mm. OsvH, 2, 3; 1. Vytříděno ze sáčku 180 při lepení spodku amfory (č. 1). Intruze v hrobě KŠK. Č. př. VL04/180/17.

4 – zlomek pravěkého okraje, max. rozměr 30 mm. Vytříděno ze sáčku 180 při lepení spodku amfory (č. 1). Intruze v hrobě KŠK. Č. př. VL04/180/47.

5 – omletý zlomek mazanice, max. rozměr 20 mm. Vytříděno ze sáčku 180 při lepení spodku amfory (č. 1). Intruze v hrobě KŠK. Č. př. VL04/180.

6 – zlomek okraje stolního tvaru, patrně eneolit. 2, ŠsvH, 2, 3; 1. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143/12.

7 – dva okrajové zlomky misky, eneolit (?). 1, svH, 2, 2. Intruze, z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287/34 + 36.

8 – zlomek hrdla poháru zdobeného OŠ (7/30), KŠK. 1, svštmŠ, 3, 1. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143/27.

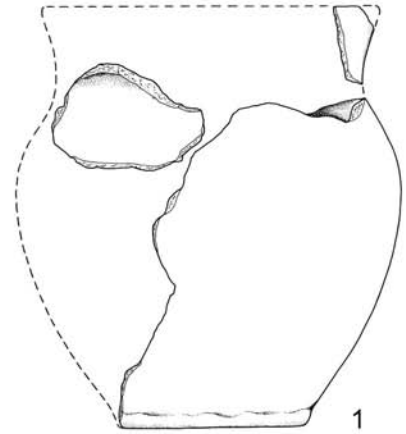
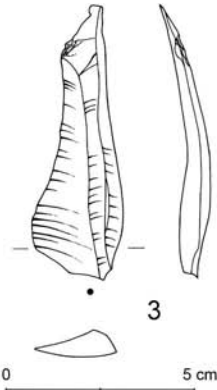
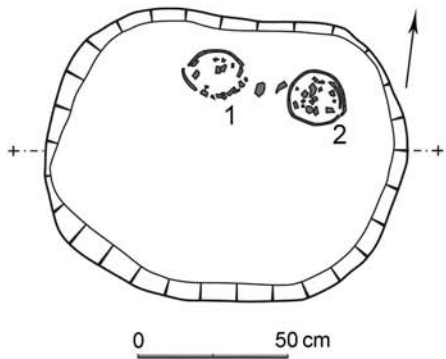
9 – zlomek hrdla amfory či hrnce s vodorovným pásem kanelur, KŠK. 6, O, 2a, 1. Intruze, z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287/20.

10 – zlomek hrdla poháru zdobeného OŠ (8/30), KŠK. –, svH, 2, 2. Intruze, z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287/55.

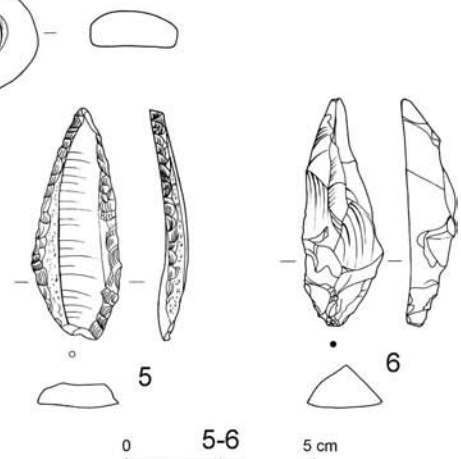
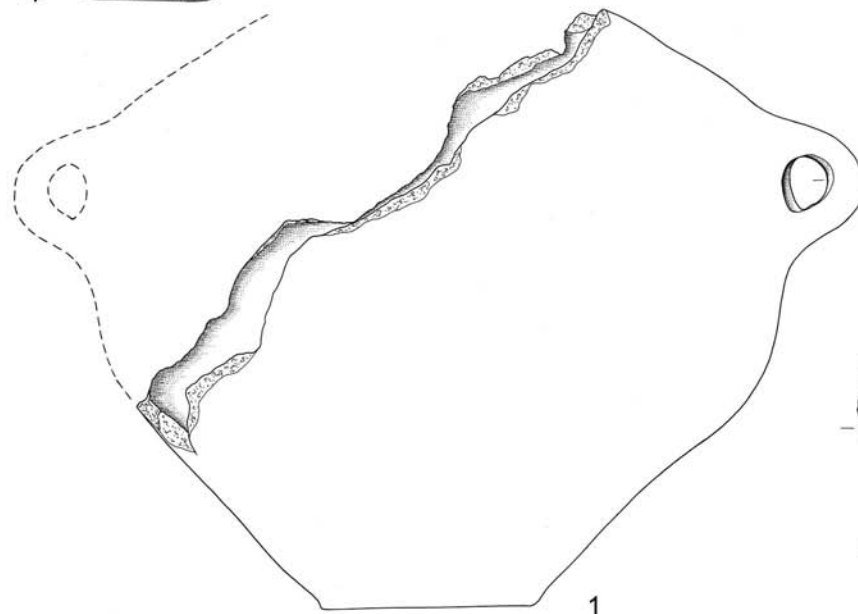
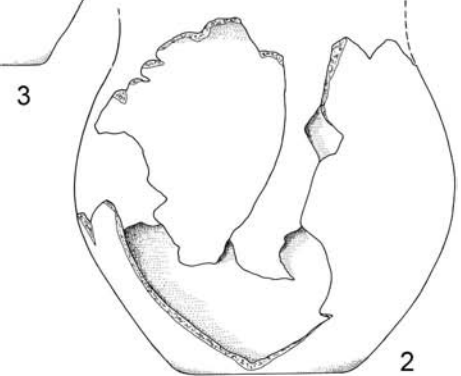
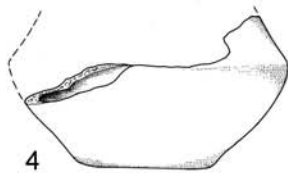
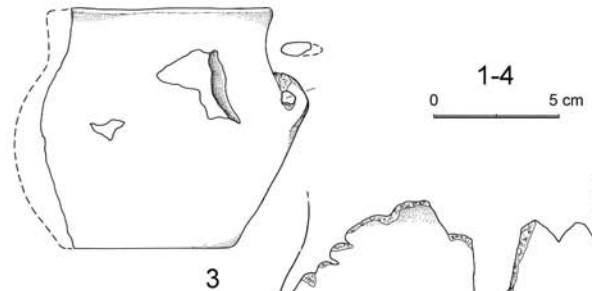
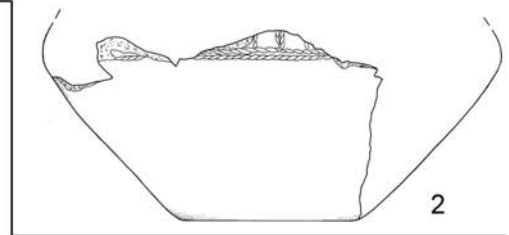
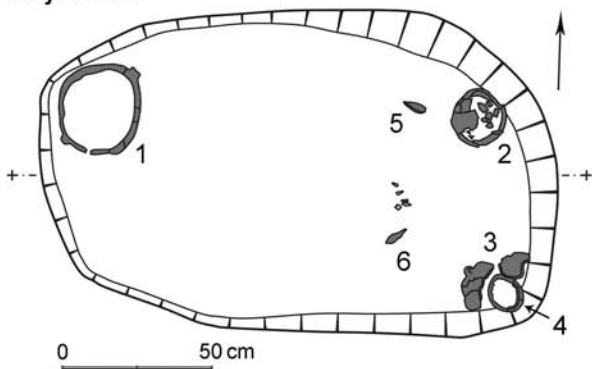
11 – zlomek vejčité nádoby (?) s řádkem trojúhelníkovitých vrypů na rozhraní hrdla a plecí, patrně KŠK. –, tmŠ, 2, 3. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143/46.

12 – zlomek z plecí amfory (?) zdobené svislými svazky kanelur, KŠK. –, O, 2a, 1. Intruze, z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287/11.

Obj. 2582

Obj. 2667

Obr. 11. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 11.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

13 – zlomek plecí amfory (?) se stopami ryté mřížky, KŠK (?). –, O, 2a, 1. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143/14.

14 – slámovaný zlomek, patrně k. řivnáčská. –, Čv, –, 3. Z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287/6.

15 – zlomek hrdla poháru či amfory s vodorovným pásem kanelur, KŠK. –, OsvH, 2, 2. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143/19.

16 – technický úštěp, patrně z hrany jádra, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 28 × 9 × 7 mm. Hmotnost 2 g. Intruze, z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/144/1.

17 – 51 zlomků pravěké keramiky. Dle materiálu patří 45 z nich spíše eneolitu než ÚnK. Max. rozměr 50 mm. (Únětické keramiky z daného souboru přiřazeno 6 zlomků o max. rozměru 80 mm.) Intruze (eneolitické zlomky), vše z jámy ÚnK. Č. př. VL04/287.

17 – 66 zlomků pravěké keramiky. Dle materiálu patří 44 z nich spíše eneolitu než ÚnK. Max. rozměr 60 mm. (Únětické keramiky z daného souboru přiřazeno 23 zlomků o max. rozměru 70 mm.) Intruze (eneolitické zlomky), z hrobu KŠK či jámy ÚnK. Č. př. VL04/143.

18 – malý fragment spodní čelisti (processus coronoideus mandibulae, dex.) a kosti vřetenní (radius, diaphysis, dex.) ovce/kozy (*Ovis/Capra*). Vytříděno ze sáčku 145 (kosti lidské). Intruze v hrobě KŠK. Č. př. VL04/1219.

Objekt 2582, obr. 11, tab. 8:7.

Akce: hrob prozkoumal v září až listopadu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 118 (110), š. 95 (85), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: žena (?). Poloha pohřbu interpretována podle typů a vzájemné pozice nálezů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – vejčitá nádoba. r168, r135, 73, r150/100. O2, ŠČ, 2 korodovaný, 2; (23 + 4). Stála na dně hrobu. Č. př. VL04/1130.

2 – džbán s fragmenty výzdoby sestávající z OŠ (11/30). Dvojnásobná linie na max. výduť sestává z otisku jedné pravotočivé a jedné levotočivé šňůry. u75, –, 70, 180/65. –, HtmŠ, 2 korodovaný, 3; (26 + 36). Stála na dně hrobu. Č. př. VL04/1130.

3 – protáhlá, přirozeně terminálně zahrocená čepelka bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 71 × 23 × 6 mm. Hmotnost 7 g. Z výplně bez určení bližší pozice. Č. př. VL04/1131/1.

4 – zlomek pravěké keramiky z výplně hrobu, max. rozměr 40 mm. Patrně intruze. Č. př. VL04/1130.

Objekt 2583, obr. 12.

Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 120 (115), š. 95 (85), hl. od úrovně skrývky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, místy lehce promísená podloží. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny, zlomky horní čelisti a dolní čelist, volné zuby. Z postkranialního skeletu zlomky žeber a zlomky kosti klíční a těl obratlů, zlomky těl a kostí záprstních horních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41096.

Popis antropologického materiálu: zlomky lebky tenké, gracilní, v dolní čelisti stoličky dočasné dentice a prořezávající dolní řezáky a první stolička zubů stálých. Volné řezáky dočasné i základy zubů stálého chrupu. Zlomky postkranialního skeletu gracilní.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě, ve věku infans II (6 let ± 24 měsíců).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 2600, obr. 12, tab. 1:5.

Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 148 (130), š. 98 (90), hl. od úrovně skrývky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černoohnědá hlinitá, při dně s vysokým podílem šterkopísku. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, níže zahliněný šterkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány velmi drobné zlomky mozkovny, volné zuby dočasného chrupu (stoličky) či zlomky korunek jiných zubů, snad základy dospělé první stoličky. Z postkranialního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41097.

Popis antropologického materiálu: zuby dočasného chrupu prakticky bez otření.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě, ve věku infans II (4 roky ± 12 měsíců).

Archeologické určení pohlaví: muž.

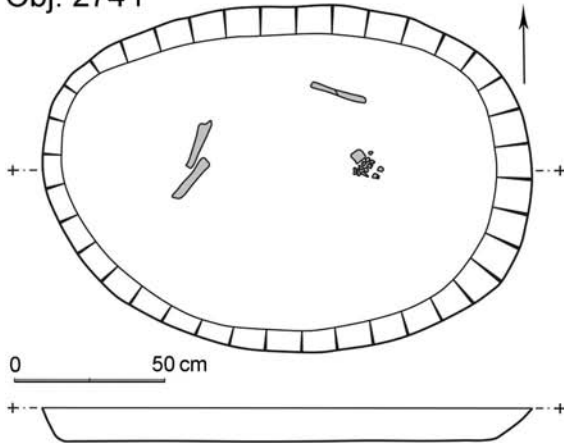
Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 2606, obr. 12, tab. 2:5.

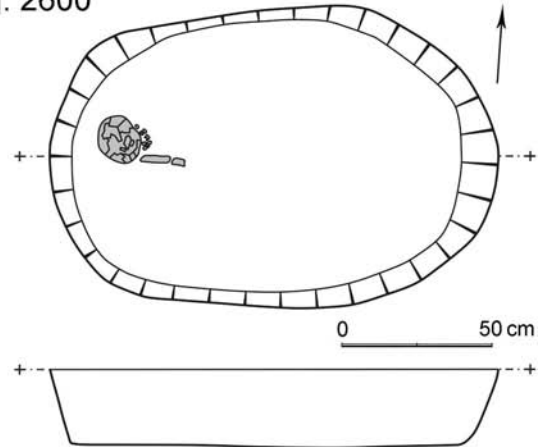
Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 170 (145), š. 110 (90), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

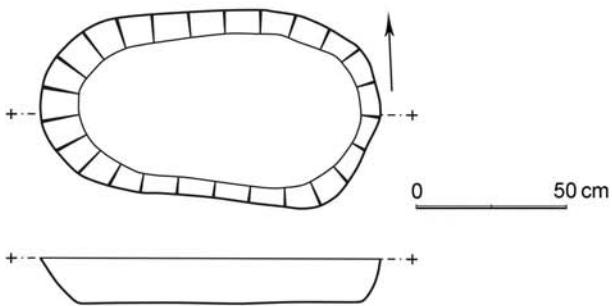
Obj. 2741

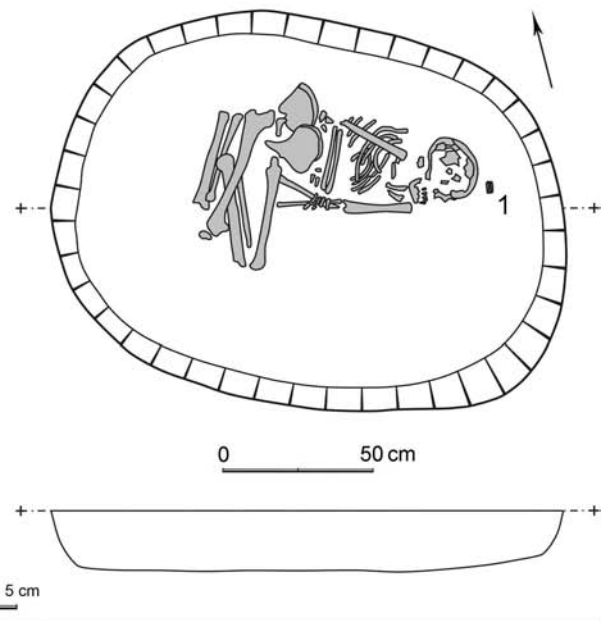
Obj. 2600

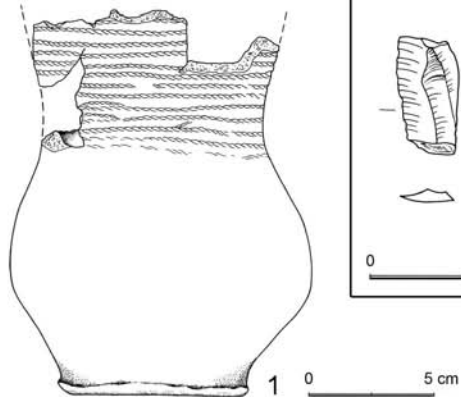
Obj. 2605

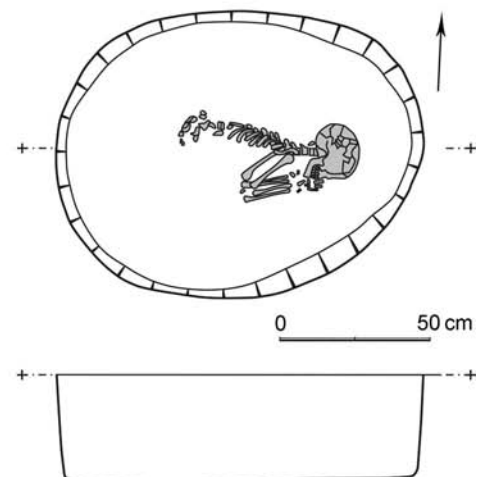
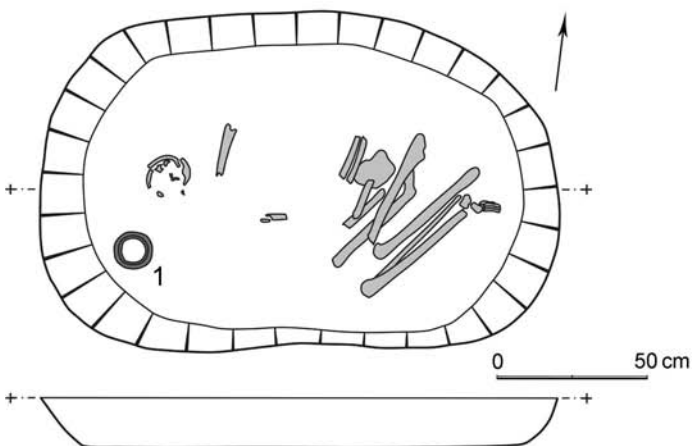
Obj. 2699

Obj. 2606

Obj. 2583

Obr. 12. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňurové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 12.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Výplň: hnědočerná hlinitá promísená podložní spraš a šterkopískem. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, od úrovně dna níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k Z. Skrčení nohou silné, jejich přitažení silné. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky zachováno pouze několik drobných zlomků plochých kostí. Z postkranialního skeletu zlomky těl dlouhých kostí horních končetin, několik drobných zlomků pánve, fragmenty dlouhých kostí dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41098.

Popis antropologického materiálu: vzhledem ke zlomkovitosti materiálu se nelze ke stavbě kostry vyjádřit.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: věk neurčitelný (větší dítě až dospělý?), pohlaví nelze stanovit.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár se šroubovicovitě vinutými OŠ na hrdle (8/30). u150, –, 75, 120/50. –, ČsvHO, 2a, 2; 3. Patrně stál na dně hrobu – na fotodokumentaci není in situ. Č. př. VL04/1183. *Tab. 11:11.*

Objekt 2667, obr. 11, tab. 7:2 a 9:6.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 170 (155), š. 105 (95), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: spolehlivou polohu kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nelze určit, výskyt zubů a fragmentů lebečních kostí ve V polovině hrobu svědčí pro pohřeb na levém boku.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze 2 korunky stoliček, fragmenty sklovin jiných zubů. Z postkranialního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41099.

Popis antropologického materiálu: korunky mají spíše střední otřetí.

Patologie: nelze sledovat.

Antropologické určení pohlaví a věku: neurčitelný jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena (?). Poloha pohřbu interpretována podle typů nádob a vzájemné pozice zachovaných kostí a nálezu.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora. u235, –, 85, 280/140. –, svHČ, 2, 2; 23. Stála na dně hrobu. Č. př. VL04/1123.

2 – vejčitá nádoba. u140, –, 65, r150/75. –, ŠsvH, 2, 2; (49 + 9). Ležela bokem na dně hrobu. Č. př. VL04/1118.

3 – vejčitý hrnek (?). 95, r90, 65, r110/45. 1, ČOsvH, 2a, 1; (16 + 26). Ležel dnem vzhůru na dně hrobu, částečně rozpadlý. Č. př. VL04/1120.

4 – džbánkovitý hrnek (?). u60, –, 50, r110/40. –, svHtmŠ, 2, 3; 2. Spočíval dnem dolů, nade dnem hrobu. Č. př.

VL04/1119.

5 – čepelka terminálně zahrocená bilaterálně strmější retuší, ze silicitu glacienních sedimentů, se zbytkem kůry na cca 10 % povrchu. Rozměry: 60 × 23 × 5 mm. Hmotnost 9 g. Ležela těsně nade dnem ventrální stranou dolů. Č. př. VL04/1121/1.

6 – větší technický čepelovitý ústěp (odražena patrně již nevhodná hrana jádra), ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 59 × 20 × 12 mm. Hmotnost 12 g. Ležela těsně nade dnem ventrální stranou nahoru. Č. př. VL04/1122/1.

Objekt 2699, obr. 12, tab. 1:1 a 2:6.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 170 (155), š. 128 (110), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, při dně probarvený šterkopísek. Podloží v místě tvořil zahliněný šterkopísek, níže žlutý šterkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k VJV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze drobné zlomky plochých kostí a poškozené pyramidy kostí skalních, korunky stoliček. Z postkranialního skeletu drobné zlomky kostí horních končetin, několik drobných zlomků pánve a fragmenty dlouhých kostí levé dolní končetiny. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41398.

Popis antropologického materiálu: zuby mají slabé až střední otřetí, ke stavbě postkranialního skeletu se nelze vyjádřit.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: jedinec neodhadnutelného věku a neurčitelného pohlaví.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – čepelka bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 29 × 15 × 3 mm. Hmotnost 3 g. Nalezena ve výplni za lebkou v hl. 3 cm pod úrovní skrývky (tj. cca 17 cm nade dnem). Č. př. VL05/1609/1.

Objekt 2741, obr. 12.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2005 P. Limburský.

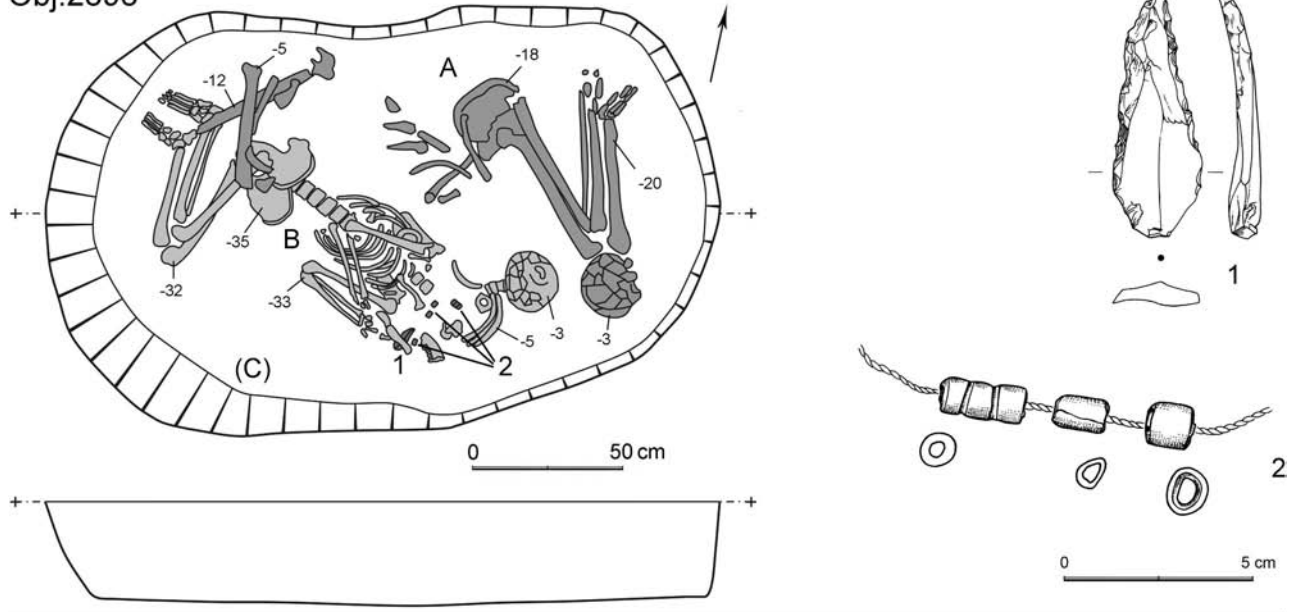
Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 160 (145), š. 113 (100), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, při dně probarvený šterkopísek. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš se šterkopískem, níže žlutý šterkopísek.

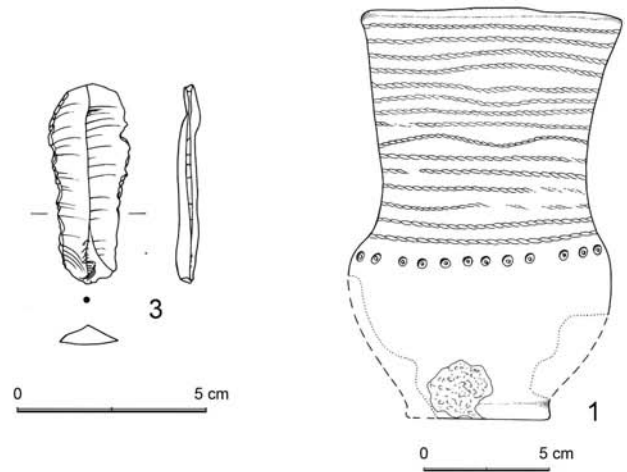
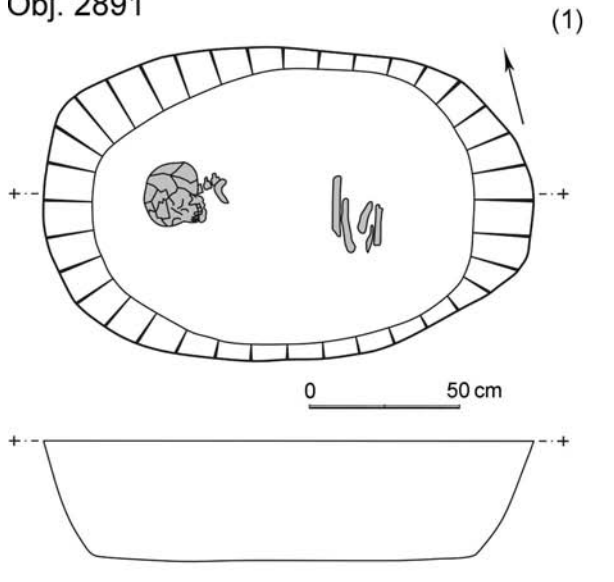
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou zhruba k V. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: zachovány drobné zlomky neurčitelné

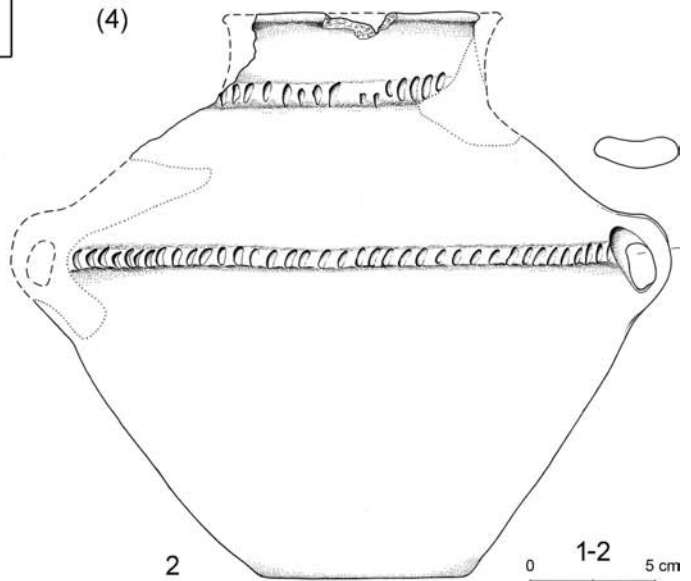
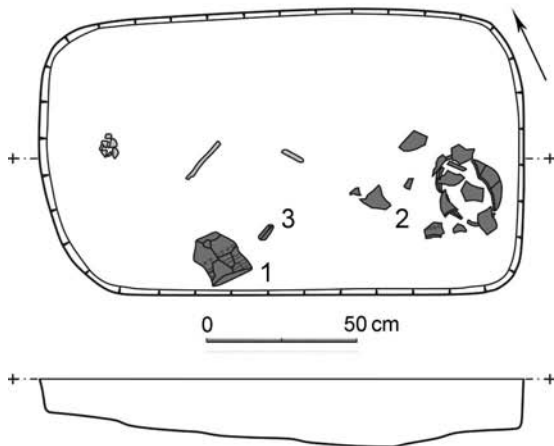
Obj. 2898

Obj. 2891

Obj. 3602

Obr. 13. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 13.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

ných kostí, pravděpodobně postkraniálního skeletu. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41399.

Popis antropologického materiálu: drobné zlomky se silně poškozeným povrchem.

Patologie: nezjistitelné.

Antropologické určení pohlaví a věku: neurčitelný jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 2891, obr. 13.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 160 (125), š. 105 (90), hl. od úrovně skrývky 40 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá, při stěnách a dně mírně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k ZSZ. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochovaní pohřbu: z lebky zachovány fragmenty mozkovny a kosti skalní, zlomky čelistí a volné zuby. Z postkraniálního skeletu zlomky dlouhých kostí dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41104.

Popis antropologického materiálu: stoličky dočasného chrupu, první stoličky stále dentice, základy řezáků a třenových zubů s otevřenými kořeny.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě, ve věku infans III.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – zlomek pravěké keramiky, vytříděný ze sáčku 1137 (kosti lidské, lebka). Max. rozměr 30 mm. Patrně intruze. Č. př. VL04/1214.

Objekt 2898, obr. 13, tab. 5:5 a 9:2.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu až listopadu 2004 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 220 (200), š. 135 (125), hl. od úrovně skrývky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ. Zahluvovala se již od tmavšího podorničí, čili výsledný tvar není vzhledem k jeho podobnosti se zásyem hrobu zcela spolehlivý.

Výplň: hnědočerná hlinitá, při stěnách a dně mírně promísená podložní spraš, vespod, v úrovni spodního pohřbu, žlutohnědá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbů: v hrobové jámě zachována významná torza skeletů 2 dospělých jedinců. Je pravděpodobné, že spodní pohřeb (jedinec B) je mladší než horní (jedinec A), který je značně narušený. Mezi kostmi jedince B byly

nalezeny zuby další osoby, a sice dítěte (jedinec C), přičemž se zdá, že v některých případech byly prohozeny fragmenty dolních čelistí pohřbů obou dospělých.

Pohřeb A (horní, na obr. 13 tmavě šedým tónem) byl uložen na pravém boku, lebkou původně k JZ. Neporušen zůstal pouze spodek kostry, s dolními končetinami středně pokrčenými i přitaženými, zbytek kostry nejspíše narušen při ukládání spodního pohřbu B. Skelet se nacházel v horní polovině zásyvu, cca 15 až 30 cm nade dnem.

Pohřeb B (spodní, na obr. 13 světle šedým tónem) spočíval ve skrčené poloze na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou původně k VJV. Dolní končetiny byly středně skrčené i přitažené, horní složeny patrně v poloze D. Lebka i horní partie hrudního koše zjevně dislokovány, oproti ostatním kostem spočívaly nikoli na dně hrobové jámy, ale spíše ve svrchní části zásyvu. Vzhledem k poloze rukou D není jasné, zda pohřeb původně neležel pouze na boku a teprve posléze se v dutém prostoru sesunul dozadu.

Pohřeb C sestával z několika fragmentů kostry dodatečně identifikovaných v antropologickém materiálu pohřbu B. Není vyloučeno, že šlo o intruzi, která se do hrobu dostala ze starší situace při výkopu (zanášení) hrobové jámy pro pohřeb B.

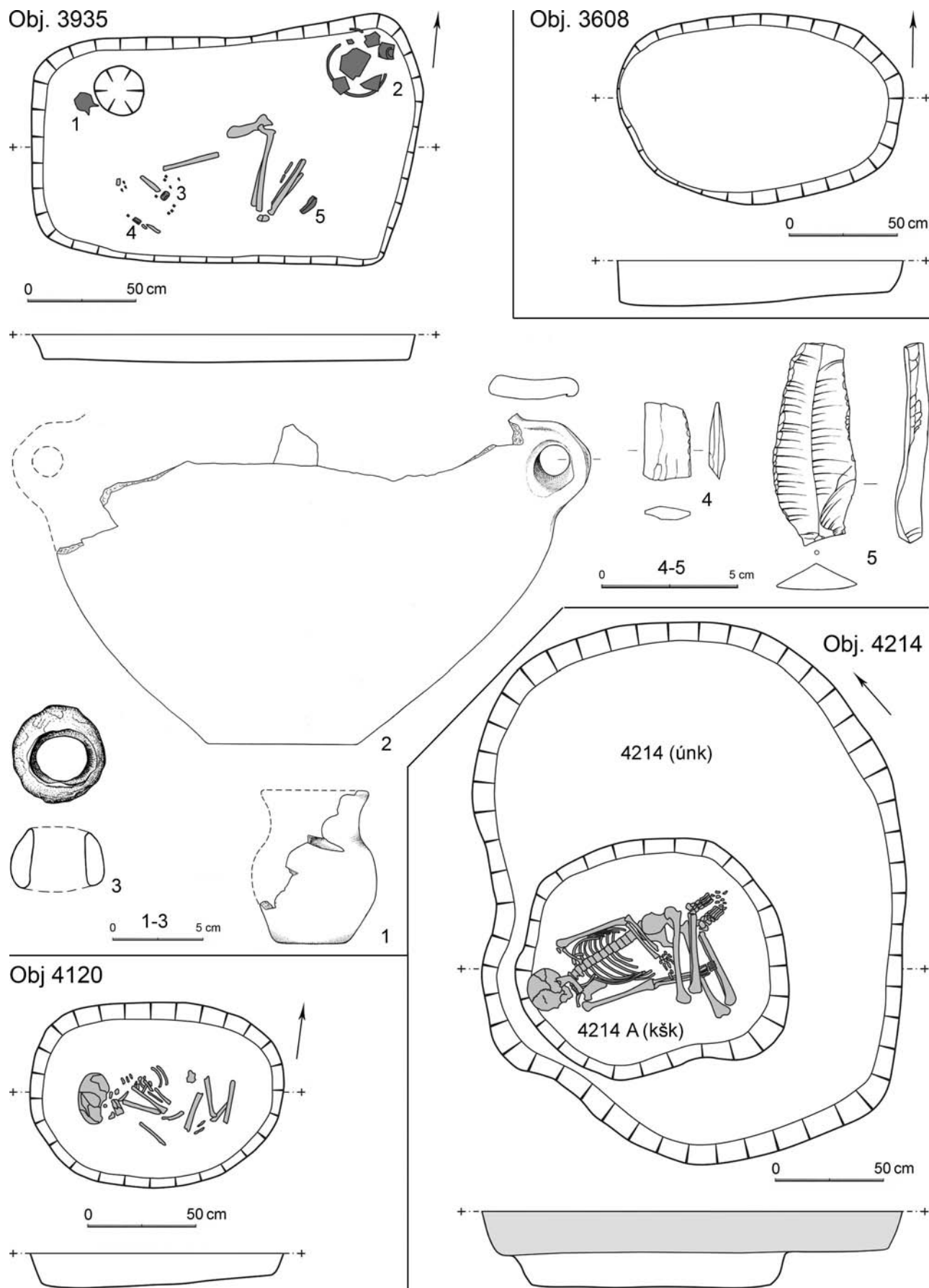
Dochovaní pohřbu A (horní pohřeb): z lebky zlomky plochých kostí mozkovny, poškozené pyramidy obou kostí skalních, levá polovina těla dolní čelisti (pravá polovina přiřazena k jedinci B s dochovanými stoličkami). Z postkraniálního skeletu drobné zlomky kostí horních končetin a dvou obratlových těl, zlomky pánve převážně z oblasti kyčelní jamky, zlomky dlouhých kostí dolních končetin, poškozená kost hlezenní a patní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41106.

Dochovaní pohřbu B (spodní pohřeb): z lebky zachována pouze pravá polovina dolní čelisti s druhým řezákem a stoličkami. Z postkraniálního skeletu druhý krční obratel, zlomky tří obratlů hrudních a tří bederních, zlomky žeber, těla kostí klíčních, laterální úhly obou lopatek, dlouhé kosti levé horní končetiny kompletní, vpravo chybí hlavice kosti pažní a distální konce obou kostí předloktí, drobné kosti ruky, poškozená kost křížová, obě pánevní kosti, vlevo bez kosti stydké, z pravé dolní končetiny kost stehenní a lýtková, česka, kost hlezenní a poškozená kost patní, kosti zánártní a nártní, vlevo zachovány všechny dlouhé kosti, česka i většina drobných kostí nohy. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41107.

Dochovaní pohřbu C: z lebky zachovány volné zuby – dětské stoličky, základy špičáků, zubů třenových a druhých stoliček trvalého chrupu, zlomek dolní čelisti s prořezanou první stoličkou stále dentice. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41105.

Popis antropologického materiálu – jedinec A (horní pohřeb): lebeční švy otevřené, zuby s minimálním otřením. Postkraniální skelet – pokud lze hodnotit – spíše robustní stavby, na zlomcích těl stehenních kostí velmi výrazné svalové úpony.

Popis antropologického materiálu – jedinec B (spodní pohřeb):

Obr. 14. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 14.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

zuby s minimálním otřením, brada vyznačená, úhel čelistí lehce evertovaný. Postkranialní skelet gracilní, na pánci arc composé vytváří dvojitý oblouk, sulcus praeauricularis je spíše naznačený, velký sedací zářez spíše otevřený, dle výpočtu DSP se jedná o ženu s pravděpodobností 99,95 %. Výška postavy podle Manouvriera vychází cca 155 cm, výpočet podle Bacha pak $160, 9 \pm 4,1$ cm; platymerie (I-platymericus = 75,0), euryknemie (I-cnemius = 75,0). Pravá kost holenní (120 g) použita pro datování ¹⁴C.

Popis antropologického materiálu – jedinec C: zuby s minimálním otřením.

Patologie: na zlomku kyčelní jamky artrotické změny (jedinec A).

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělá osoba spíše staršího věku (jedinec A, tj. horní pohřeb); žena nejspíše ve věku adultus (jedinec B, spodní pohřeb); dítě ve věku infans III, tj. 8 let \pm 24 měsíců (jedinec C).

Archeologické určení pohlaví: muž (jedinec A, horní pohřeb – pokud KŠK), žena (jedinec B spodní pohřeb), nelze zjistit (jedinec C).

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data spodního pohřbu (CRL-9192, 4226 ± 95 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbů. Horní pohřeb by mohl být vzhledem ke stavu a způsobu rozrušení způsobeném ukládáním spodního pohřbu mnohem starší (např. i KNP). Dislokaci kostí (včetně lebky a části hrudního koše spodního pohřbu) by bylo možné alternativně vysvětlit i druhotným zásahem, pak by mohly být oba pohřby i současné.

Nálezy a vzorky:

1 – terminálně zahrocená čepelka s bilaterální retuší, z jemnozrného křemence světle okrové barvy, snad typu Skršín. Rozměry: $61 \times 23 \times 5$ mm. Hmotnost 10 g. Nalezena na dně u spodní kostry, ventrální stranou dolů. Č. př. VL04/1194.

2 – tři celé korálky a jeden zlomek, vyřezané z kompakty kosti většího (?) savce, \varnothing 10–12 mm, d. 10–23 mm. Na povrchu jednoho korálku vyhloubené (provázkem?) koncentrické žlábký. Nalezeny na dně u spodní kostry. Č. př. VL04/1193. Tab. 16:5.

Objekt 3602, obr. 13, tab. 8:3 a 9:4.

Akce: hrob prozkoumal v červnu 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 158 (155), š. 95 (90), hl. od úrovně skřívky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, místy promísená podložím. Podložím v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, dle výskytu lebečních kostí a zubů v Z části hrobové jámy patrně na pravém boku, lebku k SZ. Skrčení nohou a jejich přitážení kvůli špatné zachovalosti kostry nejspíše nejspíše jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze zlomky korunek zubů. Z postkranialního skeletu drobné zlomky kostí menší než 10 mm. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41422.

Popis antropologického materiálu: skelet prakticky nezachován.

Patologie: nejspíše nejspíše.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze odhadnout věk, natož pohlaví.

Archeologické určení pohlaví: muž (?). Poloha pohřbu interpretována podle typů nádob a vzájemné pozice zachovaných kostí a nálezů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený na hrdle šroubovicovitě vinutou OŠ (7/30), omezenou nad max. výdutí linií vpichů provedených dutou tyčinkou. 160, 100–105, r55, 105/60. 1 a 6, ČvHO, 2a, 1; (38 + 7), doplněn z 20 %. Ležel bokem na dně hrobu či těsně nad ním. Č. př. VL05/549. Tab. 11:12.

2 – amfora opatřená dvěma horizontálními sekanými lištami. 225, r110, 80, 220/120. 2 a 3, ČOH, 2a, 1; (44 + 7). Stála na dně hrobu, částečně rozrušená. Č. př. VL05/480. Tab. 14:2.

3 – čepelka s přirozeně obloukovitým terminálním koncem, levolaterálně s drobnou (až perličkovou) retuší, z bavorského pruhovaného rohovce typu Arnhofen. Rozměry: $51 \times 20 \times 4$ mm. Hmotnost 6 g. Nalezena těsně nade dnem, ventrální stranou dolů. VL05/992/1.

4 – zlomek pískovcového brousku, max. rozměr 45 mm. Nalezen uvnitř poháru (nádob. č. 1). Patrně intruze. Č. př. VL05/549.

Objekt 3935, obr. 14, tab. 6:6 a 9:3.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 175 (170), š. 110 (105), hl. od úrovně skřívky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, při stěnách a dně mírně promísená podložní spraš. Podložím v místě tvořila okrová až žlutá spraš s pískem, níže šterkopisek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebku původně k Z. Skrčení nohou střední, jejich přitážení střední. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nejspíše nejspíše.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány drobné neurčitelné zlomky, volné zuby či jejich zlomky – horní i dolní stoličky, zuby třenové, špičák. Z postkranialního skeletu dvě těla dlouhých kostí horních končetin (v jednom případě snad kosti pažní), fragmenty dlouhých kostí dolních končetin, část těla kosti stehenní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41427.

Popis antropologického materiálu: zuby mají malé otření, na 1. stoličkách až střední. Kosti postkranialního skeletu jsou na povrchu silně poškozené, ke stavbě kostry se nelze vyjádřit.

Patologie: nejspíše nejspíše.

Antropologické určení pohlaví a věku: pravděpodobně mladý dospělý jedinec (adultus I) neurčitelného pohlaví.

Archeologické určení pohlaví: muž.

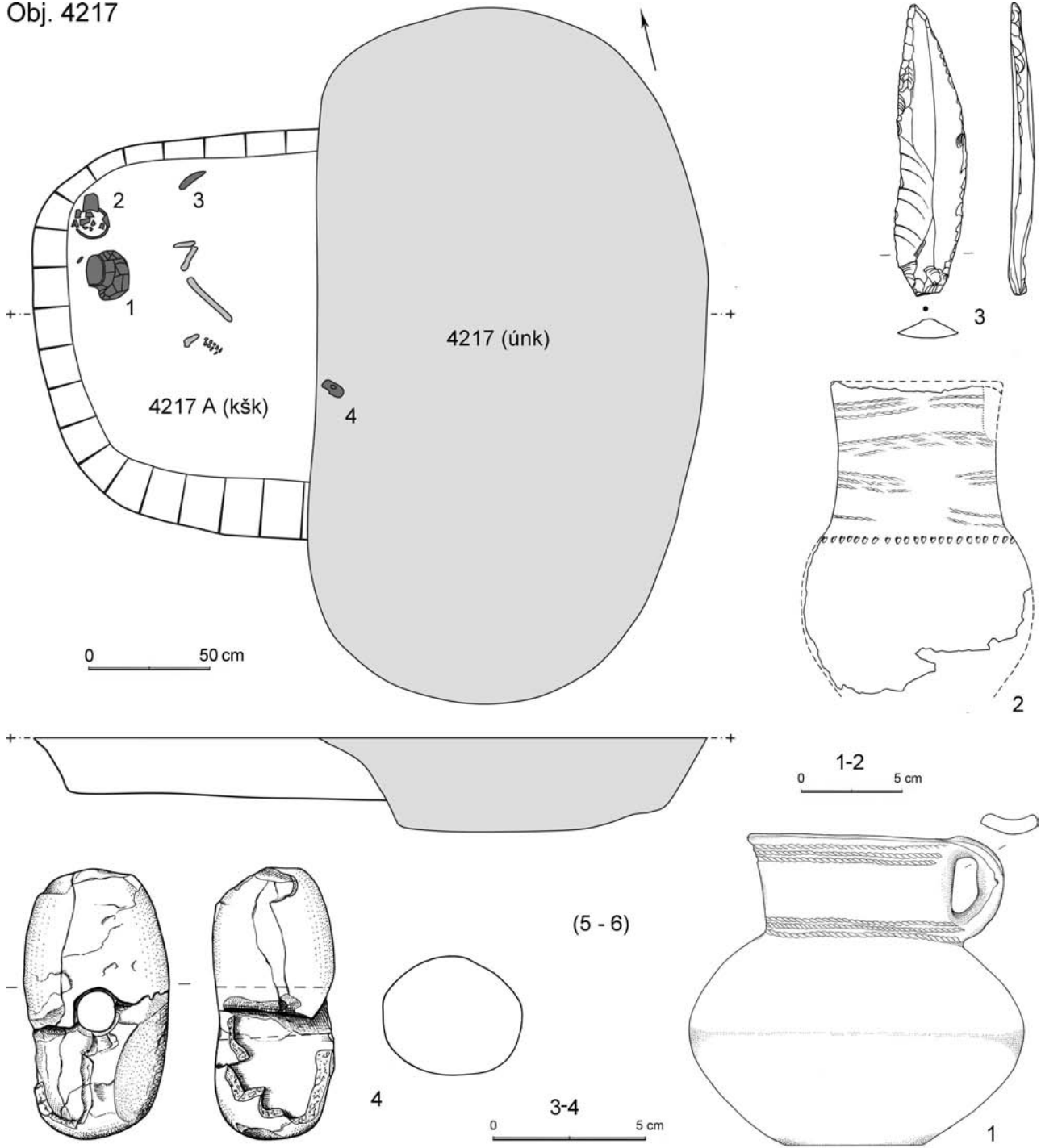
Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

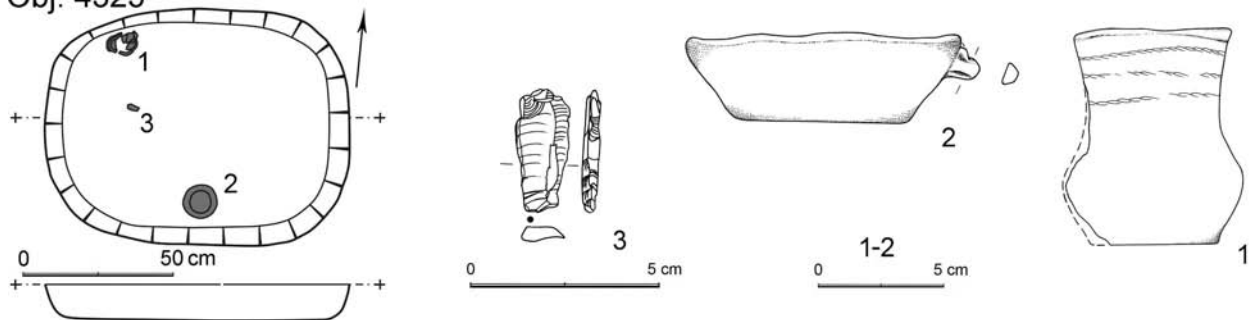
1 – pohár. 83, r60, 38, r70/35. O1, OŠ, 3a, 1; (20 + 31). Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/1304.

2 – amfora. u175, –, 80, r270/140. –, OČHŠ, 2, 2; (35 + 2). Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1307. Tab. 13:5.

Obj. 4217

Obj. 4325

Obr. 15. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 15.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

3 – silně korodovaný zbytek kamenné bulavy, max. rozměr 35 mm. Nejspíše V-vývrt, 19 vně/22 zevnitř. Hmotnost 24 g. Č. př. VL05/1302.

4 – úštěp bez sekundární úpravy, z křemence typu Tušimice. Rozměry: 27 × 16 × 5 mm. Hmotnost 2 g. Nalezen nade dnem, ventrální stranou patrně dolů. Č. př. VL05/1303.

5 – masivní čepelka s tupým terminálním koncem, bilaterálně (vpravo méně výrazně) retušovaná, levolaterálně ventrálně makroskopický lesk, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 73 × 29 × 9 mm. Hmotnost 21 g. Nalezena těsně nade dnem, ventrální stranou dolů. Č. př. VL05/1301.

Objekt 4120, obr. 14, tab. 5:4.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 115 (105), š. 85 (70), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá s malým podílem štěrkopísku, při stěnách a dně mírně promísená podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, níže štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k Z. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nejisté.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány drobné úlomky mozkovny, volné zuby jak dočasného, tak základy stálé dentice, prořezaná první horní dospělá stolička. Z postkranialního skeletu pouze drobné zlomky dlouhých kostí končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41437.

Popis antropologického materiálu: základy dospělých špičáků, řezáků horních i dolních, druhých stoliček, první i druhé stoličky nedospělého chrupu.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě, ve věku snad 8 let (± 24 měsíce), infans III.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 4214A, obr. 14, tab. 2:3 a 4:4.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2006 P. Limburský.

Superpozice: s únětickým objektem/hrobem, vedeným pod č. 4214.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 125 (110), š. 105 (90), hl. od úrovně skrývky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, při stěnách a dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k ZSZ. Skrčení nohou silné, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna s poškozenou bází, odlomená obličejová část a dolní čelist

bez levého ramene, pět volných zubů. Z postkranialního skeletu tři krční obratle, zlomky žeber, poškozené obě lopatky, obě klíční kosti, dlouhé kosti horních končetin, drobné kosti rukou, dva větší zlomky pánve a poškozená kost křížová, dlouhé kosti dolních končetin s poškozením, poškozená kost patní a další drobné kosti levé dolní končetiny. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41603.

Popis antropologického materiálu: lebka je dlouhá (193 mm), lebeční švy otevřené, mírně postmortálně deformovaná, bradavkovitý výběžek velký, glabella vyjádřená, zuby silně otřené, dolní čelist nízká, úhel jen lehce evertovaný, na horní čelisti chybějí stoličky, dole naopak zuby přední. Postkranialní skelet je spíše robustní, svalový reliéf vyjádřený, výška postavy vychází podle Manouvrierových tabulek 167,7 cm, výpočtem podle Breitingera 168,5 cm, eurymerie (I-platymericus = 80,5), platyknie (I-cnemiacus = 61,1). Levá kost pažní využita na ¹⁴C datování. *Patologie:* cribra orbitalia v obou očnicích, stav po zlomenině dolní třetiny pravé kosti loketní. Náznak artrotických změn na hlavici kosti pažní a loketní vpravo, na kolenním kloubu vpravo.

Antropologické určení pohlaví a věku: spíše muž, zemřelý ve věku nad 40 let.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9194, 4133±87 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 4217A, obr. 15, tab. 10:2 a 4.

Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2006 P. Limburský.

Superpozice: s únětickým objektem/hrobem, vedeným pod č. 4217.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. neznámá, š. zhruba 165 (130), hl. od úrovně skrývky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinítupísčítá, při stěnách a dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s pískem.

Poloha pohřbu: nejspíše uložen ve skrčené poloze a na pravém boku, lebkou původně zhruba k Z, soudě podle polohy kostí, zejména lebečních a zubů, v hrobové jámě. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze dva drobné fragmenty kosti a volné zuby stálého chrupu většinou bez kořenů, nebo jejich zlomky. Z postkranialního skeletu poškozená část diafýzy pravděpodobně kosti pažní a několik drobných zlomků kompakty dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41607.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze vyjádřit. Pohlavní znaky nezachovány. Otřené dochovaných zubů spíše střední.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: muž. Poloha pohřbu inter-

pretována podle vzájemné pozice zachovaných kostí, nálezu a jejich typů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – džbán zdobený OŠ (10/30). 150, 105, 70, 165/55. 6, ČsvH, 2, 2; 46, doplněn z 5 %. Ležel patrně na boku výrazně nade dnem, rozpadlý. Č. př. VL06/303. *Tab. 14:5.*
2 – pohár zdobený nedbale vedenými OŠ (9/30). r160, 85, –, r110/r50. 1, ČsvŠsvH, 2, 2; 34 + 19. Ležel na boku na dně hrobu. Č. př. VL06/302. *Tab. 12:6.*

3 – větší čepelka terminálně zahrocená bilaterální retuší, vlevo výraznější, vyrobena ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 93 × 22 × 6 mm. Hmotnost 14 g. Nalezena na dně, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL06/350.
4 – kamenný sekeromlat. Rozměry: 87 × 47 × 37. V-vývrt s výraznými stopami vrtání, 14 vně/16 zevnitř. Hmotnost 197 g. Bokem spočíval na dně hrobu či těsně nad ním. Z měkké horniny, slepen z několika kusů, silně korodován. Č. př. VL06/351.

5 – třináct zlomků pravěké keramiky, z různých nádob, max. rozměry 20 až 40 mm. Z výplně hrobu, patrně intruze. Č. př. VL06/473 a 303.

6 – úlomek říčního valounu bez zjevných pracovních stop (dobrozdání S. Vencla). Max. rozměr 105 mm, hmotnost 302 g. Z výplně hrobu. Č. př. VL06/474.

Objekt 4232, obr. 16 a 17, tab. 10:1.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2006 P. Limburský.

Superpozice: s únětickými objekty/hroby 4233 a 4437.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. neznámá, š. zhruba 170 (155), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z. Půdorys rekonstruován též dle terénních fotografií, výsledek zjednodušen.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nejistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: muž, poloha pohřbu interpretována podle vzájemné pozice zachovaných kostí, nálezu a jejich typů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – torzo amfory s nehtovanou horizontální lištou na plecích. –, –, 400/–. –, ČH, 2 korodovaný, 3; (16 + 43). Silně rozrušená, detailní polohu v hrobě nelze určit, patrně spočívala na jeho dně. Č. př. VL06/1409.

2 – džbán bohatě zdobený OŠ (13/30). Dle jednoho zlomku kořen ucha umístěn jistě na rozhraní hrdla a plecí. u170, r170, 70, 250/90. 6, HŠ, 2, 1; (62 + 52). Silně rozrušen, detailní polohu v hrobě nelze určit, patrně spočíval na jeho dně. Č. př. VL06/1377. *Tab. 15:12.*

3 – kamenný fasetovaný sekeromlat. Rozměry: 143 × 52 × 34. V-vývrt s nevýraznými stopami vrtání, 18 vně/22 zevnitř. Hmotnost 364 g. Slepený z 5 zlomků, buď přepálený nebo silně korodovaný. Ležel bokem na dně hrobu či těsně nad ním. Č. př. VL06/439.

4 – kamenná sekerka. D. 111, š. o. 54, tl. max. 19 mm.

Hmotnost 239 g. Povrch jen hrubě opracovaný, vyhlazený pouze břit. Č. př. VL06/440.

Objekt 4291, obr. 17, tab. 6:3.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 175 (165), š. 110 (100), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, s malým podílem štěrkopísku. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla patrně na zádech, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny, fragment pyramidy kosti skalní, zlomky či jen korunky volných zubů – stoliček a zubů třenových. Z postkranialního skeletu drobné zlomky kostí horních končetin, zlomky pánve včetně jedné jamky kosti kyčelní, fragmenty dlouhých kostí dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41441.

Popis antropologického materiálu: kosti jsou silně na povrchu poškozené, lebeční švy nelze hodnotit, zuby mají snad střední otření. Ke stavbě postkranialního skeletu se nelze vyjádřit.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec, pohlaví nelze stanovit.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – džbánek zdobený na hrdle OŠ (8/30), řádkem trojúhelníkovitých vrypů (6/30) v úrovni kořene ucha a na něm třemi svislými liniemi týchž vrypů. 75, 80, 50, 90/40. 1 a 4 korodovaný, OŠH, 2, 1; g. Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/1882. *Tab. 14:8.*

2 – vejčitá nádoba. ur160, –, r90, r175. –, svHtmH, 2a, 1; (15 + 39). Ležela lehce na boku na dně hrobu. Č. př. VL05/1843.

3 – amfóra. u150, –, 90, r330/140. –, OsvH, 2a, 1; (32 + 14). Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1866.

4 – čepelka bez sekundární úpravy, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 57 × 17 × 3 mm. Hmotnost 5 g. Nalezena u nádob za lebkou. Č. př. VL05/1842/1.

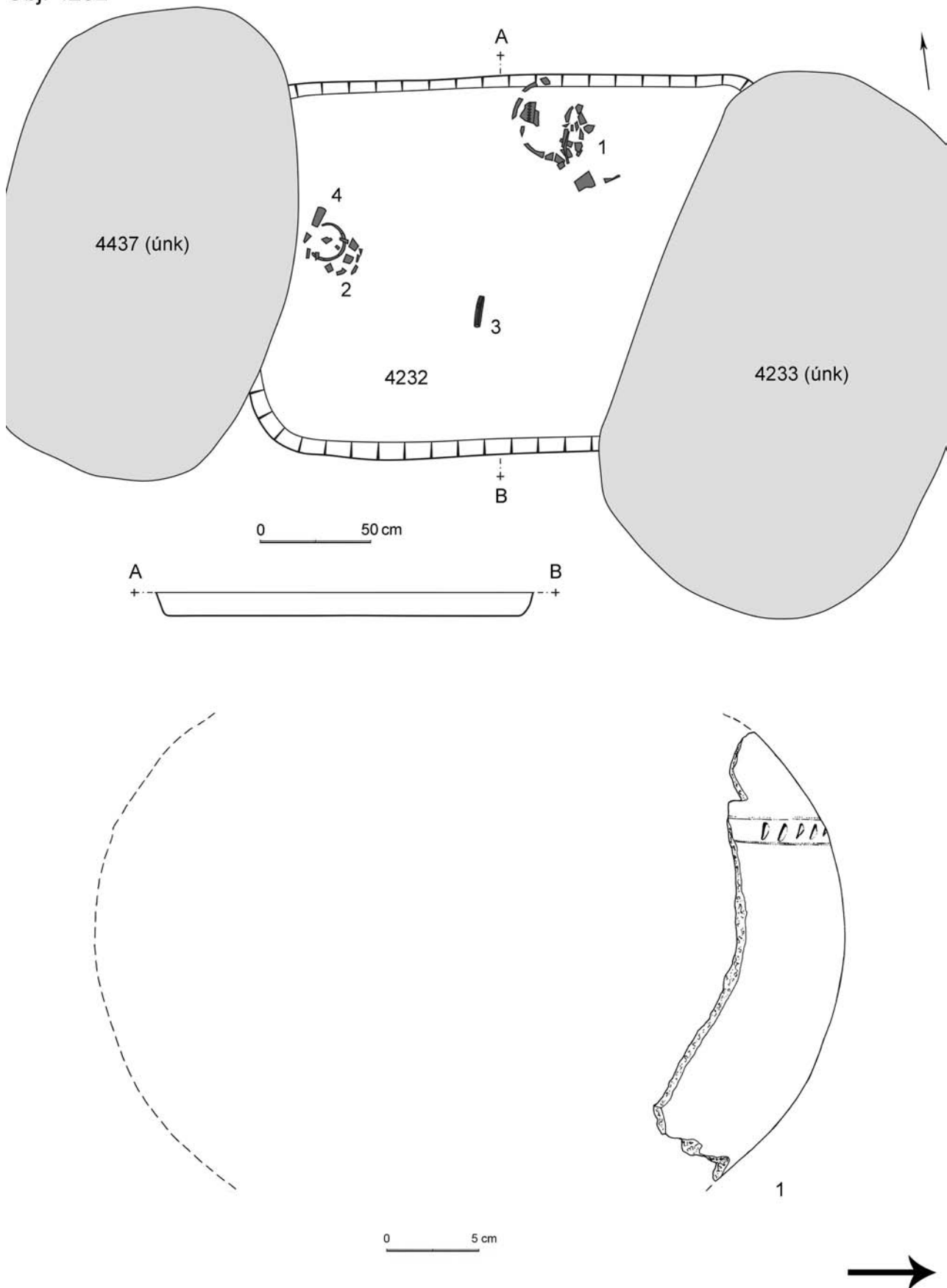
Objekt 4295, obr. 18, tab. 1:4 a 7:5.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 185 (135), š. 140 (105), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z. *Výplň:* černohnědá hlinitopísčítá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

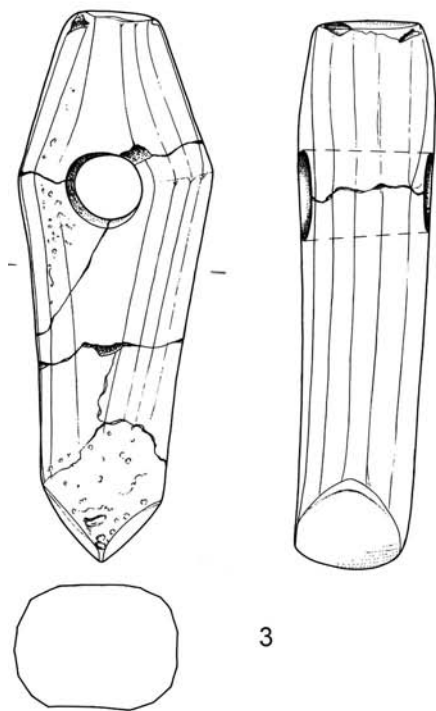
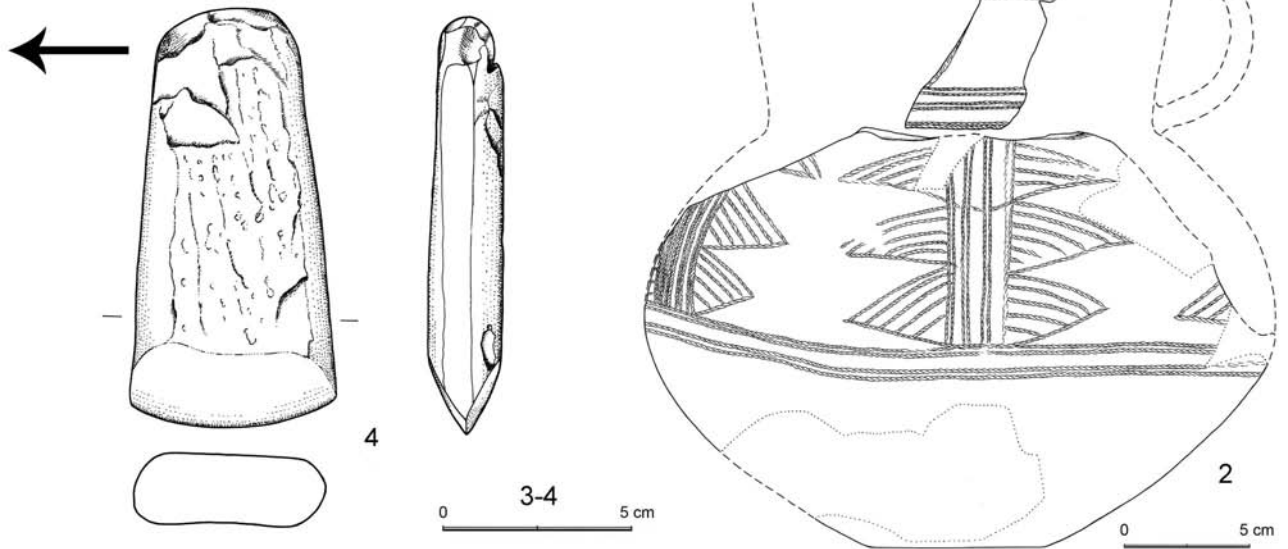
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze C.

Obj. 4232

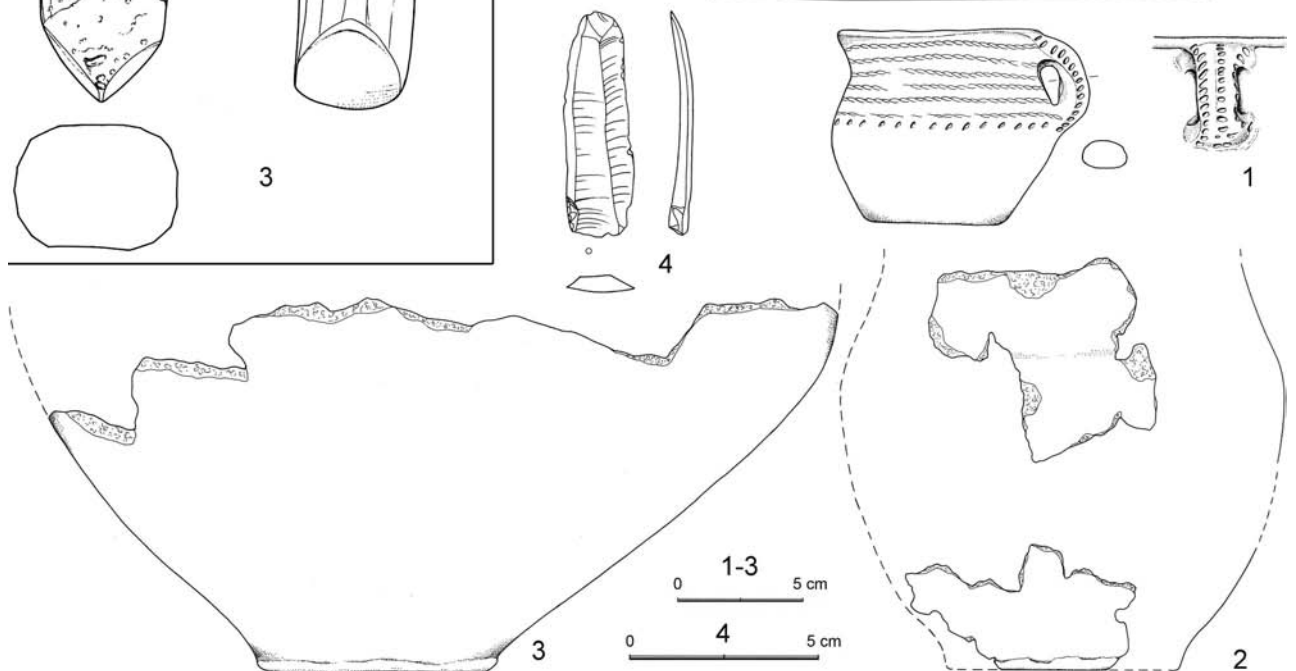
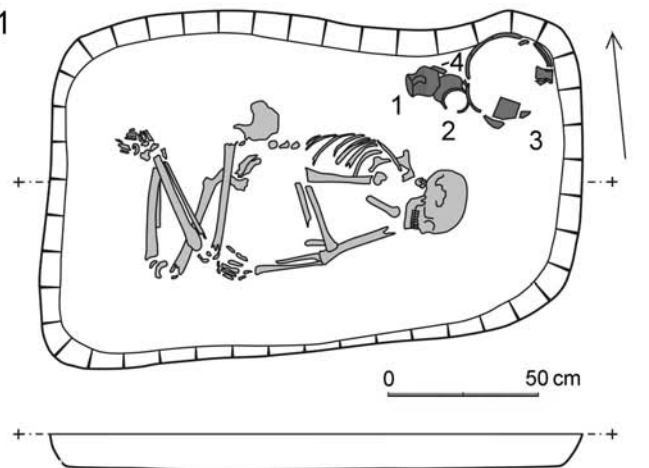

Obr. 16. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 16.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Obj. 4232

Obj. 4291

Obr. 17. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 17.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny, poškozené pyramidy obou kostí skalních, zlomek těla dolní čelisti se dvěma stoličkami, 20 spíše zlomků volných zubů. Z postkraniačního skeletu zlomky těl dlouhých kostí horních končetin, několik zlomků kortikalis kostí pánevních, z pravé dolní končetiny větší zlomky těla kosti stehenní, ostatní v drobných zlomcích, z levé dolní končetiny těla kosti stehenní a holenní, kost hlezenní zlomek kosti patní a další zlomky. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41442.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy – pokud lze hodnotit – otevřené, zuby mají střední otření. Robusticita, pokud se lze vyjádřit, spíše střední. Pohlavní znaky nedochovány.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec neurčitelného pohlaví.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora zdobená na hrdle nepravidelnými OŠ (10/30) a nad max. výduť řádkem vrypů provedených šikmo kladeným tyčinkovitým předmětem. Zcela atypické jsou dvě protilehlé dvojice subkutánních oušek. u115, r95, 73, 145/65. –, O, 2a, 2–3; (9 + 8). Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1888. *Tab. 13:1.*

2 – vejčitá nádoba se zachovaným kořenem ucha, zdobená dvěma řádky šikmých rýh. ur165, –, 80, r155/90. –, ŠO, 2, 1; (36 + 41). Stála na šikmém dně hrobu. Č. př. VL05/1887. *Tab. 14:10.*

3 – mísa zdobená sestavou rytých/kanelovaných trojúhelníků a opatřená na okraji čtyřmi svisle provrtanými pupky – zachovány dva a třetí ve zlomcích. 65, 210, 90, 210/90. 3, ŠOŽl, 2a, 1; (18 + 4). Stála na šikmém dně hrobu. Č. př. VL05/1884. *Tab. 15:11.*

4 – čepelka s oblým terminálním koncem, bilaterálně retušovaná drobnou (až perličkovou) retuší, vpravo ve střední části s hranou vyloženou v délce asi 17 a šířce 4 mm, vyrobená ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 51 × 23 × 3 mm. Hmotnost 5 g. Nalezena za trupem ve výplni. Č. př. VL05/1841.

Objekt 4307, obr. 18, tab. 3:5.

Akce: hrob prozkoumal v listopadu 2005 P. Limburský. *Hrobová jáma:* v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 123 (100), š. 93 (70), hl. od úrovně skřívky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: černohnědá hlinitopísčítá, nepravidelně promísená podložní spraš s pískem. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k SZ. Dolní končetiny rozhozené, horní složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány větší fragmenty mozkovny, poškozené obě pyramidy kostí spánkových a horní čelist, zlomek těla dolní čelisti, zuby dočasněho chrupu s výjimkou několika stoliček volně, korunky prvních stoliček a základ druhé stoličky stálé dentice. Z post-

kraniačního skeletu fragmenty diafýz dlouhých kostí dolních i horních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41446.

Popis antropologického materiálu: lebeční kosti tenké, dochované části dlouhých kostí gracilní. Zuby stálé dentice neprořezané.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě zemřelé ve věku infans II (4 roky ± 12 měsíců).

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 4320, obr. 19, tab. 10:6.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 163 (150), š. 120 (110), hl. od úrovně skřívky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, s malým podílem písku, při stěnách silně promísená podložní spraš, resp. šterkopískem. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, dle pozice dolních končetin na pravém boku, lebkou původně k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky nezachováno nic. Z postkraniačního skeletu jen velmi drobné zlomky pravděpodobně dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41447.

Popis antropologického materiálu: výrazné poškození povrchu zlomků.

Patologie: nezjištěny

Antropologické určení pohlaví a věku: neurčitelné.

Archeologické určení pohlaví: muž. Poloha pohřbu interpretována podle vzájemné pozice zachovaných kostí, náležů a jejich typů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený šroubovicovitě vedenou OŠ (8/30). Jeho okraj částečně zabroušen – funkční stopy, např. po pokličce (?). 200, 120, 68, –, 2, HČ, 2a, 2; 29. Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/1925. *Tab. 11:13.*

2 – pohár zdobený motivy jemně ryté rybí kosti a nedbale provedenými dvojicemi OŠ (8/30), uspořádanými v horizontálních pásech. u135, –, 70, 100/60. –, ČO, 2a, 1; g. Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/1924. *Tab. 12:3.*

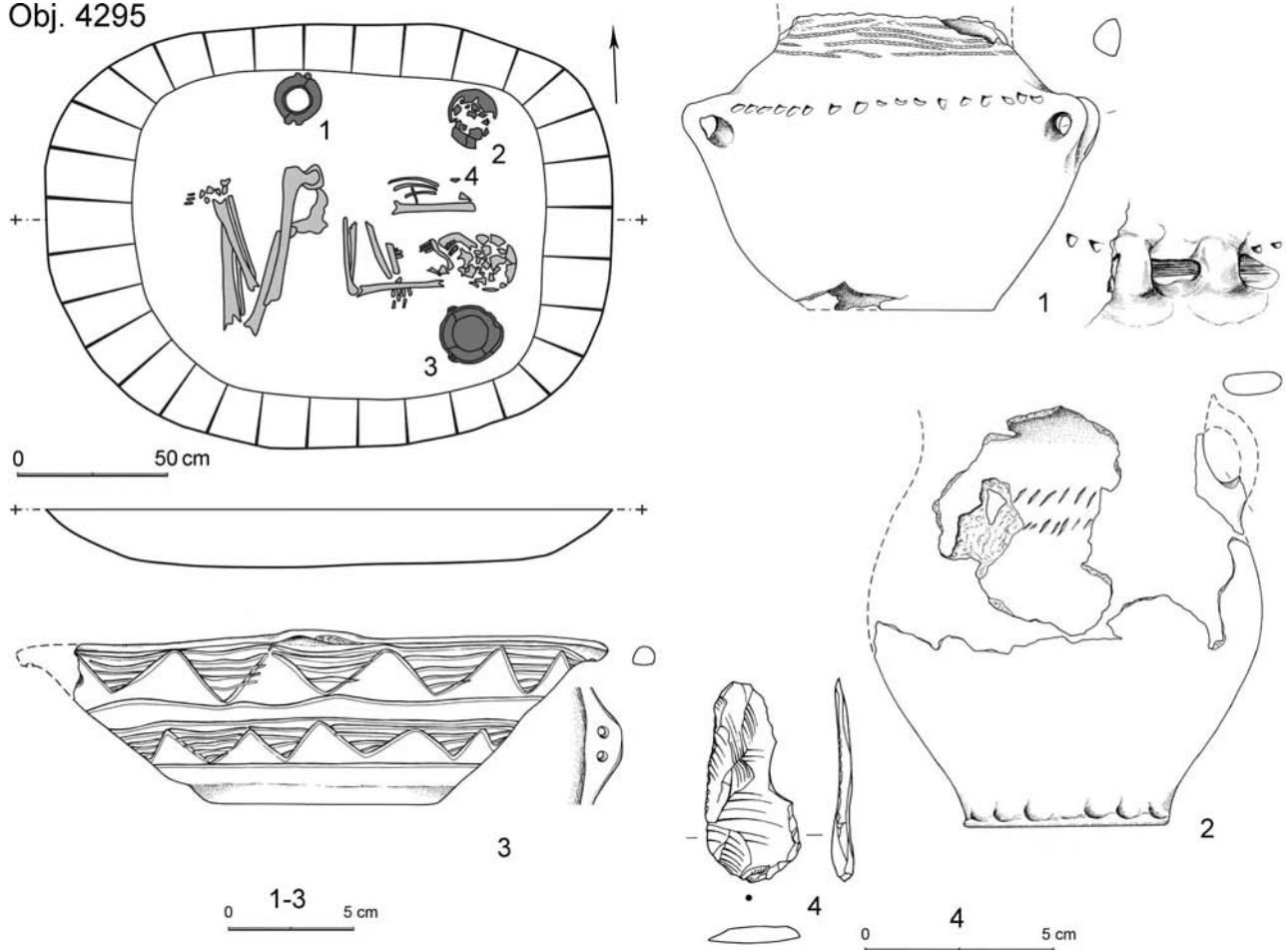
3 – kamenný fasetovaný sekeromlat. Rozměry: 115 × 58 × 35 mm. Asymetrický X-vývrt, 23 vně/19 mm zevnitř. Hmotnost 370 g. Ležel spodní stranou na dně hrobu. Č. př. VL05/1889. *Tab. 16:8.*

Objekt 4322, obr. 18, tab. 4:2 a 10:3.

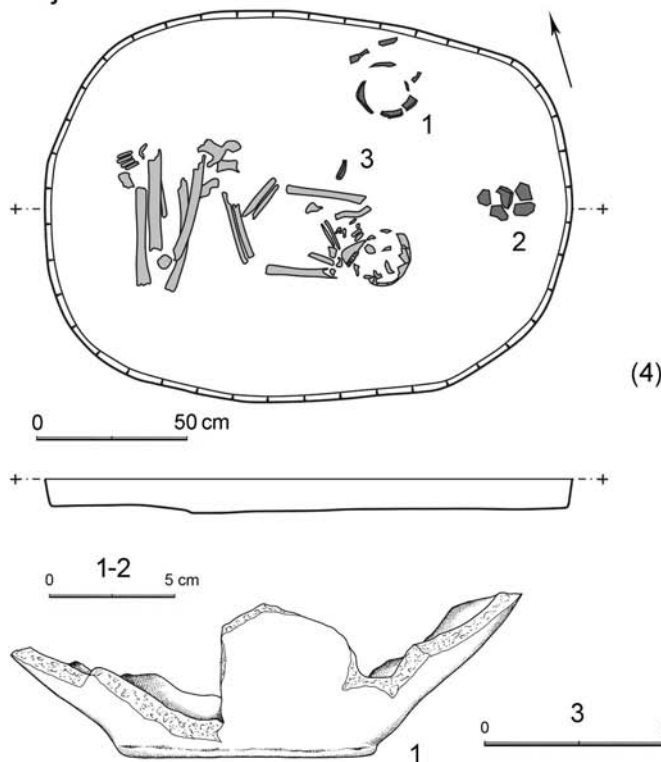
Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 173 (170), š. 130 (125), hl. od úrovně skřív-

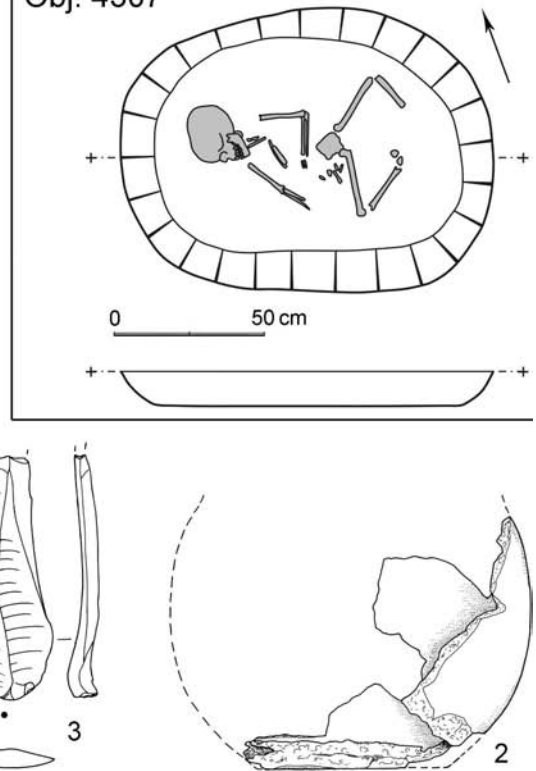
Obj. 4295

Obj. 4322

Obj. 4307

Obr. 18. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 18.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

ky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, při stěnách a dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k VJV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze C.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány fragmenty mozkovny, poškozené pyramidy obou kostí spánkových, drobný zlomek horní čelisti se stoličkou, zlomek těla dolní čelisti se dvěma stoličkami, volné zuby (třenové) spíše ve zlomcích. Z postkraniačního skeletu zlomky kompakty lopatky a pánve, fragmenty těl dlouhých kostí horních i dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41448.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze vyjádřit. Pohlavní znaky nezachovány. Dochovaný úsek lebečního švu (lambdového) otevřený. Otřené chrupu na třenových zubech malé, na stoličkách silné.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – dno amfory. u60, –, 100, –/–. –, ČvsvH, 2a, 3; 17. Amfora stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1858 + 1830.

2 – torzo vejčité nádoby. u100, –, r75, r140/65. –, ČOTmŠ, 2, 2; 10 + 4. Detailní polohu nádoby nelze zjistit. Č. př. VL05/1830.

3 – protáhlá čepelka s rovným terminálním koncem, bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 62 × 23 × 4 mm. Hmotnost 6 g. Nalezena za trupem, částečně zapíchnutá do dna hrobové jámy, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL05/1730/1.

4 – jeden eneolitický (?) zlomek keramiky, max. rozměr 35 mm. Vytříděn ze sáčku se střepy amfory (č. 1). Patrně intruze. Č. př. VL05/1858.

Objekt 4325, obr. 15.

Akce: hrob prozkoumal v dubnu 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 100 (90), š. 78 (70), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, při stěnách a dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: muž (?). Poloha pohřbu interpretována podle vzájemné pozice nálezů a jejich typů.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený na hrdle silně setřelými OŠ (7/30). 85, 62, r45–50, 70/25. 2 a 6, ČČvO, 2a, 1; 15, doplněn z 25 %. Ležel na boku nade dnem hrobu. Č. př. VL06/3. Tab. 11:5.

2 – miska opatřená těsně pod okrajem horizontálním ouškem. 35, 110, 65, 110/35. 1, ČvO, 3a, 1; g. Stála na dně hrobu. Č. př. VL06/4. Tab. 15:10.

3 – čepelka levolaterálně s otupeným bokem (?), ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 31 × 13 × 4 mm. Hmotnost 2 g. Nalezena nade dnem v Z polovině. Detailní poloha neznámá – na fotodokumentaci není in situ. Č. př. VL06/17/1.

Objekt 4387, obr. 19.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 120 (110), š. 88 (80), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ. Dle terénních snímků profilů nejspíše překopáno, půdorys podle toho rekonstruován.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, při stěnách a dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora zdobená rytými trojúhelníky. Ouška na rozhraní plecí a hrdla oproti uchům na výduti o cca 45 stupňů osově pootočena. 160, r100, 65, 175/70. 2, O, 2a, 1; (77 + 12). Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1871. Tab. 13:6.

2 – miska s dvakrát svíse provrtaným výčnělkem pod okrajem. 60, 170, 80, 170/60. 3, ČOH, 2, 2; g. Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1870. Tab. 15:7.

3 – čepelka terminálně tupě zahrocená bilaterální retuší, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 49 × 14 × 4 mm. Hmotnost 3 g. Nalezena na dně v Z polovině, dle kresebné dokumentace patrně ventrální stranou dolů. Č. př. VL05/1840/1.

Objekt 4388, obr. 20.

Akce: hrob prozkoumal v září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 138 (125), š. 103 (95), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, nepravidelně probarvená zrny a ččkami podložní spraše. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

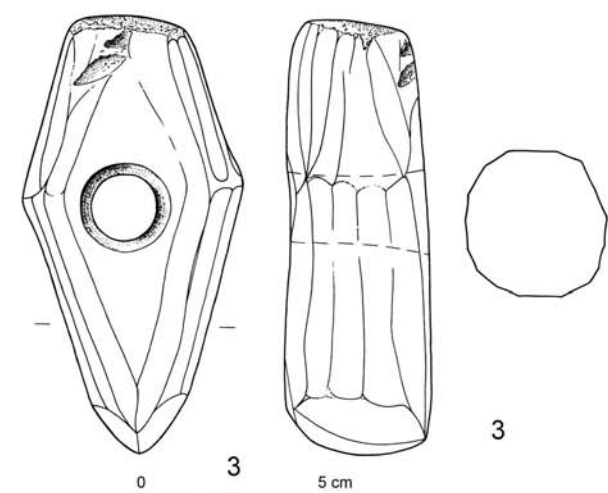
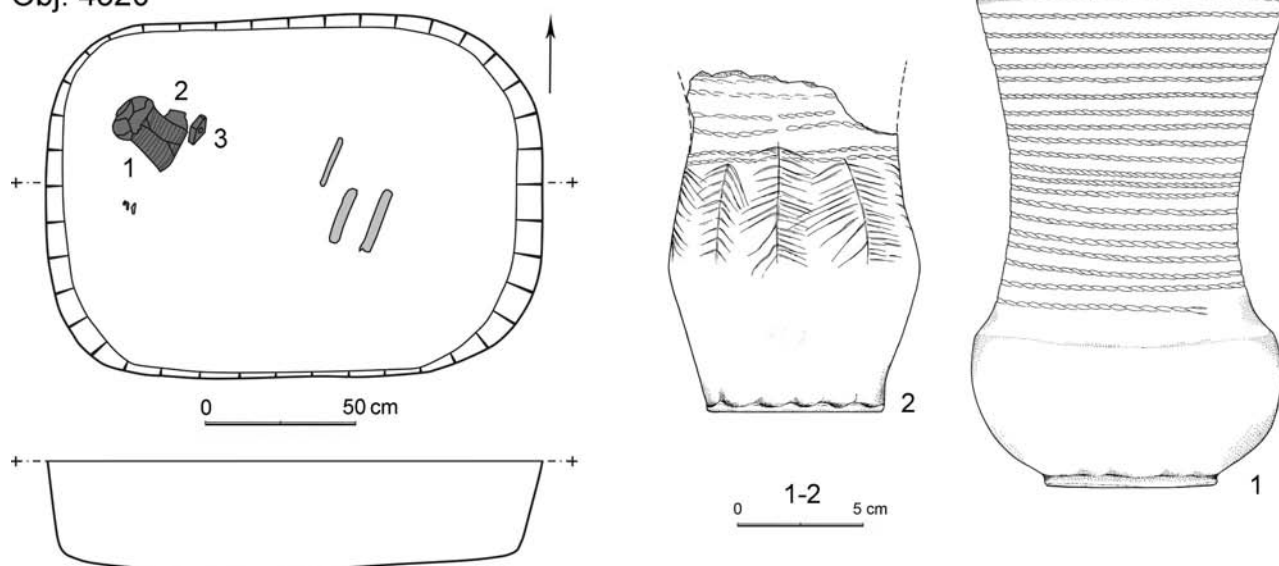
Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

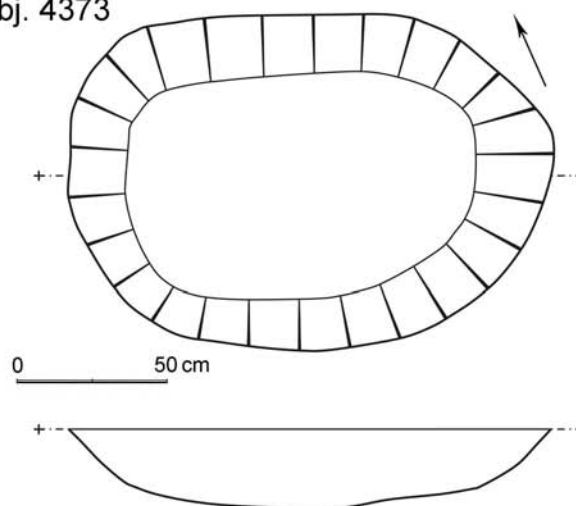
1 – amfora zdobená motivy rytých jedlových větévek. 100, 65, 55, 105/50. 2, OČ, 2a, 1; 32. Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/2010. Tab. 13:2.

2 – spodek nádoby (poháru?) se zabroušeným lomem, funkčně tedy miska či dóza. 45, 100, 75, –, –, O, 2a, 1; 11. Ležela bokem nade dnem hrobu. Č. př. VL05/2011.

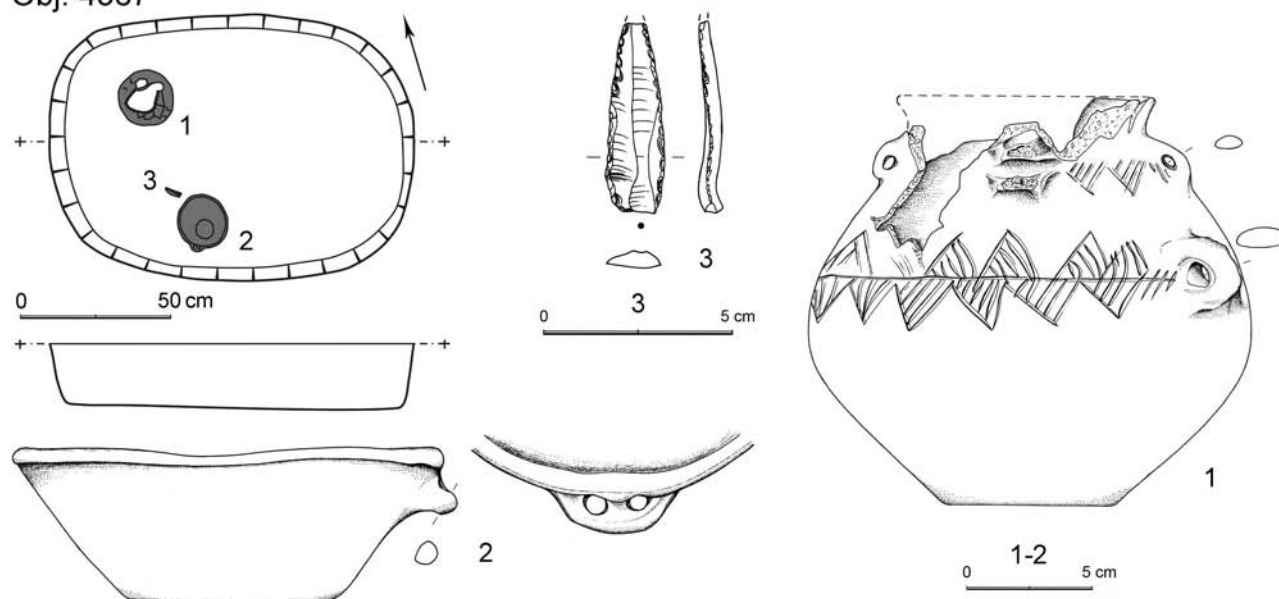
Obj. 4320

Obj. 4373

Obj. 4387

Obr. 19. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňurové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 19.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Objekt 4391, obr. 20.

Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2005 P. Limburský.
Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 178 (160), š. 145 (120), hl. od úrovně skrývky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, s malým podílem písku, v dolní polovině promísená zrný podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s pískem.
Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k VJV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky dochována poškozená pyramida spánkové kosti, volné zuby trvalého chrupu či spíše jejich fragmenty. Z postkraniálního skeletu drobné fragmenty těl dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41454.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze vyjádřit. Pohlavní znaky nezachovány. Otřetí dochovaných zubů střední až silné.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – dóza se sekaným okrajem, zdobená řádkem šikmých vrypů. 80, 95, 60, 100/30. 3, ČO, 2a, 1; 16, doplněna z 30 %. Ležela dnem vzhůru nade dnem hrobu. Č. př. VL05/2090. *Tab. 15:2.*

2 – džbánkovitý pohár plošně zdobený krátkými rýhami. Silně fragmentární materiál po slepení připouští i existenci dvou formálně totožných tvarů, případně jednoho poháru se dvěma uchy. 95, r65, 40, r67/35. 1, ČvO, 2a, 1; (29 + 16). Ležel ve střepech nade dnem hrobu. Č. př. VL05/2090.

3 – amfora zdobená řádky nehtovitých záseků. ur220, –, 90, 260/110. –, OsvH, 2a, 1; (74 + 29), doplněna z 30 %. Ležela bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/2089. *Tab. 13:7.*

4 – spodek nádoby. u50, –, 75, –/–. –, OŠ, 2, 2; (12 + 85). Ve stejném sáčku materiálově podobný zlomek hrdla s otřelými OŠ, nekresleno (patří k tvaru?). Ležela bokem na dně (?) hrobu. Č. př. VL05/2088.

5 – mísa s kolmo sekaným (nehtovaným) okrajem. 55, 170, 90, –, 2–3, ČHO, 2a, 1; 18. Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/2087. *Tab. 15:8.*

6 – protáhlá čepelka přirozeně lehce zahrocená, s levo-laterální retuší celého boku, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 53 × 13 × 5 mm. Hmotnost 5 g. Dle kresebné dokumentace nalezena za trupem nade dnem, ventrální částí dolů. Č. př. VL05/2062.

Objekt 4398, obr. 21, tab. 2:2 a 6:4.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 170 (155), š. 130 (115), hl. od úrovně skrývky – 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, místy nepatrně promí-

sená zrný podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s pískem.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky dochována část pyramidy spánkové kosti s bradavkovitým výběžkem vlevo, vpravo jen čelistní jamka, volné zuby trvalého chrupu či spíše jejich zlomky. Z postkraniálního skeletu spíše drobné zlomky těl dlouhých kostí horní končetiny, větší zlomky těl dlouhých kostí dolní končetiny, část těla stehenní kosti vpravo. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41477.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze vyjádřit, i část těla stehenní kosti vpravo se silně poškozeným povrchem. Pohlavní znaky nezachovány. Bradavkovitý výběžek velký. Otřetí dochovaných zubů spíše střední.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora zdobená šikmo nehtovanou lištou. u180, –, 90, 235/100. –, ČsvH, 3a, 3; 1. Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/1872. *Tab. 13:8.*

2 – džbán. u130, –, 75, 175/70. –, ČOsvH, 2, 3; 34. Stál na dně hrobu. Č. př. VL05/1867. *Tab. 15:6.*

Objekt 4406, obr. 21, tab. 1:6.

Akce: hrob prozkoumal v září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 190 (165), š. 163 (130), hl. od úrovně skrývky 40 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, při stěnách u dna výrazně žlutohnědé klíny, s vysokým podílem podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem, níže štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány fragmenty mozkovny, zlomek pyramidy kosti spánkové, volné zuby stálého chrupu. Z postkraniálního skeletu zlomek diafýzy snad pažní kosti a zlomky diafýz dlouhých kostí dolních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41566.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze vyjádřit, fragmenty mají i silně poškozený povrch. Pohlavní znaky nezachovány. Otřetí dochovaných zubů spíše slabé až minimální, v případě dochovaných třetích stoliček je otázkou, byly-li prožrány.

Patologie: nezjištěny.

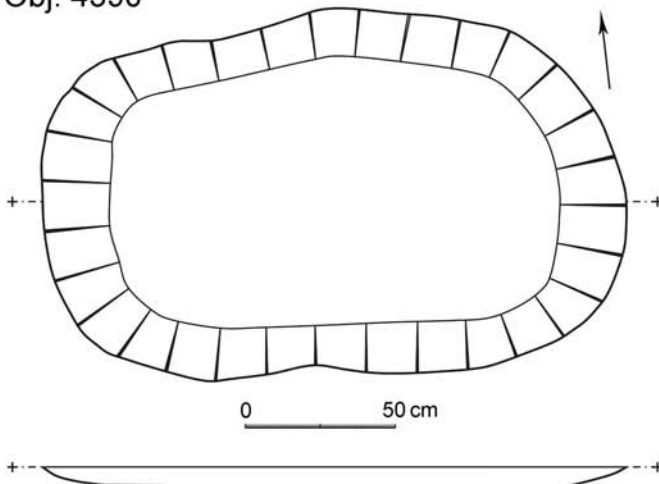
Antropologické určení pohlaví a věku: mladší dospělý, ne-li dospívající jedinec, tj. ve věku juvenis až adultus I.

Archeologické určení pohlaví: žena.

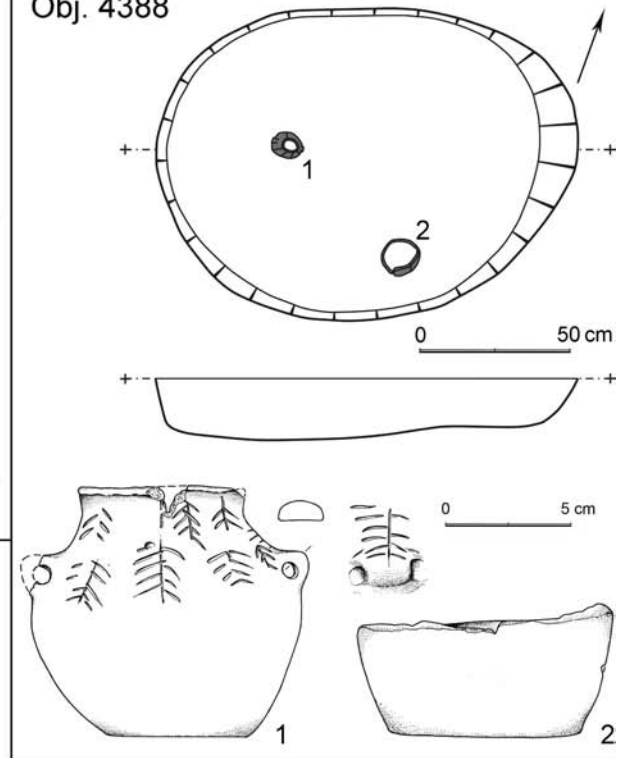
Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

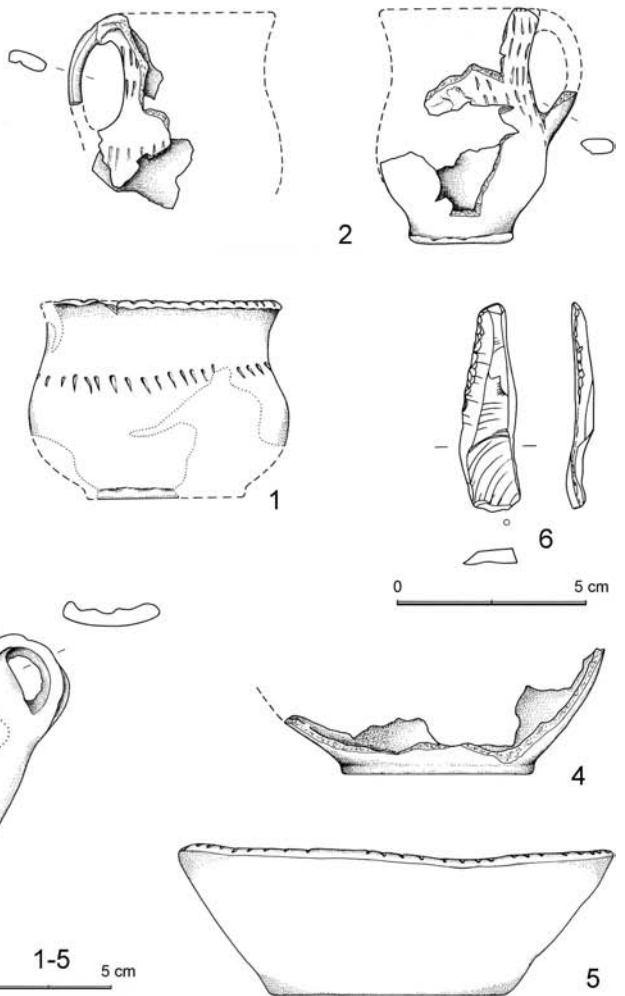
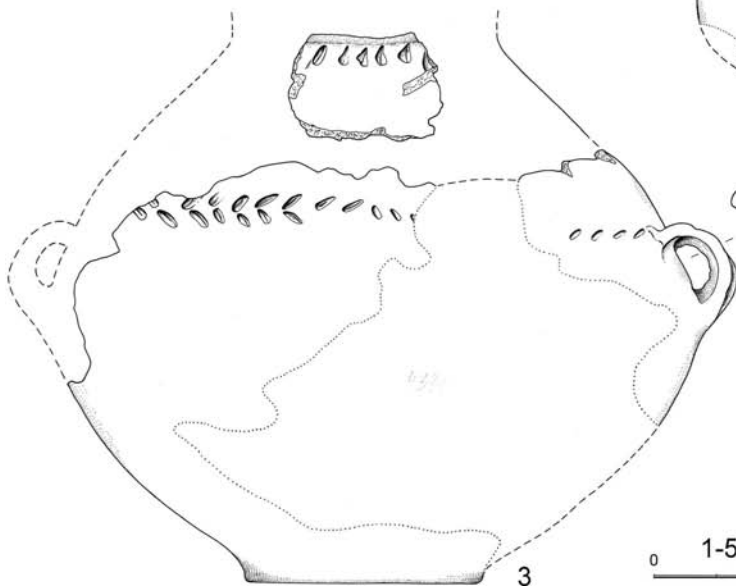
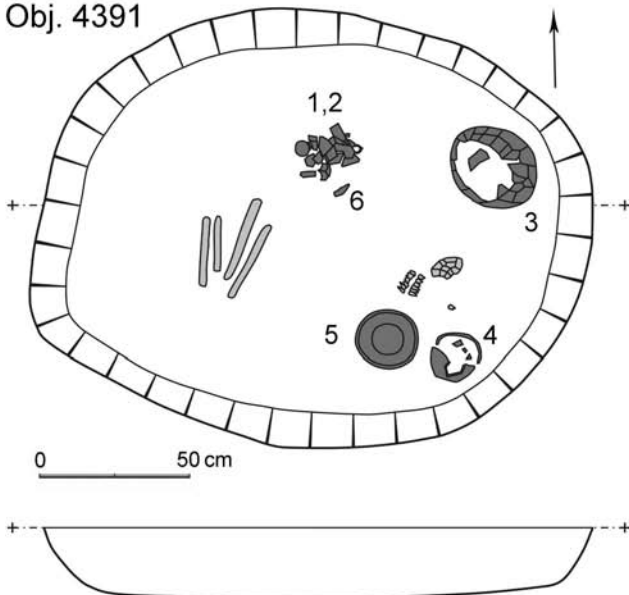
Obj. 4390

Obj. 4388

Obj. 4391

Obr. 20. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 20.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

1 – amfora zdobená řádkem vrypů provedených otupeným dvojhrotým nástrojem. 185, 110, 80, 190/90. 6, HŠ, 2, 2; (36 + 7), doplněna z 10 %. Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/2009. *Tab.* 13:3.

2 – džbánkový pohár zdobený pásy z dvojitých OŠ (7/30), lemovaný nad max. výdutí řádkem půlobloučkovitých vrypů (6/30), někdy zdvojených. 115, 90, 70, 120/55. 6, ČOtmH, 2, 2; 53. Ležel bokem na dně hrobu, rozpadlý. Č. př. VL05/2008. *Tab.* 15:5.

3 – pískovcový brousek s množstvím nepravidelných pracovních ploch. Max. rozměr 92 mm. Nalezen vedle džbánkovitého poháru (č. 1). Č. př. VL05/2008.

Objekt 4433, obr. 22.

Akce: hrob prozkoumal v září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 150 (130), š. 108 (95), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědošedá hlinitopísčítá, probarvená podložím. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, dle pozice zubů ve V části hrobu patrně uložen na levém boku, lebkou k VSV. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze korunky dvou stoliček a další zlomky zubní korunky. Z postkranálního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41484.

Popis antropologického materiálu: otřetí dochovaných zubů střední.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena (?). Poloha pohřbu interpretována podle pozice zachovaných kostí v hrobě. *Způsob datování:* KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 4434, obr. 22.

Akce: hrob prozkoumal v září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 190 (160), š. 135 (110), hl. od úrovně skrývky 30 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědošedá hlinitopísčítá ulehlá, zejména při dně a bocích silně promísená podložím, resp. hlinou barevně přecházející do podložní spraše. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš s pískem, níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, dle pozice lebečních kostí a zubů ve V části hrobové jámy nejspíše na levém boku, lebkou původně k VJV. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachováno jen několik zlomků mozkovny, z dentice čtyři stálé stoličky, s odlámanými kořeny. Z postkranálního skeletu fragmenty snad lopatky, menší zlomky dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41485.

Popis antropologického materiálu: ke stavbě kostry se nelze

vyjádřit, fragmenty mají i silně poškozený povrch. Pohlavní znaky nezachovány. Otřetí dochovaných zubů spíše slabé.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena (?). Poloha pohřbu interpretována podle vzájemné pozice zachovaných kostí a nálezu.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – džbánek zdobený rytými zavěšenými trojúhelníky. 100, 75, 50, 105/45. 3, ČO, 2a, 1; 31. Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/1926. *Tab.* 15:1.

2 – jedna rozpadající se stolička (molar) tura domácího (*Bos taurus*). Patrně intruze, vytržiděn ze sáčku 1935 (kosti lidské ze dna hrobu). Č. př. VL05/2413.

Objekt 4448A, obr. 22.

Akce: hrob zkoumal v listopadu 2006 až červenci 2007 P. Limburský.

Superpozice: s únětickým objektem/hrobem, vedeným pod č. 4448.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. v úrovni skrývky neznámá (u dna cca 130), š. taktéž (u dna cca 100), hl. od úrovně skrývky 5 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z. Půdorys rekonstruován dle terénních fotografií, zjednodušeno.

Výplň: hnědočerná hlinitá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora (?). Ve střepch zachycen zlomek válečkovi-
tého ouška z rozhraní hrdla a plecí, na řezu o rozměrech 20 × 8 mm. –, –, –, cca 250/–. –, OsvH, 2, 2; (188). Stála patrně na dně hrobu. Č. př. VL06/1419 (většina) + 2045 (2 zlomky).

2 – pohár zdobený OŠ (12/30). u110, –, 70, –/–. –, HtmŠ, 2a, 2; (41 + 1). Stál patrně na dně hrobu. Č. př. VL06/2045 + 2048/3, 4, 5, 6. *Tab.* 14:3.

3 – dno nádoby. u25, –, 85, –/–. –, ČvsvH, 2, 2; (9 + 51). Stála patrně na dně hrobu. Č. př. VL06/2048.

4 – torzo poháru zdobeného OŠ (7/30). Keramika z poháru nalezena jak ve výplni hrobu šňůrové keramiky, tak v zásypu únětického hrobu 4448, konkrétně v SV a JZ kvadrantu v hloubce cca 20 cm. 175, r115, r80, r120/55. 2, OŠ, 2, 1; (10 + 2). Č. př. VL06/2045 + VL07/3808 + VL07/3807.

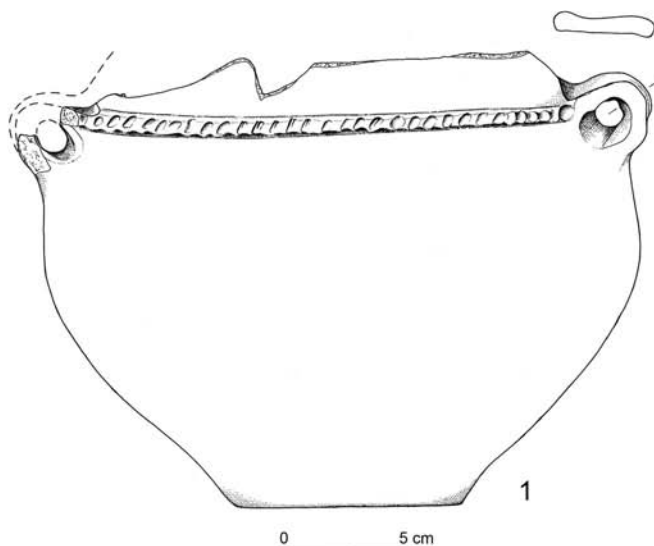
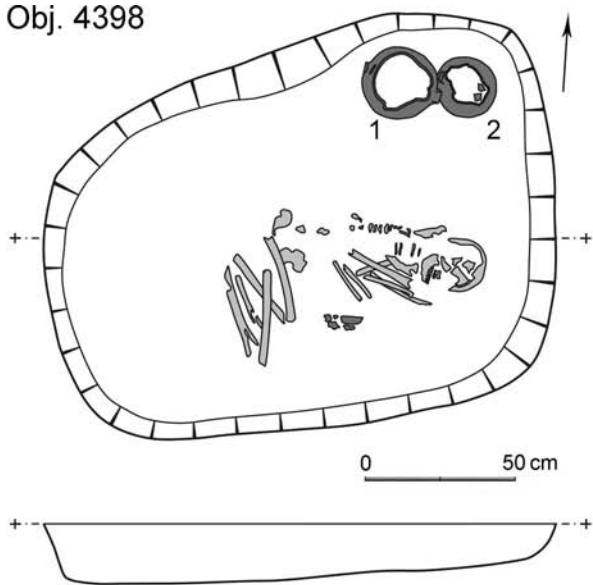
Objekt 4477, obr. 25, tab. 8:6.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

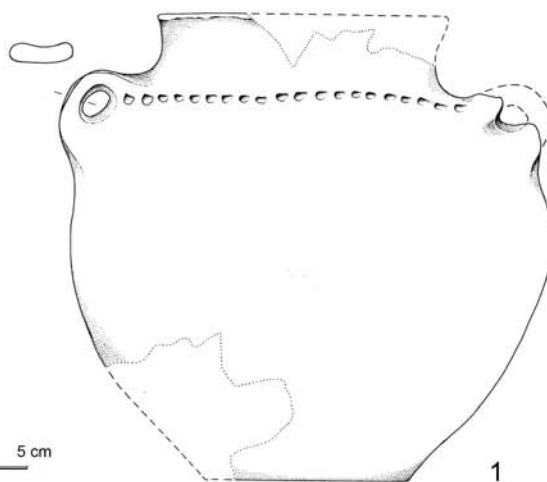
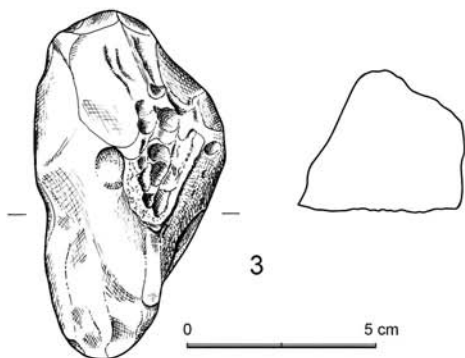
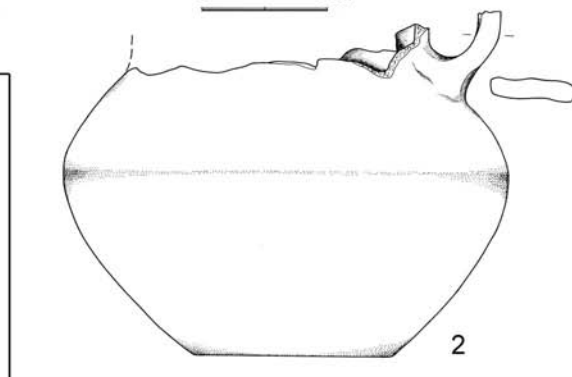
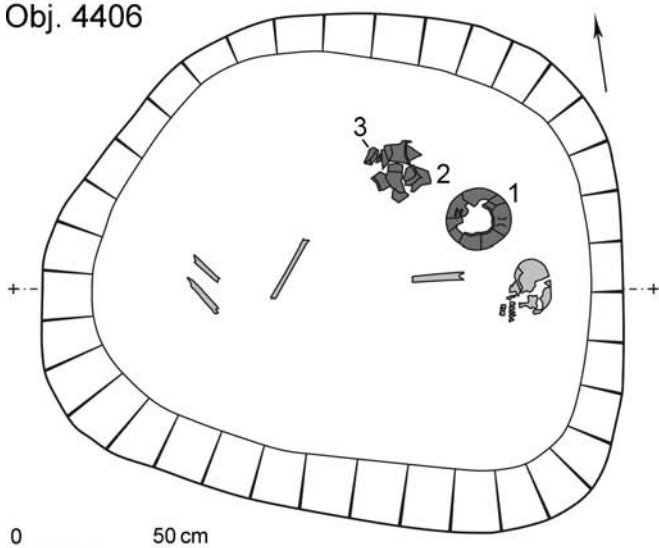
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 153 (130), š. 75 (55), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila

Obj. 4398

Obj. 4406

Obr. 21. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 21.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nejspolehlivější.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár se zcela rozpadlým motivem rytých trojúhelníků (?) na hrdle, lemovaným po obou stranách rytými linkami, doplněnými z vnější strany řádkem nehtovitých vrypů (pod okrajem, 6/30), případně dvěma řádky těchto vrypů (plece a výduf). Řádek vrypů i na hraně dna a přídny. Povrch silně oprýskaný, materiál přepálený, vlastně zmetek. 120–130, 90, 60, 100/35. 6, ČvO, 2, 2; g. Ležel bokem na dně hrobu či těsně nad ním. Č. př. VL05/1885. *Tab. 11:4.*

Objekt 4481, obr. 23, tab. 6:5.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu až září 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 128 (105), š. 93 (80), hl. od úrovně skřívky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, při dně více promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: ve skrčené poloze, dle pozice zubů v Z části hrobové jámy uložen patrně na pravém boku, lebkou původně k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nejspolehlivější, stejně jako uspořádání končetin horních.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit, kosti lidské nezachovány.

Archeologické určení pohlaví: muž (?).

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár s motivem vstřícných rýh na hrdle. 110, 75, 45, 78/30. 2, ČO, 2, 0–1; 11. Ležel bokem na dně hrobu. Č. př. VL05/2035. *Tab. 11:2.*

2 – amfora. r160, 100, 70, 160/80. 6, ČO, 2a, 1; (18 + 4). Stála na dně hrobu. Č. př. VL05/2034. *Tab. 13:4.*

3 – zlomek eneolitického (?) páskového ucha z výplně hrobové jámy, dle profilace ze stolní keramiky, asi džbán. Povrch hlazený, korodovaný, Otmš. Max. rozměr 40 mm. Patrně intruze. Č. př. VL05/1749.

Objekt 4483, obr. 23.

Akce: hrob (?) prozkoumal v srpnu až říjnu 2005 P. Limburský.

Hrobová (?) jáma: v půdoryse oválná, d. 185 (150), š. 130 (100), hl. od úrovně skřívky 20 cm. Delší osou orientována zhruba v silně nepravděpodobném směru S–J.

Výplň: hnědá hlinitopísčítá silně promísená podložím, při dně více. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: případná poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nejspolehlivější.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy. Snad zcela rozrušený

hrob. Nestandardní výplň jámy a neobvyklý půdorys však zpochybňují řazení objektu k hrobovým nálezům.

Nálezy a vzorky:

1 – torzo poháru s dvojitými liniemi OŠ na hrdle (11/30). R170, r85, 50, r110/r45. 3, OsvŠ, 2, 2; (23 + 43). Střepey rozptýleny jak v západní (převážně ze spodku poháru), tak východní polovině objektu (zpravidla zlomky hrdla). Č. př. VL05/1756 a VL05/2056.

2 – zlomek nádoby s nálevkovitě rozevřeným hrdlem, Ø cca 170 mm. Okraj vodorovně seříznutý, Čtmš, 1–2, 3. Max. rozměr 105 mm. Ze Z poloviny objektu, vrstvy 0–dno. Intruze, zřejmě KNP. Č. př. VL05/2056–1.

3 – zlomek pravěké keramiky, max. velikost 20 mm. Patrně intruze. VL05/1756.

Objekt 4484, obr. 24.

Akce: hrob prozkoumal v září až listopadu 2005 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 128 (110), š. 85 (60), hl. od úrovně skřívky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, níže šterkopísek.

Poloha pohřbu: patrně ve skrčené poloze, podle pozice lebečních kostí v Z polovině hrobové jámy uložen zřejmě na pravém boku, lebkou původně k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nejspolehlivější, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány pouze volné zuby stálého chrupu většinou bez kořenů. Z postkranialního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41579.

Popis antropologického materiálu: otřeni dochovaných zubů žádné až slabé.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: mladší dospělý, ne-li dospívající jedinec, tj. ve věku juvenis až adultus I.

Archeologické určení pohlaví: muž (?).

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – čepelka dlátkovitého tvaru, z hrany terminálního konce drobný negativ protiúderu, bez sekundární úpravy. Zhotovena ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 40 × 19 × 4 mm. Hmotnost 3 g. Nalezena v Z části objektu na jeho povrchu. Č. př. VL05/2378/1.

Objekt 4584, obr. 24, tab. 1:3 a 4:5.

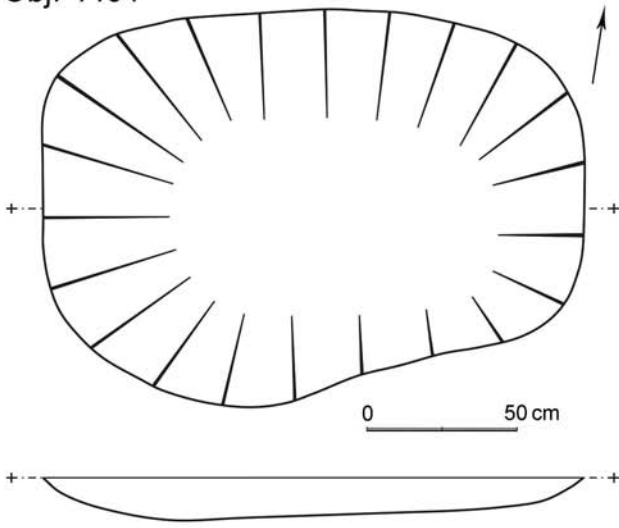
Akce: hrob v kruhovém žlabu prozkoumal v září až prosinci 2005 P. Limburský.

Superpozice: s objektem/hrobem ze stěhování národů, vedeným pod č. 4393.

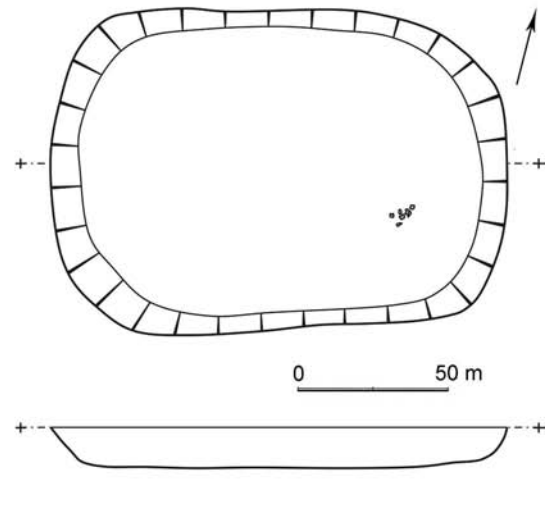
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 100 (80), š. 85 (70), hl. od úrovně skřívky 50 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, místy nepatrně promísená podložní spraš. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, na úrovni dna hrobu šterkopísek.

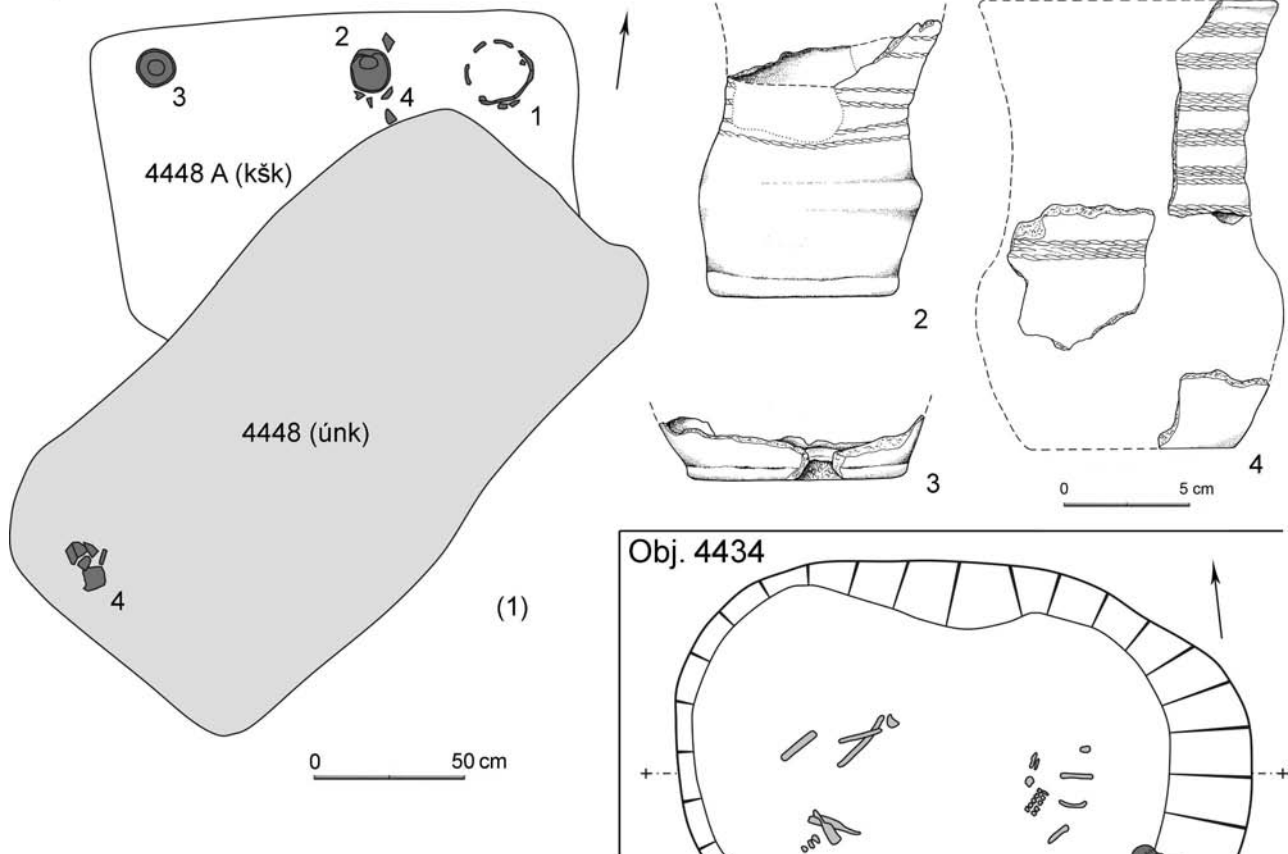
Obj. 4401

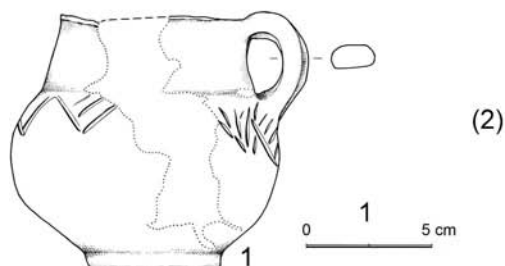
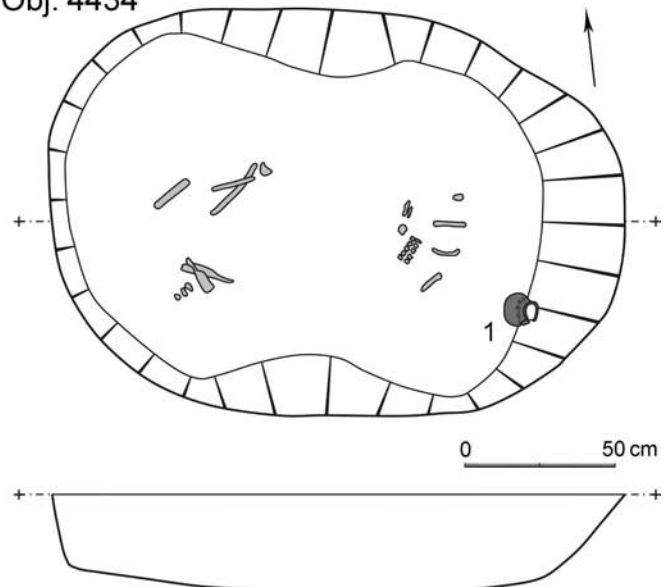
Obj. 4433

Obj. 4448

Obj. 4434

Obr. 22. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 22.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Žlab kruhový (obj. č. 4146): symetricky obepínal hrob 4584, který byl takto umístěn přesně v jeho středu. Vnější průměr kruhu vymezeného objektem činil 345, vnitřní 255 cm. Žlab s příčným profilem v podobě zploštělého písmene U, hluboký okolo 15 cm, byl v úrovni skryvky široký 45, při dně 20–25 cm. Jeho výplň tvořila šedohnědá hlína, znatelně prosycená podložní spraší. Stopy po kůlech/palisádě nebyly ve dně ani výplni pozorovány. Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Uložení horních končetin vzhledem ke stavu zachování kostry nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány větší i menší zlomky mozkovny, obě pyramidy spánkové kosti, volné zuby dočasného chrupu, základy stoliček a horních řezáků trvalé dentice. Z postkranialního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41481.

Popis antropologického materiálu: kosti mozkovny tenké, z trvalého chrupu pouze korunky bez tvorby kořene. Obě pyramidy spánkové kosti (10 g) použity na ¹⁴C datování.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dítě ve věku infans II (3 roky ± 12 měsíců).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (KIA-40231, 4125±26 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Objekt 4757, obr. 23, tab. 9:5.

Akce: hrob prozkoumal v září 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 165 (155), š. 140 (125), hl. od úrovně skryvky 50 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá, na dně při V i Z stěně klíny téže hlíny silně promísené podložní spraší, resp. jemným štěrkopískem. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, u dna jemný štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze na pravém boku, lebkou k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze Q.

Dochování pohřbu: z lebky zachována převážně levá polovina mozkovny včetně kosti lícní, levá polovina dolní čelisti. Z postkranialního skeletu četné zlomky žeber a obratlových těl, zlomek kosti klíční, mimořádně dobře zachovalá levá lopatka, z pravé horní končetiny pouze poškozená těla dlouhých kostí, vlevo pažní kost s odloženou hlavicí a poškozená těla kostí předloktí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41701.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy obliterated, glabella výrazná, čelo ustupující, bradavkovitý výběžek velký, brada vystouplá, úhel čelisti evertovaný, z dentice dochovány dva zuby v dolní čelisti, otřené prakticky na kořeny (špičák, první třenový, ostatní zuby ztraceny intravitálně). Největší délka mozkovny značná (210 mm). Postkranialní skelet robustní stavby, z pánve nehodnotitelné zlomky, z pravé dolní končetiny těla kosti stehenní i holenní s poškozenými proximálními i distálními konci,

vlevo stehenní kost opět s poškozenými konci, tělo kosti lýtkové, kost hlezenní a patní a několik dalších drobných kostí. Část kostí pokryta sintrem. Levá holenní kost použita pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: starší dospělý jedinec (maturus a více), podle robusticity a lebečních pohlavních znaků nejspíše muž.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9198, 4247±80 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – čepelové škrabadlo (strmá retuš hlavice) s nepravdělně otupeným bokem, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 51 × 17 × 5 mm. Hmotnost 6 g. Nalezena na dně u dolní čelisti, ventrální stranou dolů. Č. př. VL06/853/1.

2 – čepelka s mechanickým bilaterálním poškozením (nejde o retuš!), ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 35 × 15 × 5 mm. Hmotnost 5 g. Nalezena na dně u dolní čelisti, ventrální stranou nahoru, pod pravou kostí pažní. Č. př. VL06/853/2.

3 – fragment čepovce (axis) tura či jelena (*Bos/Cervus*). Zřejmě intruze, nalezen na dně u pravé dolní končetiny (vytříděn ze sáčku 1281). Č. př. VL06/2304.

Objekt 4871, obr. 26, tab. 7:3.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 220 (205), š. 138 (130), hl. od úrovně skryvky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčitá. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš promísená pískem.

Poloha pohřbu: v mírně skrčené poloze, uložen na břiše(!), lebkou k ZSZ (s pohledem na sever!). Skrčení nohou velmi slabé, jejich přitažení těž. Horní končetiny složeny v poloze D. Kostra částečně zavalena kameny (značeny symbolem k na obr. 26) a zvířecími kostmi, resp. zásypem s popsáním obsahem.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány zlomky mozkovny včetně levé kosti skalní, část levé očníce, větší část horní čelisti a tělo dolní čelisti, zuby stálého chrupu, většinou volné. Z postkranialního skeletu zlomky žeber, poškozené převážně krční a hrudní obratle, z horních končetin poškozené všechny dlouhé kosti a několik poškozených kůstek záprstních, zlomky pánve – převážně z lopaty kosti kyčelní a kosti sedací, z pravé i levé dolní končetiny všechny dlouhé kosti, volné epifyzy, kost hlezenní, patní a vlevo navíc další kosti zánártní, nártní a několik článků prstů. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41706.

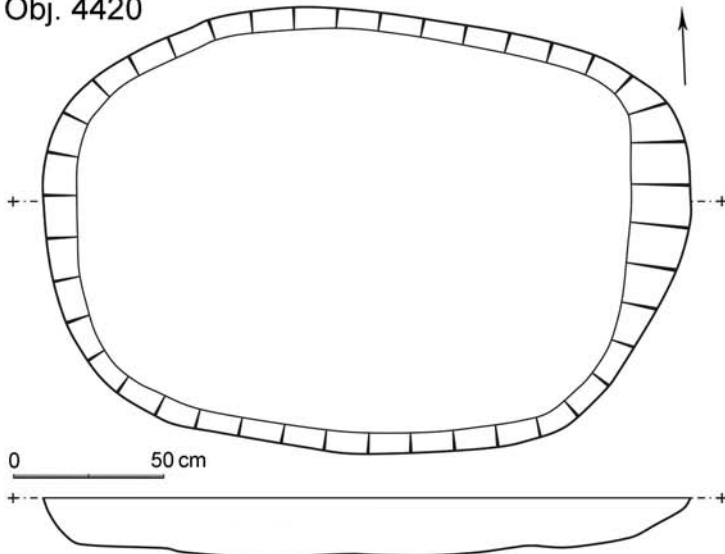
Popis antropologického materiálu: lebeční švy jsou otevřené, zuby s minimálním otřením, třetí stoličky mají otevřené kořeny. Epifyzy nejsou přirostlé, kostra je spíše gracilní.

Patologie: náznak cribra orbitalia na zlomku očníce.

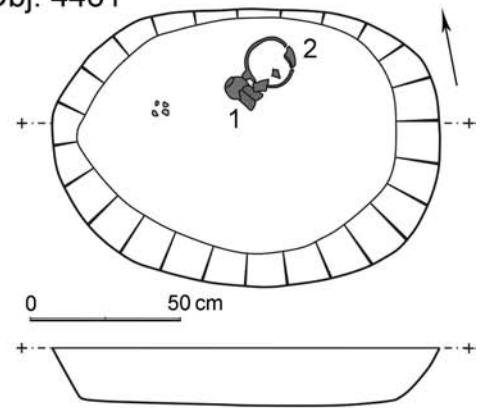
Antropologické určení pohlaví a věku: dospívající jedinec, nejspíše pod 18–19 let (juvenis).

Archeologické určení pohlaví: nelze určit – atypická poloha.

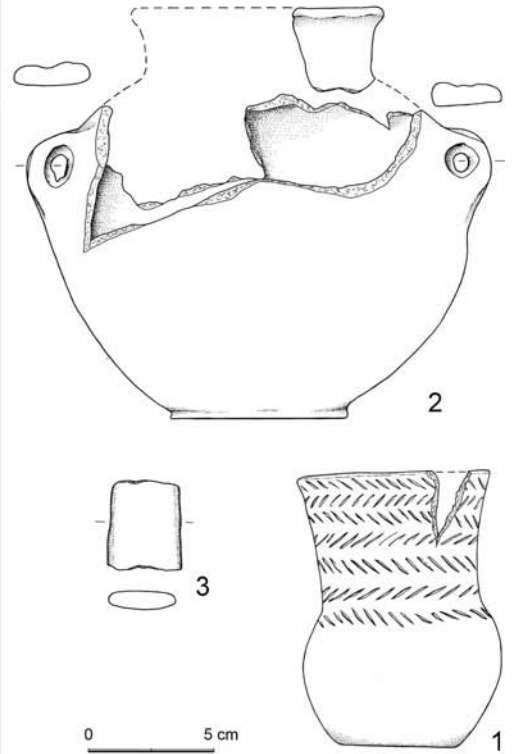
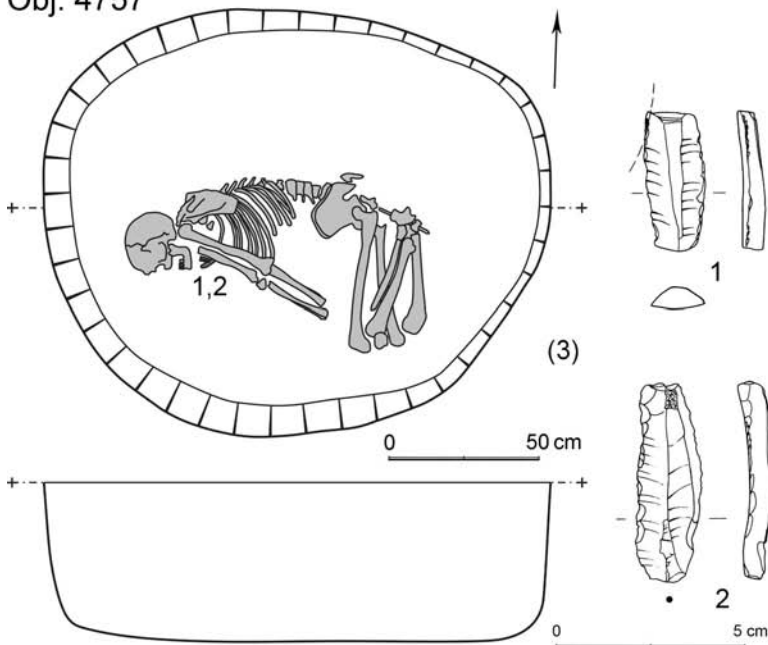
Obj. 4420

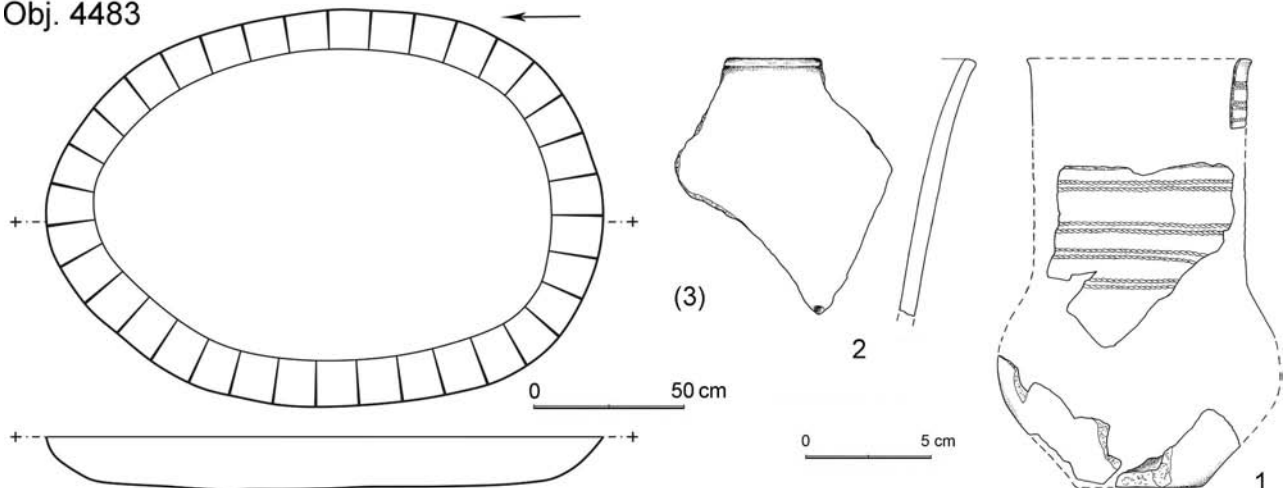
Obj. 4481

Obj. 4757

Obj. 4483

Obr. 23. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 23.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora zdobená hladkou horizontální lištou. 225, r105, 80, 220/110. 1, tmŠ, 2, 2; (46 + 25). Stála na dně hrobu, částečně rozrušená. Č. př. VL06/536 a VL06/551. *Tab. 14:4.*

2 – kosti zvířecí nalezené na dně hrobu u levé dolní končetiny a na bližší neurčeném místě u kostry, konkrétně 8 zlomků kostí domácího (*Bos taurus*: 1× os frontale, sin.; 1× mandibula + dens, rostral, sin., cca čtvrtina kosti; 1× humerus, diaphysis dist., dex.; 1× humerus, dist., sin., cca čtvrtina kosti, dist. epifyza srostlá, eroze; 1× acetabulum, sin., sutura srostlá; 1× ilium, dex., LA = 68 mm; 1× tibia, diaphysis prox., dex.; 1× mandibula + dens, pars diastema, dex., subadultní), holenní kosti neurčeného velkého savce (tibia, diaphysis prox., sin., cca čtvrtina kosti, juvenilní), dva malé fragmenty kosti neurčeného velkého savce a 46 fragmentů kostí neurčených savců. Vše patrně intruze. Č. př. VL06/537 a VL06/2298.

3 – zlomek pravěké keramiky nalezený u kostry, max. rozměr 50 mm. Patrně intruze. Č. př. VL06/536.

Objekt 5051, obr. 24.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 160 (140), š. 90 (75), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitopísčítá, promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložení kostry a její uspořádání vzhledem k zachovalosti skeletu nejzjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky nedochováno nic. Z postkranialního skeletu zachována levá lopatka bez úhlu, levá klíční kost s poškozeným sternálním koncem a pravostranná kost poloměsíčitá. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41714.

Popis antropologického materiálu: zachovalost kostí poměrně dobrá, kosti spíše gracilní, nicméně ke stavbě celé kostry se nelze vyjádřit.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – tmavě šedý zlomek pravěké keramiky, plavený, se slídou a pískem, čili materiál typický pro ÚnK. Max. rozměr 30 mm. Z profilu vedeného přes hrob. Č. př. VL06/696.

Objekt 5358, obr. 25, tab. 4:3.

Akce: hrob prozkoumal v září 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 163 (150), š. 125 (110), hl. od úrovně skryvky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, místy slabě promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložení ve skrčené poloze, na levém boku,

resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k JV. Skrčení nohou slabé, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny nejspíše v poloze B.

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna ve větších, deformovaných fragmentech, zlomek dolní čelisti, dva volné zuby, resp. kořeny. Z postkranialního skeletu několik zlomků žeber, z pravé horní končetiny pažní kost bez hlavice a kosti předloktí bez dist. konců, vlevo pažní kost bez hlavice a kosti předloktí ve fragmentech, několik zlomků spíše levé pánevní kosti, z pravé dolní končetiny rozlomená kost stehenní s poškozením, fragment kosti holenní, zlomky kosti lýtkové, kost hlezenní a patní a zlomky kostí nártních i zánártích, vlevo kost stehenní i holenní ve větších zlomcích, česka, poškozené drobné kosti nohy. Většina kostí pokryta silnou vrstvou sintru. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41715.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy pravděpodobně obliterované. Vzhledem k poškození se k robusticitě kostry ani svalovým úponům nelze vyjádřit. Pravá kost holenní využita na ¹⁴C datování.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec neurčitelného pohlaví, bez možnosti přesnějšího odhadu věku dožití.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9199, 4217±92 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – zlomek pravěké keramiky ze dna hrobu. Max. rozměr 20 mm. Patrně intruze (vytříděn ze sáčku 1040 – kosti lidské). Č. př. VL06/2278.

2 – malý fragment kosti neurčeného velkého savce, nalezený u lebky. Patrně intruze (vytříděn ze sáčku 1033 – kosti lidské). Č. př. VL06/2308.

Objekt 5379, obr. 25, tab. 6:2.

Akce: hrob prozkoumal v září až říjnu 2006 P. Limburský.

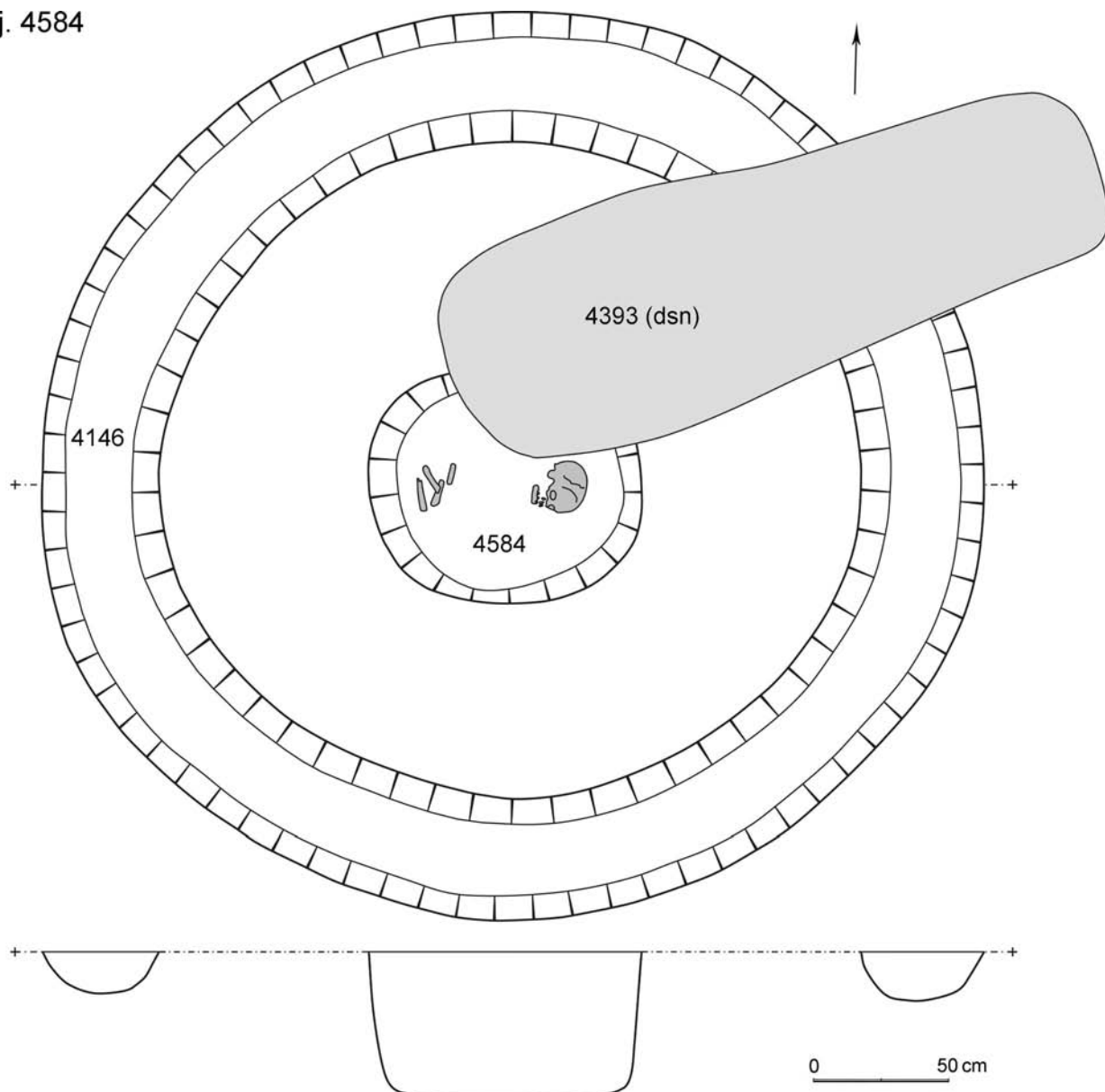
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková, d. 170 (150), š. 120 (100), hl. od úrovně skryvky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš, v úrovni dna hrobu šterkopísek.

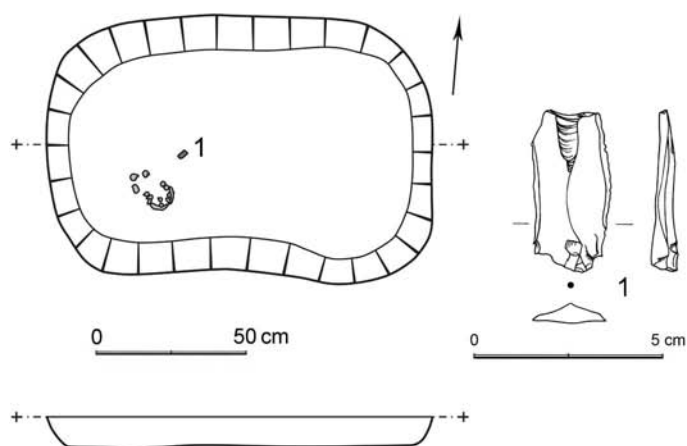
Poloha pohřbu: uložení ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla patrně na zádech, lebkou k VJV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze A.

Dochování pohřbu: z lebky zachována mozkovna s fragmentovanou bází a poškozenou levou polovinou, chybí levá polovina kosti čelní, zachovány obě čelisti – dolní bez levého ramene, zuby stálé dentice prakticky kompletní. Z postkranialního skeletu zlomek druhého krčního obratle, poškozené obratle horního, středního i dolního úseku hrudní páteře, čtyři obratle bederní, zlomky žeber spíše pravostranných, poškozené obě kosti klíční, laterální část pravé lopatky, zlomek lopatky levé, z pravé horní končetiny dlouhé kosti s mírným poškozením, z levé horní končetiny těla dlouhých kostí a několik kostí

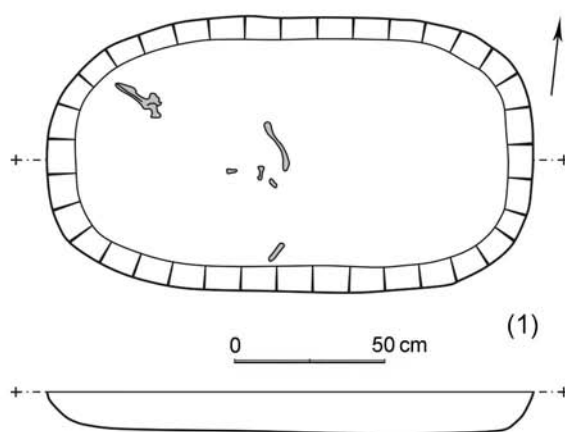
Obj. 4584

Obj. 4484

Obj. 5051

Obr. 24. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňurové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 24.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

záprstních, poškozené obě kosti pánevní bez kostí stydkých, vlevo i bez kosti sedací, z pravé dolní končetiny kost stehenní s poškozeným distálním koncem, mírně poškozená kost holenní a tělo kosti lýtkové, kost hlezenní a poškozené drobné kosti nohy, vlevo poškozená kost stehenní bez distálního konce, poškozená kost holenní a poškozené drobné kosti nohy. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41718.

Popis antropologického materiálu: lebka postmortálně deformovaná, lebeční švy otevřené, bradavkovitý výběžek malý, dolní čelist nízká, brada malá, úhel dolní čelisti spíše rovný, otřeni zubů slabé až střední. Postkranialní skelet spíše gracilní, svalový reliéf slabý, hyperplatymerie (I-platymericus = 68,4), mesoknemie (I-cnemius = 68,7), i přes poškození výška postavy podle tabulek Manouvrierových cca 152 cm, podle rovnice Bachovy 162 cm. Pánev má široký velký sedací zářez, arc composé vytváří dvojí oblouk, oblast křížkyčelního skloubení s mírnou porozitou, sulcus praeauricularis naznačen.

Patologie: u některých hrudních obratlů patrné Schmorlovy uzly.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec zemřelý pravděpodobně ve věku adultus, i přes poškození spíše žena.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora s řádkem šikmých, místy zdvojených nehtovitých záseků na max. výduti, stejně jako na přechodu hrdla a plecí. ur235, –, 85, 240/140. –, svHO, 2 a 2a, 1; (48 + 13), doplněna z 10 %. Stála na dně hrobu. Č. př. VL06/1327.

2 – dóza. 45, 52, 50, 64/25. 1, ČHŠ, 3a, 2; 11. Stála na dně hrobu. Č. př. VL06/1352. Tab. 15:4.

3 – spodek poháru ve funkci dózy (?). u45, –, 60, 88/25. –, svHČ, 3a, 1; 16. Stál na dně hrobu. Č. př. VL06/1351.

4 – čepelka bez sekundární úpravy, ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 43 × 18 × 4 mm. Hmotnost 4 g. Nalezena na dně za trupem, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL06/1341/1.

5 – uhlíky z profilu. VL06/D36.

Objekt 5432, obr. 25, tab. 10:5.

Akce: hrob prozkoumal v září 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 195 (180), š. 115 (95), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, zejména při dně promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, původně nejspíše na pravém boku, lebkou zhruba k Z. Skelet silně dislokován, skrčení nohou a jejich přitažení kvůli tomu nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachováno nemnoho zlomků mozkovny, zlomek čelisti, 10 volných zubů. Z postkranialního skeletu několik zlomků žeber a kostí klíčních, větší zlomek lopaty kosti kyčelní, několik dalších drobných zlomků pánevních kostí a dále směs značného

množství větších i menších zlomků dlouhých kostí horních i dolních končetin se silně erodovaným povrchem. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41720.

Popis antropologického materiálu: otřeni zubů střední. K robusticitě kostry se nelze vyjádřit, pohlavní znaky nedochovány. Levá stehenní kost použita pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: muž (?).

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9200, 4256±82 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – větší čepelka tupě terminálně zakončená, s lehce se sbíhajícími hranami, bez sekundární úpravy. Vyrobená ze silicitu glacigenních sedimentů. Rozměry: 73 × 21 × 6 mm. Hmotnost 10 g. Nalezena nade dnem, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL06/1156/1.

2 – pseudoartefakt ve tvaru sekerky (dobrozdání S. Vencla). D 72 mm, hmotnost 49 g. Č. př. VL06/1317.

Objekt 5788, obr. 26.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu až listopadu 2006 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 150 (125), š. 118 (90), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, místy promísená štěrkopískem. Podloží v místě tvořil štěrkopísek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, dle polohy dolních končetin ve V polovině hrobové jámy na pravém boku, lebkou původně k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky nezachováno nic. Z postkranialního skeletu pouze zlomky diafýz dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41736.

Popis antropologického materiálu: povrch zlomků silně poškozený. Ke stavbě kostry se nelze vyjádřit.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit, věk snad v rozmezí infans III – senilis.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora. u210, –, 90, r260/170. –, svHČ, 2a, 3; (53 + 18). Stála na dně (?) hrobu. Č. př. VL06/1654.

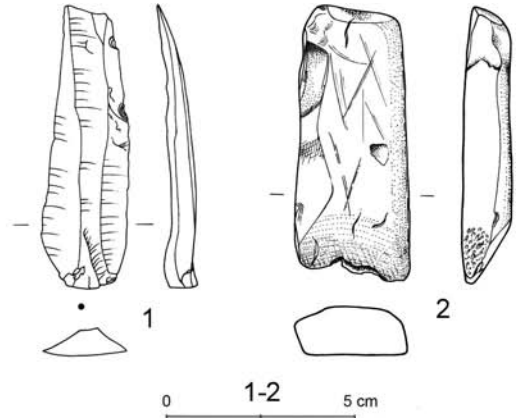
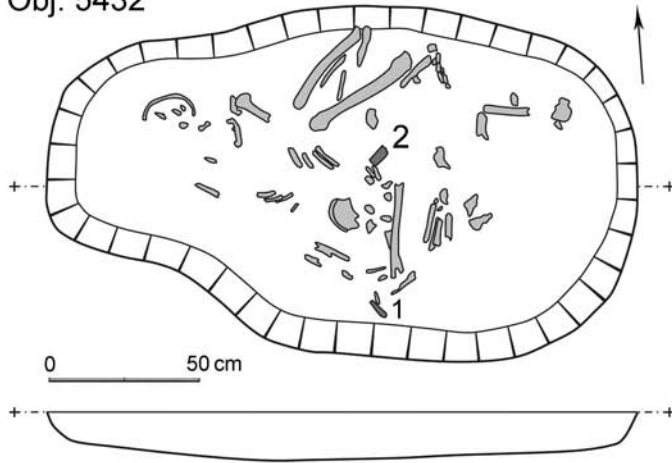
2 – džbán nagyrévký. Na max. výduti metopovitě uspořádané svazky hladkých lišt, původně nejspíše šest svazků. 168, r90, 63, r128/50. Okraj lištovitě zesílený, ČsvH, 2, 3; (36 + 12), ze 40 % doplněno. Ležel bokem nade dnem hrobu. Č. př. VL06/1655. Tab. 15:9.

3 – kost skalní asi tura domácího (cf. *Bos taurus*, os petrosus), nalezená u lidské holeně. Nejspíše intruze. Č. př. VL06/2305.

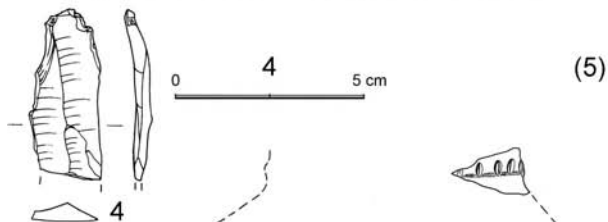
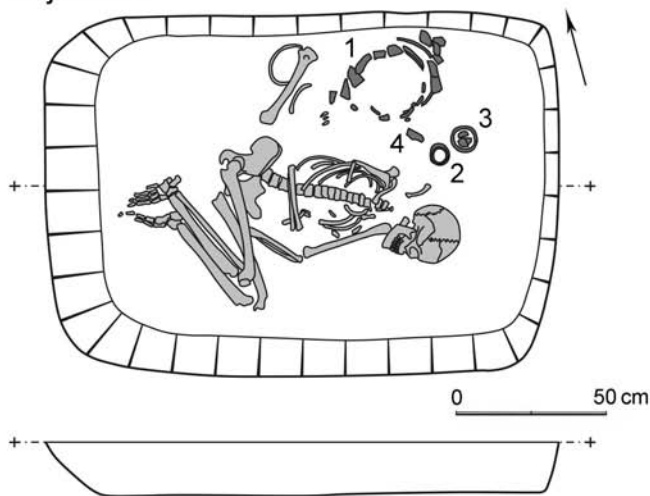
Objekt 5790, obr. 28, tab. 2:4.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu až listopadu 2006 P. Limburský.

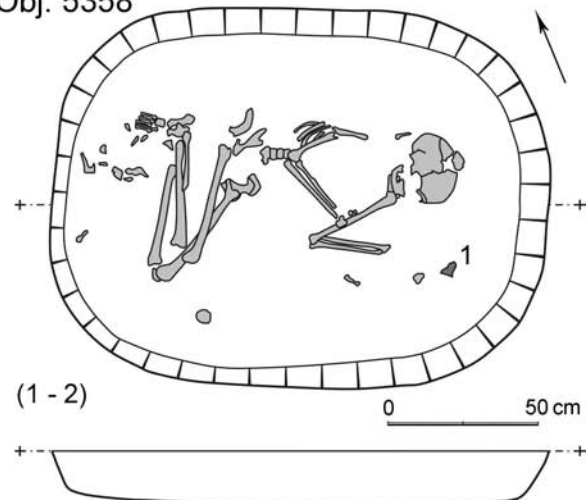
Obj. 5432

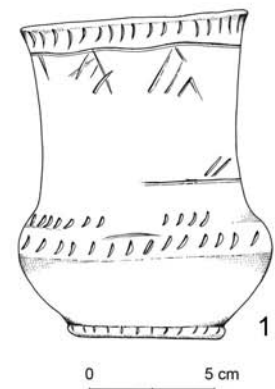
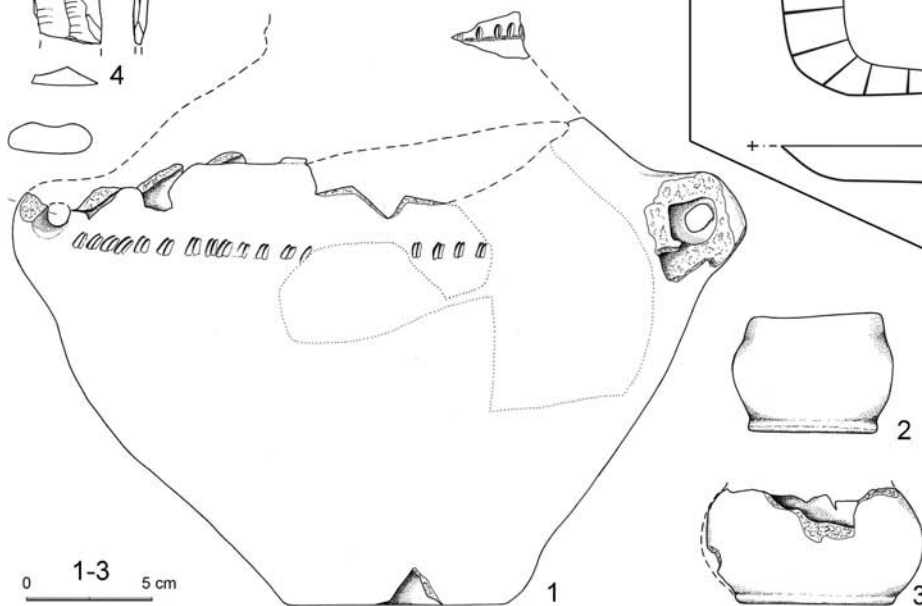
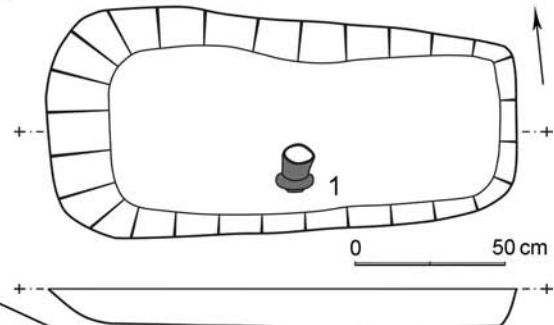
Obj. 5379

Obj. 5358

Obj. 4477

Obr. 25. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 25.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 185 (175), š. 153 (140), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, místy nepatrně promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebku k VSV. Skrčení nohou silné, jejich přitažení též. Horní končetiny složeny v poloze C.

Dochoování pohřbu: z lebky zachovány zlomky těla dolní čelisti, množství volných zubů stálé dentice, zlomky plochých kostí lebky. Z postkranialního skeletu poškozená obratlová těla hrudních a bederních obratlů, první obratel kosti křížové, zlomky žeber, kost hrudní, pravá kost klíční, z pravé horní končetiny dolní polovina kosti pažní, kosti předloktí a zápěstní, vlevo dlouhé kosti, zlomky kostí pánevních, z pravé dolní končetiny diafýzy dlouhých kostí, česka, kost patní a další kosti nártní a zánártní, vlevo horní polovina kosti stehenní, zlomky kostí bérce, několik kostí nártních a zánártních. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41737.

Popis antropologického materiálu: zuby se spíše malým otřením, lebeční švy otevřené, brada vystouplá, glabella výrazná – pokud lze hodnotit. Postkranialní skelet robustní. Hyperplatymerie (I-platymericus = 65,0). Část těla levé kosti holenní (100 g) použita na ¹⁴C datování.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: pravděpodobně muž, snad mladšího věku (adultus II?).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9201, 3961±99 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – spodek amfory. u100, –, 90, –/–. –, HŠČ, 2, 3; 21. Amfora stála na dně hrobu, rozrušená. Č. př. VL06/1588.

Objekt 6094, obr. 27, tab. 7:6.

Akce: hrob prozkoumal v únoru 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 200 (180), š. 135 (115), hl. od úrovně skrývky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z. *Výplň:* hnědočerná hlinitá s příměsí šterkopísku. Podloží v místě tvořila okrová spraš, v úrovni dna hrobu šterko-písek.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebku k V. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochoování pohřbu: z lebky zachovány četné fragmenty, poškozená pravostranná kost spánková s bradavkovitým výběžkem a zvukovodem, několik volných zubů. Z postkranialního skeletu několik zlomků pánve, větší část těla a poškozený krček pravé kosti stehenní, zlomky diafýz dalších dlouhých kostí. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41743.

Popis antropologického materiálu: kosti s výrazně poškozeným povrchem, k robusticitě skeletu se nelze vyjádřit.

Pohlavní znaky nejsou dochovány. Bradavkovitý výběžek spánkové kosti spíše malý. Zuby mají silné otření.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora se dvěma horizontálními lištami sekanými dlátkovitým nástrojem. 355, 140, 110, 380/190. 3 a 6, OHČ, 2, 3; (87 + 5). Ležela lehce na boku na dně hrobu. Č. př. VL07/49. *Tab. 14:1.*

2 – spodek vejčité nádoby (?). u110, –, 100, –/–. –, svH, 2, 2; (15 + 114). Stála na dně hrobu. Č. př. VL07/50.

3 – pohár zdobený dlátkovitým taženým vpichem (11/30). 170, 110, 60, 125/55. 1, svHČtmH, 2, 2; (9 + 4). Spočíval dnem vzhůru na dně hrobu. Č. př. VL07/51/2. *Tab. 12:1.*

4 – džbánec zdobený brázděným vpichem. 105, 80, 50, 105/30. 1, HČtmŠ, 2, 1; 15 + 17. Ležel na boku na dně hrobu. Č. př. VL07/52. *Tab. 15:3.*

5 – dva zlomky pravěké keramiky z výplně S poloviny, hl. 5 cm. Max. rozměry 20 a 30 mm. Z výplně, zřejmě intruze. Č. př. VL07/49.

Objekt 7423, obr. 28.

Akce: hrob prozkoumal v květnu 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 185 (160), š. 188 (155), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Jáma patrně překopána, kruhový půdorys není příliš pravděpodobný.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, místy promísená podložím. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš s pískem.

Poloha pohřbu: případná poloha kostry a její uspořádání vzhledem neznámé pozici skeletu nezjistitelná.

Dochoování pohřbu: z lebky nezachováno nic. Z postkranialního skeletu celkem šest zlomků žeber (včetně prvního žebra pravé strany), zlomek klíční kosti, zlomek kosti nártní a kost hlezenní levé strany. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 42190.

Popis antropologického materiálu: k robusticitě skeletu se nelze vyjádřit. Pohlavní znaky nejsou dochovány.

Patologie: nezjištěny

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec.

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

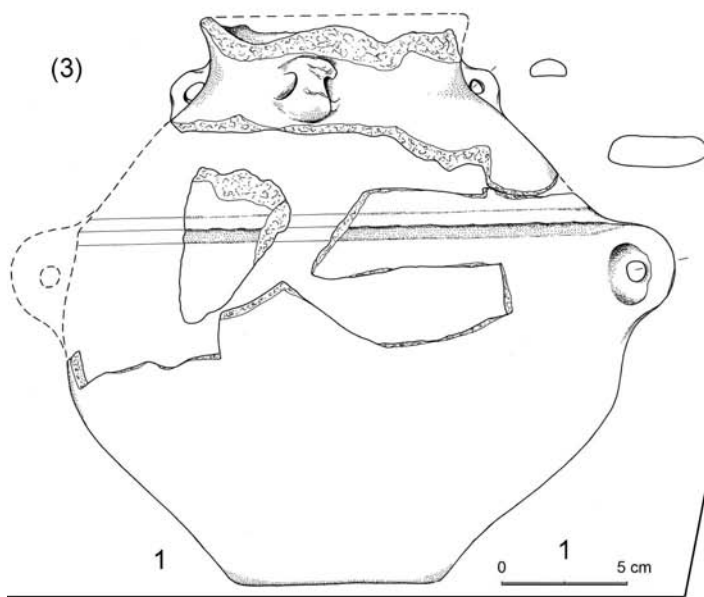
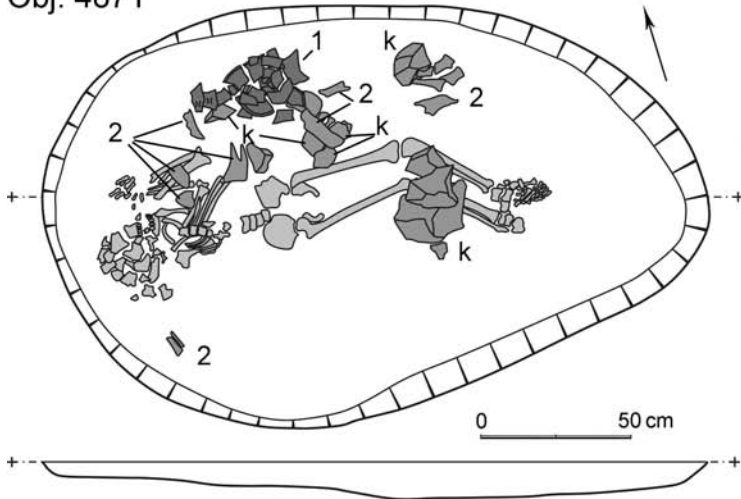
Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

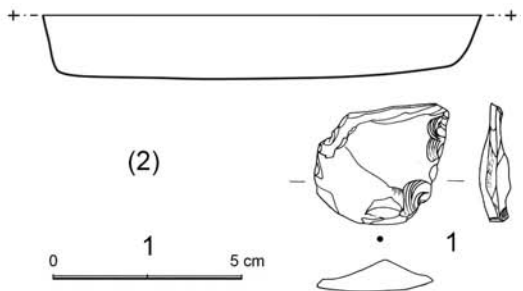
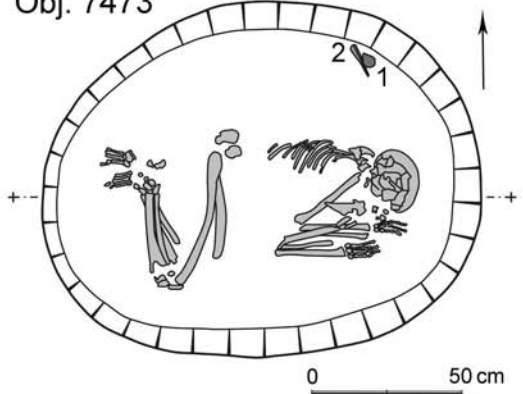
1 – hrdlo a spodek poháru (i když fragmenty nenavazují, patří pravděpodobně k sobě). Výzdoba na hrdle provedena OŠ (13/30), občas prokládanými šikmými rýžkami, které u plecí přecházejí ve stejné orientované rýhy, obrvené směrem ke dnu jedním řádkem šikmých vpichů. –, r90, 60, –, 1, ŠO, 2a, 2; 4. Keramika nalezena v J části, hloubce 0–20 cm. Č. př. VL07/1442.

2 – amfora zdobená na plecích metopovitě uspořádanými svazky úzkých kanelur, obrvenými vřipy. Výzdoba je směrem ke dnu omezena dvojitou úzkou kanelurou/rýhou. u110, –, 65, 160/75. –, O, 3a, 2; 11. Keramika nalezena v J části, hloubce 0–20 cm. Č. př. VL07/1442.

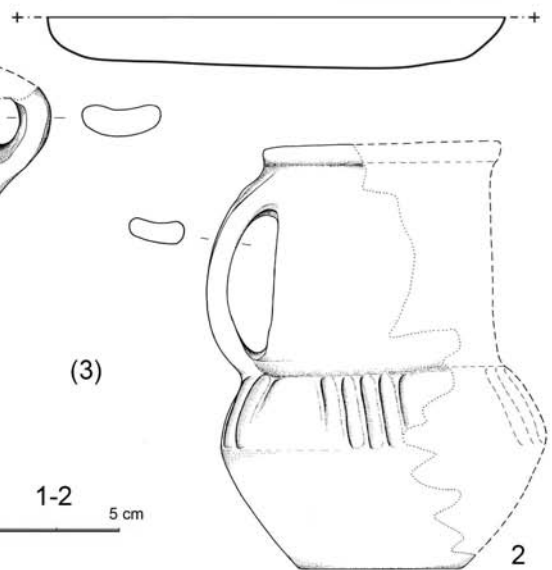
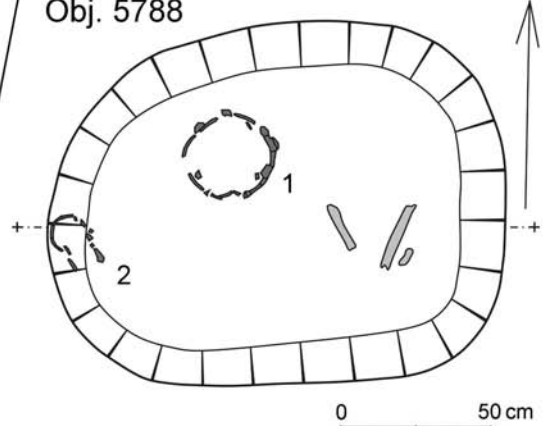
Obj. 4871

Obj. 7473

Obj. 5788

Obr. 26. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 26.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

3 – pět zlomků patrně z jiných nádob, z toho jeden evidentně halštatský okraj, max. rozměr 45 mm. Nalezeno v J polovině a při rozebírání kontrolních bloků. Č. př. VL07/1715 a VL07/1442.

Objekt 7473, obr. 26.

Akce: hrob prozkoumal v červenci 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 145 (130), š. 118 (100), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k V. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: z lebky zachována horní část mozkovny od glabelly pod lambdu, obě pyramidy kosti skalní, zlomky čelistí, množství dalších zlomků mozkovny, 5 volných zubů. Z postkraniaálního skeletu několik zlomků žeber a zlomek klíční kosti, dva zlomečky neurčitelného obratle, 3 drobné zlomky kortikalis pánve, zlomek laterálního úhlu pravé lopatky a laterálního okraje lopatky levé, vpravo zlomky kosti pažní, tělo kosti loketní, zlomky kostí vřetení a kostí zápěstních, poškozená těla dlouhých kostí levé horní končetiny, několik poškozených kostí zápěstních a článků prstů, kosti obou dolních končetin v zlomcích, z nichž největší je fragment kosti holenní vpravo. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41750.

Popis antropologického materiálu: naměřená největší délka mozkovny (207 mm) může být zkršlena postmortální deformací, sagitální a koronární šev jsou obliterované, šípový synostozovaný, bradavkovitý výběžek malý, stolička se středním stupněm otřetí, ostatní (přední zuby) otřené až ke kořenům. K robusticitě kostry se nelze vyjádřit, pohlavní znaky nedochovány. Fragmenty dlouhých kostí použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec, snad staršího věku (maturus a výše).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9203, 4241±84 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – širší ústěp bez sekundární úpravy, ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 29 × 35 × 8 mm. Hmotnost 9 g. Nalezen na dně za trupem, ventrální stranou dolů. Č. př. VL07/3386/1.

2 – fragment kostěného šídla z diafýzy neurčeného středně velkého savce, snad z tibie ovce/kozy (*Ovis/Capra*), d. 86 mm. Č. př. VL07/3385.

Objekt 7520, obr. 28, tab. 2:1.

Akce: hrob prozkoumal v červenci až srpnu 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 180 (170), š. 113 (100), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.

Výplň: černohnědá hlinitá ulehlá, zejména při bocích silně promísená spraší, resp. hlínou barevně přecházející do podloží. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš. *Poloha pohřbu:* uložen ve skrčené poloze, na levém boku, lebkou k JV. Skrčení nohou střední, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze D.

Dochování pohřbu: lebka je ve větších fragmentech, horní i dolní čelisti chybí levá část, zuby nebyly ztraceny intravitálně. Z postkraniaálního skeletu několik krčních, hrudních a bederních obratlů částečně „slepených“ sinterem, někdy se žebry, zlomky žeber, pravá klíční kost a poškozená lopatka, vlevo jen laterální úhel lopatky, část těla pravé kosti pažní, fragmenty kostí předloktí, několik kostí zápěstních, zápěstních a prstních článků, vlevo kosti předloktí a opět několik kostí zápěstních, zápěstních a prstních článků, zlomek kosti křížové, pravá kost pánevní bez kosti stydké, zlomky levé pánevní kosti, dlouhé kosti dolních končetin (vlevo odlomená hlavice kosti stehenní a hlavička kosti lýtkové), obě česky, kosti patní i hlezenní, vpravo kost loďkovitá, vlevo dvě kosti zápěstní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41751.

Popis antropologického materiálu: zuby se středním otřením, glabella střední, čelní hrboly vyjádřené, bradavkovitý výběžek malý, lebeční švy otevřené. Na pánvi je velký sedací zářez široký, arc composé vytváří dvojité oblouk, sulcus praeauricularis je přítomen, i výpočtem DSP (přes omezený počet použitelných rozměrů) vychází ženské pohlaví s pravděpodobností 99,11 %, výška postavy podle tabulek Manouvriových vychází přibližně 160 cm, výpočtem podle Bacha 164,0 ±4,1 cm; hyperplatymerie (I-platymericus = 74,3), platyknie (I-cnemicus = 64,5). Levá kost pažní použita na ¹⁴C datování.

Patologie: stav po zlomenině dolní poloviny pravé kosti loketní a distální třetiny kosti loketní vlevo.

Antropologické určení pohlaví a věku: žena, nejspíše ve věku adultus.

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-9204, 4184±82 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – zlomek pravěké keramiky z výplně. Max. rozměr 25 mm. Patrně intruze. Č. př. VL07/2966.

Objekt 8171A, obr. 29, tab. 7:4.

Akce: hrob prozkoumal v srpnu 2007 P. Limburský.

Superpozice (?): s halštatským objektem č. obj. 8171, který narušoval svrchní partii hrobu.

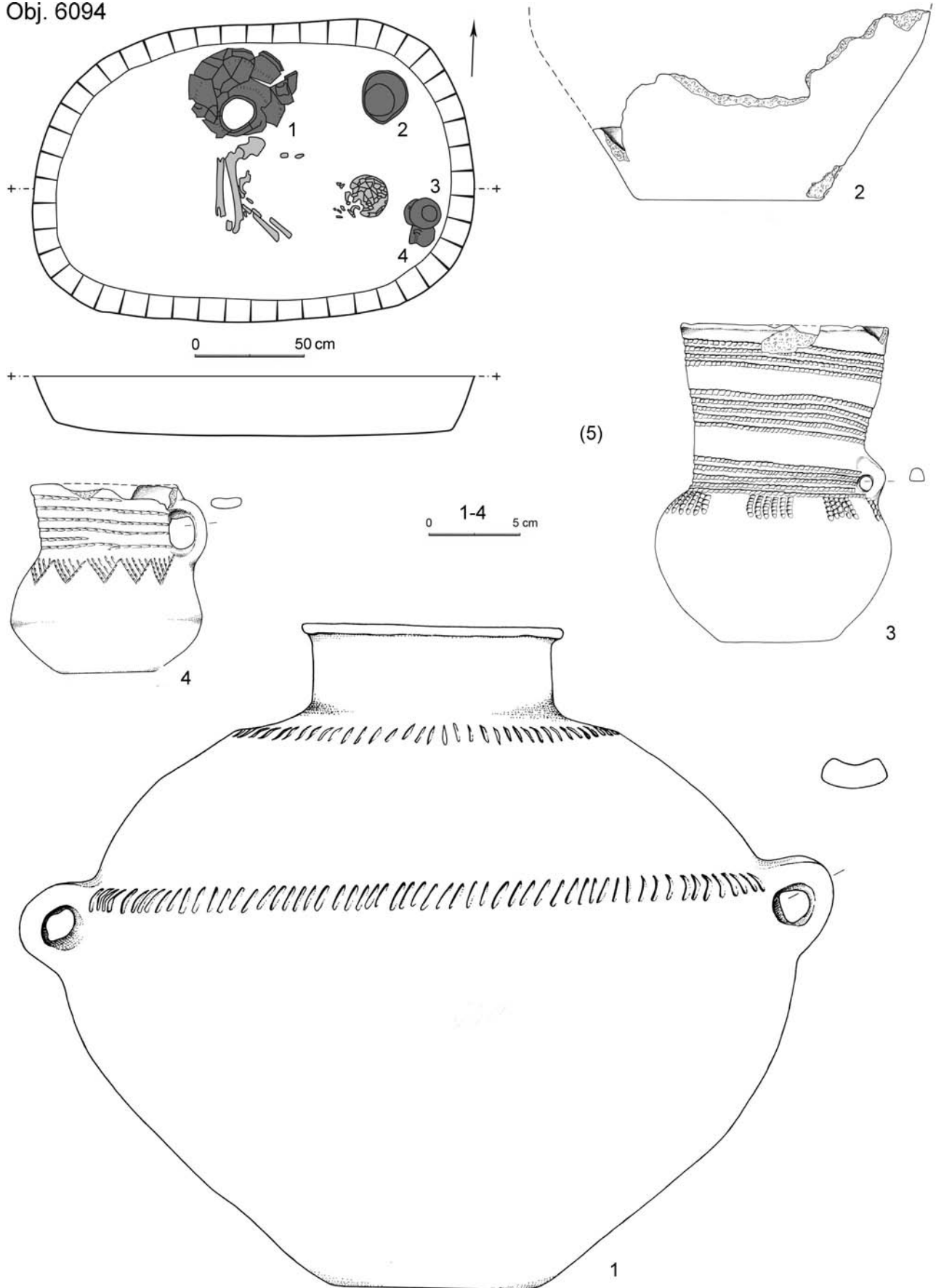
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 148 (140), š. 88 (80), hl. od úrovně skrývky 45 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá, místy promísená zrnitá podložní spraše. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k Z. Skrčení nohou silné, jejich přitažení silné. Horní končetiny složeny v poloze C.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány větší fragmenty

Obj. 6094

Obr. 27. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 27.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

mozkovny, horní čelist s levou kostí lícní, levá polovina dolní čelisti, 7 volných zubů. Z postkranialního skeletu levá kost klíční a větší část levé lopatky, tělo kosti hrudní, zlomky žeber, zlomky obratlových těl; poškozené dlouhé kosti obou horních končetin (horší vpravo), zlomky kostí zápřstních a článků prstů; pánev ve zlomcích; obě kosti stehenní s poškozeným až chybějícím proximálním koncem, kosti holenní naopak bez distálního konce, poškozené drobné kosti nohou vesměs spleené sintrem. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41802.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy prakticky nelze posoudit, nadočnicový val výrazný, glabella vyznačená, bradavkovitý výběžek spíše velký, dolní čelist vysoká, úhel evertovaný, zuby se středním ořtením, intravitální ztráty nezjištěny. Postkranialní skelet robustní stavby, pohlavní znaky na pánvi nelze hodnotit, snad pouze arc composé vytváří jednoduchý oblouk.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: muž, pravděpodobně ve věku adultus II – maturus (nad 30 let).

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený šikmými vrypy/záseky (5–6/30). 105, 95, 50, 97/30. 1 + 2, ČO, 2a, 1; 24, doplněn z 15 %. Ležel bokem na dně hrobu, rozpadlý. Č. př. VL07/4328. Tab. 11:8.

2 – pískovcový brousek používaný z několika stran. Max. rozměr 70 mm, hmotnost 117 g. Z hloubky 30–37 cm, čili výplně hrobu, nejspíše intruze. Č. př. VL07/4119.

3 – zlomek otloukače z hranolovitého valounu. Max. rozměr 90 mm, hmotnost 280 g. 6 dalších kamenů bez pracovních stop (dobrozdání S. Vencla). Z hloubky 30–37 cm, čili výplně hrobu, patrně intruze. Č. př. VL07/4119.

4 – pravěká keramika. Dle materiálu 8 eneolitických (?) zlomků, z toho jeden fragment páskového ucha, max. rozměr 40 mm. Většinou z hloubky 30–37 cm, čili výplně hrobu, patrně intruze. Č. př. VL07/4120, 4122–23 a 7062.

5 – osm zlomků, z toho 3 evidentně halštatské. Ze SZ poloviny objektu, hl. 0–20 cm, tedy zřejmě výplně halštatské jámy. Č. př. VL07/4069.

6 – kosti zvířecí. Z hloubky 30–37 cm, tj. výplně hrobu, patrně intruze. Zjištěn tur domácí (*Bos taurus*: processus cornualis, 11 fragmentů zjevně téhož rohového výběžku, celkem cca čtvrtina výběžku; 1× radius, prox., sin., cca čtvrtina kosti, adultní, Bp = 80 mm, BFp = 73,7 mm; 1× talus, sin., cca tři čtvrtiny kosti, L1 = 72,2 mm, eroze; 1× metatarsus, prox., sin., cca tři čtvrtiny kosti, subadultní), tur domácí/divoký (*Bos primigenius* f.?: 1× humerus, dist., sin., cca čtvrtina kosti, dist. epifyza srostlá, BT = 87,8 mm), blíže neurčený velký bovid (*Bovinae indet.*: 1× radius + ulna, dist., sin., malý fragment, dist. epifyza srostlá; 1× ilium, corpus, sin., cca čtvrtina kosti, subadultní, okus, asi psem; 1× ischium, sin., fragment), neurčený velký savec (1× zlomek diafýzy, artefakt – šídlo, max. d. 113 mm; 1 malý fragment) a 11 malých zlomků kostí blíže neurčeného savce. Č. př. VL07/4118 a 4121.

7 – kosti zvířecí z hloubky 0–30 cm, čili alternativně z výplně halštatské jámy 8171. Identifikován tur domácí

(*Bos taurus*: 1× tibia, dist., dex., cca čtvrtina kosti, dist. epifyza srostlá, Bd = 59,3 mm, Dd = 44,8 mm; 1× scapula, diaphysis, dex., fragment, škrábance v různých směrech na mediální ploše (ořezávání masa?); 1× metacarpus, dist., dex., cca čtvrtina kosti, dist. epifyza srostlá, Bd = 55,5 mm, velmi malý jedinec), blíže neurčený velký bovid (*Bovinae indet.*: 1× femur, prox., dex., cca čtvrtina kosti, prox. epifyza srostlá, asi okus; 1× scapula, dex., fragment), neurčený velký savec (costae, 2 fragmenty, z toho na jednom žebru zářezy; scapula, 1 fragment; 8 malých fragmentů kostí) a středně velký savec (costa, 1 zlomek). Č. př. VL07/4098, 4125 a 4219.

8 – mazanice. Zlomek s ostrými hranami, prsty hlazený, s otisky travin a plev. Max. rozměr 85 mm, hmotnost 60 g. Z hloubky 0–30 cm, tj. alternativně z výplně halštatské jámy. Č. př. VL07/4220.

Objekt 8821, obr. 29.

Akce: hrob prozkoumal v září 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 123 (80), š. 100 (60), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá, místy promísená podložní spraší. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš silně kontaminovaná pískem.

Poloha pohřbu: poloha kostry a její uspořádání vzhledem k nulové zachovalosti skeletu nezjistitelná.

Antropologické určení pohlaví a věku: nelze určit.

Archeologické určení pohlaví: muž (?). Poloha pohřbu interpretována podle pozice poháru v hrobě.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár zdobený otisky šňůry (7–8/30), částečně obvrvenými šikmými vpichy (6/30). 107, 85, 55, 85/107. 1 + 6, tmŠO, 3a, 1; (7 + 8), doplněn z 15 %. Stál na dně hrobu. Č. př. VL07/5115. Tab. 11:3.

2 – vodorovně seříznutý pravěký okraj, max. rozměr 15 mm, z výplně. Patrně intruze. Č. př. VL07/5045.

3 – zlomek pískovce (výrobní odpad?), max. rozměr 18 mm, z výplně. Patrně intruze. Č. př. VL07/5045.

4 – zlomky kostí zvířecích neurčeného savce (calva, 3 malé fragmenty), z výplně. Č. př. VL07/5046.

Objekt 9566A, obr. 29, tab. 9:1.

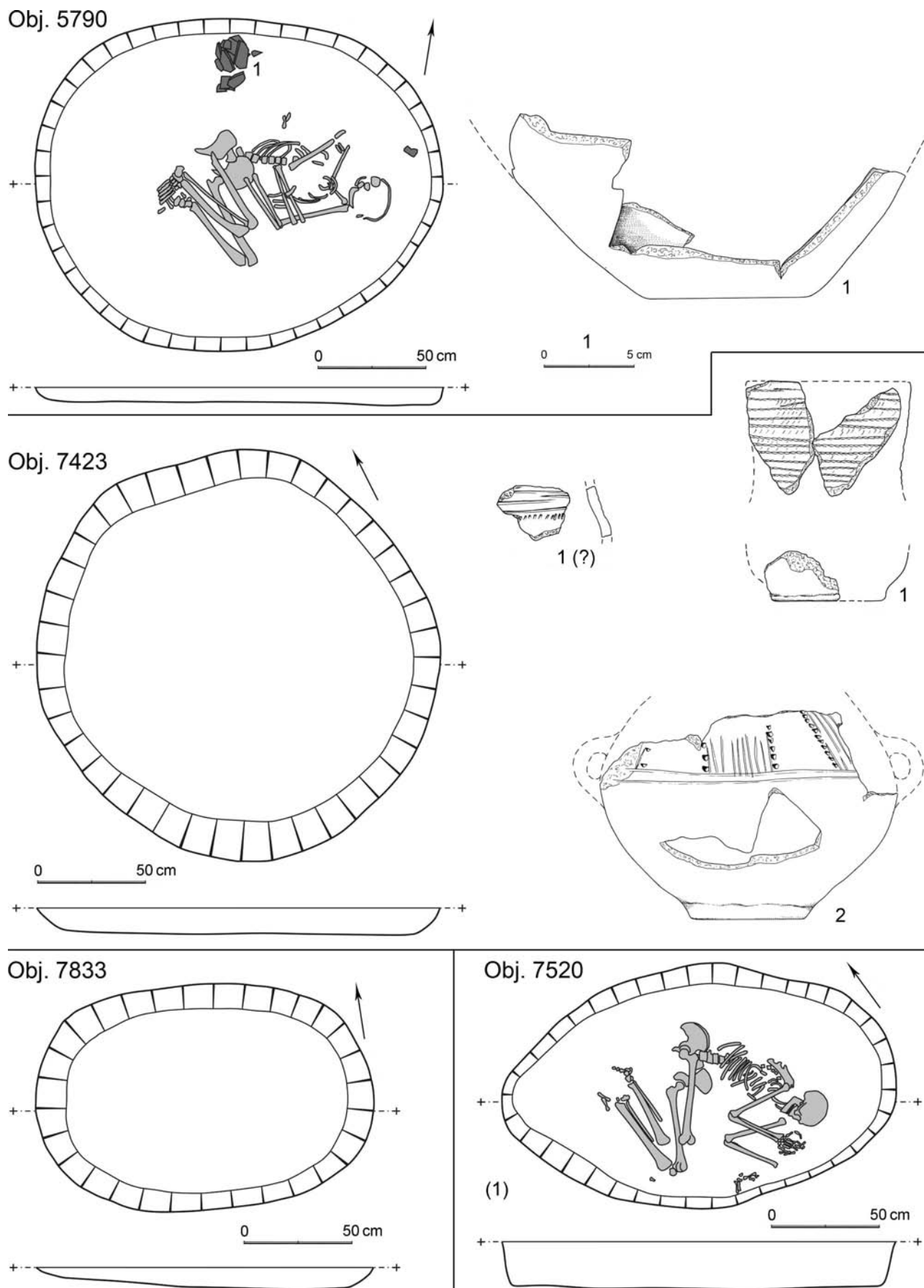
Akce: hrob prozkoumal v prosinci 2007 P. Limburský.

Superpozice: s únětickým objektem/hrobem, vedeným pod č. 9566, a dále s latenským objektem/hrobem 9538. Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. neznámá, š. 140 (120), hl. od úrovně skryvky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VJV–ZSZ. Půdorys rekonstruován dle terénních fotografií a další dokumentace, zjednodušeno.

Výplň: černohnědá hlinitá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na pravém boku, lebkou k Z. Skrčení nohou a jejich přitažení kvůli špatné zachovalosti kostry nezjistitelné, stejně jako uspořádání končetin horních.

Dochování pohřbu: z lebky zachovány fragmenty moz-

Obr. 28. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 28.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

kovny, levá polovina dolní čelisti, zlomky čelisti horní, zuby dochovány vesměs v alveolech. Z postkranialního skeletu patří k hrobu KŠK nejspíše poškozené zlomky dlouhých kostí horních končetin. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41821. (Vzhledem k superpozici s hrobem únětické kultury byly hodnoceny pouze ty součásti skeletu, které dle dokumentace jistě či pravděpodobně patří k pohřbu KŠK.)

Popis antropologického materiálu: lebeční švy nelze hodnotit, otření zubů střední až vysoké, intravitální ztráty chrupu nezjištěny, dolní čelist vysoká, úhel evertovaný. Fragменты dlouhých kostí použity pro datování ¹⁴C.

Patologie: zánět v oblasti lůžka dolní první stoličky vlevo. *Antropologické určení pohlaví a věku:* spíše muž, snad ve věku maturus.

Archeologické určení pohlaví: muž.

Způsob datování: KŠK dle radiouhlíkového data (CRL-10180, 4057±87 BP), orientace hrobové jámy a uložení pohřbu.

Nálezy a vzorky:

1 – škrabadlo na delší protáhlé čepeli, po celé hraně s levolaterálně bifaciálně makroskopickým leskem. Hrany bilaterálně mechanicky poškozené (ne retuš). Zhotovena ze silicitu glacienních sedimentů. Rozměry: 84 × 22 × 6 mm. Hmotnost 16 g. Nalezena těsně nade dnem, ventrální stranou nahoru. Č. př. VL07/252/1.

Objekt 9730, obr. 30, tab. 8:2.

Akce: hrob prozkoumal v říjnu 2007 P. Limburský.

Hrobová jáma: v půdoryse oválná, d. 190 (160), š. 158 (120), hl. od úrovně skřívky 35 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá, místy promísená zrna podložní spraše. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Poloha pohřbu: uložen ve skrčené poloze, na levém boku, resp. horní polovinou těla na zádech, lebkou k V. Skrčení nohou silné, jejich přitažení střední. Horní končetiny složeny v poloze C.

Dochování pohřbu: z lebky zachována větší část mozkovny s prakticky chybějící bází, horní i dolní čelist, zuby v alveolech. Z postkranialního skeletu obě kosti klíční, poškozené lopatky, zlomky žeber, obratle krční páteře a čtyři obratle hrudní; jen mírně poškozené dlouhé kosti obou horních končetin, oboustranně několik kostí záprstních a článků prstů; pánev ve větších zlomcích; dlouhé kosti dolních končetin oboustranně s poškozením, kosti zánártní (vpravo chybí kost patní), kosti nártní. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41824.

Popis antropologického materiálu: lebeční švy srůstající, glabella malá, bradavkovitý výběžek střední, bradový výběžek není vystouplý, úhly rovné, dentice kompletní, v alveolech, s malým otřením. Postkranialní skelet spíše střední stavby, svalový reliéf slabý, pánev i přes poškození jeví široký velký sedací zářez a náznak sulcus praauricularis. Výška postavy podle Manouvrierových tabulek 160 cm, výpočtem podle Bacha 161,8 cm.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: nejspíše žena, ve věku adultus, spíše adultus I (20–30 let).

Archeologické určení pohlaví: žena.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky (hrob rozrušen či nekvalitně vykopán?):

1 – džbánovitý pohár. 100, 75, 45, 95/40. 1, HtmŠ, 2a, 1; 14. Splepeno ze tří kontextů: spodku nádoby in situ na dně hrobu, dále keramiky z V a S čtvrtky, hl. 10–30 cm. Č. př. VL07/5981, 5984, 6273.

2 – amfora. 130, 85, 70, 120/55. 3, ČsvH, 2, 1; (29 + 1). Splepeno z keramiky ze všech čtyř čtvrtek, hl. 10–30 cm. Č. př. VL07/5981–84. Tab. 14:7.

3 – amfora zdobená na plecích nad uchy dvojicí hladkých vertikálních lišt a hladkou horizontální lištou uprostřed hrdla. 170, r90, 85, 185/90. 6, tmŠČ, 1–2, 2; (37 + 13). Splepeno z keramiky ze všech čtyř čtvrtek, hl. 10–30 cm + dna hrobu. Č. př. VL07/5981–84. Tab. 13:9.

4 – pohárovitý džbán se svazky trojitých OŠ na hrdle (10/30). u170, –, r80, 190/80. –, ČH, 2, 1; (33 + 4). Splepeno z keramiky ze všech čtyř čtvrtek, hl. 10–30 cm. Č. př. VL07/5981–84.

5 – dvě vybitím zdobené a dvěma vrtanými otvory opatřené levé lastury mlže druhu *Margaritifera auricularia*, ze dna hrobu. Artefakt ze sáčku 6237 napaden korozí. Č. př. VL07/6168 a 6237. Tab. 17:A,B.

6 – kostěné šídlo z kloubní hlavice související kompakty ovce/kozy (*Ovis/Capra*, metacarpus, dist., dex., cca čtvrtina kosti, dist. epifyza nesrostlá). D. 105 mm. Ze dna hrobu. Č. př. VL07/7115. Tab. 16:4.

7 – dva prstované střepy, intruze k. únětické (?). Max. rozměr 25 a 45 mm. Z východní čtvrtky, hl. 10–30 cm. Č. př. VL07/5980.

8 – zápěstní kost tura domácího/divokého (*Bos primigenius* f.?: 1× carpal ulnare, sin., celá kost). Nalezena na dně u levé dolní končetiny pohřbeného. Patrně intruze. Č. př. VL07/7117.

9 – tři ostrohranné kameny, které zjevně nejsou z terasy, nejde ovšem prokazatelně o artefakty (dobrozdání S. Vencla). Hmotnost 1290, 1610 a 1690 g. Ze dna objektu z hl. 35 cm. Č. př. VL07/6663.

Objekt 9956, obr. 30, tab. 3:3 a 8:5.

Akce: hrob zkoumal v listopadu 2007 až červnu 2008 P. Limburský.

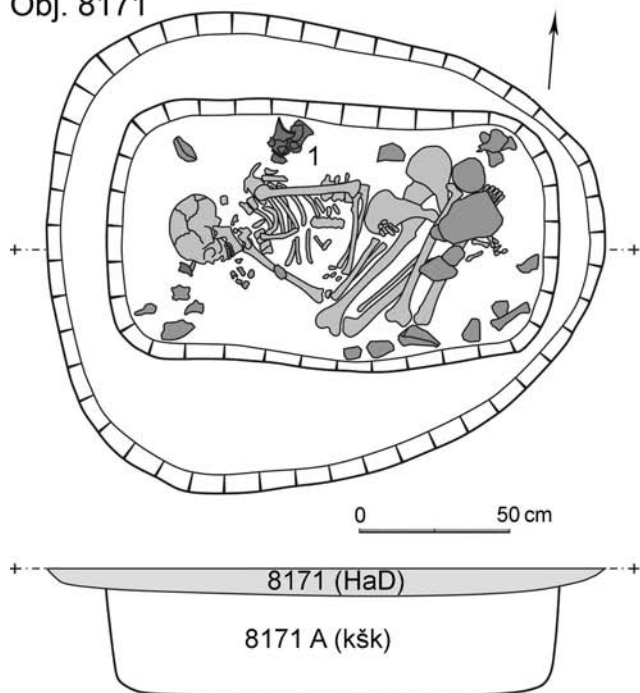
Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková se zaoblenými rohy, d. 238 (210), š. 150 (120), hl. od úrovně skřívky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: černohnědá hlinitá, zejména při bocích a u dna slabě promísená zrna podložní spraše. Podloží v místě tvořila žlutá spraš.

Poloha pohřbu: zcela dislokován, původní polohu skeletu nelze zjistit (důsledek druhotného zásahu?).

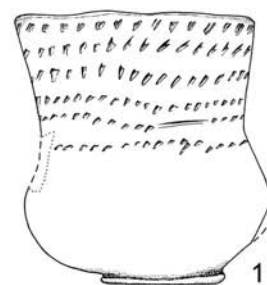
Dochování pohřbu: z lebky zachovány dva větší zlomky mozkovny, poškozená dolní čelist bez ramen, se stoličkami, zuby třenovými a pravým špičákem, dále horní čelist s většinou zubů, kost lícni levé strany a několik dalších fragmentů. Z postkranialního skeletu rukojeť kosti hrudní, zlomky žeber, poškozené čtyři krční obratle, tři hrudní a tělo neurčitelného, zlomek kosti křížové, pravá kost klíční, pravá kost pažní a zlomky pravé kosti vřetení, z levé horní končetiny distální polovina kosti

Obj. 8171

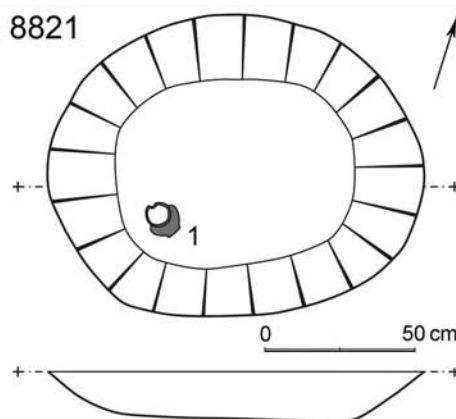

(2-8)

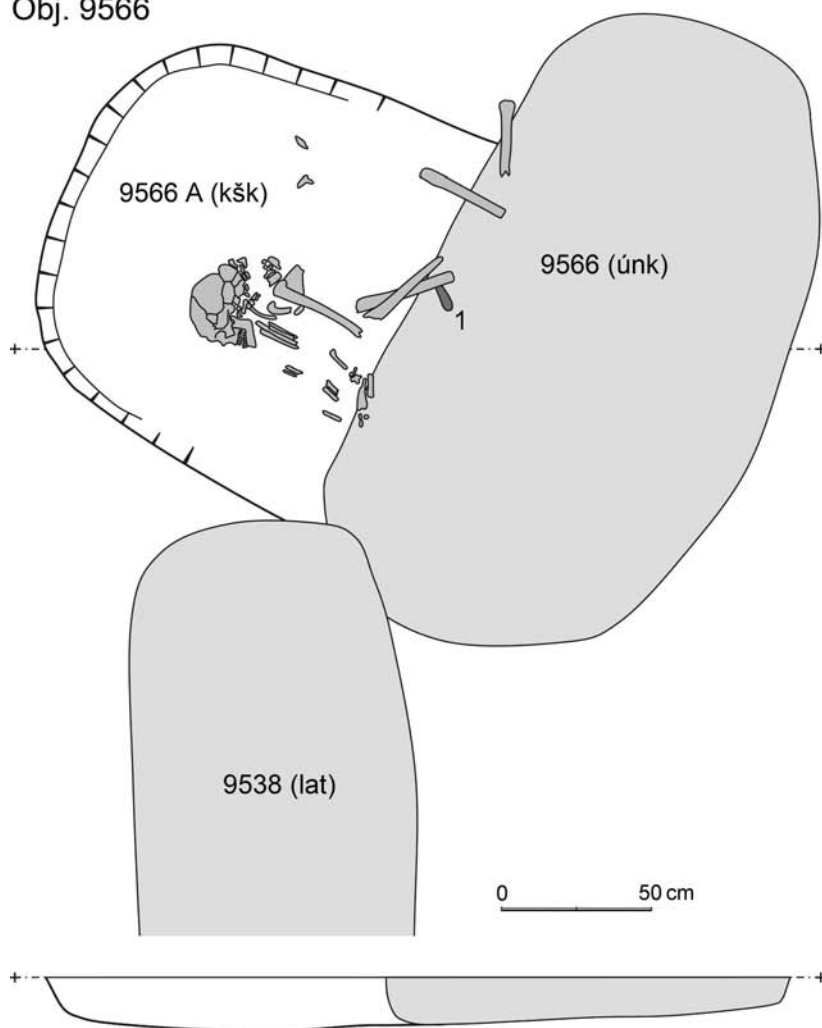
0 1 5 cm

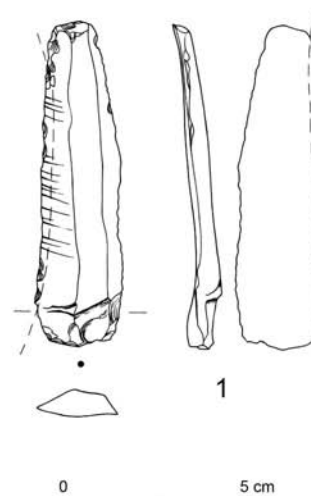
Obj. 8821

Obj. 9566

(2-4)

Obr. 29. Vlněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a pře-kreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 29.** Vlněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

pažní, z kostí dlouhých končetin pravá kost stehenní bez distálního konce, poškozené česky, poškozené kosti holenní bez proximálního konce a části kostí lýtkových, některé drobné kosti nohou ve velmi špatném stavu. Většina kostí pokryta vrstvou sintru. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41833 a P7A 41991.

Popis antropologického materiálu: na lebce vyznačen nadočnicový val, brada vystouplá, zuby se středním až silným stupněm otřetí. Podle kosti pažní vychází výška postavy podle tabulek Manouvrierových asi 163 cm, na základě výpočtu podle Breitingera pak cca 172 cm. Kostra relativně robustní, hodnotitelné svalové úpony vyjádřené. Zuby silně otřené, nejnápadněji v oblasti předních zubů, kde korunky již zcela chybějí.

Patologie: Intravitální ztráta první a druhé horní stoličky vlevo, zubní kaz třetí horní stoličky vlevo. Artrotické změny na hlavici kosti pažní. Pravděpodobný stav po starší zlomenině levé kosti lýtkové nad kotníkem.

Antropologické určení pohlaví a věku: dospělý jedinec spíše ve věku maturus (nad 40 let), spíše muž (?).

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – amfora. Na max. výduti pás sestávající z několika linií dlátkovitých kolků, různě orientovaných, motiv výzdoby směrem k hrdlu porušený. u125, –, 75, 220/110. –, ČsvH, 2a, 1; (13 + 3). Ležela lehce našikmo, výrazně nade dnem hrobu. Č. př. VL08/2697.

2 – zlomek hrdla poháru (?) s vodorovnými OŠ (12/30). Barva povrchu tmŠ, povrch 2, slída 1. Ze SZ čtvrtky, hloubky 5 cm, patrně intruze. Č. př. VL07/6810/2.

3 – zlomek koflíku badenské kultury, na plecích a spodku plošně zdobeného šikmými kanelurami. Intruze ze SV čtvrtky, hl. 0–12 cm. Č. př. VL07/6662.

4 – celkem 93 střepů, většinou atypických, z různých částí výplně. Až na jeden evidentní tuhovaný halštatský zlomek patří ostatní dle materiálu zřejmě většinou eneolitu. Max. rozměr 50 mm. Blíže, patrně do řivnáčské kultury, lze datovat 4 slámované střepy. Vše intruze. Č. př. VL07/ 6536, 6662, 6666, 6690, 6693, 6696, 6793, 6810 a VL08/2961.

5 – křemenný valounový otloukač/těrka, resp. víceúčelový nástroj, a fragment dalšího valounu s pravděpodobnými stopami po otloukání (dobrozdání S. Vencla). Max. rozměry 100 a 120 mm, hmotnost 655 a 630 g. Z různých částí výplně, patrně intruze. Č. př. VL08/2964.

6 – mazanice z různých částí výplně. Celkem 99 omletých kousků o max. velikosti 40 mm a celkové hmotnosti 150 g. Intruze. Č. př. VL07/6631, 6654, 6667, 6691, 6694, 6794, 6811 a VL08/2962.

7 – kosti zvířecí z různých částí výplně. Doložen tur domácí/divoký (*Bos primigenius* f.?: 1× ulna, prox., sin., fragment), ovce/koza (*Ovis/Capra*: molar 1/2 sup., sin., téměř celý zub), prase domácí (*Sus domesticus*, 1× temporale, bula, sin., fragment), prase domácí/divoké (*Sus scrofa* f.?: 1× metacarpus III, prox., sin., fragment, snad prošlý traktem šelmy) a blíže nespecifikovaný savec (29 malých fragmentů). Zjevně intruze. Č. př. VL07/6697, 6795 a VL08/2881.

8 – dva drobné valounky bez pracovních stop (dobrozdání S. Vencla), z JV čtvrtky, hloubky 12 cm. Max. rozměr 30 mm, hmotnost 13 g. Č. př. VL07/6668.

Objekt 10271, obr. 31.

Akce: hrob prozkoumal v dubnu až květnu 2008 P. Limburský.

Superpozice: s halštatským objektem/příkopem 10481.

Hrobová jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. neznámá, š. 140 (120), hl. od úrovně skrývky 50 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru SV–JZ.

Výplň: černohnědá hlinitá, místy s proplásky či čockami více či méně zašpiněné spraše, při V stěně zřejmě klín odpadlého čistě žlutého sprašového podloží. Podloží v místě tvořila pouze žlutá spraš.

Poloha pohřbu: uložení kostry vzhledem k její zachovalosti a způsobu odebrání nezjistitelné.

Dochování pohřbu: z lebky zachován pouze horní první třenový zub s odlomenou většinou kořene. Z postkraniálního skeletu nedochováno nic. Materiál je uložen v NM Praha pod inv. č. P7A 41993.

Popis antropologického materiálu: zub bez otřetí.

Patologie: nezjištěny.

Antropologické určení pohlaví a věku: jedinec staršího dětského až mladého dospělého věku (infans III – adultus I).

Archeologické určení pohlaví: nelze určit.

Způsob datování: KŠK dle výbavy.

Nálezy a vzorky:

1 – pohár s třídvaceti dvojitými liniemi drobných OŠ (17/30). 170, 100, 70, 102/45. 1 a 3, OŠ, 2, 1; 26. Přesná poloha v hrobě neznámá, většina zlomků pochází z J poloviny, hl. 40–60 cm. K poháru přilepen 1 zlomek z halštatského objektu 10299 (VL08/469/23). Č. př. VL08/453, 469 a 2706. *Tab. 12:5.*

2 – keramika z výplně hrobové jámy. Celkem 4 zlomky, z toho jeden slámovaný (patrně řivnáčská kultura). Max. rozměr 45 mm. Intruze. Č. př. VL08/523/1–2 a VL08/2706/3–4.

3 – kosti zvířecí z výplně. Doložen tur domácí (*Bos taurus*: 1× os frontale, orbita, malý fragment), neurčený velký savec (2 fragmenty) a blíže nespecifikovaný savec (4 fragmenty). Zjevně intruze. Č. př. VL08/421.

5.2.3. Potenciální hroby kultury se šňůrovou keramikou

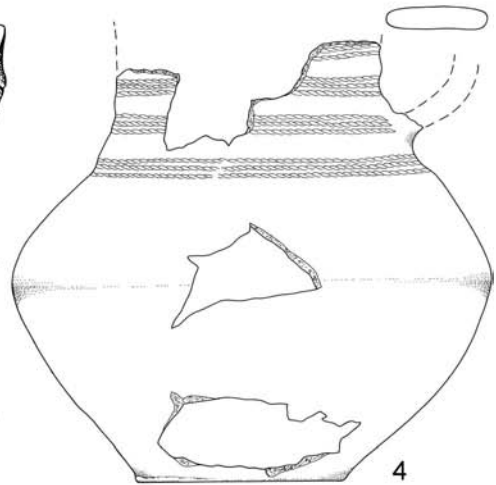
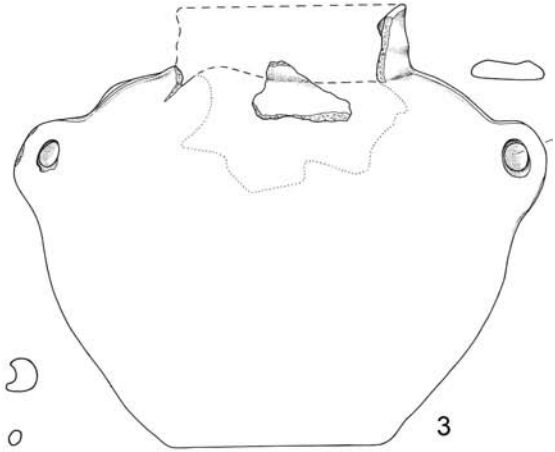
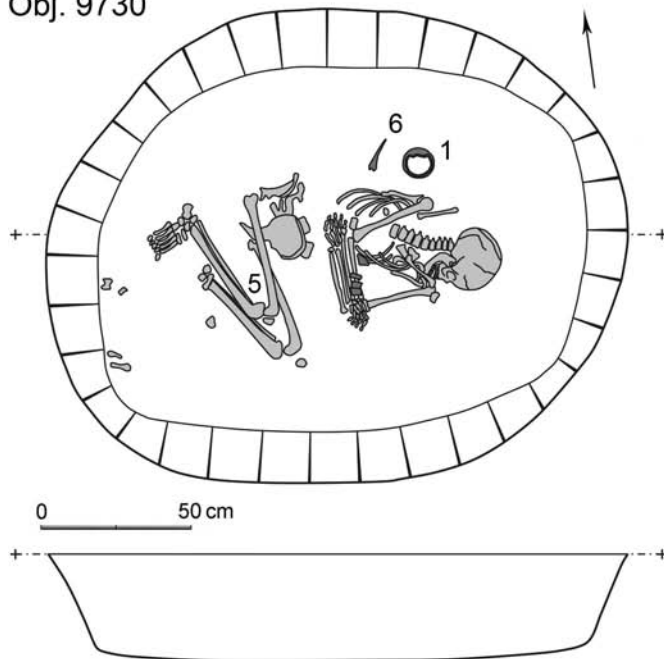
Níže uvedené objekty tvarem jámy a její orientací připomínají půdorysy hrobů KŠK. V žádném z nich však nebyly zjištěny stopy po pohřbu či výbavě.

Objekt 2605, obr. 12.

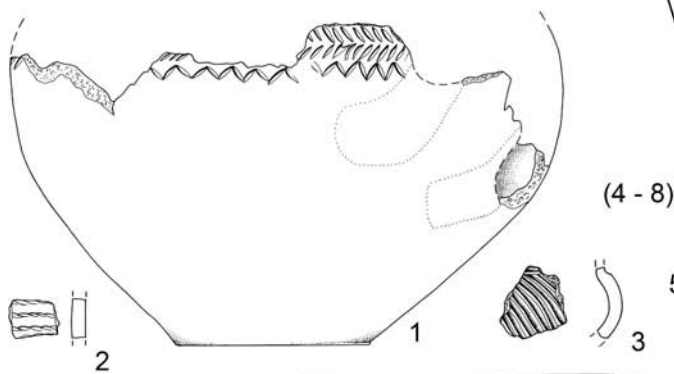
Akce: objekt prozkoumal v říjnu 2004 P. Limburský.

Hrobová (?) jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 110 (90), š. 60 (50), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Obj. 9730

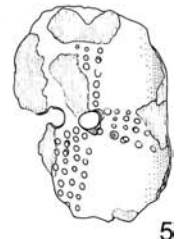
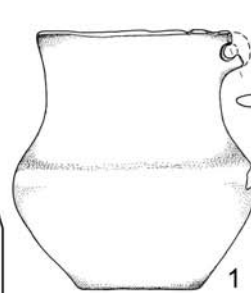
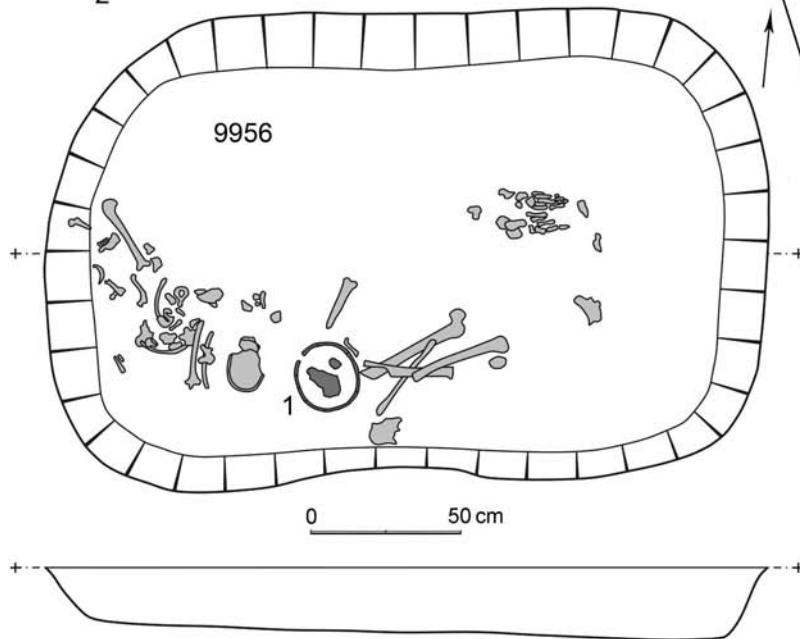
Obj. 9956

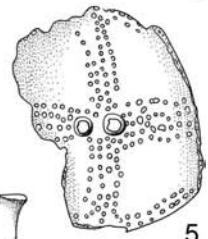
(4-8)

5

(7-9)

Obr. 30. Vliněves, okr. Mělník. Hroby šňůrové keramiky. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 30.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Gräber.

Výplň: hnědočerná hlinitá se šterkopískem. Charakter podloží v místě neuveden.

Objekt 3608, obr. 14.

Akce: objekt prozkoumal v červnu 2005 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse oválná, d. 130 (120), š. 85 (75), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.
Výplň: šedožlutá písčítá. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš s pískem, níže šterkopísek.

Objekt 4390, obr. 20.

Akce: objekt prozkoumal v září 2005 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 190 (150), š. 120 (90), hl. od úrovně skrývky 5 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.
Výplň: žlutohnědá hlinitopísčítá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem.

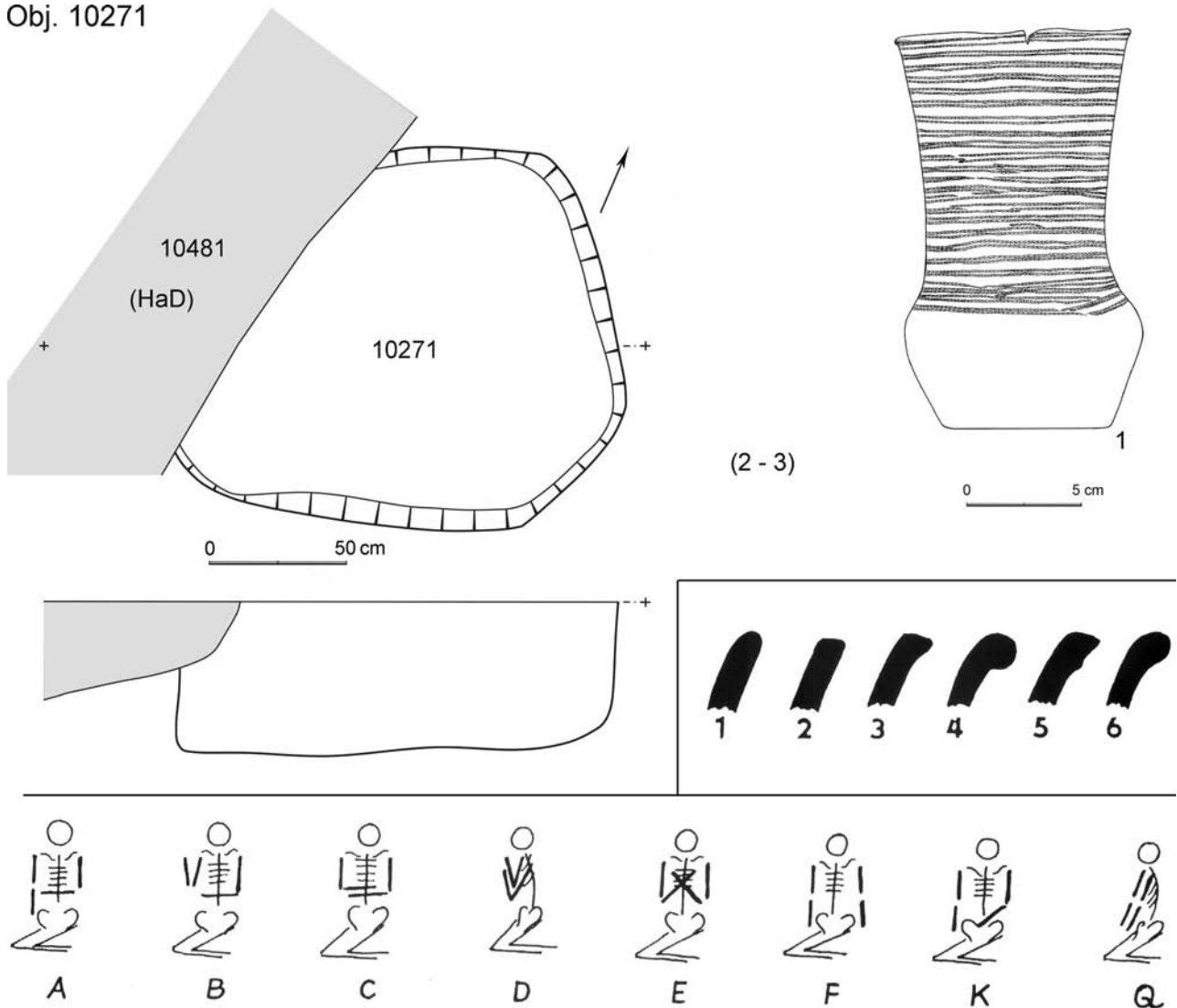
Objekt 4401, obr. 22.

Akce: objekt prozkoumal v září 2005 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 180 (110), š. 130 (65), hl. od úrovně skrývky 15 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru VSV–ZJZ.
Výplň: šedohnědá až žlutošedá písčítá ulehlá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš silně promísená pískem.

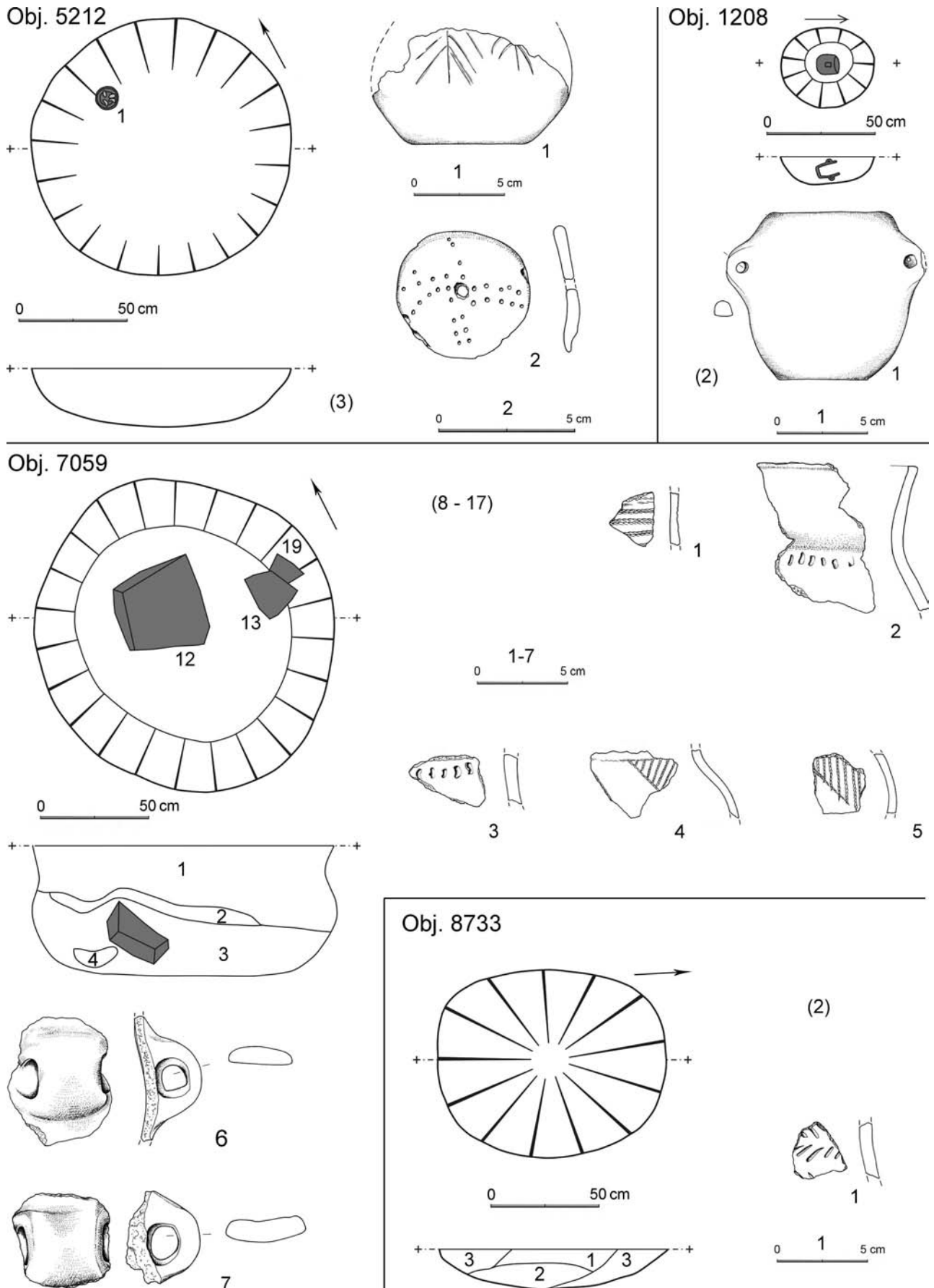
Objekt 4373, obr. 19.

Akce: objekt prozkoumal v říjnu 2005 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse nepravidelná, d. 160 (115), š. 110 (75), hl. od úrovně skrývky 25 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru JV–SZ.
Výplň: ve středu objektu při povrchu černohnědá hlinitá, níže a k bokům jámy hnědožlutá hlinitopísčítá. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš.

Obj. 10271

Obr. 31. Vliněves, okr. Mělník. Hrob KŠK č. 10271, varianty okrajů nádob a typy uložení rukou pohřbů. Půdorys a profil překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 31.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramik. Grab Nr. 10271, Varianten der Ränder und Haltungstypen.

Obr. 32. Vliněves, okr. Mělník. KŠK. Sídlištní? (obj. 7059 a 8733), resp. votivní? (obj. 1208 a 5212) objekty. Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová.

— **Abb. 32.** Vliněves, Kreis Mělník. Siedlungsobjekte? (Obj. 7059, 8733), bzw. Objekte mit Votivgaben? (Obj. 1208, 5212).

Objekt 4420, obr. 23.

Akce: objekt prozkoumal v srpnu 2005 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 215 (180), š. 145 (130), hl. od úrovně skrývky 20 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: světle hnědošedá ulehlá, vespod přecházející do zahliněného štěrkopísku stejné barvy. Podloží v místě tvořila žlutá až okrová spraš promísená pískem, níže prohlíněný štěrkopísek.

Objekt 7833, obr. 28.

Akce: objekt prozkoumal v červenci 2007 P. Limburský.
Hrobová (?) jáma: v půdoryse obdélníková s výrazně zaoblenými rohy, d. 155 (130), š. 100 (85), hl. od úrovně skrývky 10 cm. Delší osou orientována zhruba ve směru V–Z.

Výplň: hnědočerná hlinitá ulehlá. Podloží v místě tvořila okrová až žlutá spraš.

5.2.4. Objekty mimopohřebního rázu

Do této kategorie jsou zahrnuty objekty, které z různých důvodů nenaplnují základní znaky hrobů KŠK. Jde o poměrně nesourodou skupinu formálně odlišných situací s alternativními možnostmi jejich interpretace.

Objekt 1208, obr. 32, tab. 4:1.

Popis: půdorysně lehce oválný objekt velikosti sloupové jámy prozkoumal v květnu 2002 Ž. Brnič. Její průměr činil 45 × 35 cm a max. hl. od úrovně skrývky 12 cm. Výplň jamky tvořila hnědočerná hlína promísená s pískem, podloží v místě žlutohnědá spraš s jemným pískem. Prakticky celý střed jamky vyplňovala amforka, uložená na boku.

Funkční interpretace: celá amforka vyplňující střed jamky hovoří proti výkladu situace jako sloupové jámy, spíše by bylo možné uvažovat o votivním charakteru nálezu.

Nálezy a vzorky:

1 – amforka se dvěma subkutánními oušky nad max. výdutí. 90, 60, 50, 90/50. 1, svHČ, 2a, 1; 6. Č. př. VL02/36. Tab. 11:6.

2 – proplavený půdní vzorek. Č. př. VL02/37.

Objekt 5212, obr. 32.

Popis: půdorysně kruhový objekt s mísovitým dnem prozkoumal v červnu 2006 P. Limburský. Jeho průměr činil 120 a max. hl. od úrovně skrývky 25 cm. Výplň jámy tvořila hnědočerná hutná hlína, místy mramorovaná podložní okrovou spraší, ve kterou směrem ke dnu pře-

cházela. (Objekt byl dle fotodokumentace zřejmě částečně přebrán – tvar objektu v půdoryse tedy není zcela spolehlivý.)

Funkční interpretace: kruhový půdorys, tvar dna, uspořádání nálezů, absence kostí lidských mluví proti interpretaci objektu jako hrobu. Pokud opravdu nejde o atypický hrob, nabízí se opět výklad spočívající v jeho neprofánní, votivní funkci.

Nálezy a vzorky:

1 – spodek poháru či dózy s olámanou horní částí, zdobený na plecích motivem rytých stromečků. u65, –, 60, r110/40. –, ČO, 2, 1; 5. Ze S poloviny objektu. Č. př. VL06/1797.

2 – provrtaný kostěný terč s vybíjenou výzdobou, částečně setřený, vyrobený z ploché kosti neurčeného savce, Ø max. 50, tl. 4, Ø otvoru 4,5 mm. Ze S poloviny objektu. Č. př. VL06/1798. Tab. 16:7.

3 – malakofauna, dle fotodokumentace nalezená ve výplni nádoby (č. 1), vyzvednuté ze S části objektu: *Unio* sp., 2× fragment levé lastury, 5× volný fragment misky. Č. př. VL06/1799.

Objekt 7059, obr. 32.

Popis: půdorysně nepravidelně okrouhlou jámu s mírně podebranými stěnami a kotlovitým dnem prozkoumal v dubnu 2007 P. Limburský. Její průměr činil 140–150 a max. hl. od úrovně skrývky 60 cm. Svrchní partii výplně tvořila tmavě hnědá ulehlá hlína (1), oddělená od spodní hnědožluté hlinité kompaktní (3) syté černou humózní kyprou vrstvou s kousky mazanice (2). Ve spodní vrstvě byla na řezu ještě identifikována čůčka spraše (4). Podloží v místě tvořila žlutě hnědá spraš, níže světle šedý štěrko-písek.

Funkční interpretace: silo, z hlediska kulturní příslušnosti patřící šňůrové keramice či blíže nerozpoznanému mladšímu období, v zásypu s velmi vysokým podílem dobře rozeznatelné intruze KŠK.

Nálezy a vzorky:

1 – hrdlo poháru? s pásy dvojítkých OŠ (15/30). Max. rozměr 30 mm. –, Č, 1, 3. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/404/14.

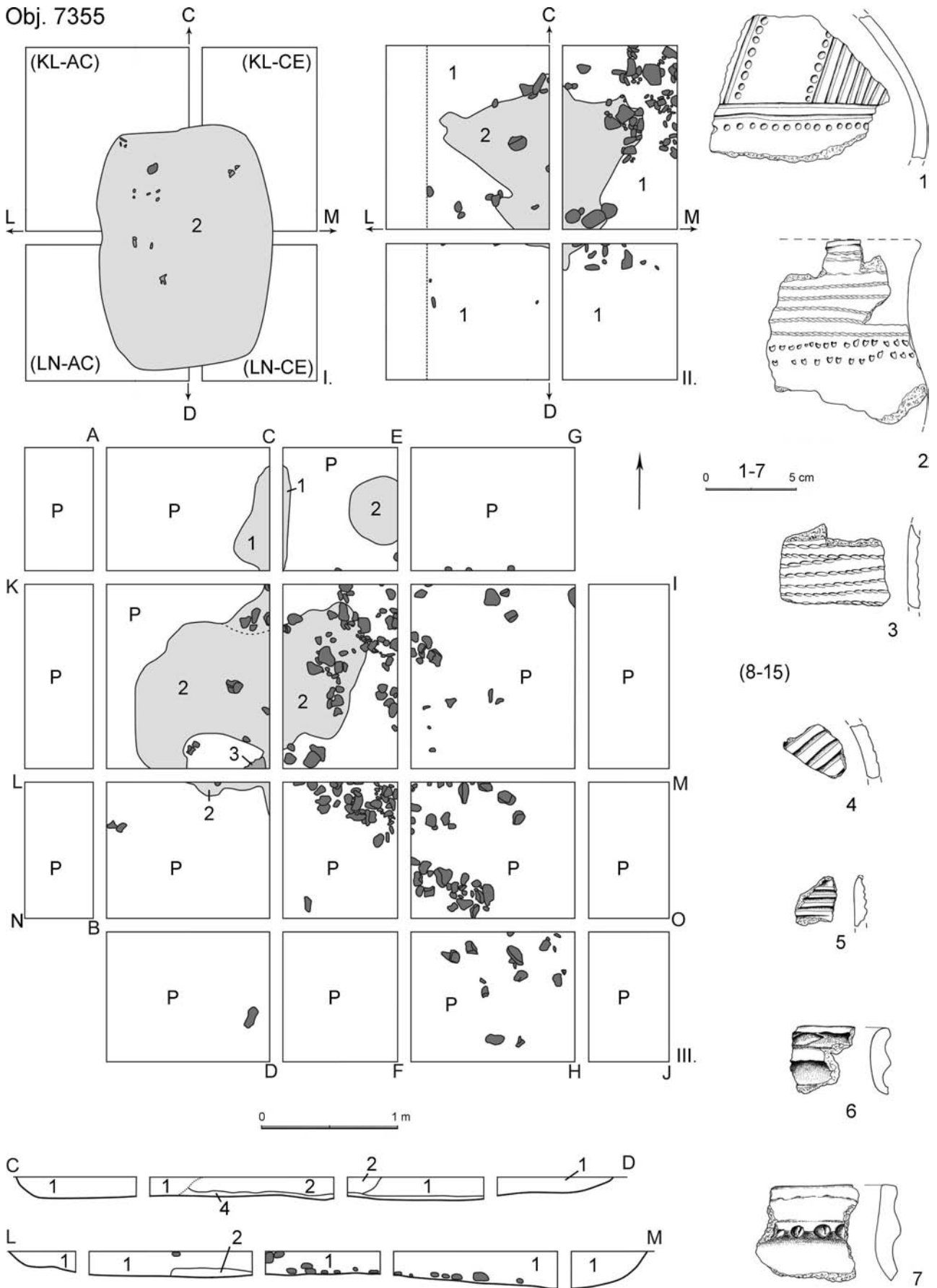
2 – zlomek okraje až plecí vejčité nádoby, s řádkem podélných vrypů na rozhraní hrdla a plecí (5/30), patrně ze stejného tvaru jako č. 3. Průměr ústí 130 mm, max. rozměr 100 mm. 1, HŠO, 2, 1; 3. Z JZ čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/567/2, 4 a 11.

3 – zlomek hrdla až plecí vejčité nádoby, s řádkem podélných vrypů (5/30), patrně ze stejného tvaru jako č. 2. Max. rozměr 45 mm. –, ČŠO, 2a, 2. Z JZ čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/567/14.

4 – zlomek hrdla až plecí blíže neurčeného tvaru (vejčitá

Obr. 33. Vliněves, okr. Mělník. Obj. 7355 s početnými nálezy KŠK, nejspíše zbytek kulturní vrstvy v přirozené prohlubni. Římskými číslicemi vyjádřen časový sled dokumentace od povrchu po podloží (P), tmavě šedým tónem kameny, světlejším keramika a kosti (jen v horní vrstvě, která zachycena na situaci I). Půdorysy a profily podle terénní dokumentace sjednotil a překreslil M. Dobeš, nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 33.** Vliněves, Kreis Mělník. Obj. 7355 mit zahlreichen schnurkeramischen Funden, ehestens der Rest der Kulturschicht in natürlicher Einsenkung. Durch rö-

Obj. 7355

mische Zahlen ist die Zeitabfolge der Dokumentation von der Oberfläche bis zum bewachsenen Boden (P), durch dunkelgrauen Ton Steine, durch helleren Ton Keramik und Knochen dargestellt (nur in der oberen Schicht, welche in der Situation I. festgehalten ist).

nádoba?, amfora?), zdobený na plecích motivem zavěšených trojúhelníků, méně pravděpodobně přesýpacích hodin, provedených OŠ (11/30), patrně ze stejného tvaru jako č. 5. Max. rozměr 45 mm. –, Č, 1, 3. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/404/21.

5 – zlomek plecí blíže neurčeného tvaru (vejčitá nádoba?, amfora?), zdobený na plecích motivem zavěšených trojúhelníků, méně pravděpodobně přesýpacích hodin, provedených OŠ (12/30), patrně ze stejného tvaru jako č. 4. Max. rozměr 35 mm. –, tmŠ, 2, 2. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/404/13.

6 – páskové ucho amfory, na řezu o rozměrech 35 × 10 mm. Max. rozměr 70 mm. –, svHŠ, 2, 1. Z JZ čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/567/17.

7 – páskové ucho amfory, na řezu o rozměrech 45 × 11 mm, patrně ze stejného tvaru jako č. 8. Max. rozměr 60 mm. –, HtmŠ, 2, 2. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/404/11.

8 – páskové ucho amfory, na řezu o rozměrech 45 × 11 mm, patrně ze stejného tvaru jako č. 7. Max. rozměr 60 mm. –, HtmŠ, 2, 2. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/404/1.

9 – 15 pravěkých nezdobených zlomků z JZ čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Až na jeden vodorovně seříznutý okraj a fragment dna vše atypická keramika z těl různých nádob. Max. rozměr 60 mm. Č. př. VL07/567.

10 – 16 nezdobených zlomků ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Max. rozměr 60 mm. Vše pravěk, z toho jeden dle materiálu (plavený střep s vysokým podílem slídy) snad kultury únětické. I některé další zlomky dle materiálu možná mladší než eneolit. Č. př. VL07/404.

11 – dva halštatské okraje, jeden tuhovaný, druhý s typickou profilací, a 3 pravěké atypické zlomky ze SV čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Max. rozměr 50 mm. Č. př. VL07/390.

12 – kamenný mlýnek ze S poloviny, hloubky 20–40 cm. Max. rozměr 450 mm. Č. př. VL07/323.

13 – zlomek kamenného mlýnku ze S poloviny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/324.

14 – valoun a zlomek dalšího, bez zjevných pracovních stop (dobrozdání S. Vencla), hmotnost 1890 a 60 g. Ze S poloviny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/325.

14 – zlomek valounu bez zjevných pracovních stop (dobrozdání S. Vencla), hmotnost 45 g. Z JZ čtvrtiny, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/569.

15 – sedm kusů mazanice s poměrně ostrými hranami, z toho jedenkrát s ledabyle ohlazenou stěnou s otisky plev/řezanky. Max. rozměr 100 mm, hmotnost 170 g. Ze SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Č. př. VL07/406.

16 – kosti zvířecí z JZ a SV čtvrtiny, hloubky 0–20 cm, a SV čtvrtiny, hloubky 20–40 cm. Ve třech případech identifikován tur domácí (*Bos taurus*: 1× molar 3 sup., sin., starý jedinec, nepravidelná okluze; 1× tibia, diaphysis dist., sin., okus psem); 1× metatarsus, diaphysis dist., cca čtvrtina kosti), 3× ovce/koza (*Ovis/Capra*: 1× molar 3 decidua sup., sin.; 1× praemaxilla, dex., cca tři čtvrtiny kosti; 1× metatarsus, diaphysis, dex., cca čtvrtina kosti), dále blíže neurčený velký bovid (*Bovinae indet.*: humerus, dist., sin., dist. epifyza srostlá), dvě žebra a tři

další kosti blíže neurčeného středně velkého savce (costa, 2 fragmenty; diaphysis indet., 3 fragmenty) a 5 fragmentů kostí blíže nespecifikovaného savce. Č. př. VL07/391, 405 a 568.

17 – uhlíky z vrstvy 2 (35 cm pod úrovní skryvky), ze SV čtvrtiny. Č. př. VL07/D58.

Objekt 7355, obr. 33.

Popis: situaci prozkoumal v dubnu až září 2007 P. Limburský. Šlo zřejmě o přirozenou depresi, zaplněnou zejména v horní části antropogenním odpadem, naopak při dně, resp. na rozhraní tmavé hlíny a podloží, velkým množstvím vodou omletého kamení, původem z labské terasy. Nejprve byly prozkoumány čtyři kvadranty v křížení os C-D a L-M (dva půdorysy viz obr. 33 nahoře), kde získány z plochy cca 170 × 120 a hloubky do 20 cm prakticky všechny artefakty. Poté byla sonda rozšířena ve všech směrech do boků (půdorys a profily na stejném obrázku dole), kde již nálezy nebyly identifikovány. V tomto stádiu soustava kvadrantů měřila v půdoryse 450, resp. 470 cm. Tmavá výplň sond o síle okolo 25 cm sestávala z několika vrstev, a sice: 1 – tmavě hnědé hlinité ulehlé; 2 – tmavě hnědé hlinité s kousky mazanice až červenavě přepálené jílovité s mazanici; 3 – rozplavené mazanice; 4 – hnědé hlinité promísené podložím, které v místě tvořila spraš (P na obr. 33). Zejména v JV části tmavé zvrstvení plynule přecházelo do zahliněné větší deprese, jak je patrné z fotodokumentace (šrafované na obr. 67).

Funkční interpretace: přirozená deprese zaplněná mj. antropogenním odpadem KŠK (keramika, kosti zvířecí, mazanice atd.), tj. zbytek kulturní vrstvy, teoreticky s nerozpoznanými, resp. nerozpoznatelnými stopami nadzemní či mírně zahloubené situace diskutované kultury. *Nálezy a vzorky:*

1 – zlomek amfory zdobené kanelurami obrvenými kruhovými kolký. –, –, –, r260/–, –, O, 2a, 1; 3. Z kvadrantu KL-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1042/9 + 1044/1 a 6.

2 – zlomek okraje až plecí poháru s OŠ na hrdle (7/30), oddělenými od plecí dvojitým řádkem sestávajícím z kruhových dutých kolků, šikmo kladených. –, r155, –, r160/–. 2–3, O, 2, 2; 6. Z kvadrantu KL-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1042/1, 6, 13, 16, 20–21.

3 – hrdlo poháru (?) zdobené OŠ (6/30). –, r170, –, –/–. –, OH, 2, 2; 2. Z kvadrantu LN-CE, hloubky 0–20 cm a souvisejících kontrolních bloků. Č. př. VL07/1047/13 + 4583/1.

4 – zlomek plecí, patrně amfory zdobené svazkem šikmých (?) hlubokých kanelur/rýh. Max. rozměr 35 mm. –, O, 2, 1. Z kvadrantu KL-AC, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/1044/1.

5 – zlomek hrdla poháru či amfory s horizontálním pásem hlubokých kanelur. Max. rozměr 30 mm. –, tmŠ, 2, 0. Z kvadrantu KL-AC, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/1044/2.

6 – okrajový zlomek hrnce s hladkou lištou na hrdle. 6, OtmŠ, 2a, 1; 2. Z kvadrantu KL-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1042/5 a 15.

7 – okrajový zlomek hrnce s šikmo nehtovanou lištou

Obr. 34. Vliněves, okr. Mělník. Intruze KŠK v objektech jiných kultur. 1 – obj. 2257, 2 – obj. 61, 3 – obj. 2325, 4 až 7 – obj. 2338, 8 – obj. 2376, 9 – obj. 2385, 10 – obj. 2438, 11 – obj. 2372, 12 – obj. 2533, 13 – obj. 2357, 14 – obj. 2476, 15 – obj. 2489, 16 – obj. 2561, 17 – obj. 4893, 18 – obj. 5115, 19 a 20 – obj. 8506, 21 – obj. 8507, 22 a 23 – obj. 9373, 24 a 25 – obj. 9870, 26 – obj. 9926, 27 – obj. 9672, 28 – obj. 9927, 29 – obj. 9958, 30 – obj. 9960, 31 až 33 – obj. 9969, 34 – obj. 10389, 35 – obj. 10351, 36 – obj. 10475, 37 – obj. 10566, 38 – obj. 10608, 39 – obj. 10614, 40 – obj. 10708, 41 – vrstva. Nálezy nakreslila L. Jarošová, upravila B. Hružová. — **Abb. 34.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramische Intrusionen in Objekten anderer Kulturen.

Objekt	Typ objektu	Datování intruze	Datování objektu	Tvar	Výzdoba	Okraj	Ø okraje	Ø dna	Barva	Povrch	Slída	Počet střepů	Maximální rozměr v mm	Číslo identifikační	Obrázek
61	S	KŠK	ÚnK	pohár?	OŠ (15/30)	-			ČsvH	2	1	1	20	VL99/226/13	34: 02
2257	H	KŠK	LtA	pohár	OŠ (10/30)	-		r50	tmŠ	2	2	7	75	VL03/10/4, 13 a 14	34: 01
2325	S	KŠK	ÚnK	pohár?	OŠ (9/30)	-			svH	2	2	1	20	VL04/11/94	34: 03
2338	S	KŠK	ÚnK	amfora	kanelury, vpichy	-			HtmŠ	2	1	1	25	VL04/107/41	34: 05
2338	S	KŠK	ÚnK	amfora	kanelury, vrypy	-			tmŠ	2	1	1	45	VL04/272/32	34: 04
2338	S	KŠK	ÚnK	amfora?	kanelury	-			O	2	1	1	30	VL04/90/21	34: 07
2338	S	KŠK	ÚnK	hrnec	lišta zaštipovaná	-			O	4	1	1	45	VL04/107/7	34: 06
2357	S	KŠK?	ÚnK	?	brázděný vpich	-			tmŠ	2	1	1	20	VL04/400/43	34: 13
2372	S	KŠK	ÚnK	pohár	brázděný vpich (6/30)	-	r90		ŠsvH	2	2	3	60	VL04/128/2 a 6; VL04/545/17	34: 11
2376	S	KŠK	ÚnK	pohár?	OŠ (8/30)	-			tmŠ	2	1	1	30	VL04/165/4	34: 08
2385	S	KŠK	ÚnK	pohár?	OŠ (10/30)	-			O	2	1	1	25	VL04/377/5	34: 09
2438	S	KŠK	DBr	hrnec	lišta zaštipovaná	6			O	3a	3	1	35	VL04/800/8	34: 10
2476	S	KŠK?	ÚnK	?	OŠ (18/30)	-			tmŠ	2	2	1	15	VL04/569/63	34: 14
2489	S	KŠK?	ÚnK	?	brázděný vpich	-			svH	2	3	1	15	VL04/396	34: 15
2533	S	KŠK	ÚnK	pohár	vstříčné rýhy	-	110		O	2a	1	1	55	VL04/501/38	34: 12
2561	S	KŠK	ÚnK	pohár	vstříčné rýhy	-			O	2a	1	1	25	VL04/509/87	34: 16
4893	S	KŠK	LtA?	pohár	OŠ (12/30)	-			ŽIO	2	1	1	20	VL06/2168/26	34: 17
5115	S	KŠK	ÚnK	džbán?	OŠ (12/30)	3			ČvO	2a	3	1	30	VL06/405/9	34: 18
8506	S	KŠK	ÚnK	džbán?	OŠ (11/30)	-			svHO	2	1	1	50	VL07/4231/23	34: 19
8506	S	KŠK	ÚnK	pohár?	OŠ (11/30)	-			OsvH	2	1	1	40	VL07/5313/10	34: 20
8507	S	KŠK	HaD	amfora	obrvené rýhy	-			O	2	1	1	45	VL07/5422/8	34: 21
9373	S	KŠK	ÚnK	pohár	OŠ (10/30)	-			OŠ	2	3	1	30	VL07/5492/33	34: 23
9373	S	KŠK	ÚnK	pohár	OŠ (10/30)	-			svŠ	2	2	1	35	VL07/5709/3	34: 22
9417	S	KŠK	ÚnK	hrnec	lišta zaštipovaná	-			OŠ	2	2	1	25	VL07/5709/12	-
9672	S	KŠK	DBr?	amfora	kanelury/mělké rýhy	1	150		ČOČv	2a	2	3	75	VL07/5753/4; VL07/5694/4-5	34: 27
9870	S	KŠK	HaD	pohár?	OŠ (9/30), nehtovaný okraj	2			O	2	2	1	30	VL07/5892/16	34: 24
9870	S	KŠK?	HaD	amfora?	kanelura, vrypy trojúhelníkové	-			ŠH	2	3	1	45	VL07/5962/5	34: 25
9926	S	KŠK	DBr?	pohár?	OŠ (12/30)	-			O	2	2	1	25	VL07/6642/1	34: 26
9927	S	KŠK	HaD	?	OŠ (9/30)	-			svH	2	3	1	30	VL08/34/23	34: 28
9958	H	KŠK	Řím	amfora?	OŠ (10/30)	-			O	2	2	1	30	VL08/1916/05	34: 29
9960	S	KŠK	HaD	džbán?	OŠ (16/30)	-			ŠO	2	2	1	30	VL08/2625/4	34: 30
9969	S	KŠK	HaD	amfora?	kanelury mělké	-			svH	2	3	1	30	VL08/1928/11	34: 32
9969	S	KŠK	HaD	hrnec	lišta a okraj zaštipovaný	4	200		svH	2a	2	1	105	VL08/1522/3	34: 33
9969	S	KŠK	HaD	hrnec?	kanelury, vrypy klínovité	-			OH	2	2	1	45	VL08/1928/5	34: 31
10351	S	KŠK	DBr?	hrnec	kanelury, lišta nehtovaná	6	180		OŠ	3a	2	1	85	VL08/2752	34: 35
10389	S	KŠK	HaD	amfora?	OŠ (12/30)	-			svH	2	1	1	25	VL08/626/3	34: 34
10475	S	KŠK	HaD	pohár?	vstříčné rýhy	-			O	2a	2	1	30	VL08/1315/16	34: 36
10566	S	KŠK	HaD	hrnec	lišta zaštipovaná	-			O	3a	1	1	45	VL08/3004/7	34: 37
10608	S	KŠK	HaD	pohár?	záseky nehtovité	-			Čv	2a	2	1	40	VL08/1780/6	34: 38
10614	S	KŠK	HaD	amfora		-			O	2	1	1	55	VL08/1854/1	34: 39
10708	S	KŠK	DBr?	pohár?	OŠ (10/30)	-			svH	2	2	1	25	VL08/2105/9	34: 40
vrstva	S	KŠK	DBr?	pohár	OŠ či brázděný vpich	1			Š	2	2	1	25	997/91/2	34: 41

Obr. 35. Vliněves, okr. Mělník. Soupis intruzí KŠK z objektů jiného stáří. Zkratky a kódování viz kap. 5.1. Sestavil M. Dobeš. — **Abb. 35.** Vliněves, Kreis Mělník. Verzeichnis der schnurkeramischen Intrusionen von Objekten einer anderen Zeitstellung. Abkürzungen siehe Kap. 5.1.

na hrdle. 2, svHtmH, 4, 1; 2. Z kvadrantu KL-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1042/2 a 12.

8 – dvanáct zlomků pravěké keramiky, z toho jeden s paralelními kanelurami, ostatní atypické. Většina se materiálově nevymyká eneolitu, až na 1–2 fragmenty, které takto spíše z doby bronzové. Max. rozměr střepů 60 mm. Z kvadrantu KL-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1042.

9 – dvanáct zlomků pravěké keramiky, z toho 11 těl a jeden kus z těla až dna. Materiálově se nevymykají eneolitu – povrch jednoho z nich opatřen přehlazeným slámováním. Max. rozměr zlomků 70 mm. Z kvadrantu KL-AC, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/1044.

10 – devět zlomků pravěké keramiky, z toho 1 slámovaný a jedno dno. Šest materiálově (včetně slámovaného) nevybočuje z eneolitu, zbylé tři připomínají místní keramické těsto nádob doby bronzové. Max. rozměr zlomků 80 mm (eneolit), resp. 35 mm (doba bronzová?). Z kvadrantu LN-CE, hloubky 0–15 cm. Č. př. VL07/1047.

11 – devět zlomků pravěké keramiky. Šest materiálově nevybočuje z eneolitu, zbylé tři připomínají místní keramické těsto nádob doby bronzové. Max. rozměr zlomků 50 mm. Z kvadrantu LN-AC, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/1050.

12 – zlolek pravěké keramiky, materiálově možná ÚnK. Max. rozměr 25 mm. Z hloubky 0–10 cm. Č. př. VL07/1131/1.

13 – polovina valounového otloukače s pracovními stopami při jedné hraně, o max. velikosti 100 mm a hmotnosti 610 g, dále kus valounu bez pracovních stop, hmotnost 1790 g (dobrozdání S. Vencla). Z kontrolních bloků, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/4585.

14 – drobné omluté úlomky mazanice, max. rozměr 40 mm, celková hmotnost 125 g. Z kvadrantů LN-CE a KL-AC, hloubky 0–20 cm. Č. př. VL07/1049 a 1046.

15 – kosti zvířecí. Z kvadrantů KL-AC, KL-CE, LN-AC, LN-CE a kontrolních bloků, hloubky 0–15/20 cm. Ve čtyřech případech identifikován tur domácí (*Bos taurus*): 1× os zygomaticum, dex.; 1× phalanx media, celá kost, prox. epifýza srostlá, menší velikost, Bp = 27,8 mm, okus hloďavcem; 1× radius, prox., sin.; 1× centroquartale, sin., celá kost, GB = 53,8 mm, jedna hrana ohlazená, čili artefakt), třikrát ovce/koza (*Ovis/Capra*): 2× incisivus inf., cca

čtvrtina zubu; 1× molar 3 decidua sup., dex., celý zub), dvakrát prase divoké (*Sus scrofa*): 1× fragment temporale, facies articularis, dex., hodně velký, zřejmě samec; 1× phalanx II, celá kost, prox. epifýza srostlá, Lpe = 31, Bp = 32,1 mm, Bd = 20,5 mm), jedenkrát prase domácí/divoké (*Sus scrofa* f.?: 1× scapula, dist., sin., fragment), zlomek zubu blíže neurčeného bovida (*Bovinae indet.*: dens), kosti blíže neurčeného velkého savce (calva, 2 malé fragmenty; diaphysis, 5 zlomků), středně velkého savce (diaphysis, 6 zlomků, z toho na jednom okus, patrně od psa) a blíže nespecifikovaného savce (72 malých zlomků, z toho dva spálené do běla). Č. př. VL07/1045, 1043, 1051, 1048 a 4584.

Objekt 8733, obr. 32.

Akce: půdorysně nepravidelně oválnou jámu s mísovitým dnem prozkoumal v srpnu 2007 P. Limburský. Její průměr činil 90 až 105 a max. hl. od úrovně skrývky 15 cm. Svrchní partii výplně tvořila tmavě hnědá hlína, silně promísená světle šedou popelovitou a mazanici (1), pod ní zhutnělá mazanice či do červena propálená spraš (2), lemovaná při okrajích tmavohnědou hlínitou, více či méně promísenou podložní spraší.

Funkční interpretace: vzhledem k propálenému podložní snad spodek otopného zařízení.

Nálezy a vzorky:

1 – hrdlo poháru zdobené vstřícnými rýhami. Max. rozměr 30 mm. –, O, 2, 1. Ze Z poloviny. Č. př. VL07/4673/4.

2 – devět zlomků pravěké keramiky materiálově nevybočujících z eneolitu. Max. rozměr 75 mm. Ze Z poloviny. Č. př. VL07/4673.

5.2.5. Soupis intruzí šňurové keramiky v objektech jiného stáří

Poměrně početné intruze KŠK (viz obr. 34), zpravidla z výplně posteneolitických situací, jsou přehledně znázorněny na tabulce obr. 35, která obsahuje veškeré potřebné deskripční a identifikační údaje. Výjimku představuje keramika z objektu 2327A, která je zahrnuta v popise příslušného hrobu (viz kap. 5.2.2, obr. 10).

oproti jejich proporcím v kovovém jádru, pokud je toto vůbec u drobných šperků zachováno, případně přítomností stop dalších kovů pocházejících patrně z okolní půdy, zejména železa (*Frána – Fikrle 2011, 330–331*). Předložené výsledky je tedy třeba brát s rezervou, každopádně se ovšem setkáváme s kovem, který se u nás dříve prakticky neobjevuje, přičemž zejména výraznější výskyt cínu v jiných předmětech české KŠK připouští možnost využívání lokálních ložisek (srv. *Ottaway 1992*).

8.5. Zvířecí osteologické nálezy

8.5.1. Úvod

Osteozoologický materiál byl ve Vliněvsi nalezen ve 22 objektech KŠK, z nichž většina (19 objektů) představuje hroby a zbytek objekty sídlištní (7059, 7355) či snad i votivní (5212).

Osteologický materiál pocházející z hrobů lze rozdělit do dvou kategorií: 1) součást hrobové výbavy, tj. intencionálně uložené předměty, a 2) náhodné příměsi nebo kontaminace (dále označované jako intruze), související s největší pravděpodobností se starším eneolitickým osídlením (v lokalitě jsou doloženy kultury jordanovská, nálevkovitých pohárů, badenská a zejména řivnáčská, v některých případech může jít i o kosti

ze sídlištních situací KŠK). V případě horních vrstev hrobu 8171A (0 až 30 cm) je pravděpodobné, že kosti pocházejí z halštatského objektu 8171, který jej narušoval, spodní vrstvy (30–37 cm) představují asi starší eneolitickou intruzi. Jako součást hrobové výbavy byly spolehlivě identifikovány pouze provrtané zuby z obj. 1423, korálky z obj. 2898 a šídla z obj. 7473 a 9730. Kostí v sídlištních objektech asi vesměs představují odpad z období KŠK, jelikož v jejich zásypu chybí poznatelná starší eneolitická keramika, která by svědčila pro jejich výraznější kontaminaci materiálem předcházejících období. Detailní determinace osteologického materiálu je součástí textů popisujících souhrnně nálezy v jednotlivých hrobech a dalších objektech (viz kap. 5), ve zkratce je zachycena na *obr. 60–62*.

8.5.2. Vyhodnocení

V souboru byly detekovány tyto zoologické taxony: *Bos taurus* (tur domácí), *Bos primigenius* f.? (domácí tur/pratur), *Ovis/Capra* (ovce/koza), *Sus domesticus* (prase domácí), *Sus scrofa* (prase divoké), *Canis familiaris* (pes), *Canis lupus* f.? (pes/vlk) – nálezy měkkýšů jsou analyzovány v kap. 8.6.

8.5.2.1. Artefakty

Z intencionálně uložených předmětů je nejnápadnější nález z objektu 1423 představující soubor jedenácti závěsků snad původně v podobě náhrdel-

Objekt	Typ objektu	Předmět	Četnost	Zoologické určení	Výbava	Není intruze	Intruze
865	hrob kostrový	provrtaný zub	1	<i>Cervus elaphus</i>	x		x
1423	hrob kostrový	provrtané zuby	9	<i>Canis familiaris</i>	x		
1423	hrob kostrový	provrtané zuby	2	<i>Canis lupus</i> f.?	x		
2898	hrob kostrový	korálky	4	Mammalia indet.	x		
5212	hrob kostrový/votivní objekt	rondel	1	Mammalia indet.	x	x	
7355	sídlištní objekt	ohlazená zánártní kost	1	<i>Bos taurus</i>		x	
7473	hrob kostrový	šídlo	1	<i>Ovis/capra</i> f.?	x		
8171A	hrob kostrový	šídlo	1	Mammalia indet.	x		x
9730	hrob kostrový	šídlo	1	<i>Ovis/Capra</i>	x		

Obr. 60. Vliněves, okr. Mělník. KŠK. Přehled kostěných artefaktů podle typů objektů, jejich vzájemného vztahu (výbava, intruze, není intruze) a dalších parametrů. — **Abb. 60.** Vliněves, Kreis Mělník. Übersicht der schnurkeramischen Knochenartefakte die während der Grabung gewonnen worden.

Zoologické určení	Objekt 1084	Objekt 1113	Objekt 1423	Objekt 2327A	Objekt 4434	Objekt 4757	Objekt 4871	Objekt 5358	Objekt 5788	Objekt 8171A	Objekt 8821	Objekt 9730	Objekt 9956	Objekt 10271	Σ
<i>Bos taurus</i>					1		8	1		14				1	25
<i>Bos primigenius</i> f.?										1		1	1		3
<i>Bovinae</i> indet.										3					3
<i>Bos/Cervus</i>						1									1
<i>Ovis/Capra</i>				2									1		3
<i>Sus domesticus</i>													1		1
<i>Sus scrofa</i> f.?													1		1
Mammalia indet.	16	3	1				49		1	12	3		29	6	120
Σ	16	3	1	2	1	1	57	1	1	30	3	1	33	7	157

Obr. 61. Vliněves, okr. Mělník. Intruze a pravděpodobné intruze osteologického materiálu v hrobech KŠK. Započítány nebyly artefakty (viz obr. 60), stejně jako kosti ze svrchní části obj. 8171, které mohou být potenciálně z doby halštatské (podrobnosti viz kap. 5. 2. 2). — **Abb. 61.** Vliněves, Kreis Mělník. Intrusionen und wahrscheinliche Intrusionen des osteologischen Materials in schnurkeramischen Gräbern. Nicht eingerechnet wurden Artefakte (siehe Abb. 60), ähnlich wie Knochen vom Oberteil des Objekts 8171, welche potenziell aus der Hallstattzeit sein könnten.

níku zhotoveného ze zvířecích zubů (obr. 8:2, tab. 16:3). V devíti případech jde spolehlivě o zuby psa (*Canis familiaris*), ve dvou o zuby psa nebo vlka (*Canis lupus*). Mezi menšími, bezpečně psími zuby jsou nejfrekventovanější spodní trháky (3× molar 1 inf.), ve dvou případech byly zjištěny horní trháky (praemolar 4 sup.), v jednom horní molár (molar 1 sup.), v dalším blíže nespecifikovaný špičák (caninus) a konečně ve dvou případech asi řezáky (incisivi). Větší zuby (psa/vlka) představují levý a pravý spodní trhák. V souboru byli rozlišeni min. 3 jedinci středně velkých psů (dle tří pravých spodních trháků) a jeden velký pes nebo vlk. Všechny mají charakter závěsku, neboť jejich kořen je ve všech případech provrtaný a zuby jsou ohlazené dlouhodobým používáním. Nález jednoho horního trháku má stěnu otvoru v kořeni na jedné straně zeslabenou (přerušenou). Zdá se, že toto přerušování není výsledkem degradačních tafonomických procesů, v takovém případě daný stav nekoresponduje s funkčním stavem závěsku (tab. 16:3, detail). Třikrát tvoří závěsek celý zub, v ostatních případech jde pouze o jeho část. Většina popisovaných provrtaných zubů byla nalezena v oblasti hlavy (9 u lebky a 1 pod lebku), pouze jeden v oblasti hrudníku (viz kap. 5.2.2). Součástí téhož

náhrdelníku mohly být i perleřové kroužky (viz kap. 8.6.2.1.1), z nichž většina byla také nalezena u hlavy člověka (obr. 8:1). Pes není osteologicky doložen v žádném z dalších posuzovaných hrobů, nicméně okus zřejmě psy v jiných objektech zaznamenán byl (viz kap. 8.5.2.2).

Náhrdelníky ze zvířecích zubů jsou v kontextu české KŠK relativně hojné a vykazují mnohé podobnosti, jako je frekventované používání psích zubů, provrtání kořene, spolupřítomnost perleřových kroužků atp. (k dokladům jejich výskytu např. Buchvaldek – Čvrková – Budinský 1987; Buchvaldek – Havel – Kovářik 1991; Buchvaldek – Velímský 1987; Dobeš – Buchvaldek 1993; Kyselý 2003; týž 2005; novější souhrny viz Trojánková 2009 a Kyselý 2010, s další literaturou).

Další zjevně intencionálně uložené předměty představují již drobnější nálezy z různých objektů. Konkrétně z hrobu 2898 pocházejí tři celé kostěné korálky a jeden zlomek dalšího (obr. 13:2, tab. 16:5). Nebylo je možné ani zoologicky ani anatomicky determinovat, lze pouze konstatovat, že byly zhotoveny z kosti středně velkého až velkého savce. Za výbavu považujeme i dvě šídla z hrobů č. obj. 7473 a 9730 (obr. 26:2 a 30:6, tab. 16:4) a možná i exemplář ze spodní vrstvy hrobu 8171A.

Objekt	<i>Bos taurus</i>	<i>Bovinae</i> indet.	<i>Ovis/Capra</i>	<i>Sus scrofa</i>	<i>Sus scrofa</i> f.	Mammalia indet.	M
7059	3	1	3			10	17
7355	3	1	3	2	1	85	94
Σ	6	2	6	2	1	95	112

Obr. 62. Vliněves, okr. Mělník. Osteologický materiál ze sídlištních objektů, s vyšší či menší mírou náležejících KŠK. Započítány nebyly artefakty (viz obr. 60). — **Abb. 62.** Vliněves, Kreis Mělník. Osteologisches Material aus Siedlungsobjekten, die mit höherem oder geringerem Maß zur Schnurkeramik gehören. Artefakte wurden nicht eingerechnet (siehe Abb. 60).

V severní polovině votivního (?) objektu 5212 byl nalezen provrtaný kostěný rondel, zhotovený z ploché kosti (snad lopatky) blíže neurčeného většího savce (obr. 32:2, tab. 16:7). Dalším nalezeným artefaktem je grandle (horní špičák jelena, *Cervus elaphus*, u něhož pohlaví nebylo spolehlivě determinováno) z hrobu 865. Kvůli shodnému charakteru celého povrchu nálezu, konkrétně bez známek skloviny (obr. 4:3, tab. 16:6), působí nález dojmem napodobeniny zhotovené z kosti. Nicméně tvar závěsku je natolik unikátní a typický, že se s největší pravděpodobností skutečně jedná o špičák jelena. Bohužel dostupné informace neumožňují spolehlivě potvrdit stáří nálezu, není proto vyloučeno, že jde o intruzi. Pouze jedno ze tří kostěných šidel nalezených v hrobech bylo spolehlivě zoologicky determinováno (zhotoveno z metakarpu ovce nebo kozy, *Ovis/Capra*, obj. 9730). Posledním artefaktem je zánártní kost tura s ohlazenou hranou, ze sídlištního objektu č. 7355.

8.5.2.2. Ostatní osteologický materiál z hrobů

Ostatní materiál je vysoce fragmentární, v kompletní podobě byly nalezeny pouze některé zuby a krátké kosti. Některé nálezy nesou okus zřejmě psy (obj. 7059, 7355 a 8171A) nebo hlodavci (obj. 6108 a 7355), tři fragmenty jsou spáleny (obj. 1113 a 7355), jeden zlomek snad prošel traktem šelmy (obj. 9956) a v jednom případě byly patrně pozorovány kuchyňské zásahy (obj. 8171A). Všechny uvedené charakteristiky jsou typické pro sídlištní

odpad a v hrobech odpovídají statutu intruze. Anatomická skladba kostí, které tvoří součást zásypu, nevybočuje ze situace pozorované v běžných sídlištních souborech. Z této kategorie nálezů zmiňují pouze část fragmentovaného poměrně tenkostěnného rohového výběžku tura domácího (hrob 8171A).

Osteologická analýza nálezů, stejně jako terénní pozorování (M. Dobeš, pers. com.) ani v náznaku nenasvědčují přítomnosti masitých milodarů. Takovouto interpretaci též vylučují pozorované a výše uvedené tafonomické jevy, mezi nimi zejména vysoká fragmentárnost. U žádného druhu nebyly zjištěny ani vcelku zachované anatomické elementy (pro masité milodary typické), ani současný výskyt anatomicky navazujících elementů (srov. milodary ve Vlčková 2002; Kyselý 2012a, 436–438; týž 2012b). Navíc elementy nesoucí maso jsou v posuzovaných hrobech poměrně řídké (konkrétně: obratel – jeden fragment, femur – jeden fragment, pánev – 4 fragmenty).

Pro masité milodary bylo v mladém eneolitu nejhodněji používáno prase, pak ovce/koza, ojedinele tur (Vlčková 2002; Kyselý 2012a, 436–438; týž 2012b). Ani tomuto schématu soubor z Vliněvsi neodpovídá. Z prasete byly v hrobech nalezeny jen jeden fragment metakarpu a jeden prstní článek, z ovce/kozy pouhé tři fragmenty rovněž nutričně nehodnotných elementů. Nejfrekventovaněji, celkem jedenatřicetkrát, se z uvedených taxonů v hrobech vyskytuje tur (viz obr. 61).

8.5.2.3. Sídlištní osteologické nálezy

Ostatní materiál (kap. 8.5.2.2) zahrnuje i nálezy kostí ze dvou objektů sídlištního rázu (7059 a 7355, viz obr. 62), které jsou zvláště cenné, neboť jde o první sídlištní osteologický materiál KŠK z Čech, čili mohou např. odrážet stav paleoekonomiky v této kultuře. Detekovány byly tři základní kategorie hospodářských zvířat, mezi nimiž lehce převažuje tur (8 nálezů), následovaný ovci/kozou (6 nálezů) a prasetem (3 nálezy). V případě dvou nálezů tura není vyloučena přítomnost velkého divokého bovida. Dva z nálezů prasete byly přiřazeny praseti divokému (jeden patrně samec). Jinak materiál působí dojmem běžného sídlištního odpadu (vysoká fragmentárnost, okus, známky ohně, doložen jeden artefakt). Nepatrné množství kostí

Objekt	Poloha	Artefakt	Počet	Determinace
865	neudáno	provrtaná levá lastura	1	Unio sp.
1423	u lebky	provrtaný perleťový kroužek	13+1 frg.	Unionidae
1423	z proplavené výplně	provrtaný perleťový kroužek	1 frg.	Unionidae
1423	na zápěstí	provrtaný perleťový kroužek	4	Unionidae
1423	pod lebkou	provrtaný perleťový kroužek	2	Unionidae
1423	u zápěstí	provrtaný perleťový kroužek	2	Unionidae
1423	u páteře	provrtaný perleťový kroužek	1	Unionidae
1423	u torza kostry	provrtaný perleťový kroužek	2	Unionidae
1423	u nohou	provrtaný perleťový kroužek	1	Unionidae
9730	dno hrobu	vybíjením zdobená levá lastura s dvěma vyvrtanými otvory	1	<i>Margaritifera auricularia</i>
9730	dno hrobu	vybíjením zdobená levá lastura s dvěma vyvrtanými otvory	1	<i>Margaritifera auricularia</i>

Obr. 63. Vliněves, okr. Mělník. KŠK. Přehled hrobů s nálezy artefaktů malakozoologického původu. — **Abb. 63.** Vliněves, Kreis Mělník. Schnurkeramik. Übersicht der Gräber mit Artefakten malakozoologischen Ursprungs.

a určitá nejistota v datování obou objektů však vypovídací schopnost uvedeného výsledku silně omezuje.

8.6. Malakozoologické nálezy

8.6.1. Úvod

Ve Vliněvsi pocházejí nálezy malakozoologického, resp. konchologického materiálu z pěti hrobů KŠK (objekty 865, 1423, 1494, 1515, 5212 a 9730).

Konchologický materiál lze rozdělit do dvou kategorií: 1) součást hrobové výbavy, tj. intencionálně uložené předměty (artefakty), a 2) konchologický materiál autochtonního nebo allochtonního původu bez zjevného využití jako součásti hrobové výbavy – ekofakty (příměsi). Materiál, který tvořil intencionálně uložené předměty, sestával z jednotlivých opracovaných kusů schránek měkkýšů nebo jejich dílčích částí, zatímco ekofakty byly získány plavením výplní hrobů a většinou byly tvořeny více jedinci daných determinovaných taxonů. Prezence či absence konchologického materiálu je pochopitelně silně podmíněna četností plavených vzorků, jelikož při běžném typu výzkumu se

schránky drobných mlžů zpravidla přehlédnou. V letech 2000–2003 se plavilo pouze výběrově, malakozoologický materiál se však ve vzorcích téměř pravidelně vyskytoval. V sezónách 2004 až 2008 sice byly příslušné vzorky pravidelně odebírány, v současné době však ještě nejsou zpracovány. Předložené vyhodnocení tedy spíše ukazuje na informační potenciál, který v sobě rozbor konchologického materiálu skrývá.

Taxonomická determinace a ekologické a biostratigrafické hodnocení fosilních měkkýšů bylo provedeno na základě malakologické literatury a klíčů (Ložek 1955; týž 1956; týž 1964; týž 1981; týž 1998; týž 2000; Alexandrowicz 1987), ve specifických případech pak též srovnávací analýzou materiálu uloženého ve sbírkách Národního muzea v Praze, referátu malakologickém.

8.6.2. Vyhodnocení

V souboru nálezů malakozoologického původu byly zjištěny konchologické pozůstatky, tj. schránky a jejich fragmenty jak plžů, tak mlžů.¹⁹ Mezi zástupci mlžů (Bivalvia) byly zjištěny tyto taxony: *Unio crassus* (velevrub tupý), *Unio tumidus* (velevrub nadmutý), *Margaritifera auricularia* (perlorodka západní),²⁰ *Pisidium casertanum* (hrachovka

19 Příspěvek vznikl za finanční podpory projektu Geologického ústavu AV ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace č. RVO67985831.

20 Druh *Margaritifera auricularia* byl originálně popsán Spenglerem v roce 1793 jako zástupce velevrubů pod jménem *Unio auricularius*. S postupujícím poznáním při studiu systematického zařazení se k taxonu ve starší literatuře objevují další názvy poplatné té době, v současnosti se jedná o synonyma (např. *Unio sinuatus*, *Margaritana sinuata*, *Pseudunio auricularius*). Latinský název taxonu je v současné době ustálen za používání jména *Margaritifera auricularia*.

LITERATURA

- Alexandrowicz, S. W. 1987:*
Analiza malakologiczna w badaniach osadów czwartorzędowych, *Kwartalnik Akademii Górniczo-hutniczej im. Stanisława Staszica, Geologia* 13, 1–240.
- Bálek, M. – Dvořák, P. – Kovárník, J. – Matějčková, A. 1999:*
Pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Tvořihrázi (okr. Znojmo). In: M. Čížmář ed., *Pravěk, Supplementum* 4–5. Brno, 5–98.
- Bárta, P. – Štolc Jr., S. 2007:*
HBCO correction: its impact on archaeological absolute dating, *Radiocarbon* 49/2, 465–472.
- Becker, C. J. 1955:*
Coarse Beakers with 'short-wave moulding', *Proceedings of the Prehistoric Society* 21, 65–71.
- Behm-Blancke, G. 1989:*
Zum Weltbild und zur Gesellschaftsstruktur der Schnurkeramiker, *Alt-Thüringen* 24, 117–150.
- Behrens, H. – Schröter, E. 1980:*
Siedlungen und Gräber der Trichterbecherkultur und Schnurkeramik bei Halle (Saale). Berlin.
- Behrens, H. 1973:*
Die Jungsteinzeit im Mittelelbe-Saale-Gebiet. Berlin.
- Behrens, H. 1981:*
Radiocarbon-Datierungen für das Neolithikum des Mittelelbe-Saale-Gebietes, *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte* 63, 189–193.
- Beneš, J. – Dobeš, M. 1992:*
Eine schnurkeramische Gräbergruppe und ein Objekt der Kugelamphorenkultur aus Hrdlovka (NW-Böhmen), *Praehistorica* 19, 67–79.
- Berounská, M. 1987:*
Bulavy ve střední Evropě, *Praehistorica* 13, 27–61.
- Bieniek, A. – Pokorný, P. 2005:*
A new find of macrofossils of feather grass (Stipa) in an Early Bronze Age storage pit at Vliněves, Czech Republic: local implications and possible interpretation in a Central European context, *Vegetation history and Archaeobotany* 14, 295–302.
- Böhm, J. 1941:*
Kronika objeveného věku. Praha.
- Breunig, P. 1987:*
¹⁴C-Chronologie des vorderasiatischen, südost- und mitteleuropäischen Neolithikums. Köln–Wien.
- Brůžek, J. – Likovský, J. – Černý, V. 2002:*
Současné metody biologické antropologie a jejich využití při hodnocení kostry přisuzované českému knížeti Spytihněvovi I., *Archeologické rozhledy* 54, 439–456.
- Budinský, P. 1978:*
Teplicko v pravěku II. Přehledné dějiny Teplicka 1/2. Teplice.
- Buchvaldek, M. 1953:*
Česko-saská skupina se šňůrovou keramikou (diplomní práce, rukopis). Praha.
- Buchvaldek, M. 1955:*
Příspěvek k třídění šňůrové keramiky v Čechách, *Archeologické rozhledy* 7, 218–242, 278–279, 286–288.
- Buchvaldek, M. 1957:*
Starší šňůrová keramika v Čechách, *Archeologické rozhledy* 9, 347, 362–368, 377–401.
- Buchvaldek, M. 1958:*
Hroby se šňůrovou keramikou ze Sulejovic, *Památky archeologické* 49, 15–39.

- Buchvaldek, M. 1960:*
Lokální vývoj kultury se šňůrovou keramikou.
In: M. Buchvaldek et al. edd., *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica* 3/59 (Filipův sborník). Praha, 79–86.
- Buchvaldek, M. 1966:*
Die Schnurkeramik in Mitteleuropa. Zur
Herausstellung der Fundgruppen und der Frage
ihrer gegenseitigen Beziehungen, *Památky
archeologické* 57, 126–171.
- Buchvaldek, M. 1967:*
Die Schnurkeramik in Böhmen. *Acta Universi-
tatis Carolinae, Philosophica et historica*
monographia 19. Praha.
- Buchvaldek, M. 1974:*
Zur Bedeutung der Bestattungsbräuche der
Mitteleuropäischen Schnurkeramik, *Zborník
Filozofickej fakulty Univerzity Komenského –
Musaica* 24 (13), 1973, 51–62.
- Buchvaldek, M. 1978:*
Otázka kontinuity v českomoravském mladším
eneolitu, *Praehistorica* 7, 35–64.
- Buchvaldek, M. 1986a:*
Kultura se šňůrovou keramikou ve střední
Evropě I. Skupiny mezi Harcem a Bílými Kar-
paty, *Praehistorica* 12, 1–160.
- Buchvaldek, M. 1986b:*
Die mitteleuropäische Schnurkeramik und das
nördliche Schwarzmeergebiet, *Památky archeo-
logické* 77, 486–497.
- Buchvaldek, M. 1986c:*
Zum gemeineuropäischen Horizont der Schnur-
keramik, *Prähistorische Zeitschrift* 61, 129–151.
- Buchvaldek, M. 1993:*
Zu den Gräbergruppen in der Schnurkeramik.
In: T. V. Gamkrelidze Hrsg., *Brücken. Festgabe
für Gert Hummel zum 60. Geburtstag am 8.
März 1993. Tbilisi–Konstanz*, 23–36.
- Buchvaldek, M. 1995:*
Die Siedlungsstruktur der schnurkeramischen
Kultur in Böhmen. In: A. Aspes ed., *Atti del
Simposio internazionale Modelli insediativi tra
Alpi e Mar Nero dal 5. al 2. millenio A. C.
Verona-Lazise 1992. Memorie del Museo Civico
di Storia Naturale di Verona. 2. Serie. Sezione
scienze dell'uomo* 4. Verona, 172–176.
- Buchvaldek, M. 1998:*
Kultura se šňůrovou keramikou ve střední
Evropě II. Skupiny mezi horním Rýnem,
Mohanem a středním Dunajem, *Praehistorica* 23,
17–60.
- Buchvaldek, M. – Cvrková, M. – Budinský, P. 1987:*
Katalog šňůrové keramiky v Čechách III.
Ústecko a Teplicko, *Praehistorica* 13, 123–148.
- Buchvaldek, M. – Dobeš, M. – Rusó, A. 1991:*
Katalog šňůrové keramiky v Čechách IV.
Duchcovsko, *Praehistorica* 17, 43–73.
- Buchvaldek, M. – Hanykýř, V. – Maryška, M. 1997:*
Fyzikálně chemický výzkum pravěké keramiky,
Praehistorica 22, 9–40.
- Buchvaldek, M. – Havel, J. – Kovářik, J. 1991:*
Katalog šňůrové keramiky v Čechách VI. Praha,
Praehistorica 17, 151–205.
- Buchvaldek, M. – Koutecký, D. 1970:*
Vikletice, ein schnurkeramisches Gräberfeld.
Praehistorica 3. Praha.
- Buchvaldek, M. – Koutecký, D. 1972:*
Interpretation des schnurkeramischen Gräber-
feldes von Vikletice, *Památky archeologické* 63,
142–179.
- Buchvaldek, M. – Kovářik, J. 1993:*
Pohřebiště se šňůrovou keramikou v Praze-Jino-
nicích. Doplněk ke katalogu šňůrové keramiky
v Čechách VI, *Praehistorica* 20, 119–174.
- Buchvaldek, M. – Moucha, V. – Popelka, M. –
Vojtěchovská, I. 1997:*
Katalogy šňůrové keramiky v Čechách XI–XIV.
Kladensko, Slánsko, Kralupsko a Praha-západ,
Praehistorica 22, 113–255.
- Buchvaldek, M. – Popelka, M. 1994:*
Poznámky k pohřebišti se šňůrovou keramikou
v Praze-Jinonicích, *Praehistorica* 21, 21–52.
- Buchvaldek, M. – Velímský, T. 1987:*
Katalog šňůrové keramiky v Čechách II. Povodí
Lomského potoka, *Praehistorica* 13, 63–121.
- Coblentz, W. 1952:*
Schnurkeramische Gräber auf dem Schafberg
Niederkaina bei Bautzen. Mit einem Überblick
über die Oberlausitzer Schnurkeramik, *Arbeits-
und Forschungsberichte zur sächsischen
Bodendenkmalpflege* 2, 41–106.
- Coblentz, W. 1954:*
Materialien zur Schnurkeramik Sachsens I,
Arbeits- und Forschungsberichte zur
sächsischen Bodendenkmalpflege 4, 55–142.
- Cvrková, M. – Koutecký, D. – Brus, Z. 1991:*
Pohřebiště se šňůrovou keramikou v Ústí n. L. –
Trmicích a Stadicích. Doplněk ke Katalogu
šňůrové keramiky v Čechách III, *Praehistorica*
17, 9–38.

- Čech, P. – Černý, V. 1997:
K pohřebnímu ritu kultury se šňůrovou keramikou a datování mladoeneolitických pasových zápon, *Praehistorica* 22, 41–55.
- Černý, V. 1995:
Význam tafonomických procesů při studiu pohřebního ritu, *Archeologické rozhledy* 47, 301–313.
- Čížmář, M. – Geisler, M. 1998:
Hroby kultury se šňůrovou keramikou z prostoru dálnice Brno-Vyškov. In: M. Čížmář ed., *Pravěk, Supplementum* 1, Brno, 1–168.
- Demek, J. – Mackovčín, P. a kol. 2006:
Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno.
- Dobeš, M. 1997:
Katalog šňůrové keramiky v Čechách IX. Kadaňsko, *Praehistorica* 22, 57–74.
- Dobeš, M. 2012:
Měď v eneolitických Čechách. Nепublikovaná disertační práce. Filozofická fakulta, Univerzita Karlova. Praha.
- Dobeš, M. – Budinský, P. – Buchvaldek, M. – Muška, J. 1991:
Katalog šňůrové keramiky v Čechách V. Bílinsko, *Praehistorica* 17, 75–146.
- Dobeš, M. – Buchvaldek, M. 1993:
Katalog šňůrové keramiky v Čechách VIII. Mostecko, *Praehistorica* 20, 197–258.
- Dobeš, M. – Korený, R. 2010:
Výšinné sídliště Malé Kolo u Nalžovického Podhájí, okr. Příbram. Příspěvek ke kulturní povaze středního a horního Povltaví ve středním eneolitu, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 23, 25–51.
- Dobeš, M. – Kostka, M. – Likovský, J. 2011:
Pohřebiště mladšího stupně kultury nálev - kovitých pohárů v Praze-Bubenči a Dejvicích, *Archeologie ve středních Čechách* 15, 139–162.
- Dobeš, M. – Limburský, P. – Kyselý, R. – Novák, J. – Šálková, T. 2011:
Příspěvek k prostorovému uspořádání obytných areálů z konce středního eneolitu. Řivnáčské osídlení ve Vlíněvsi, *Archeologické rozhledy* 63, 375–424.
- Dobrowsky, J. 1786:
Ueber die Begräbnissart der alten Slawen überhaupt, und der Böhmen insbesondere. Eine Abhandlung, veranlasst durch die bey Hořin im Jahr 1784 auf einer ehemaligen heydnischen Grabstätte ausgegrabenen irdenen Geschirre, *Abhandlungen der Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften* 2, 333–359.
- Drenth, E. – Brinkkemper, O. – Lauwerier, R. C. G. M. 2008:
Single Grave Culture Settlements in the Netherlands: the state of affairs anno 2006. In: W. Dörfler – J. Müller Hrsg., *Umwelt – Wirtschaft – Siedlungen im dritten vorchristlichen Jahrtausend Mitteleuropas und Südskandinaviens*. Neumünster, 149–182.
- Dresely, V. – Müller, J. 2001:
Die absolutchronologische Datierung der Schnurkeramik im Tauber- und Mittelelbe-Saale-Gebiet. In: J. Czebreszuk – J. Müller Hrsg., *Die absolute Chronologie in Mitteleuropa 3000–2000 v. Chr.*. Poznań–Bamberg–Rahden, 287–318.
- von den Driesch, A. 1976:
A guide to the measurement of animal bones from archeological sites. *Peabody Museum Bulletin* 1. Harvard.
- Ehrich, R. W. – Pleslová-Štiková, E. 1968:
Homolka. An Eneolithic Site in Bohemia. Praha.
- Ernée, M. 2008:
Pravěké kulturní souvrství jako archeologický pramen. Praha.
- Evans, J. G. 1972:
Land Snails in Archaeology. London – New York.
- Fischer, U. 1953a:
Die Orientierung der Toten in den neolithischen Kulturen des Saalegebietes, *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte* 37, 49–66.
- Fischer, U. 1953b:
Über Nachbestattungen im Neolithikum von Sachsen-Thüringen. In: H. Klumbach Hrsg., *Festschrift des Römisch-Germanischen Zentralmuseum in Mainz zur Feier seines hundertjährigen Bestehens 1952*. Band III. Mainz, 161–181.
- Fischer, U. 1956:
Die Gräber der Steinzeit im Saalegebiet. Berlin.
- Frána, J. – Fikrle, M. 2011:
Poznámky k metodice a interpretaci různých druhů analýz eneolitické měděné industrie. In: M. Dobeš – M. Fikrle – J. Frána – R. Korený, *Raně eneolitická plochá měděná sekera z Dublovic na Sedlčansku*, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 24, 330–331.
- Furholt, M. 2003:
Die absolutchronologische Datierung der Schnurkeramik in Mitteleuropa und Südskandinavien. Bonn.

- Glob, P. V. 1945:*
Studier over den jyske Enkeltgravskultur, Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie 1944, 1–283.
- Gojda, M. – Dreslerová, D. – Foster, P. – Křivánek, R. – Kuna, M. – Vencl, S. – Zápotocký, M. 2002:*
Velké pravěké ohrazení v Klech (okr. Mělník). Využití nedestruktivních metod výzkumu k poznání nového typu areálu, Archeologické rozhledy 54, 371–430.
- Hafner, A. – Suter, P. J. 2005:*
Neolithikum: Raum/Zeit-Ordnung und neue Denkmodelle, Archäologie in Kanton Bern 6, 431–498.
- Hájek, L. 1968:*
Kultura zvoncovitých pohárů v Čechách. Praha.
- Häusler, A. 1983:*
Der Ursprung der Schnurkeramik nach Aussage der Grab- und Bestattungssitten, Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte 66, 9–30.
- Havel, J. 1978:*
Pohřební ritus kultury zvoncovitých pohárů v Čechách a na Moravě, Praehistorica 7, 91–117.
- Havel, J. 1981:*
Hrob kultury se šňůrovou keramikou v Praze 8 – Čimicích, Praehistorica 8, 67–71.
- Hecht, D. 2008:*
Siedlungen der Schnurkeramik im südlichen Mitteleuropa. Siedlungsverteilung und Hausbau. In: W. Dörfler – J. Müller Hrsg., Umwelt – Wirtschaft – Siedlungen im dritten vorchristlichen Jahrtausend Mitteleuropas und Südschwedens. Neumünster, 253–264.
- Hinsch, E. 1955:*
Traktbegerkultur – Megalithkultur. En studie av Øst-Norges eldste, neolitiske gruppe, Universitetets Oldsaksamlings Årbok 1951–53, 10–177.
- Höhm, B. 2002:*
Michelsberger Kultur in der Wetterau. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie. Band 87. Bonn.
- Holodňák, P. 2000:*
Hrob kultury se šňůrovou keramikou s kruhovým obvodovým příkopem z Chudeřína. In: P. Čech – M. Dobeš edd., Sborník Miroslavu Buchvaldkovi. Most, 87–92.
- Hroníková, L. 2012:*
Traseologická analýza neolitické štípané industrie z lokalit Bylany, Miskovice, Mšeno a Tachlovice. Praehistorica 30/1. Praha.
- Hübner, E. 2005:*
Jungneolithische Gräber auf der Jütischen Halbinsel. Typologische und chronologische Studien zur Einzelgrabkultur. København.
- Kabát, M. – Zápotocký, M. 1962:*
Pravěké osídlení na území Chemického kombinátu Spolany v Neratovicích u Mělníka, Památky archeologické 53, 1–18.
- Kalábek, M. – Peška, J. 2006:*
Pozdně eneolitický hrob se zdobeným kostěným terčem z Olomouce-Nemilan, Ročenka 2005 (Archeologické centrum Olomouc. Příspěvková organizace), 72–107.
- Karafiát, K. 1918:*
Tätigkeits-Bericht für das Verwaltungsjahr 1917–1918, Tätigkeits-Bericht der Museums Gesellschaft Teplitz 1917/1918, 3–18.
- Kazdová, E. 1998:*
Poznámky k intruzím keramiky v neolitických sídlištních objektech. In: H. Zlatník – J. Prošředník edd., Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 16. pracovního zasedání badatelů pro výzkum neolitu a eneolitu Čech, Moravy a Slovenska. Lázně Sedmihorky 23. – 25. září 1997. Turnov – Hradec Králové, 60–70.
- Kern, D. – Lobisser, W. 2010:*
Pupperl und Pfeiferl – Zu einer schnurkeramischen Kinderbestattung von Franzhausen, Niederösterreich, Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft 140, 23–38.
- Klassen, L. 2004:*
Jade und Kupfer. Untersuchungen zum Neolithisierungsprozess im westlichen Ostseeraum unter besonderer Berücksichtigung der Kultur-entwicklung Europas 5500–3500 BC. Moesgård.
- Kluttig, R. 1994:*
Bemerkungen zur Gruppe Kalbsrieth (KaR). In: H.-J. Beier – R. Einicke Hrsg., Das Neolithikum im Mittelbe-Saale-Gebiet und in der Altmark. Beiträge zur Ur- und Frühgeschichte Mitteleuropas 4. Wilkau-Haßlau, 311–320.
- Kovárník, J. 2002:*
Keramické votum z Božic, brázděný vpich a jiná zjištění aneb Ján Lichardus má pravdu, Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university M07, 33–54.
- Kovářová, T. 2005:*
Štípaná industrie kultury se šňůrovou keramikou. In: E. Neustupný – J. John edd., Příspěvky k archeologii 2. Plzeň, 21–68.

- Krause, R. 2003:*
Studien zur kupfer- und frühbronzezeitlichen Metallurgie zwischen Karpatenbecken und Ostsee. Vorgeschichtliche Forschungen. Band 24. Rahden/Westf.
- Król, D. 1991:*
Siedlungen der Rzucewo-Kultur in Osłonino Fundstelle 2 und in Rzucewo Fundstelle 1, Gem. Puck. In: D. Jankowska Hrsg., Die Trichterbecherkultur. Neue Forschungen und Hypothesen. Material des Internationalen Symposiums Dymaczewo 20–24 September 1988. Teil II. Poznań, 111–117.
- Kubenz, T. 1994:*
Baalberger Gruppe. In: H.-J. Beier – R. Einicke Hrsg., Das Neolithikum im Mittelbe-Saale-Gebiet und in der Altmark. Beiträge zur Ur- und Frühgeschichte Mitteleuropas 4. Wilkau-Haßlau, 113–128.
- Kuna, M. 2002:*
Intruze jako doklad „nenalezených“ fází osídlení. In: E. Neustupný ed., Archeologie nenalezaného. Sborník přátel, kolegů a žáků k životnímu jubileu Slavomila Vencla. Plzeň–Praha, 119–132.
- Kuna, M. 2003:*
Dolní Beřkovice, okr. Mělník, Výzkumy v Čechách 2001, 55–56.
- Kyselý, R. 2003:*
Roztyly/Chudeřín – náhrdelník. Determinace osteozoologického materiálu. Nепublikovaný posudek, č. j. 7984/03. Archiv Archeologického ústavu Akademie věd ČR, Praha. Praha.
- Kyselý, R. 2005:*
Dobříčany – náhrdelník. Determinace osteozoologického materiálu. Nепublikovaný posudek, č. j. 8897/05. Archiv Archeologického ústavu Akademie věd ČR, Praha. Praha.
- Kyselý, R. 2010:*
Archeozoologická problematika eneolitu Čech. Nепublikovaná disertační práce. Přírodovědecká fakulta, Universita Karlova. Praha.
- Kyselý, R. 2012a:*
Souhrnná analýza osteozoologických nálezů z období kultury zvoncovitých pohárů v Čechách a na Moravě. In: A. Matějčková – P. Dvořák edd., Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov–Mořice. Pravěk, Supplementum 24. Brno, 431–452.
- Kyselý, R. 2012b:*
Osteologické analýzy z Hoštic I. In: A. Matějčková – P. Dvořák edd., Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov–Mořice. Pravěk, Supplementum 24. Brno, 453–466.
- Lillehammer, G. 1989:*
A child is born. The child's world in an archaeological perspective, Norwegian Archaeological Review 22/3, 89–105.
- Limburský, P. 2010:*
Proměny pravěké krajiny, Živá archeologie 11, 22–25.
- Limburský, P. 2012:*
Pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry ve Vlíněvsi. K problematice a chronologii konce eneolitu a počátku doby bronzové. Praha.
- Limburský, P. – Likovský, J. – Velemínský, P. – Fleková, K. 2010:*
Kostrové pohřebiště vinařické skupiny ve Vlíněvsi, okres Mělník. Stěhování národů – populační skupina a vykrádání hrobů, Památky archeologické 101, 111–168.
- Ložek, V. 1955:*
Měkkýši československého kvartéru. Rozpravy Ústředního ústavu geologického 17. Praha.
- Ložek, V. 1956:*
Klíč československých měkkýšů. Bratislava.
- Ložek, V. 1964:*
Quartärmollusken der Tschechoslowakei, Rozpravy Ústředního ústavu geologického 31, 1–374.
- Ložek, V. 1981:*
Měkkýši v archeologii, Archeologické rozhledy 33, 166–175.
- Ložek, V. 1998:*
Pozůstatky fauny v archeologických výkopech a jejich výpověď. Část I – základní údaje a měkkýši, Archeologické rozhledy 50, 436–451. Praha.
- Ložek, V. 2000:*
Palaeoecology of Quaternary Mollusca. Antropozoikum 24, 35–59.
- Machnik, J. 1981:*
Die Verbreitung und Chronologie der Chłopice-Veselé-Kultur, Slovenská archeológia 29, 297–311.
- Matiegka, J. 1892:*
Hroby se skrčenými kostrami v Čechách, Český lid 1, 41–46, 109–118, 221–228.
- Matiegka, J. 1922:*
Neolithický abri v Kokořínském údolí, Památky archeologické 33, 141–142.

- Matoušek, V. – Turek, J. 1998:*
Nález nádoby sídlištního typu šňůrové keramiky z vrchu Bacína, k. ú. Vinařice, okr. Beroun, *Archeologické rozhledy* 50, 359–374.
- Matthias, W. 1974:*
Kataloge zur mitteldeutschen Schnurkeramik. Teil IV: Südharz-Unstrut-Gebiet. Berlin.
- Matthias, W. 1982:*
Kataloge zur mitteldeutschen Schnurkeramik. Teil V: Mittelres Saalegebiet. Berlin.
- Matthias, W. 1987:*
Kataloge zur mitteldeutschen Schnurkeramik. Teil VI: Restgebiete und Nachträge. Berlin.
- Mildenberger, G. 1953:*
Studien zum mitteldeutschen Neolithikum. Leipzig.
- Moravec, D. – Votýpka, J. 2003:*
Regionalised Modelling. Prague.
- Moucha, V. 2000:*
K otázce eneolitických mohyl. In: P. Čech – M. Dobeš edd., *Sborník Miroslavu Buchvaldkovi*. Most, 167–171.
- Moucha, V. 2010:*
Několik archeologických nálezů ze středních Čech. In: I. Fridrichová-Sýkorová ed., *Ecce homo*. In memoriam Jan Fridrich. Praha, 272–282.
- Neuhäuslová, Z. a kol. 1998:*
Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky. Praha.
- Neustupný, E. 1965:*
Hrob z Tušimic a některé problémy kultur se šňůrovou keramikou, *Památky archeologické* 56, 392–456.
- Neustupný, E. 1968:*
Absolute chronology of the Neolithic and Aeneolithic Periods in Central and South-Eastern Europe I, *Slovenská archeológia* 14, 19–60.
- Neustupný, E. 1969a:*
Absolute Chronology of the Neolithic and Aeneolithic Periods in Central and South-East Europe II, *Archeologické rozhledy* 21, 783–810.
- Neustupný, E. 1969b:*
Economy of the Corded Ware Cultures, *Archeologické rozhledy* 21, 43–68.
- Neustupný, E. 1983:*
Demografie pravěkých pohřebišť. Praha.
- Neustupný, E. 1986:*
Sídlní areály pravěkých zemědělců, *Památky archeologické* 77, 226–234.
- Neustupný, E. 1997:*
Šňůrová sídliště, kulturní normy a symboly, *Archeologické rozhledy* 49, 304–322.
- Neustupný, E. 2008a:*
Časný eneolit. In: E. Neustupný ed., *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit*. Praha. 38–59.
- Neustupný, E. 2008b:*
Kultura se šňůrovou keramikou. In: E. Neustupný ed., *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit*. Praha, 124–147.
- Neustupný, E. – Neustupný, J. 1960:*
Nástin pravěkých dějin Československa, *Sborník Národního muzea v Praze* 14, 95–221.
- Neustupný, E. – Smrž, Z. 1989:*
Čachovice – pohřebiště kultury se šňůrovou keramikou a zvoncovitých pohárů, *Památky archeologické* 80, 282–383.
- Nickel, C. 1997:*
Michelsberger Skelettrete aus Michelsberger Fundzusammenhängen. Zur Interpretation einer Fundgattung, *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* 78, 29–196.
- Ottaway, B. S. 1992:*
Copper artifacts of the Corded Ware complex, *Præhistorica* 19, 283–289.
- Peška, J. 2012:*
Absolutní datování hrobů z období KZP z Hoštic I a Záhlinic I. In: A. Matějčková – P. Dvořák edd., *Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov–Mořice*. *Pravěk, supplementum* 24, Brno, 153–165.
- Peška, J. – Plaček, M. 2002:*
Dědictví věků. Nemovitě archeologické památky Přerovska. Olomouc.
- Peška, J. – Šebela, L. 1992:*
Funde der Chłopice-Veselé-Gruppe in Mähren und ihre Stellung in der Endphase des Spätäneolithikums, *Præhistorica* 19, 131–141.
- Pleinerová, I. 1980:*
Kultovní objekty z mladší doby kamenné v Březně u Loun, *Památky archeologické* 71, 10–60.
- Popelka, M. 1987:*
Poznámky ke štípané industrii z Břešťan. In: M. Buchvaldek – T. Velímský, *Katalog šňůrové keramiky v Čechách II. Povodí Lomského potoka na Bílinsku*, *Præhistorica* 13, 87–89.
- Popelka, M. 1991:*
Depoty štípané industrie z Roztok a Břežánek, *Præhistorica* 18, 9–24.

- Popelka, M. 1992:*
Chipped Stone Industry of the Bohemian Corded-Ware Culture, *Praehistorica* 19, 89–94.
- Popelka, M. 1994:*
Štípaná industrie z pohřebiště v Praze-Jinoní - cích. In: M. Buchvaldek, J. Kovářík, Pohřebiště se šňůrovou keramikou v Praze-Jinoní. Doplněk ke Katalogu šňůrové keramiky v Čechách VI, *Praehistorica* 20, 119–174.
- Popelka, M. 1999:*
K problematice štípané industrie v neolitu Čech, *Praehistorica* 24, 7–119.
- Popelka, M. 2000:*
Křemencová čepelka z Lužice, okr. Most. In: P. Čech – M. Dobeš edd., *Sborník Miroslavu Buchvaldkovi*. Most, 211–214.
- Preidel, H. 1928:*
Schnurkeramische Funde des Stadtmuseums in Brüx, *Sudeta* 4, 89–103.
- Prostředník, J. – Šída, P. 2004:*
Lužická skupina kultury se šňůrovou keramikou v Pojizeří. In: M. Lutovský ed., *Otázky neolitu a eneolitu 2003*. Sborník referátů z 22. pracovního setkání badatelů zaměřených na výzkum neolitu a eneolitu. Český Brod-Kounice 23. až 26. září 2003. Praha, 307–354.
- Prostředník, J. – Vokolek, V. 1998:*
Doplňky k soupisu sídlištních nálezů kultury se šňůrovou keramikou v Čechách, *Archeologické rozhledy* 50 375–379
- Rakovský, I. – Šebela, L. 1991:*
Hroby se šňůrovou keramikou v Pavlově, *Archeologické rozhledy* 43, 206–221.
- Roachová, M. 2009:*
Jak si žijí nebožtíci. Využití lidských ostatků ve vědeckém výzkumu. Praha.
- Rulf, J. 1997:*
Intruze keramiky. Příspěvek ke kritice pramenů, *Archeologické rozhledy* 49, 439–461.
- Seregély, T. 2008:*
Endneolithische Siedlungsstrukturen in Oberfranken I. Wattendorf-Motzenstein: eine schnurkeramische Siedlung auf der nördlichen Frankenalb. Studien zum dritten vorchristlichen Jahrtausend in Nordostbayern. Bonn.
- Schránil, J. 1928:*
Die Vorgeschichte Böhmens und Mährens. Berlin–Leipzig.
- Siemen, P. 2008:*
Settlements from the 3rd millenium BC in Southwest Jutland. In: W. Dörfler – J. Müller Hrsg., *Umwelt – Wirtschaft – Siedlungen im dritten vorchristlichen Jahrtausend Mittel - europas und Südschandinaviens*. Neumünster, 67–82.
- Sklenář, K. 1966:*
Vlastivědné muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky. Zprávy Československé společnosti archeologické. Supplément 2. Praha.
- Sklenář, K. 1968:*
Hrob se šňůrovou keramikou v Mělníku-Podolí, *Archeologické rozhledy* 20, 348–351.
- Sklenář, K. 1970:*
Archeologické spisy Josefa Dobrovského a jejich prameny, *Sborník Národního muzea v Praze. Řada A-Historie* 24, 245–295.
- Sklenář, K. 1973:*
Okresní muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky II. Zprávy Československé společnosti archeologické. Supplément 10. Praha.
- Sklenář, K. 1982:*
Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Archeologický místopis okresu Mělník v pravěku a rané době dějinné. Mělník.
- Sklenář, K. 1985:*
Okresní muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky III, Zprávy Československé společnosti archeologické 29.
- Sklenář, K. 1989:*
Okresní muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky IV, Zprávy Československé společnosti archeologické 36.
- Sklenář, K. 1994:*
Pravěké nálezy na Mělnicku a Kralupsku. Archeologický místopis okresu Mělník v pravěku a rané době dějinné. 1. Řada oprav a doplňků. Mělník.
- Sklenář, K. 1998:*
Pravěk na soutoku. Nejstarší osudy mělnické kotliny a jejího sousedství. Mělník.
- Sklenář, K. 1999:*
Hromové klíny a hrnce trpaslíků. Z pokladnice české folklórní archeologie. Praha.
- Sklenář, K. 2004:*
Regionální muzeum v Mělníku. Katalog pravěké a raně středověké sbírky V. Zprávy Československé společnosti archeologické. Supplément 54. Praha.
- Sklenář, K. 2008:*
Mohylové pohřebiště ve Velkém háji u Roztok. Nálezy a výzkumy 1848–1856, *Archeologie ve středních Čechách* 12, 183–204.

- Sklenář, K. 2011:*
Pravěké a raně středověké nálezy v Čechách do roku 1870. Pramenná základna romantického období české archeologie. *Fontes archaeologici Pragenses* 36. Pragae.
- Smrž, Z. – Buchvaldek, M. 1998:*
Hrob s A-amforou šňůrové keramiky z Krbic, *Præhistorica* 23, 9–15.
- Stöckli, W. E. 2009:*
Chronologie und Regionalität des jüngeren Neolithikums (4300–2400 v.Chr.) im Schweizer Mittelland, in Süddeutschland und in Ostfrankreich aufgrund der Keramik und der absoluten Datierungen, ausgehend von den Forschungen in den Feuchtbodensiedlungen der Schweiz. *Antiqua* 45. Basel.
- Stöckli, W. E. – Niffeler, U. – Gross-Klee, E. Hrsg. 1995:*
Die Schweiz vom Paläolithikum bis zum frühen Mittelalter. Vom Neandertaler bis zu Karl dem Grossen. SPM II. Neolithikum. Basel.
- Stocký, A. 1926:*
Pravěk země české. Díl I. Věk kamenný. Praha.
- Streit, C. 1939:*
Schnurkeramische Funde im Saazer Museum, *Mannus* 31, 113–126.
- Šebela, L. 1990:*
Postavení kultury se šňůrovou keramikou v moravském eneolitu a její vztah k vývoji v Karpatské kotlině (autoreferát kandidátské disertace), *Přehled výzkumů 1987*, 116–121.
- Šebela, L. 1999:*
The corded ware culture in Moravia and in the adjacent part of Silesia (catalogue). Brno.
- Šmejda, L. 2001:*
Kostel, nebo mohyla? Příspěvek ke studiu pohřebních areálů, *Archeologické rozhledy* 53, 499–514.
- Šmíd, M. 2001:*
Eneolitická mohylová pohřebiště střední Moravy trochu jinak. In: V. Podborský ed., 50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojensku, *Sborník referátů z konference k 80. výročí založení Masarykovy univerzity pořádáné v Kravsku u Znojma*. Brno, 269–277.
- Šumberová, R. 1992:*
Typologie des Kupferschmucks und der Kupfergeräte in der schnurkeramischen Kultur Böhmens und Mährens, *Præhistorica* 19, 117–125.
- Trautmann, M. 2012:*
Die schnurkeramischen Bestattungen von Lauda-Königshofen – Steinzeitliche Hirtennomaden im Taubertal?, *Fundberichte aus Baden-Württemberg* 32, 265–476.
- Trojánková, O. 2009:*
Pes v archeozoologických nálezech neolitu a eneolitu v Čechách. Nepublikovaná bakalářská práce. Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Praha.
- Turek, J. 1995:*
Sídlištní nálezy kultury se šňůrovou keramikou v Čechách. Otázka charakteru hospodářství v závěru eneolitu, *Archeologické rozhledy* 47, 91–101.
- Turek, J. 2000:*
Being a Beaker Child. The Position of Children in Late Eneolithic Society. In: I. Pavlů ed., *In memoriam Jan Rulf. Památky archeologické – Supplementum* 13. Praha, 422–436.
- Vávra, M. 1981:*
Dva hroby se šňůrovou keramikou z Chrášfan, okr. Praha-západ, *Præhistorica* 8, 73–79.
- Vejskalová, L. 2009:*
Pohřbívání dětí v neolitu a eneolitu na našem území, *Præhistorica* 28, 237–279.
- Vencl, S. 1967:*
Depot čepelí z Borče, o. Litoměřice, *Archeologické rozhledy* 19, 180–186.
- Vencl, S. 1970:*
Das Silexgerät. In: M. Buchvaldek – D. Koutecký, *Vikletice – ein schnurkeramisches Gräberfeld*. *Præhistorica* 3. Praha, 236–252.
- Vencl, S. 1971:*
Současný stav poznání postmesolitických štípaných industrií v Československu. In: J. K. Kozłowski red., *Z badań nad krzemieniarstwem neolitycznym i eneolitycznym*. Referaty i komunikaty przedstawione na symposium w Nowej Hucie dn. 10, 11 maja 1971. Kraków, 74–99.
- Vencl, S. 1994:*
K problému sídlišť kultur s keramikou šňůrovou, *Archeologické rozhledy* 46, 3–24.
- Vencl, S. 2000:*
Povzdech nad diskusí o sídlišťích kultury se šňůrovou keramikou, *Archeologické rozhledy* 52, 131–133.
- Vlčková Z. 2002:*
Masité milodary v pravěku. Nepublikovaná bakalářská práce. Fakulta humanitních studií Západočeské univerzity. Plzeň.
- Weber, V. 1964:*
Zwei weitere schnurkeramische Grabhügel aus

dem Forst Leina, Kr. Altenburg, Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege 13, 193–222.

Winiger, J. 1993:

Dendrodatierte Schnurkeramik der Schweiz, *Praehistorica* 20, 9–118.

Włodarczak, P. 2001:

The Absolute Chronology of the Corded Ware Culture in South-Eastern Poland. In: J. Czebreszuk – J. Müller edd., *Die absolute Chronologie in Mitteleuropa 3000–2000 v. Chr.* Poznań–Bamberg–Rahden, 103–174.

Włodarczak, P. 2006:

Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej. Kraków.

Zápotocký, M. 1956:

Baalberská skupina v Čechách, *Archeologické rozhledy* 8, 539–563, 615–616, 621–622.

Zápotocký, M. 1957:

K problému počátku kultury nálevkovitých pohárů, *Archeologické rozhledy* 9, 186, 206–208, 217–235, 857.

Zápotocký, M. 1995:

Čáslavská kotlina v eneolitu (1. část), *Archeologické rozhledy* 47, 58–90.

Zápotocký, M. 1996:

Raný eneolit v severočeském Polabí, *Archeologické rozhledy* 48, 404–459, 543–544.

Zápotocký, M. 1998:

Die äneolithische Besiedlung des Stromgebiets der Bylanka, Praha. In: I. Pavlů ed., *Bylany, Varia* 1. Praha, 147–167.

Zápotocký, M. 2002:

K sídelním a pohřebním areálům kultury nálevkovitých pohárů v severozápadních Čechách: Vikletice, okr. Chomutov. In: P. Čech – Z. Smrž edd., *Sborník Drahomíru Kouteckému.* Most, 281–307.

Zápotocký, M. – Černá, E. – Dobeš, M. 1989:

Michelsberské nálezy ze severozápadních Čech, *Památky archeologické* 80, 30–58.

Zápotocký, M. – Kudrnáč, J. 2008:

Eneolitický sídlištní a pohřební areál v Klučově – „Na vrchu“. Příspěvek k periodizaci řivnáčské kultury, *Památky archeologické* 99, 35–92.

Žebera, K. 1949:

Zpráva o půdoznaleckém výzkumu širšího okolí Mělníka, *Věstník Státního geologického ústavu Československé republiky* 24, 197–200.

Žebera, K. – Ložek, V. 1953:

Profil kvartérními sedimenty v posadovickém štěrkopískovníku u Vlíněvsi na Mělnicku, *Anthropozoikum* 3, 29–36.

Gräberfeld des älteren Äneolithikums und der Schnurkeramik in Vliněves

Denkmäler der Schnurkeramik (ca. 2800–2500 vor Chr.) in Vliněves gehören wie in der Menge, so in der Qualität zu den bedeutendsten Komplexen dieser Kultur in Böhmen. Noch dazu beschränken sich diese nicht nur auf die üblichen Gräber-Quellen, aber bestehen gleichzeitig auch aus zahlreicheren Siedlungsbelegen, im böhmischen Milieu durchaus nicht üblichen. Diese stammen von der umfangreichen Grabung des Archäologischen Instituts in Prag, die 1999 bis 2008 in der dortigen Sandgrube realisiert wurde, und welche auf einer Fläche von 70 ha durchgeführt wurde, davon etwa auf der Hälfte der Fläche mit mehr oder weniger deutlichen Belegen vom Aufenthalt des Menschen während der Urzeit (Abb. 1). Günstige klimatische und Bodenbedingungen prädestinierten den untersuchten Platz zur wiederholten urzeitlichen Siedlungstätigkeit. Gänzlich gelang es 11 000 eingetiefte Objekte zu untersuchen, außer schnurkeramischen Quellen lieferte die Fundstelle Funde vieler weiterer archäologischer Kulturen mit der Jordanów Kultur des Frühäneolithikums beginnend und mit der Völkerwanderungszeit endend (Dobeš et al. 2011; Limburský et al. 2010; Limburský 2012). Die Fundstelle befindet sich in der Ebene am linken Elbeufer, nicht ganz 3 km stromabwärts von ihrem Zusammenfluss mit der Moldau, auf

ZUSAMMENFASSUNG

einer sand-schotter Terrassenecke, die durch feine angewehrte Sande vom Würm Alter gedeckt ist, und die fließend in Löß übergeht. Im Holozän entstand auf dieser Abdeckung Schwarzerde, zu deren Degradierung es wohl in der Laténezeit kam (Žebera – Ložek 1953, 29–30). Das Terrain ist heute um ca. 7 m über dem Elbespiegel überhöht, in der Meereshöhe die sich zwischen 162 und 164 m bewegt. Für trockenes und wärmeres Klima am Ende des Äneolithikums und wenigstens inselartiges Vorkommen der Steppen in Nähe der Fundstelle zeugt die Gegenwart vom Federgras (*Stipa*, sp.) in Objekten der Řivnáč Kultur (Dobeš et al. 2011, 409, tab. 6). Fruchtbarer Boden, günstiges Klima und die Nähe zum großen Wasserlauf haben die ökonomische und andere Anziehungskraft dieses Fundorts merkbar gefördert (Abb. 1).

In breiterer Umgebung der Fundstelle, im Mělník Kreis, ist die Schnurkeramik bestimmt nicht unbekannt, es stammt von dort z. B. ihr erster publizierter Komplex aus Böhmen (Hořín: Dobrowský 1786 – nach Sklenář 1970, 250–257, tab. 1–5). Spuren von Gräberfeldern, folgernd auch nach den Einzelfunden von Ganzgefäßen als einem zuverlässigen Indikator bei Fundstellen mit beschränkten Fundumständen, wurden nachfolgend gänzlich in 28 Katastergemeinden (weiter KG) entdeckt (das Grab das am Ende des 30-ger Jahren in Pšenička-Sandgrube in Vliněves gefunden wurde eingeschlossen, Sklenář 1982, 414), einmal handelte es sich offensichtlich um einen Siedlungsfund (Gefäß von Abri in der KG Střemy, Matiegka 1922, 141–142, obr. 68). Im besseren Fall wurden allerdings nur einzelne Gräber untersucht, größere Gräberfelder wurden

in der Region nicht gegraben. Von weiteren 23 KG stammt geschliefene Industrie, meistens Hammeräxte, welche auch andere Typen von Aktivitäten als Bestattungen indizieren können (Siedlungen, Kommunikationen, Votivfunde, Donnerkeile usw.). Die überwiegende Anzahl der Fundplätze (ca. 80 %), darin mit Ausnahme einer Fundstelle befinden sich alle Grabfunde (Vliněves eingeschlossen) im Mělník-Tal, dem klimatisch vorteilhaftesten Teil der Region mit fruchtbaren Böden, oft auf Löss, dem schon vom Anfang des Neolithikums ständig besiedeltem Gebiet (Abb. 2). Durch den Bestattungsritus und die vertretenen Artefakttypen gehen die Fundstellen vom Bild der böhmischen Schnurkeramik nicht hinaus, wobei vom chronologischen Blickpunkt alle drei Fundgruppen vertreten sind (vgl. Buchvaldek 1986a, 95–107).

Schnurkeramische Gräber sind vom Fundplatz in Vliněves nicht die ersten ihrer Art. Zwei Gräber in absichtlich dazu eingetieften Gruben wurden auf der Fundstelle schon an der Wende des frühen und des älteren Äneolithikums deponiert. Beide befanden sich auf einer sanften Geländewelle, die sich in einer Entfernung von ca. 500 m von der Elbe durch das ebene Terrain in nordsüdlicher Richtung hinzieht (Obj. 2633A und 2895, Abb. 3, 36 und Taf. 1:2), in einer Lage, die auch in weiteren Etappen des Äneolithikums, während der Bronzezeit und der Völkerwanderungszeit für Bestattungen genutzt wurde (Limburský 2012; Limburský et al. 2010). Schon vom Anfang könnte die Anziehungskraft des Platzes, so wie anderswo in Böhmen, durch Hügelaufschüttungen ausdrucksvoll gemacht werden, die wir nach Analogien über den beiden Gräbern annehmen können (vgl. Pleinerová 1980; Zápotocký 2002, 283–284; Šmejda 2001). Die Datierung der Gräber bereitet keine Probleme, außer den Funden sprechen dafür auch die ¹⁴C Daten (siehe Abb. 51, ca. ein breiteres Intervall um die Wende vom 39.–38. Jh. vor Chr.). Die Keramik aus beiden Gräbern gehört nach den Typen zu Schüsseln, die z. B. in Hessen häufig in Komplexen der Michelsberger Kultur (siehe Höhn 2002, 145, 175, Abb. 167) und in Böhmen in Komplexen von der Wende des frühen- und älteren Äneolithikums vorkommen, die nach abweichenden Konzeptionen für den Ausdruck der böhmischen Michelsberger Kultur (und daher ins Frühäneolithikum eingeordnet: Neustupný 2008a, 51–54), oder für den ei-

nigermäßen üblichen Bestandteil der älteren Phase der Baalberg-Stufe der Trichterbecherkultur gehalten werden (also ins ältere Äneolithikum: Zápotocký et al. 1989, 40). In beiden Gräbern, die mit der längeren Achse etwa in ost-westlicher Richtung orientiert waren, waren die Toten in Hocklage an der linken Seite mit dem Blick des Bestatteten nach Norden bestattet. Nach der anthropologischen Analyse war im ersten Grab eine Frau bestattet (Obj. 2633A), im zweiten voraussichtlich ein Mann, in beiden Fällen Erwachsene. Der angewandte Bestattungsritus spricht eher für die heimische Tradition (und den üblichen baalberger Bestattungsritus, vgl. Fischer 1956, 51), nicht wegen Einfluss der michelsberger Praktiken, von wo wir nur Bestattungen in Objekten die primär anderen Zwecken gedient haben kennen, wie es Gräben und Vorratsgruben sind (Nickel 1997).

Weitere Äneolithische Gräber von der Fundstelle gehören der Schnurkeramik (zur Beschreibung der Funde siehe Anm. 3). Das Maß der Sicherheit ihrer Datierung hängt verständlich von vielen Umständen ab (Präsenz oder Absenz der kulturell spezifischen Ausstattung, die Erhaltung und Orientierung der Bestattung usw., siehe Abb. 37). Nach teilweise erhaltenen Bestattungen die mit chronologisch spezifischer Ausstattung begleitet wurden, gehören ihr sicher 36 Gräber zu welchen man weitere neun im Grundriss rechteckige Objekte mit Keramik, aber ohne erhaltene Skelette, zuzurechnen können.

Akeramische Gräber wurden angesichts der Ähnlichkeiten beim Grabritus der Trichterbecherkultur und der Schnurkeramik (Orientierung der längeren Achsen von Grabgruben in ost-westlicher Richtung, Bestattungen in Hocklage) unabhängig durch die ¹⁴C Methode datiert, sofern das der Zustand des anthropologischen Materials erlaubt hat (siehe Abb. 51–52). Auf diese Weise war es möglich weitere 15 Objekte zeitlich verankern, wobei für entscheidend die bedeutende Korrelierung des gewonnenen Datums mit dem Intervall etwa 2800–2500 vor Chr. gehalten wurde, wohin die mitteleuropäischen schnurkeramischen Denkmäler gehören sollten (für ¹⁴C Daten vgl. Neustupný 1968, 52, Table 5–6; derselbe 1969a, 799, Table 1; ähnliche Daten von dendrodatierten schweizerischen Fundstellen, siehe z. B. Hafner – Suter 2005, 453–454, 466). Die Übereinstimmung der restlichen 15 ake-

ramischen Gräber der beschriebenen Orientierung mit der Schnurkeramik ist nur wahrscheinlich, weil die ungenügende Knochenmaterialsmenge ihre naturwissenschaftliche Datierung nicht ermöglichte. Das Verzeichnis der Quellen schließt auch sieben Objekte ohne Skelettsuren und irgendwelcher Ausstattung ein, welche aber dem Grundriss und der Orientierung nach an Grabgruben erinnern (siehe *Abb. 38*). Von weiterer Analyse wurden diese hauptsächlich wegen des Charakters der Verfüllung ausgeschlossen. Nach ihrer Abrechnung blieben 75 Gräber für die Analyse zur Verfügung.

Absichtlich ausgegrabene Gruben für schnurkeramische Bestattungen wurden nach einigen wenigen Kriterien, wie Form, Maße, Verfüllung usw. analysiert, und das meistens im Zusammenhang zu weiteren Parameter, üblich von anderem als metrischen Charakter. Die Form der Grabgruben bewegte sich von fast kreisförmigen Grundrissen bis zu markanten Rechtecken, allerdings oft mit vielen Unregelmäßigkeiten.

Bei Grabgruben war es allgemein nicht möglich die Absicht des urzeitlichen Ausgräbers vom wirken der Postdepositenprozesse die die ursprüngliche Form (hohl) destruierten, und vom veränderlichen Einfluss der Grabungstechnik die durch routinartige Dokumentation vermittelt wurde, zu unterscheiden. Die Empfänglichkeit zu Formunebenheiten potenzierten in allen Fällen sicher auch die Eigenschaften des bewachsenen Bodens der von unstabilen angewehten Sanden bis Lößen gebildet war. Mit dem Wissen über die beschriebenen Prozesse wurden die Grundrisse von allen Grabgruben nach zwei Arten geteilt. Der erste Zugang bestand von der subjektiven Aufteilung die auf verbaler Erklärung der Übergangsstadien vom Kreis zum Rechteck basieren (Oval-Rechteck mit deutlich abgerundeten Ecken-Rechteck mit abgerundeten Ecken-Oval, siehe *Abb. 37*), der zweite nützte die Errechnung des Index der Ovalheit aus (nach *Neustupný – Smrž 1989*, 299, obr. 6 und 9). Beide Verfahren erbrachten vergleichbare Ergebnisse, welche auf eine gewisse Tendenz zur Ovalheit bei akeramischen Gräbern und zu rechteckigem Grundrissen bei Gräbern die hauptsächlich mit Keramik ausgestattet waren hinwiesen (*Abb. 40* und *41*). Die Form der Grabgruben könnte also Primär an die Präsenz oder Absenz, bzw. das Vo-

lumen der Ausstattung geknüpft sein, was die chronologische Aussage der gegebenen Analyse nicht ausschließt, wenn wir die akeramischen Gräber rahmenhaft für älter und die mit Keramik am meisten ausgestatteten Gräber der 3. Fundgruppe für jünger betrachten werden (siehe niedriger). Man muss aber bemerken, dass die Applizierung des Index der Ovalheit in Vliněves nicht so markante Ergebnisse erbracht hat als in Čachovice, wo diese erstmals verwendet wurde (*Neustupný – Smrž 1989*, 336–379, obr. 9).

Die Länge der Grabgruben in Vliněves schwankte zwischen 75 bis 240 cm, im Vergleich mit anderen Gräberfeldern (90–190/210 cm) erreichte sie also höhere und auch niedrigere Werte. Beim abrechnen der umstrittenen Fälle (Grab 451 – dokumentiert wahrscheinlich den Grundrissrest am Niveau des Bodens, 2277 – künstlich hergestellter Grundriss?, 2898 – Superposition zweier Gräber, 4871 – Bestattung in fast gestreckter Lage, 9956 – sekundärer Eingriff?) fügt sie sich jedoch in die Spannweite, die auch bei anderen Fundstellen festgestellt wurde, ganz ein. Die Tiefe der Grabgruben (*Abb. 43*), die vom Niveau der Erdatragung gemessen wurde, hat sich von Beobachtungen die auf anderen Gräberfeldern gemacht wurden nicht unterschieden. Sie erreichte in der Regel einen bis einige wenige Dezimeter. Der veränderliche Einfluss der postdepositionalen Prozesse hat aber beliebige sinnvolle Vergleiche vom gegebenen Parameter zwischen verschiedenen Fundstellen verhindert. Die Unterschiede zwischen der Grubentiefe der einzelnen Grabkategorien in Vliněves könnten gleichzeitig das Ergebnis der ungleichen Wirkung sein. Z. B. im Durchschnitt weniger eingetiefte Gräber der 3. Fundgruppe befanden sich häufig an der Kante der Terrassenwelle (*Abb. 54*, Linie verbindet ungefähr Obj. 2277–4217A–4483), die sicher noch mehr der Erosion unterlag als das ebene Terrain in der Umgebung. Die geringen Tiefen der dortigen Grabgruben spiegeln eher die höher beschriebenen Prozesse als die Absichten ihrer Schöpfer ab.

Einige Unterschiede bei Bindung der Grabfläche im Niveau des Bodens ans archäologisch bestimmte Geschlecht und die Chronologie war es in Vliněves möglich zu beobachten. Objekte mit Frauenbestattungen sind auch bei möglicher Verzerrung (höhere Anzahl weiblicher Gräber, Absenz geräumigerer Männergräber von unbekannter Länge

und so auch der Fläche) ausgedehnter als männliche. Den Unterschied kann man mit der höheren Anzahl der Beigaben in Frauengräbern erklären. Eine ähnliche Tendenz kann man freilich auch in der Gliederung der Gräber nach chronologischen Kriterien beobachten. Die mehr ausgedehnten Objekte gehören hier meistens zu den Objekten der 3. Fundgruppe, die durch meistens zahlreichere und umfangreichere Beigaben ausgestattet sind (*Abb. 42*).

Ebenso wie auf anderen Fundstelle bestand die Verfüllung der Gräber meistens aus dunklem Humus ohne einen bedeutenden Anteil der unterboden Fraktion, welche wohl bei einmaliger Zuschüttung der Grube durch das ausgegrabene Erdreich präsent wäre. Die Verfüllung aus kompakter dunkler Humuserde würde so von der oft wiederholten These über Kammergräber mit Holzverdeck zeugen, durch welches allmählich die Erde von der Hügelaufschüttung durchgerieselt oder durchgeflossen ist, bis zur definitiven Verschüttung der Grube nach Durchbruch der Kammer. Auf die Notwendigkeit des individuellen Zugangs zur Interpretation von jedem neuen schnurkeramischen Grab weist allerdings die festgestellte Situation im Objekt 965 hin (*Abb. 5, Taf. 1:7*). Hier war die Bestattung durch eine reine Sandschicht bedeckt, über dieser befand sich eine Lehmschicht die stark mit dem Mutterboden vermischt war, dieser Befund lässt also auch eine einmalige Zuschüttung des Objekts zu.

Relativ beträchtliche Entfernungen zwischen den Gräbern, die auf böhmischen schnurkeramischen Fundstellen beobachtet wurden, brachten schon J. Böhm auf die Idee, dass diese durch Hügelaufschüttungen ursprünglich bedeckt waren (*Böhm 1941, 178*). Diese Meinung wird in der Gegenwart durch die böhmische Forschung allgemein angenommen. Die schnurkeramischen Hügelgräber sind in Böhmen, im Unterschied zu anderen mitteleuropäischen Gebieten (Deutschland, Mähren, Polen), nur ganz vereinzelt erhalten geblieben (z. B. Selibice, Toužetín, Roztoky: *Moucha 2000; Sklenář 2008, 193–194, obr. 9–10*). Der Durchmesser der Hügelgräber von beiden erstgenannten Fundstellen betrug ca. 20 m, die bronzezeitlichen Nachbestattungen deuten aber auf die Möglichkeit des nachfolgenden dazuschütten des Mantels hin, welche zusammen mit ungenügender Dokumen-

tation die Möglichkeiten der Rekonstruktion ihres ursprünglichen Aussehens stark beeinträchtigen. Die vorhandenen Quellen ermöglichen die Rekonstruktion ihres Aussehens im Prinzip auf zwei Weisen, und zwar durch die Nächste-Nachbarn-Klassifikation (für die Schnurkeramik vgl. *Neustupný – Smrž 1989, 292–293*) mit dem Hinweis auf die Größe der kreisförmigen Umfangsgräben die einige Gräber nicht nur in Böhmen umschließen. In Vliněves erreichte die geringste festgestellte Entfernung zwischen den Gräbern 5–6 m, die Kindergräber eingeschlossen (*Abb. 44*). Nach ihrem abrechnen schwankten die niedrigsten Werte um 8 m (*Abb. 45*), was also der geringste Hügelgrabdurchmesser bei Gräbern der Erwachsenen sein könnte. Die Kreisgräben bei einigen wenigen Gräbern der böhmischen Schnurkeramik (in Vliněves gesamt 6 Fälle, *Holodňák 2000, 88–89*) wiesen verschiedene Werte auf. Bei Gräbern mit Bestattungen erwachsener Männer bewegten sich diese von 9 bis 11 m. In Hrdlovka bildete der innere Kreisgrabendurchmesser ca. 5 m, und beim Grab des Kindes aus Vliněves (Objekt 4584, *Abb. 24 und 52, Taf. 1:3*) bloß 350 cm. Ca in diesen Intervallen könnte in Abhängigkeit vom Alter und Stellung des Toten der Durchmesser der böhmischen schnurkeramischen Hügelgräber schwanken, natürlich mit der Bedingung, dass die Aufschüttung immer nur ein Grab bedeckte. In Gebieten mit erhaltenen Hügelgräbern deutet allerdings die buntere urgeschichtliche Realität das Vorkommen mehrerer Gräber unter einer Aufschüttung an. In der Regel handelt es sich um die Kombination vom Grab eines Erwachsenen mit Kindergräbern, wenn aber auch Bestattungen von mehreren Erwachsenen nachgewiesen sind, noch dazu mit Grabgruben die bis in den Mutterboden reichen (Forst Leina, Hügelgrab III: *Weber 1964, 200–222, Abb. 7, 16, 18; Lauda-Königshofen, Gräber 58 und 59: Trautmann 2012, 273*), das heißt mit einem Objekttyp der auch bei böhmischen „Flachgräberfeldern“ identifiziert wurde.

Bis auf einem Fall (siehe unten) wichen die Bestattungen von Vliněves durch ihre Orientierung nicht von den Regeln die für böhmische schnurkeramische Gräberfelder gelten ab, wo sie in Hockerstellung an der rechten oder linken Seite verwahrt werden, mit dem Gesicht ca. zum Süden, also mit dem Scheitel des Schädels nach Westen oder Osten. Ihre Orientierung war allerdings ebenso wie bei

anderen Fundstellen nicht stabil, in Vliněves bewegte sie diese im Winkel der durch die Randbereiche des Sonnenaufgangs und Sonnenuntergangs bei Sonnenwenden festgelegt wurde, also Nord-Ost zu Süd-Ost, bzw. Nord-West zu Süd-Ost (*Abb. 46* und *47*) – wenn wir aber die Gräber ausschließen, bei denen wir begründet die fehlerhafte Ausarbeitung der Grabgrube annehmen können, abhängig gleichzeitig durch bedeutende Absenz des Knochenmaterials (Obj. 2277, 2283 und 7423). Die Blickrichtung der Toten zum Süden (bzw. in der Spannweite von SO zu SW) zeigt sehr wahrscheinlich auf die Bedeutung der Sonne bei den damaligen Kommunitäten (vgl. *Fischer 1953a*, 64–65). Die veränderbare Orientierung zeugt aber eher für eine Bindung zu seinen konkreten, vom Blickpunkt der modernen Astronomie begreiflich scheinbaren Aufgängen und Niedergängen und überhaupt nicht zur stabilen südlichen Lage die jeden Tag zur Mittagszeit erreicht wird (und offensichtlich leicht feststellbar auch in der Urzeit z. B. mithilfe eines Schattenzeigers). Eine natürliche Erklärung der Unterschiede in der Winkelsteuerung der Toten könnte die Orientierungsbindung der Bestattung auf ihr Datum, viele unbekannte (Genauigkeit der Orientierungsabsicht und seine heutige Dokumentation, Einfluss der Frequenz der jährlichen Sterblichkeit und ihre Zusammenhänge mit der Zeit der Bestattung, Konfiguration vom Gelände usw.) macht jedoch die gegebene Überlegung nicht beweisbar. Natürlich kann man auch die zufällige Orientierung der Bestattungen in den Intentionen des höher genannten Winkelintervalls, welcher als einziger bindend war, nicht ausschließen.

Für außergewöhnlich kann man die Bestattung im Objekt 4871 halten (*Abb. 26, Taf. 7:3*). Der Tote Nachwuchs lag in fast gestreckter Lage am Bauch, mit dem Gesicht ca. nach Norden gerichtet, und durch die Verfüllung mit größerer Menge von Knochen und Steinen bedeckt. Der alleinige Blick des Toten nach Norden deutet auf die Außergewöhnlichkeit der Bestattung hin, die am ehesten mit seiner sozialen Ausschließung, Strafe usw. im Zusammenhang stand. Die Situation hat in der böhmischen Schnurkeramik keine Analogien.

Die Absicht der Träger der schnurkeramischen Kultur ist es möglich, wie auch anderswo, in der Lage der Arme des Bestatteten beobachten (*Fischer 1956*, 121–123; *Häusler 1983*, *Abb. 6*; *Buchvaldek*

1986a, obr. 16, hier siehe *Abb. 31*), wobei ihre Bedeutung oder die Bindungen ein Geheimnis bleiben. In Vliněves war es möglich die Lage der Arme in 28 Fällen aus 76 angenommenen Bestattungen in 75 Gräbern zu beurteilen (*Abb. 46*). Gegenüber von anderen böhmischen Gräberfeldern scheinen das Vorkommen des Typs D und die zweimalige Registrierung des seltenen Typs Q anormal zu sein. Beide Formen hatten meistens akeramische Bestattungen begleitet, welche an anderen Fundstellen nicht so zahlreich waren. Verfolgt wurde auch das Maß der Biegung von Beinen, wurden keine wiederholten Bindungen zum Geschlecht, zur Chronologie oder Lage des Rumpfes der Toten beobachtet.

Das archäologische bestimmte Geschlecht gelang es in Vliněves beim Großteil der Gräber zu bestimmen. Von 76 Bestattungen kann man zuverlässig einer oder der anderen Variante 62 Fälle zuordnen (*Abb. 46*). Das Hauptbestimmungszeichen stellt natürlich die Lage der Bestattung dar: für männliche Bestattungen sind rechte Hocker mit dem Schädel etwa nach Westen gehalten, für weibliche Bestattungen sind linke Hocker mit dem Schädel nach Osten gehalten. Im Fall der Skelettabsenz oder der Nichtnachweisbarkeit vom Blickpunkt der Position dienten zur Bestimmung des Geschlechts in einigen Fällen Artefakt-Typen, welche auf anderen Gräberfeldern bisher markant nur für eine von beiden Lagen sind, das heißt z. B. ein Dosenpaar, eiförmige Gefäße, krugähnliche und eiförmige Töpfchen für Bestattungen der linken Hocker, Hammeräxte, Keulenköpfe, Dechseln und Becher der lokalen Schnurkeramik für Bestattungen der rechten Hocker (*Buchvaldek 1967*, 73–78; *derselbe 1974*, Bemerkung 4 auf s. 54). Durch anthropologische Methoden gelang es angesichts des schlechten Erhaltungszustands des Knochenmaterials nur 12 Fälle bestimmen, wobei bei 11 Fällen die archäologische Determinierung mit der archäologischen Bestimmung übereinstimmt, nur in einem Fall weicht sie ab (Grab 5790). Für ausschlaggebend wird jedoch im weiteren Text die archäologische Methode der Determinierung betrachtet. Nach diesem Schlüssel gehörten an dieser Fundstelle 26 Bestattungen den Männern (34 % von der gesamten Anzahl der 76 Bestatteten), 36 den Frauen (48 %) und 14 Bestattungen blieben nicht bestimmt (18 %). Ähnlich unausgeglichener

Anteil von archäologisch bestimmten Männer- und Frauengräbern ist auch von anderen Gräberfeldern nachgewiesen (und das auch in umgekehrten Proportionen, in Praha-Jinonice wurden 38 Bestattungen als männlich und 18 als weiblich ausgewertet, siehe *Buchvaldek – Popelka 1994*, 23). Dabei ist es nicht klar, ob es sich um Einflüsse handelt die wenigstens teilweise die urgeschichtliche Realität abspiegeln, oder es sich um eine Verzerrung handelt die durch post-depositen Prozesse verursacht wurden; das Verfahren des Ackerbodenabbaus, die Zuverlässigkeit der Bestimmung der kulturellen Zugehörigkeit oder des Geschlechts usw. eingeschlossen.

Unausgeglichen ist auch die Raumdistribution der Bestattungen die nach archäologisch bestimmtem Geschlecht ausgewertet ist. Beide zahlreicheren Gruppen vom westlichen Teil der Fundstelle liefern einigermaßen einen ausgeglichenen Anteil von beiden verfolgten Eigenschaften, in weniger zahlreichen Gruppen östlich von ihnen überwiegen jedoch Frauen, in der Ansammlung von sechs Gräbern um das Objekt 890 sogar absolut (*Abb. 48*). Die Aufteilung der Gräber in Vliněves widerspricht also der Vorstellung über Ansammlungen der Gräber als Ergebnis der Kernfamilien (siehe *Neustupný 2008b*, 128), übrigens ähnliche Andeutungen der Raumkumulationen nach dem Geschlecht kann man z. B. auf Gräberfeldern im Mitteldeutschland beobachten (*Buchvaldek 1986a*, 38).

Eine unikate Situation, die bis jetzt gänzlich irgendwelche Analogien im böhmischen Milieu entbehrt, stellt die schon höher erwähnte Bestattung des 2–4 jährigen Mädchens im Grab 4584, das mit kreisförmigen Umfangsgraben Nr. Obj. 4146 vom inneren Durchmesser 350 cm umgeben war, dar (*Abb. 24 und 51; Taf. 1:3*). Man kann diese Bestattung im Prinzip auf zwei Weisen erklären. Die unübliche Grabaufbereitung kann auf eine besondere Stellung der Toten in der Kommunität hinweisen, bzw. in Anbetracht zu ihrem Alter eher auf eine Prädestinierung zum Vollzug irgendeiner Funktion, ob schon vererbter oder an einer anderen Auswahl basierend. Den Befund kann man jedoch für einen vereinzelt Import von Grabbräuchen aus einem anderen Gebiet halten, in unseren Fall vom Tauber-Flussgebiet im nördlichen Baden, wo auf der Fundstelle Lauda-Königshofen ähnliche Gräben vom Durchmesser 1,5 bis 5,5 m beim Drit-

tel der Gräber vorkommen, und das bei Bestattungen von beliebigen Alter und bei beiden Geschlechtern (*Trautmann 2012*, 272–273, Tab. 69).

Bemerkenswerte parallele Ergebnisse erbrachten die ¹⁴C Analysen des anthropologischen Materials von akeramischen, also näher undatierbaren Gräbern, welche primär ihre Zugehörigkeit zur Schnurkeramik bestätigen oder ausschließen sollten (*Abb. 51*). Es zeigte sich, das zusammen mit weiteren böhmischen Daten von akeramischen Gräbern (Nymburk, Březno) diese ein etwas höheres Alter nachweisen, als ähnliche Messungen die am Material aus Gräbern mit Keramik durchgeführt wurden (Vliněves Grab 5790, Vikletice, Šíroké Třebčice, siehe *Abb. 52*; weiter Slaný, KIA-11798, 3854±39 BP). Die Erklärung kann nicht eindeutig sein, das Anknüpfen an regionale Einflüsse kann man nicht ausschließen. Ähnliche Werte die für akeramische Gräber auch bei anderen Fundstellen erreicht werden, erlauben die Überlegung über ihr höheres Alter im Rahmen der Schnurkeramik für wahrscheinlich zu halten. Der Gedanke über einen höheren Anteil von akeramischen Gräbern in der älteren Schnurkeramik ist nicht neu (vgl. *Mildenberger 1953*, 89–90; *Fischer 1953b*, 168, seine Kalbsriether Gruppe; *Buchvaldek 1967*, Bemerkung 165 auf str. 104) und scheint das sie durch die Analyse von weiteren böhmischen schnurkeramischen Gräberfelder bestätigt wird (*Neustupný – Smrž 1989*, 336–337). Zu seiner Glaubhaftigkeit tragen auch die Daten aus Vliněves bei, die auf der gezielten naturwissenschaftlichen Datierung des gegebenen Phänomens basieren.

Die Grabung in Vliněves lieferte im Kontext der älteren großflächigen Rettungsgrabungen (Sulejovice, Vikletice, Břešťany, Čachovice, Trmice, Praha-Jinonice) im ganzem eine ähnliche Vorstellung von der Ordnung der schnurkeramischen Gräber. Der Großteil von diesen hatte sich ähnlich wie anderswo aus größeren Gräbergruppen zusammengeschart, in der gegebenen Fundstelle aus zwei, die sich im westlichen Teil der Fundstelle auf der höher beschriebenen meridional orientierten Geländewelle erstreckten. Zur südwestlichen Gruppe gehörten 34 Gräber, zur nordöstlichen Gruppe 13 Objekte, wobei die Lage am Rand der untersuchten Fläche ihre Verbreitung in den jeweiligen Richtungen nicht ausschließt. Der Rest bestand aus 28 Gräbern und erstreckte sich östlich von

jenen. Er gliederte sich auf etwa 6 Ansammlungen in der Anzahl 3 bis 5 Objekte. Die gegenseitige Distanz zwischen den Gräbern dieser kleineren Gruppen war aber in der Regel größer als bei Gräbern der beiden zuerst genannten Ansammlungen, auf den ersten Blick mehr verdichtet (vgl. *Abb. 38*). Die Zwischenräume zwischen den Gräbergruppen betragen ca. 50 bis 100 m, wobei am isoliertesten die süd-westliche Gruppe stand, mit den nächsten Nachbarn erst hinter der Grenze von 150 m. Von weiteren Merkmalen erweckt die Aufmerksamkeit, außer der höher beschriebenen Distribution der Bestattungen nach archäologisch bestimmtem Geschlecht, besonders die ungleichmäßige Streuung der Objekte der einzelnen Fundgruppen. Die Gräber der ersten Fundgruppe zusammen mit akeramischen Gräbern (Argumentation zu ihrer überwiegenden Datierung in die ältere Schnurkeramik siehe höher) bildeten die elementare, raummäßig etwas verstreute Ordnung des ganzen Gräberfelds, welches zum nachfolgendem Bestatten während der lokalen Entwicklung (3. Fundgruppe) am meisten nur bei den beiden zahlreichen westlichen Gruppen genützt wurde. Die freien Plätze in den älteren Hügelgräberfeldern (Gräbergruppen) wurden bis auf fünf Fälle nur in ihnen gefüllt – es befanden sich dort die restlichen 22 Gräber der 3. Fundgruppe (*Abb. 54*).

Das Gruppieren der schnurkeramischen Gräber in größere oder kleinere Ansammlungen ist sehr wahrscheinlich nicht zufällig, ihre Ursachen bleiben aber unbekannt. In der böhmischen Literatur werden die Gräbergruppen entweder für Familiengräberfelder der ansässigen Bauern gehalten, wobei ihre sich ändernde Anzahl durch die veränderbare Anzahl der bestatteten Generationen gegeben ist (*Neustupný 1983, 127–131; derselbe 2008b, 128, 131, 140–142*), oder für das Ergebnis von mobilerer und zahlreicherer Kommunität (*Buchvaldek 1986a, 94–95; derselbe 1995*). Die Aussage des Gräberfelds von Vliněves zeugt eher gegen die Vorstellung von reinen Familiengräberfeldern, schon wegen einiger Frauengräbern die in selbständigen Gruppen gruppiert sind (siehe höher), und auch wegen dem Vorkommen der zahlreichsten Gruppen am attraktivsten Platz, das bedeutet auf einer Terrainwelle die sich mäßig über das umliegende Gelände erhebt und die zu Bestattungen in Hügelgräbern schon am Anfang des

älteren Äneolithikums genützt wurde. Wenn wir also nach der zuerst angeführten Hypothese die Gräbergruppen für Familiengräberfelder halten werden, dann sollte ihre Raumdistribution in Abhängigkeit auf der Zufälligkeit ihres Überlebens mehrerer Generationen zufällig sein; mit anderen Wörtern wir können kaum annehmen, das zwei letztendlich biologisch erfolgreiche Familien gerade die werden, die sich am Anfang zum Bestatten die prestigeträchtigen Plätze im Gelände ausgewählt haben. Die Platzwahl für die Bestattung vom derjenigen Individuum unterstand nach unserer Meinung eher anderen Regeln als rein familiären und wäre so wahrscheinlich von der Entscheidung der ganzen Kommunität bedingt. Es bleibt natürlich die Frage über die Form der gesellschaftlichen Regelung dieser Kommunitäten, die Verwandtschaftsbeziehungen und der Anzahl der Mitglieder in der Kommunität und am Ende auch ihre Mobilität und Ernährungsart offen, von was sich die Überlegungen von der Größe des eingenommenen Territoriums, der Dauerhaftigkeit der Gräberfelder usw. abwickeln können. Ein grundsätzlicher Schub in diametral verschiedenen Meinungen auf diesem Problemkreis (vgl. Die Diskussion zum Wesen der schnurkeramischen Siedlungen, z. B. *Vencl 1994; derselbe 2000; Neustupný 1969b; derselbe 1997*) bietet allerdings die Auswertung der Quellen aus Vliněves nicht an.

Unter den Funden dominiert üblicherweise die Keramik, die in Vliněves durch 95 Gefäße vertreten ist. Die Frequenz des Vorkommens von einzelnen keramischen Klassen entspricht den gesamtböhmischen Proportionen, da der Anteil der Amphoren und der Becher von der Fundstelle etwa zwei Dritteln erreicht und der Rest den restlichen neun keramischen Klassen vorbehalten ist, das bedeutet den Krügen, eiförmigen Gefäßen, Henkelbechern, Steilhalskrügen, Zylinderbechern, Schüsseln, Dosen, krugähnlichen und eiförmigen Töpfchen (*Abb. 55; vgl. Buchvaldek 1986a, obr. 43*). In Vliněves sind Formen von allen drei Fundgruppen vertreten (*Buchvaldek 1967, 27–50, 87–97; derselbe 1986a, 83–91, 95–106*), wobei Keramik der 3. Fundgruppe zahlenmäßig dominiert (*Abb. 56*). Keramik der ersten zwei Fundgruppen entspricht formal und nach den Ornamenten seinem ganzeuropäischen, bzw. mitteldeutschem Gegenüber (vgl. *Buchvaldek 1966; derselbe 1986c*), die dritte typologisch jüngste

Gruppe besteht vorwiegend aus lokalen böhmischen Typen. Hier und dort finden wir in den Komplexen dieser Gruppe Formen, welche von Kontakten mit den Nachbarregionen zeugen, konkret mit Oberlausitz (bzw. mit dem nicht entfernten oberem Jizera-Gebiet, wo die Oberlausitz-Gruppe auch nachgewiesen ist, siehe *Prostředník – Šída 2004*), mit Mähren und dem Mittelelbe-Saale-Gebiet. Die Elemente der Oberlausitz Kultur ist es möglich in den Formen und der Verzierung einiger Amphoren (Obj. 4406 und 4295, *Abb. 18:1* und *21:1*; Analogie z. B. *Coblenz 1952*, *Abb. 2*, 3:1, 9:3, 16:2, 34 und 51), dem Henkelbecher und Krug (vom Grab 6094, *Abb. 27:3–4*; *Coblenz 1952*, *Abb. 3:4*, 5:2, 7:1, 18:1 und 3, 40:2) vorfinden. Den mährischen Ursprung verleugnet der Nagyrév-Krug des Balkan Typs (Variante C), der relativ oft in der dortigen typologisch jüngsten Schnurkeramik vorkommt, nicht (Obj. 5788, *Abb. 26:2*; siehe *Šebela 1999*, 63, Pl. 22:6 a 11, weiter z. B. Pl. 191:3–5, 7–8). Auf eine ähnliche Inspirationsquelle könnten Schüsseln mit lappenartig verbreitertem Rand hinweisen, eventuell mit vertikal durchbohrten Knubben, welche in der böhmischen Schnurkeramik nur ganz vereinzelt belegt sind (Vergleichsfunde siehe Obj. 4295, 4325 und 4387, *Abb. 18:3*, *15:2* und *19:2*, *Šebela 1999*, Pl. 18:7; 40:2–3, 45:4 usw.; *Čižmář – Geisler 1998*, tab. 15:32, 16:3 und 38:14). Schließlich erinnert die Ornamentation einiger Gefäße an die Verzierungselemente der Mansfelder Gruppe und der verwandten lokalen mitteldeutschen Gruppen (z. B. die Amphore vom Grab 1109, *Abb. 6:2*; vgl. *Buchvaldek 1986a*, 43, obr. 33; *Matthias 1974*, 223, Taf. 105:6; *derselbe 1982*, 41, 140–141, Taf. 24:1 und 87:22). Für eine Sonderform kann man sicher das Krügel vom Obj. 4434 (*Abb. 22:1*), leider mit unsicherer Kulturzugehörigkeit, halten.

Bei der Platzierung der Gefäße in den Gräbern kann man deutlichere Anomalien gegenüber früher analysierten Gräberfeldern nicht bemerken (*Buchvaldek 1974*), von ungewohnteren Platzierungen kann man z. B. auf die Niederlegung der archaischen Amphore hinter dem Scheitel des Frauenschädels im Grab 774 aufmerksam machen (*Abb. 4* und *57*). Das relativ häufige Vorkommen von umgekippten und umgestülpten Gefäßen, manchmal in der Verfüllung über dem Niveau des Bodens, zeigt nochmals (vgl. *Buchvaldek 1986a*, 92–93; *Neustupný – Smrž 1989*, 326–327) auf primär

hohle Kammergräber und die Existenz irgendwelcher Sockeln, auf welchen ursprünglich einige von den Gefäßen standen (siehe *Taf. 6–10*).

Nichtkeramische Funde in Vliněves sind in erster Reihe durch Hammeräxte vertreten, nur vier Exemplare verschiedener Typen (*Abb. 7:2*, *15:4*, *17:3* und *19:3*), weiter ein Keulenkopf (*Abb. 14:3*) und zwei Beile/Dechsel (*Abb. 7:3* und *17:4*). So wie anderswo bilden sie die Ausstattung von Männergräbern, ihre Anzahl von der Fundstelle ist aber sehr niedrig. In Vliněves sind sie etwa in jedem fünften Grab belegt, in Unterschied zu anderen Gräberfeldern, wo sie etwa in jedem zweiten Grab belegt sind. Von weniger auffälligen Steinartefakten erschienen in Gräbern drei Schleifsteine oder ihre Bruchstücke (z. B. *Abb. 21:3*), wobei es sich in zwei Fällen um eine Intrusion handeln könnte. Ganz markant ist die Spaltindustrie vertreten, ähnlich wie bei Schleifsteinen ist es manchmal schwierig die Beigaben von Intrusionen zu unterscheiden (*Abb. 58*; *Taf. 9–10*). Für entscheidende Kriterien für die eventuelle Bestimmung der Zusammenhänge dieser Artefakte mit der Grabausstattung wurden ihre Platzierung in Objekten und ihre typologische Nachweisbarkeit in Erwägung genommen. Von insgesamt 41 Gegenständen wurden dann durch die Kombination beider Betrachtungsweisen zu den Ausstattungen der Gräber 20 typologisch bezeichnende Exemplare zugeordnet, welche in der Regel bei der Grabsohle gefunden wurden. Der Rest wurde dann zur Kategorie der Artefakte die als Intrusion ins Objekt kamen gereiht, weil es sich um typologisch nicht überzeugende Gegenstände handelte, die in der Regel in der Verfüllung oder beim Putzen der Oberfläche der Objekte gefunden wurden. Ähnlich wie bei der Keramik ist das Maß der Unsicherheit von der sekundären Verschiebung der Spaltindustrie in den ursprünglich hohlen Kammergräbern abhängig. Über ihre mögliche primäre Deponierung auf den später destruierten Sockeln könnte z. B. eine Klinge, die im Boden des Grabes 4322 eingestochen war, zeugen. Die Klinge könnte formal ganz den Vorstellungen über die schnurkeramische Spaltindustrie entsprechen (*Abb. 18:3* und *Taf. 10:3*). Vom Rohstoff her dominiert in Vliněves der baltische Feuerstein gänzlich, mit einem ist Quarzit, vielleicht des Typs Skršín oder Tušimice, und gebrannter Rohstoff vertreten. Für Unikat kann man

die Klinge vom bayerischen Plattensilex vom Typ Arnhofen halten (Grab 3602, *Abb. 13:3* und *Taf. 9:4*), im Bereich der böhmischen Schnurkeramik ist die einzige vorhandene (und problematische) Analogie aus Most, Kopitská Straße, bekannt (*Dobeš – Buchvaldek 1993*, 210, obr. 14:3). Auf die Funktion der sog. Erntemesser weist der Glanz an der Klingenschneide aus den Gräbern 3935 und 9566A hin (*Abb. 14:5* und *29:1*).

Außer Keramik- und Steinartefakten wurden auf der Fundstelle sporadisch auch Gegenstände aus Metall, Bein oder Muschelschalen vorgefunden. Metallartefakte stammen nur vom weiblichen Grab Obj. 2327A (*Abb. 10:2*, *Taf. 16:1–2*), konkret Bruchstücke von zwei Lockenringen und zwei Perlen. Die Analyse der Metallzusammensetzung, aus welchen sie erzeugt wurden, erwies die dominante Vertretung von Kupfer, in zehnteln Prozent durch Silber, Arsen, Antimon und Nickel verunreinigt (*Abb. 59*). Diese Kombination ist für das Singener Kupfer bezeichnend, welches reichlich am Anfang der Bronzezeit im Westalpengebiet vorkommt, vereinzelt aber auch eher (*Krause 2003*, 122, 298, cluster 34–8). In der böhmischen Schnurkeramik wurden bisher Gegenstände ähnlicher Zusammensetzung nicht gefunden (*Ottaway 1992*, Fig. 2).

Schnurkeramische Knochenartefakte repräsentiert vor allem Schmuck der aus Tierzähnen, eventuell ihre Imitationen aus kompakten Langknochen, ergänzt durch durchbohrte Muschelscheiben die aus Flussmuschelschalen hergestellt wurden. Die beschriebene Artefakt-Zusammensetzung war im akeramischen Frauengrab 1423 festgestellt worden, sie bestand aus 11 Zähnen, überwiegend von Hunden und vielleicht auch zwei von Wölfen, und 27 Muschelscheiben und ihrer Bruchstücke (*Abb. 8*, *60*; *63* und *Taf. 16:3*). Zu Knochengegenständen gehören weiter 4 Perlen (Grab Nr. Obj. 2898; *Abb. 13:2*, *Taf. 16:5*) und zwei bis drei Pfrieme (Obj. 7473, 8171A, 9730; *Abb. 26:2*, *30:6*, *60* und *Taf. 16:4*); mit der Ausstattung des Frauengrabs 865 hängt vielleicht auch das Hirschgrandel (*Abb. 4:3*, *Taf. 16:6*) und eine durchbohrte Flussmuschelschale zusammen (*Abb. 4:2*, *Taf. 17:D*). Zwischen den Knochen der unteren Gliedmaßen vom Frauengrab 9730 wurden zwei Flussmuschelschalen *Margaritifera auricularia* (*Abb. 30:5*, *Taf. 17:A,B*) gefunden, die kreuzförmig verziert mit Armen die aus vier dellenverzierten Reihen bestehen und mit zwei Öff-

nungen versehen sind. Diese relativ zahlreich vertretenen Schalen sind auch auf anderen Fundstellen nicht nur der böhmischen, aber auch der miteldeutschen Schnurkeramik nachgewiesen (*Buchvaldek 1986*, 92). Es ist bemerkenswert, dass nach den heutigen Kenntnissen diese Art in der böhmischen Natur nie vorgekommen ist, der Rohstoff für ihre Erzeugung oder direkt die fertigen Artefakte mussten von anderswo stammen, wobei vor allem das deutsche Rhein- und Elbegebiet in Betracht kommen (*Ložek 1964*). Dellenverzierte Scheiben aus den beschriebenen Flussmuschelschalen können also ehestens zu den Belegen der zahlreichen Kontakte mit der miteldeutschen Schnurkeramik gehören.

Bei der Berechnung der Artefakte kann man die Intrusionen nicht vergessen (und wahrscheinliche Intrusionen, vgl. z. B. die höher erwähnte Passage über die Spaltindustrie), welche in Vliněves aus Keramik, Tierknochen (*Abb. 61*), Hüttenlehm, Spaltindustrie, Makrolithen (Schlagsteine, Bruchstücke von Scheifsteinen), Holzkohlenresten und Weichtieren (siehe *Abb. 65*) besteht. Die Häufigkeit der Intrusionen in den Gräbern entspricht mehr-weniger der Intensität der älteren äneolithischen Besiedlung, weil diese am meisten in Objekten die näher zur Elbe lagen und in der nordwestlichen Gruppe, von wo deutlichere Besiedlungsspuren mit dem Frühäneolithikum beginnend und mit der Řivnáč-Kultur endend, bekannt sind (vgl. *Limburský 2010*, 23, obr. 3; *Dobeš et al. 2011*, 415–417, obr. 2). Die Intrusionen wurden in 26 aus gänzlich 41 Gräbern festgestellt, das bedeutet in jedem zweiten (*Abb. 66*), wobei mehr als zwei Artefakte sich fast in jedem Objekt befanden. Ihre genauere Datierung ist praktisch unmöglich, das gelegentliche Vorkommen der typischen Bruchstücke zeugt für die Badener Kultur, die Řivnáč Kultur und die Schnurkeramik (obj. 2327A, 9956 a 10271, *Abb. 10:3*, *30:2–3* und *Abb. 65*). Die Mehrzahl in den Grabgruben eingestreuten Materials stammt wahrscheinlich von den eingestürzten Hügelaufschüttungen, die unter anderen von der umliegenden älteren Kulturschicht angehäuft wurden, einzelne Bruchstücke der jüngeren Kulturen (Aunjetitz, Hallstatt) zeugt ehestens für verschiedene Bioturbationen, bzw. von nicht erkannter Stratigraphie (siehe *Abb. 65*). Das Vorkommen der Intrusionen auch in der südwestlichen Grabgruppe, auch wenn

viel weniger zahlreichen (meistens in der Anzahl eines Stückes in jedem dritten bis viertem Objekt) hat keine geradlinige Lösung, weil am Ort keine Belege von älterer äneolithischer Besiedlung bekannt sind. Ihre Anwesenheit kann man auf einige partiellen Weisen erklären, z. B. organisches Material (Knochen) konnte dorthin durch Tiere verschleppt werden, relativ zahlreiche Intrusionen von Spaltindustrie können mit Aktivitäten die außerhalb der Siedlung situiert waren zusammenhängen usw. Man kann aber auch den Zusammenhang mit dem eventuellen Wohnareal, welches sich in südlicher Richtung knapp bei der Terrassenkante befunden haben könnte, nicht ausschließen; theoretisch nicht einmal den Ursprung einiger Funde aus den angenommenen altäneolithischen Hügelanschüttungen (dazu auch Šmíd 2001).

Zwei Objekte entbehrten die Parameter der üblichen schnurkeramischen Grabobjekte. Im ersten Objekt, von der Größe einer Pfostengrube, lag eine ganze Amphore, im zweiten, von größerem Grundriss und schüsselartigem Boden, eine Knochenscheibe mit Dellenverzierung und ein Becher- oder Dosenboden mit Flussmuschelschalen *Unio* sp. (Obj. 1208 und 5212, *Abb. 32*; zur Datierung und Vorkommen von Knochenscheiben vgl. *Kalábek – Peška 2006*). Gegenüber zur Absenz der absichtlich eingetieften schnurkeramischen Siedlungsobjekte, dem Vorkommen von Ganzgefäßen oder ihrer bedeutender Teile in beiden Gruben können wir eher von einem Motivcharakter beider Situationen nachdenken.

Spuren der schnurkeramischen Siedlung oder von Siedlungen kamen in Vliněves im Prinzip auf zwei Weisen zum Ausdruck. In erster Reihe handelte es sich um Komplexe, in welchen das zuständige Material kulturell ganz dominierte, in zweiter Reihe um zahlreiche Intrusionen in anders datierten Objekten. Für böhmische Verhältnisse (vgl. zuständige Daten nach *Turek 1995; Prostředník – Vokolek 1998; Matoušek – Turek 1998; Dobeš – Korený 2010*, 38–39, obr. 7:5–7 und obr. 10) kann man das Objekt 7355 für Unikat halten. Im Objekt überwog die schnurkeramische Keramik gänzlich, also auch das restliche Material, das bedeutet Hüttenlehm, Tierknochen und einen Schlagstein kann man auf diese Weise datieren (*Abb. 33, 60 und 62*). Die Absenz der absichtlich eingetieften Siedlungsobjekte der böhmischen Schnurkeramik bewahr-

heitet auch sein Aussehen, weil es sich sehr wahrscheinlich um eine natürliche Einsenkung handelte, die mit anthropogenem Abfall gefüllt war, höchstens ein seicht in den Boden eingetieftes Objekt. Von weiteren zwei Objekten mit markanterem Keramikvorkommen von der gegebenen Kultur kann man eine analoge Auslegung bei einem von ihnen zulassen (Obj. 8733, *Abb. 32*), im Fall der klassischen Vorratsgrube Obj. 7059 wird es sich voraussichtlich um eine starke schnurkeramische Intrusion im jüngeren Objekt handeln, da von seinen oberen Schichten nachweisbar zwei hallstattzeitliche Ränder stammen (*Abb. 32*). Im Gegenteil erwecken in bronze- und hallstattzeitlichen Objekten vereinzelt eingestreute schnurkeramische Scherben keinen Zweifel (*Abb. 34 und 35*), in zwei Fällen aber auch in Gräbern derselben Kultur (Nr. Obj. 2327A und 9956, *Abb. 10:3 und 30:2*). Ihre Auswertung komplizieren aber zwei Umstände: die Verlässlichkeit der Datierung (z. B. Keramik durch Schnurabdrücke oder Furchenstrich verziert muss nicht notwendigerweise zur Schnurkeramik gehören) und Postdepositionsprozesse, welche die sichere Differenzierung zwischen den Intrusionen von Siedlungssituationen auf einer Seite, und der Keramik aus gestörten Gräbern auf anderer Seite verhindern. Das allgemeine Vorkommen der Siedlungskeramik von der Fundstelle ist allerdings außer dem Material vom Obj. 7355 zuverlässig auch durch Formen nachgewiesen, welche in Gräbern nicht vorkommen, vor allem Wellenleistentöpfe und Amphoren oder Becher mit Leisten in der Mitte der Hälse (z. B. *Abb. 34:33 und 35*).

Die gegenseitige räumliche Beziehung der Funde, welche mit den höher angeführten Vorbehalten für Siedlungsfunde gehalten werden könnten, und der Grabdenkmäler, ist es nicht möglich eindeutig zu lösen. Die relativ gut bekannte Entwicklungsdynamik von Grabkeramik ist es nämlich auf das stark torsoartige Siedlungsmaterial nicht möglich zu übertragen (vgl. die relativ lange Benützung von Strichbündelamphoren auf den schweizerischen Pfahlbauten, siehe *Buchvaldek 1998*, 22–23), wobei die derzeitige Klassifizierung der gewonnenen Quellen vom Siedlungscharakter aus Vliněves ohnedem nicht zu stärkeren Behauptungen berechtigen. Die archaische und auch die mehr fortgeschrittene Keramik ist nämlich in beiden größeren Ansammlungen vertreten, wodurch

sich die Überlegungen über eventuelle Verschiebungen der Siedlung vernebeln (*Abb. 67*). Sie kam, wie in der knappen Entfernung zu den schnurkeramischen Gräbern, bzw. in ihre Verfüllung, so in größeren Entfernungen von diesen vor. Man kann sich also gut wie die Siedlung, die unmittelbar an die Hügelgräber anschloss, vorstellen; so eine größere Distanz, auf welche die Absenz der zuständigen Intrusionen am Ort der zahlreichen südwestlichen Gräbergruppe hinweist (wo später reichlich Gräber der Aunjetitz Kultur sich befanden, welche so als Reservoirs für eventuelle Intrusionen dienen konnten). Auf die nachfolgende Nutzung von älteren Siedlungsflächen fürs Bestattungswesen, also ihre Unstabilität, weist vor allem die Intrusion der archaischen Keramik im Grab der jüngeren Schnurkeramik Nr. Obj. 2327A hin (*Abb. 10*).

Auffällig ist allerdings das Überdecken der schnurkeramischen Siedlungs- (und teilweise Begräbnis-) Belegen (*Abb. 67*) mit Besiedlungsspuren der vorherigen Řivnáč Kultur, mit Ausnahme des Raumes im mittleren Teil der Fundstelle (vgl. *Dobeš et al. 2011*, obr. 2). Zusammen mit den wiederholten Intrusionen der Řivnáč Kultur in schnurkeramischen Gräbern auf anderen Fundstellen (z. B. schon *Neustupný 1965*, 400–402, obr. 5) sagen diese über die Kontinuität dieses günstigen Platzes für die Gründung der Siedlungen und dem Bau von Hügelgräbern aus. Gerade die Ausnützung der Wohnareale der unmittelbar vorausgehenden Řivnáč Kultur auch für die schnurkeramischen Gräberfelder könnte von einem direkten Kontakt der schnurkeramischen Siedlungs- und Bestattungsarealen zeugen.

Deutsch von Kristian Elschek